Iulian Boldea
Cornel Sigmirean
Dumitru-Mircea Buda
(Editors)

Literature as Mediator. Intersecting Discourses and Dialogues in a Multicultural World

SOCIAL SCIENCES

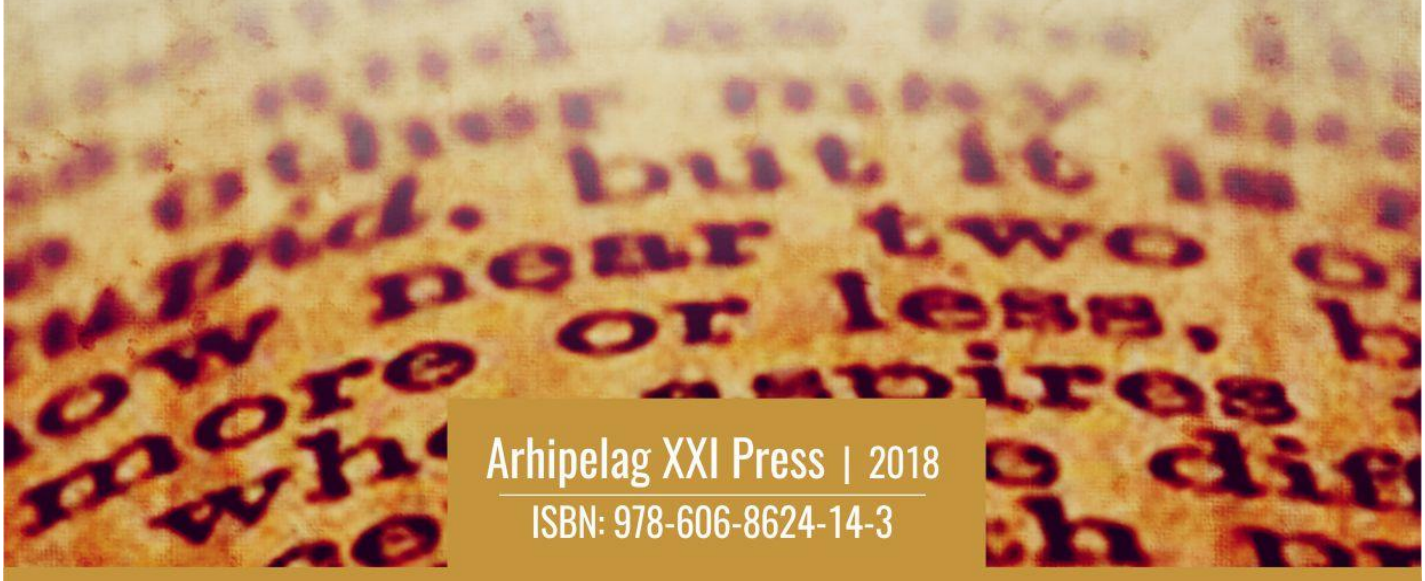

Arhipelag XXI Press | 2018
ISBN: 978-606-8624-14-3

LITERATURE AS MEDIATOR.
Intersecting Discourses and Dialogues in a Multicultural World

Section: Social Sciences

Date: 8-9 December 2018

Location: „DIMITRIE CANTEMIR" University, Tîrgu Mureș

ISBN: 978-606-8624-14-3

Edited by:
The Alpha Institute for Multicultural Studies
Moldovei Street, 8
540522, Tîrgu Mureș, România
Tel./fax: +40-744-511546
Email: iulian.boldea@gmail.com
Published by:
"Arhipelag XXI" Press, Tîrgu Mureş, 2018
Tîrgu Mureş, România
Email: tehnoredactare.ldmd@gmail.com

Contents

THE BODIES THAT APPLY THE INDIVIDUALS INSOLVENCY PROCEEDINGS

Viorel Găină

Prof., PhD, University of Craiova 7

ASPECTS CONCERNING THE RETROACTIVITY OF THE MILDER CRIMINAL LAW OR CONTRAVENTION LAW

Lucreția Dogaru

Prof., PhD, UMFST Târgu Mureș 17

EXPLANATIONS RELATED TO THE NEED OF LEGAL INTERPRETATION

Lucreția Dogaru

Prof., PhD, UMFST Târgu Mureș 23

PROTECTED (OR UNPROTECTED?) AREAS

Anca Ileana Dușcă

Assoc. Prof., PhD, University of Craiova 29

THE REFORM OF THE CIVIL CODE, NEW PRIVATE LAW INSTITUTIONS AND THEIR QUESTIONABLE INDIGENIZATION

Liviu Bogdan Ciucă

Assoc. Prof., PhD, ”Dunărea de Jos” University of Galați 40

THE CONCEPT OF BUDGET BETWEEN 1859-1918

Anișoara Băbălău

Assoc. Prof., PhD, University of Craiova 46

THE ADMISSIBILITY OF THE MANDATE EXECUTION’S DEFERMENT REGARDING THE CESSATION OF THE WORK INTERCOURSES OF A SPECIAL PUBLIC SERVANT

Eugenia Iovănaș

Assoc. Prof., PhD, ”Aurel Vlaicu” University of Arad 51

POSSIBILITIES OF SUSTAINABLE DEVELOPMENT IN PROTECTED NATURAL AREAS. CASE STUDY - LAZURI VILLAGE OVERLAID WITH ROSCI 0214 TURAND ROSPA RIVER 0068 THE LOWER MEADOW OF THE TOUR

Monica Liliana Marian

Assoc. Prof., PhD, Technical University of Cluj-Napoca 58

LOCAL COMMUNITY SUPPORT TO POLLUTED SITES MANAGEMENT

Monica Liliana Marian

Assoc. Prof., PhD, Technical University of Cluj-Napoca 65

PERSPECTIVES ON THE INTERNATIONAL RESPONSIBILITY OF STATES FORVIOLATION OF FUNDAMENTAL HUMAN RIGHTS

Oana-Elena Gălățeanu

Assoc. Prof., PhD, ”Dunărea de Jos”University of Galați 71

THE CONCEPT OF PUBLIC WORKER IN THE NEW PENAL CODE

Aurelian Olimpiu Sabău-Pop

Assoc. Prof., PhD, UMFST Târgu Mureș 76

THE PENAL RESPONSIBILITY OF THE JUDICIAL PERSON IN COMPARED LAW

Aurelian Olimpiu Sabău-Pop

Assoc. Prof., PhD, UMFST Târgu Mureș 82

STUDY REGARDING THE HUMAN RESOURCE MANAGEMENT FROM THE MAYOR OF A TOWN IN CARAȘ-SEVERIN COUNTY

Solomia Andreș

Assoc. Prof., PhD, Eftimie Murgu University of Reșița 89

USAMV MEEARD MASTER PROGRAMS IN ENGLISH AS MEANS OF INTERNATIONALISING ACADEMIC EDUCATION FOR THE GLOBAL LABOUR MARKET

Suzana Cismaş

Assoc. Prof., PhD, University of Agronomic Sciences and Veterinary Medicine, București 99

ACADEMIC E-ENVIRONMENTS AS PLATFORMS AND FACILITATORS FOR FUTURE E-MANAGERS

Suzana Cismaş

Assoc. Prof., PhD, University of Agronomic Sciences and Veterinary Medicine București 106

THE REAL ESTATE ADVERTISING SYSTEM THROUGH LAND BOOKS IN THE DESIGN OF THE NEW CIVIL CODE

Ioan Micle

Lecturer, PhD, ”Aurel Vlaicu” University of Arad 115

ASPECTS REGARDING THE INTERFERENCE BETWEEN SOCIAL ENTREPRENEURSHIP AND ECONOMIC DEVELOPMENT

Grațiela Mihaela Feraru

PhD Student, The Bucharest University of Economic Studies 125

THE ECONOMIC ENVIRONMENTAL INFLUENCE ON THE ORGANIZATIONDEVELOPMENT

Corina Ana Borcoși

Researcher II, PhD, ”ConstantinBrâncuși” University of Târgu-Jiu 129

SMUGGLING WITH TABACCO PRODUCTS IN ROMANIA

Corina-Maria Tudor (Barbu)

PhD Student,”Al. Ioan Cuza” Police Academy, București 135

SHAREHOLDERS’ EQUITY FORMATION AND ASSESSMENT

Mircea-Iosif Rus, Ioana Pop-Radu

PhD, NIRD URBAN INCERC Cluj-Napoca, PhD, ”Babeș-Bolyai” University of Cluj Napoca 142

THE PECUNIARY LIABILITY OF THE EMPLOYEE

Brîndușa Marian

PhD, UMFST Târgu Mureș 147

THE CHILD AND CHILDHOOD – HISTORIC AND CULTURAL PERSPECTIVES UPON THE RAISING AND EDUCATION OF CHILDREN

Daniela-Crina Iezeu

PhD Student, University of Oradea 153

ASPECTS REGARDING ECONOMIC POLICIES

Dan Donosă

Lecturer, PhD, University of Agricultural Sciences and Veterinarian Medicine, Iași 158

CRIMINAL LIABILITY IN THE CASE OF THE OFFENSE OF NOT TAKING LEGAL MEASURES OF SAFETY AND HEALTH AT WORK, PROVIDED BY ART. 349 FROM ROMANIAN CRIMINAL CODE

Constantin Ioan Gliga

Senior Lecturer, PhD, "Transilvania"University of Brașov 162

MARKETING APPROACHES OF THE MILITARY HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS

Laurențiu Florentin Stoenică, PhD

Military Technical Academy, Bucharest 171

CROSS-CULTURAL AND CULTURAL COMPETENCES. A KEY COMPETENCE OF THE 21st CENTURY

Florin Vasiloni

PhD Student, "Babeș-Bolyai" University of Cluj-Napoca 180

COMPARATIVE TAXATION BETWEEN POLAND AND ROMANIA

Elena Lucia Croitoru

Assist. Prof., Ph.D., Romanian-American University, Bucharest 187

ROMANIAN EDUCATION - A PSEUDOPRIORITY OF THE LAST DECADES

Maria-Ana Georgescu

Prof., PhD, UMFST Târgu Mureș 193

BEING MOMMY,EARNING MONEY. ABOUT TRANSYLVANIAN MOMPRENEURS THROUGH A QUALITATIVE APPROACH

Orsolya Gergely

Lecturer, PhD, "Sapientia" University of Târgu Mureș University of Transylvania 199

ASPECTS OF HUMAN EMBRYO STATUS IN INTERNATIONAL LAW

Izabela Bratiloveanu, PhD, University of Craiova 208

SOCIAL INNOVATION IN A PROJECT OF SOCIAL ECONOMY

Avram Tripon, Assoc. Prof. PhD and Petruța Blaga, Prof. PhD, UMFST Târgu UMFST Târgu-Mureș 217

THE INTELLECTUAL CAPITAL'S ROLE IN CONTEMPORARY COMPANIES DEVELOPMENT

Alexandra Boanta, Assist., PhD, "Lucian Blaga" University of Sibiu 227

THE BENCHMARKING OF HUMAN RESOURCES IN THE ACADEMIC ENVIRONMENT

Alexandra Boanta

Assist, PhD, “Lucian Blaga” University of Sibiu 230

TERRORIST ACTION FROM A MEDIA PERSPECTIVE

Mariana-Ana Bulmez

PhD, ”Ovidius” University of Constanța 234

THE EDUCATION OF ROMANIANS FOR CIRCULAR ECONOMY

Cosmin Viziniuc, PhD Student and Alexandru Tașnadi, Prof., PhD, Bucharest University of Economic Studies 240

THE BODIES THAT APPLY THE INDIVIDUALS INSOLVENCY PROCEEDINGS

Viorel Găină

Prof., PhD, University of Craiova

Abstract:The regulation by the Law no. 151/2015 regarding the individuals insolvency proceedings that are not performing a professional activity (the consumers) was determined by imperatives that are both related to the economic and social context from Romania and European Union, but also to the modernization of the Romanian legislation, in accordance with the European legislation.
The individual insolvency is that situation of the debtor's assets, which consists of insufficient funds available for the payment of debts as they become to a due date. It is relatively presumed when, after a period of 90 days from the maturity date, the debtor has not paid his debt to one or more creditors and the threshold value is of 15 minimum salaries.
The application of the individuals insolvency procedure is made by the following types of bodies: the insolvency commission and the administrator of the procedure; the courts and the liquidator.
The insolvency commission and the administrator of the procedure apply the procedure on a reimbursement procedure base, and the courts and the liquidator apply the insolvency procedure through liquidation of assets.

Keywords: consumers; insolvency; the insolvency commission; the administrator of the procedure; the courts; the liquidator.

I. CONTEXTUL ECONOMICO-SOCIAL PRIVIND REGLEMENTAREA INSOLVENȚEI PERSOANELOR FIZICE ȘI IDENTIFICAREA ORGANELOR CARE APLICĂ ACEASTĂ PROCEDURĂ

1. Contextul economico-social al reglementării insolvenței persoanelor fizice

Realitatea și devenirea lumii în care trăim datorită relațiilor de interdependență în care se află diferitele segmente ale organizării sociale, ne arată că se conturează o societate globală cu multiple valențe. Existența noastră este dominată și determinată de acest nou tip de relații care, dincolo de beneficiile pe care ni le aduce, comportă și elemente de dificultate și costuri.

Globalizarea este promotoare a unor mari succese în dezvoltarea globală, dar au fost înregistrare și unele eșecuri.

Succesele[1] înregistrate de globalizare constau în creșterea economică generată de liberalizarea comerțului, circulația ideilor și informațiilor și permiterea accesului la cunoaștere, promovarea unor experiențe culturale comune.

Gândită ca o speranță[2] globalizarea ne-a arătat că „o altă lume este posibilă”.

Există totuși în acest context global și motive de îngrijorare, determinate de globalizare și de ce nu și eșecuri[3], precum: expunerea țărilor în curs de dezvoltare la mai multe riscuri (nesiguranța privind locurile de muncă; incapacitatea de a face față asistenței

[1] A. M. Găină, ”Globalizarea și crizele financiare”, Ed. Pro Universitaria, București, 2012, p. 53-54
[2] J. E. Stiglitz, ”Mecanismele globalizării”, Ed. Polirom, București, 2008, p.20
[3] A.M. Găină, op. cit., 2012, p. 54

sociale); subminarea proceselor democratice în diferite țări; creșterea probabilității crizelor economico-financiare.

Criza economico-financiară globală declanșată[4] în anul 2008, prin căderea Băncii de Investiții Lehman Brothers la 15 septembrie a avut o rază foarte mare de contagiune, extinzându-se și în spațiul Uniunii Europene, inclusiv în România. Efectele sale au fost devastatoare, atât în plan economic (scăderea producției, comerțului, serviciilor; declinul fluxului de investiții străine; scăderea numărului de locuri de muncă) dar și în plan social (șomaj; creșterea gradului de îndatorare al persoanelor; scăderea veniturilor; etc.)

O componentă specifică a fenomenului de criză a fost creșterea numărului de afaceri eșuate și ajungerea persoanelor juridice în insolvență cu consecințe directe asupra persoanelor fizice (creșterea gradului de îndatorare; pierderea locurilor de muncă; etc.).

În România, impactul[5] crizei financiare a constat în scăderea PIB-ului, declinul exporturilor, scăderea volumului investițiilor străine, creșterea cursului de schimb (ex.: în anul 2009, cursul EURO/RON a fost de 4,1 - 4,3 lei/EURO față de 3,9 LEI/EURO în 2008), creșterea ratei șomajului (ex.: în 2009, 6.3% față de 4.4 % în 2008).

Dacă în România pentru persoanele juridice aflate în dificultate financiară ori insolvență exista soluția procedurilor preventive de insolvență și de insolvență , reglementate încă din anul 1995 prin Legea nr. 64/1995 privind procedura reorganizării judiciare și a falimentului și anul în 2009 prin Legea nr. 381/2009 privind intriducerea concordatului preventiv și a mandatului ad-hoc și apoi prin Legea nr. 85/2006 privind procedura insolvenței și Legea nr. 85/2014 privind procedurile de prevenire a insolvenței și de insolvență, în privința persoanelor fizice, o asemenea vulnerabilitate nu a avut o soluție specifică de tratament până în anul 2015.

Caracterizată ca o maladie ori un accident grav[6] în existența unei persoane fizice sau juridice, insolvența trebuie tratată prin metode specifice de fiecare țară.

Adoptarea în România a unui act normativ care să reglementeze regimul supraîndatorării persoanelor fizice consumatori, a fost determinată atât de contextul economico-social existent, dar și pentru a se asigura consumatorilor debitori de bună-credință un cadru juridic de rezolvare a situațiilor de supraîndatorare.

Mai mult decât atât, în condițiile în care în majoritatea țărilor dezvoltate[7] există o astfel de reglementare, o asemenea lege trebuia adoptată și pe fondul armonizării legislației românești la legislația UE.

Prin Recomandarea nr. 135 din 12.03.2014 a Comisiei UE, privind o nouă abordare a eșecului în afaceri, statele membre ale UE au fost invitate să analizeze posibilitatea[8] aplicării principiilor acesteia și pentru consumatori. Mai mult decât atât, în Preambulul Regulamentului (UE) nr. 848/2015 privind procedurile de insolvență, se recomandă aplicarea unor proceduri de insolvență și debitorilor persoane fizice comercianți sau particulari[9].

Protecția persoanelor fizice consumatori, debitori de bună-credință, aflate în insolvență, dar și a creditorilor în a-și recupera creanțele din raporturile cu aceștia, a fost realizată prin adoptarea Legii nr. 151/2015 privind procedura insolvenței persoanelor fizice.

---

[4] A.M. "Comerț internațional", Ed. Universitară, Craiova, 2014, p. 146

[5] A.M. Găină, op. cit., 2012, p. 124 și următoarele

[6] M. Comșa, "Regulamentul privind procedurile de insolvență. Jurisprudența Curții de Justiție a Uniunii Europene, Ed. Universul Juridic, București, 2017, p. 11

[7] R. Bufan, A. Deli-Diaconescu, F.Moțiu, coor. Și colab., "Tratat practic de insolvență", Ed. Hamagiu, București, 2014, p. 1011 și următoarele

[8] Recomandarea Comisiei UE din 12.03.2014 privind noua abordare a eșecului în afaceri și Preambul pct. 15

[9]Regulamentul (UE) nr. 848/2015 al Parlamentului Europei și al Consiliului din 20.05.2015 privind proc. De insolvență, Preambul pct. 9

Acest act normativ cuprinde dispoziții privind domeniul de aplicare, organele care aplică procedura, formele procedurii și regulile procesuale specifice în cazurile insolvenței persoanelor fizice.

2. Identificarea organelor care aplică procedura insolvenței persoanelor fizice

Privite în mod strict și în funcție de formele procedurii insolvenței persoanele fizice, organele care aplică procedura insolvenței ar putea fi diferențiate în organele care aplică procedura administrativă pe bază de plan de rambursare a datoriilor și organele care aplică procedura judiciară de insolvență, prin lichidare de active.

Comisia de insolvență și administratorul procedurii aplică procedura administrativă pe bază de plan de rambursare a datoriilor, iar instanțele judecătorești și lichidatorii aplică procedura judiciară de insolvență prin lichidare de active [art. 4(1) din Legea nr.151/2015].

Debitorul și creditorii sunt și ei participanți la procedură, nu ca organe care o aplică, dar nu au competențe speciale identificate prin lege. Comisia de insolvență și instanțele judecătorești pot participa și pot avea compentențe[10], după caz, în toate formele procedurii. Celelalte organe au limitată participarea și competențele în raport de poziția lor, și anume: administratorul procedurii doar în procedura de insolvență pe bază de plan de rambursare a datoriilor; lichidatorul judiciar doar în cadrul procedurii judiciare de insolvență prin lichidare de active.

Organele care aplică procedura insolvenței persoanelor fizice trebuie să acționeze cu celeritate în efectuarea actelor și operațiunilor în cadrul procedurii. Ele trebuie să realizeze drepturile și obligațiile debitorului și ale creditorilor, cu respectarea condițiilor impuse de lege.

Celeritatea este necesară în derularea procedurii datorită stării de dificultate în care se află debitorul și orice creștere a supraîndatorării acestuia genereză recuperarea de către creditori a creanțelor lor. Punerea în valoare a drepturilor și obligațiilor debitorului și creditorilor este consacrată de lege tocmai în ideea de a da consistență procedurii și a nu se întârzia pentru o eventuală restabilire a situației juridice în cazul în care actele și operațiunile organelor care aplică procedura ar fi contrare legii și ar încălca drepturile și obligațiile debitorului ori ale creditorilor.

II COMISIA DE INSOLVENȚĂ LA NIVEL TERITORIAL

1. Noțiunea comisiei de insolvență la nivel teritorial

Comisia de insolvență este identificată în art. 8 din Legea nr. 151/2015, ca fiind un organ administrativ la nivel teritorial, care îndeplinește anumite atribuții în procedura insolvenței persoanelor fizice.

Compentențele comisiei de insolvență sunt diferențiate în funcția de forma de defășurare a procedurii respective de insolvență astfel: în procedura de insolvență pe bază de plan de rambursare, comisia are atribuții de decizie, control și supraveghere; în procedura de insolvență simplificată comisia are atribuții de supraveghere; în procedura de insolvență prin lichidare de active comisia are atribuții de îndrumare, control și supraveghere.

Comisia de insolvență la nivel teritorial este compusă din reprezentanți ai ANPC, Ministerului Muncii, Familiei, Protecției Sociale și Persoanelor Vârstnice și ai Ministerului Finanțelor Publice [art. 44(4) din Legea nr. 151/2015].

Organizarea și funcționarea comisiei de insolvență se stabilesc prin hotărâre a Guvernului la propunerea ANPC prin Ministerul Economiei [art. 44(7) din Legea nr. 151/2015].

Din conturarea făcută de lege se pot identifica elementele caracteristice ale comisiei de insolvență teritorială astfel: este un organ administrativ-jurisdicțional deoarece, prin lege,

[10] M. Comșa, ”Legea privind procedura insolvenței persoanelor fizice nr. 151/2015. Legislație relevantă și comentarii”, Ed. Universul Juridic, București, 2018, p. 92

îi este acordat acest statut, iar din competențele decizionale, de control și supraveghere reiese acest lucru; este un organ care aplică procedura de insolvență a persoanelor fizice, fiind calificată în acest mod de lege; are competențe diferențiate de aplicare a procedurii insolvenței persoanelor fizice în toate formele acesteia; este organizată și funcționează teritorial la nivelul fiecărui județ ca structură descentralizată a Comisiei Centrale de Insolvență.

Comisia de insolvență de la nivel teritorial este un organ administrativ-jurisdicțional organizat ca structură descentralizată a Comisiei Centrale de Insolvență, care decide, controlează și supraveghează desfășurarea procedurii de insolvență, diferențiat în raport de forma de procedură aplicabilă persoanelor fizice.

2. Constituirea, structura și durata mandatului membrilor comisiei

Comisia de insolvență la nivel teritorial se constituie din reprezentanți ai structurilor deconcentrate în teritoriu ale Autorității Naționale pentru Protecția Consumatorilor, Ministerului Muncii, Familiei, Protecției Sociale și Persoanelor Vârstnice și un reprezentant al Ministerului Finanțelor Publice.

Desemnarea membrilor titulari și supleanți ai Comisiei de Insolvență la nivel teritorial se face prin ordin al conducătorului instituției (art. 10 din H.G. nr. 11/2016 privind constituirea comisiilor de insolvență la nivel central și teritorial prevăzute de Legea nr. 151/2015 privind procedura insolvenței persoanelor fizice).

Pentru a fi membru titular sau supleant în comisia de insolvență la nivel teritorial, persoana care candidează pentru o asemenea calitate trebuie să îndeplinească, în mod cumulativ, următoarele condiții: să aibă vechime de minim 3 ani în specialitatea studiilor; să nu fi fost sancționată disciplinar în ultimele 6 luni; să aibă autoritate profesională și probitate morală; să aibă studii superioare juridice, economice sau în alte specializări relevante pentru aplicarea procedurilor prevăzute de Legea nr. 151/2015; să nu fie debitor într-o procedură de insolvență prevăzută de lege.

Mandatul membrilor comisiei de insolvență la nivel teritorial este pentru o durată de 3 ani (art. 10 din H.G. 11/2016).

Conducerea lucrărilor comisiei este asigurată prin rotație de către reprezentantul fiecărei instituții publice care este membră a comisiei.

În prima ședință a comisiei se stabilește ordinea rotației și se desemnează președinția comisiei.

Mandatul președinției comisiei are durata de 1 an și se exercită de reprezentantul autorității publice membră a comisiei, care a fost stabilit prin rotație (art. 4 din HG 11/2016).

3. Atribuțiile comisiei de insolvență la nivel teritorial

Atribuțiile comisiei de insolvență de la nivel teritorial sunt diferențiate în funcție de procedura de insolvență la care participă.

În cadrul procedurii de insolvență pe bază de plan de rambursare, comisia de insolvență are, conform art. 45 din Legea nr. 151/2015, următoarele tipuri de atribuții: atribuții privind deschiderea procedurii (ex.: soluționează cererea de deschidere a procedurii; avizează formularul de cerere de deschidere completat de debitor; emite decizia de admitere în principiu a cererii debitorului și de deschidere a procedurii; desemnează administratorul procedurii); atribuții privind derularea procedurii (ex.:supraveghează executarea planului de rambursare; verifică, din oficiu sau la sesizarea administratorului procedurii sau a oricărui creditor dacă debitorul pune în pericol executarea planului; îndeplinește oricare alte atribuții în derularea procedurii; verifică registrele publice pentru identificarea eventualelor modificări ale situației patrimoniale a debitorului care ar justifica modificarea planului de rambursare a datoriilor); atribuții privind închiderea procedurii (ex.: constată închiderea procedurii ca

urmare a executării planului; sesizează instanța pentru închiderea procedurii pe bază de plan și deschiderea procedurii prin lichidare).

În procedura simplificată de insolvență a persoanelor fizice, comisia de insolvență are următoarele atribuții: primește și analizează cererea debitorului și sesizează instanța (art. 66 din Legea nr. 151/2015); notifică debitorul privind admiterea cererii sale de aplicare a procedurii simplificate și care sunt obligațiile acestuia (art. 69 din Legea nr. 151/2015); admite decizia de încetare a procedurii simplificate (art. 70 din Legea nr. 151/2015).

După închiderea procedurii de insolvență prin lichidare de active, comisia de insolvență la nivel teritorial supraveghează debitorul și are, conform art. 73 din Legea nr. 151/2015, următoarele atribuții: constituie un dosar de supraveghere a debitorului, în termen de 30 de zile de la primirea hotărârii judecătorești de închidere a procedurii; evaluează bianual proporția din veniturile urmăribile, care este destinată acoperirii pasivului; constată, prin decizie, din oficiu sau la sesizarea lichidatorului, cota de acoperire a creanțelor și face o evaluare a modului în care debitorul și-a respectat obligațiile după închiderea procedurii și o anexează la cererea debitorului de eliberare de datorii; înlocuiește lichidatorul pentru motive temeinice; orice alte atribuții prevăzute de lege.

4. Funcționarea comisiei de insolvență la nivel teritorial

Ședințele comisiei de insolvență la nivel teritorial se desfășoară la sediul comisariatelor județene pentru protecția consumatorilor (art. 12 din HG nr. 11/2016).

Convocarea ședințelor se face de către președintele comisiei și tot el este cel care le conduce (art. 13 din H.G. nr. 11/2016).

Legea nr. 151/2015 si H.G. nr. 11/2016 nu prevăd care este cvorumul pentru constituirea valabilă a ședințelor comisiei, ele funcționând, probabil, conform principiului majorității în prezența a jumătate plus unu dintre membrii și deliberând și adoptând decizii, în mod valabil, cu aceeași majoritate din prezenți.

5. Hotărârile comisiei de insolvență la nivel teritorial

Hotărârile comisiei de insolvență la nivel teritorial au regimul unor decizii.

Deciziile comisiei de insolvență la nivel teritorial pot fi atacate în justiție. Competența soluționării cererilor ori acțiunilor împotriva deciziilor comisiei de insolvență la nivel teritorial aparține Judecătoriei (art. 10 din Legea nr. 151/2015). Hotărârile pronunțate de Judecătorie, în asemenea cauze, sunt supuse apelului la tribunal, care se pronunță definitiv în cauza respectivă.

III. ADMINISTRATORUL PROCEDURII

1. Noțiunea administratorului procedurii

Administratorul procedurii este identificat de lege ca organ care aplică procedura insolvenței persoanei fizice (art. 9 din Legea nr. 151/2015). El este cel care administrează procedura pe bază de plan de rambursare a datoriilor. Desemnarea administratorului procedurii se face de comisia de insolvență, dintre practicienii în insolvență, executorii judecătorești, avocații și notarii publici, înscriși în lista cu administratorii și lichidatorii procedurii (art. 10 din Legea nr. 151/2015).

Mai mult decât atât, în art. 12 din Legea nr. 151/2015 sunt prevăzute condițiile pentru a dobândi calitatea de administrator al procedurii insolvenței persoanelor fizice (ex.: titular al unei profesii; vechime în profesie; bună reputație; nu a fost sancționat disciplinar; are cursuri de pregătire în insolvența persoanelor fizice; etc.).

Administratorul procedurii insolvenței persoanelor fizice este persoana care îndeplinește condițiile impuse de lege pentru această calitate și este înscrisă în lista administratorilor procedurii și care este desemnată de comisia de insolvență pentru administrarea procedurii.

2. Condițiile pentru a fi administrator al procedurii

Pentru a fi administrator al procedurii insolvenței persoanelor fizice, persoana candidată la o asemenea calitate, trebuie să îndeplinească anumite condiții impuse de lege (art. 12 din Legea nr. 151/2015).

Prima condiție este ca persoana fizică să fi dobândit și să se afle în exercitarea, în condițiile legii, a uneia dintre profesiile de practician in insolvență; executor judecătoresc; avocat; notar.

O a doua condiție este ca persoana fizică respectivă, titular a unei asemenea profesii să aibă o anumită vechime în profesia respectivă (ex.: practicianul în insolvență și executorul judecătoresc, 3 ani în profesie sau cumulat în cele două și să fie definitiv în cel puțin una dintre profesii; avocatul și notarul, 5 ani în profesie sau cumulat, chiar și cu cele de practician ori executor și este definitiv în cel puțin una dintre profesii).

Cea de-a treia condiție pentru dobândirea calității de administrator al procedurii este ca persoana fizică să fi absolvit cursuri de pregătire profesională în domeniul insolvenței persoanei fizice ori în alte domenii cu relevanță.

O a patra condiție pentru a fi administrator al procedurii insolvenței persoanei fizice este ca persoana respectivă să fi fost admisă la examenul pentru includerea în lista administratorilor procedurii.

În al cincilea rând, persoana fizică respectivă, trebuie să aibă o reputație bună, constatată conform statutului profesiei din care face parte.

Cea de-a șasea condiție, privește conduita disciplinară a persoanei și anume, să nu fi fost sancționată anterior depunerii cererii de includere în lista administratorilor procedurii.

Și nu în ultimul rând, persoana fizică respectivă, trebuie să facă dovada ca deține un sediu profesional corespunzător activității de administrare a procedurii insolvenței persoanei fizice.

Practicienii în insolvență și executorii judecătorești cu o vechime de peste 5 ani sunt incluși în lista administratorilor procedurii fără examen.

3. Desemnarea administratorilor procedurii

Administratorul procedurii este desemnat aleatoriu de comisia de insolvență prin decizia de admitere în principiu a cererii de deschidere a procedurii de insolvență pe bază de plan de rambursare a datoriilor.

Dacă debitorul se află într-o executare silită, la un executor, din raza în care își are sediul, atunci acel executor judecătoresc poate fi el desemnat ca administrator al procedurii, dacă figurează înscris în lista administratorilor procedurii. În cazul în care există concurs de executori, va fi desemnat administrator executorul care a început cel dintâi executarea [art. 15(3) din Legea nr. 151/2015].

În situația în care administratorul desemnat refuză din motive temeinice numirea, atunci în urma notificării refuzului său, comisia de insolvență va desemna un alt administrator al procedurii [art. 15(4) din Legea nr. 151/2015].

Necomunicarea refuzului numirii în 3 zile de la comunicare, atrage sancționarea cu amendă de 200 de lei a administratorului respectiv, amendă care se aplică de comisia de insolvență.

Decizia comisiei de insolvență prin care s-a aplicat sancțiunea poate fi reexaminată de aceeași comisie, iar soluția acesteia se poate contesta în termen de 7 zile de comunicare, la judecătorie.

4. Atribuțiile administratorului procedurii

Atribuțiile administratorului procedurii sunt diferențiate în funcție de primele măsuri pe care trebuie să le ia și de planul de rambursare a datoriilor.

În privința primelor măsuri pe care administratorul procedurii trebuie să le ia după preluarea dosarului, conform art. 21 din Legea nr. 151/2015, competențele administratorului

procedurii se rezumă la următoarele: notificarea creditorilor cu privire la numirea sa; solicitarea de informații de la creditori cu privire la cuantumul și tipul creanței împotriva debitorului; evaluarea bunului grevat de o cauză de preferință[11] dacă există și o estimare a măsurilor de restructurare a creanței; elaborarea tabelului preliminar de creanțe; depunerea tabelului definitiv de creanțe la comisia de insolvență, dacă tabelul preliminar nu a fost contestat sau cel după ce s-au soluționat contestațiile.

Notificarea făcută de administratorul procedurii se publică în Buletinul procedurilor de insolvență.

În privința elaborării planului de rambursare a datoriilor, administratorul procedurii are următoarele competențe: elaborează împreună cu debitorul planul de rambursare a datoriilor (art. 25 din Lege nr. 151/2015); conciliază cu creditorii asupra planului de rambursare a datoriilor (art. 27 din Legea nr. 151/2015).

Pe durata executării planului de rambursare a datoriilor, administratorul procedurii are, potrivit art. 39 din Legea nr. 151/2015, următoarele tipuri de atribuții: monitorizarea actelor realizate de debitor (ex.: plățile către creditori; plata creanțelor curente; situația cheltuielilor făcute de debitor pentru asigurarea unui nivel de trai rezonabil; schimbarea locului de muncă al debitorului; recuperarea creanțelor de către debitor; înstrăinarea unor bunuri neurmăribile; situația financiară trimestrială a debitorului); aprobarea unor acte (ex.: încheierea de acte de dispoziție a bunurilor urmăribile; încheierea unor contracte care pot afecta situația patrimonială cu excepția celor de împrumut); avizarea, în prealabil, a unor acte (ex.: contractarea unor împrumuturi); elaborarea de rapoarte bianuale și depunerea lor la comisia de insolvență; sesizarea comisiei de insolvență cu orice modificare a situației financiare a debitorului care are legătură cu planul de rambursare; elaborarea raportului final privind executarea planului de rambursare.

Măsurile luate de administratorul procedurii pot fi contestate cu plângere la comisia de insolvență în termen de 7 zile de la luarea la cunoștință, dar nu mai târziu de 30 de zile de la adoptarea măsurii.

Decizia comisiei de insolvență poate fi și ea contestată la instanță, în 7 zile de la comunicarea ei contestatorului.

5. Înlocuirea administratorului procedurii

Administratorul procedurii poate fi înlocuit în orice stadiu al procedurii, de comisia de insolvență, prin decizie.

Înlocuirea poate avea loc din oficiu, la cererea oricărui creditor, la cererea debitorului sau chiar a administratorului însuși (art. 40 din Legea nr. 151/2015).

Administratorul procedurii poate contesta măsura înlocuirii la instanța competentă, care judecă această contestație în camera de consiliu, de urgență și cu citarea administratorului.

Contestația suspendă executarea deciziei prin care comisia de insolvență l-a înlocuit pe administrator.

Împotriva soluției pronunțate de judecătorie, se poate face apel la tribunal, care se judecă de urgență și cu precădere.

Administratorul procedurii față de care s-a dispus înlocuirea va preda noului administrator în termen de 24 de ore de la data la care decizia de înlocuire a rămas definitivă dosarul de insolvență.

IV. LICHIDATORUL PROCEDURII INSOLVENȚEI

[11] Al.M.Găină, Garanții reale mobiliare de executare a obligațiilor civile și comerciale, Ed. Universul Juridic, București, 2010, p. 38.

1. Noțiunea lichidatorului procedurii

Lichidatorul procedurii insolvenței persoanelor fizice este consacrat de lege ca organ care aplică această procedură [art. 7(1) și art. 11 din Legea nr. 151/2015]. El administrează procedura judiciară de insolvență prin lichidarea de active și supraveghează debitorul pe perioada post procedurii de insolvență, prin lichidare de active.

Condițiile pentru dobândirea calității de lichidator sunt aceleași ca și cele pentru dobândirea calității de administrator al procedurii.

Principalele atribuții ale lichidatorului procedurii sunt cu privire la examinarea situației financiare a debitorului; notificarea creditorilor și elaborarea tabelului de creanțe; stabilirea activului și pasivului debitorului; efectuarea plăților către creditor; sesizarea judecătorului sindic cu orice problemă privind procedura.

Lichidatorul procedurii insolvenței persoanelor fizice este desemnat aleatoriu de instanță, prin sentința de deschidere a procedurii din lista administratorilor procedurii și lichidatorilor pentru procedura insolvenței persoanelor fizice [art. 48(1) din Legea nr. 151/2015].

Lichidatorul procedurii insolvenței persoanelor fizice este persoana desemnată aleatoriu de instanță din lista administratorilor și lichidatorilor, care îndeplinește condițiile pentru această calitate și exercită atribuțiile de administrare a procedurii judiciare de insolvență prin lichidare de active și supraveghează debitorul în perioada post-procedură de lichidare de active.

2. Condițiile pentru a fi lichidator al procedurii

Pentru dobândirea calității de lichidator al procedurii insolvenței persoanelor fizice trebuie îndeplinite aceleași cerințe ca și pentru dobândirea calității de administrator al unei asemenea proceduri (art. 12 din Legea nr. 151/2015).

Aceste condiții se referă la profesie, vechime în profesie, pregătire în domeniu, reputație și sediu profesional specific executării unei asemenea activități.

3. Desemnarea lichidatorului procedurii

Lichidatorul procedurii judiciare de insolvență prin lichidarea activelor debitorului este desemnat aleatoriu de instanță prin sentința de deschidere a procedurii, dintre practicienii în insolvență, executorii judecătorești, avocații și notarii înscriși în lista administratorilor și lichidatorilor, care au sediul în județul în care își are debitorul domiciliul, reședința principială ori reședința obișnuită.

Dacă procedura de insolvență prin lichidare de active se deschide ulterior unei proceduri de insolvență pe bază de plan de rambursare, instanța poate numi ca lichidator persoana care a avut calitatea de administrator al procedurii.

4. Atribuțiile lichidatorului procedurii

Lichidatorul procedurii judiciare de insolvență prin lichidare de active își exercită atribuțiile atât pe parcursul derulării acestei proceduri, dar și în perioada de la închiderea acesteia și până la eliberarea de datorii a debitorului.

Principalele atribuții ale lichidatorului în perioada derulării procedurii sunt de următoarele tipuri: atribuții de evaluare și determinare a situației economico-financiare a debitorului (ex.: examinarea situației financiare a debitorului și elaborarea unui raport asupra acesteia; stabilirea cheltuielilor debitorului pentru un trai rezonabil; inventarierea, evaluarea și conservarea bunurilor debitorului pentru folosirea lor utilă; exploatarea profitabilă a bunurilor); atribuții privind situația datoriilor debitorului și notificarea creditorilor (ex.: verificarea creanțelor; notificarea creditorilor; întocmirea tabelelor de creanță; convocarea și

prezidarea adunărilor creditorilor); atribuții privind vânzarea bunurilor din averea debitorului și efectuarea de plăți (ex.: plata către creditori conform planului de distribuire; încasarea creanțelor debitorului; vânzarea de bunuri; denunțarea unor contracte; etc.); atribuții procedurale judiciare (ex.: sesizarea judecătorului sindic cu orice problemă care necesită o soluționare de către acesta; executarea atribuțiilor stabilite de instanță).

În perioada dintre închiderea procedurii judiciare de insolvență prin lichidare de active și eliberarea de datorii a debitorului, lichidatorul procedurii are, conform art. 74 din Legea nr. 151/2015 următoarele atribuții: supraveghează respectarea de către debitor a obligațiilor pentru a putea fi eliberat de datorii; transferă către creditori sumele din contul de lichidare conform ordinii de distribuire; elaborează trimestrial un raport privind plățile făcute și dacă debitorul și-a respectat obligațiile; sesizează comisia de insolvență privind modificările semnificative ale situației patrimoniale a debitorului; întocmește raportul final privind cota de acoperire a creanțelor și respectarea obligațiilor după închiderea procedurii.

5. Înlocuirea lichidatorului procedurii

Lichidatorul procedurii poate fi înlocuit în orice stadiu al procedurii, prin încheiere a instanței [art. 49(3) din Legea nr. 151/2015].

Înlocuirea se poate face din oficiu, la cererea debitorului, la cererea creditorilor sau chiar a lichidatorului însuși. Judecarea cererii de înlocuire se face în camera de consiliu cu citarea lichidatorului. Împotriva încheierii pronunțate de instanță se poate face apel în 7 zile de la comunicare, care se judecă de tribunal, de urganță și cu precădere.Hotărârea tribunalului este definitivă și se publică în Buletinul procedurilor de insolvență.

Lichidatorul care a fost înlocuit va trebui să predea în 24 de ore de la rămânerea definitivă a hotărârii dosarul de insolvență, noului lichidator.

V. INSTANȚELE JUDECĂTOREȘTI

1. Identificarea instanțelor care aplică procedura

Instanțele judecătorești sunt precizate în lege ca organe care aplică procedura insolvenței persoanelor fizice (art. 7 și art.10 din Legea nr. 151/2015).

Aceste instanțe din sistemul judiciar care aplică procedura sunt: judecătoria; tribunalul.

Ele au competență în toate formele procedurii de insolvență a persoanelor fizice.

2. Judecătoria

Judecătoria este instanța de fond competentă material pentru cererile și acțiunile din procedura insolvenței persoanelor fizice.

Competența teritorială aparține judecătoriei în a cărei circumscripție și-a avut domiciliul, reședința sau reședința obișnuită debitorul, cel puțin 6 luni anterior datei sesizării instanței. Indiferent de schimbările ulterioare de domiciliu al debitorului, instanța legal investită rămâne competentă să soluționeze cauza.

Toate cererile se judecă potrivit Codului de procedură civilă, după dispozițiile pentru judecată în primă instanță, fără a se aplica procedura de regularizare. Întâmpinarea trebuie depusă în 15 zile de la comunicarea cererii, iar primul termen de judecată se fixează în 5 zile de la depunerea întâmpinării.

Hotărârile pronunțate în soluționarea cererilor de către judecători sunt supuse apelului la tribunal.

Judecarea cererilor și pronunțarea hotărârilor se face de complete specializate în insolvența persoanelor fizice.

3. Tribunalul

Tribunalul este instanța de apel în procedura insolvenței persoanelor fizice. Dacă sunt mai multe apeluri împotriva aceleiași hotărâri se constituie un singur dosar, la completul care a primit primul apel.

Judecata apelurilor se face, după caz, în complete specializate din cadrul tribunalelor specializate sau din cadrul secției speciale de insolvență a tribunalului sau de secția civilă a acestuia.

Hotărârile pronunțate de tribunal în cauzele privind procedura insolvenței persoanelor fizice sunt definitive.

BIBLIOGRAPHY

Bufan, R., Deli-Diaconescu, A. , Moțiu, F., coord. și colab., „Tratat practic de insolvență”, Ed. Hamangiu, București, 2014;

Comșa, M.„Legea privind procedura insolvenței persoanelor fizice nr. 151/2015. Legislație relevantă și comentarii”, Ed. Universul Juridic, București, 2018;

Comșa, M.„Regulamentul privind procedurile de insolvență. Jurisprudența Curții de Justiție a Uniunii Europene, Ed. Universul Juridic, București, 2017;

Găină, A. M., „Globalizarea și crizele financiare”, Ed. Pro Universitaria, București, 2012;

Găină, A. M.„Comerț internațional”, Ed. Universitară, Craiova, 2014;

Găină, Al.M., „Garanții reale mobiliare de executare a obligațiilor civile și comerciale, Ed. Universul Juridic, București, 2010;

Stiglitz, J. E., „Mecanismele globalizării”, Ed. Polirom, București, 2008;

Hamagiu, București, 2014.

***Recomandarea Comisiei UE din 12.03.2014 privind noua abordare a eșecului în afaceri și Preambul pct. 15

***Regulamentul (UE) nr. 848/2015 al Parlamentului Europei și al Consiliului din 20.05.2015 privind proc. de insolvență, Preambul pct. 9

*** Legea nr.151/ 2015 privind insolvența persoanelor fizice

ASPECTS CONCERNING THE RETROACTIVITY OF THE MILDER CRIMINAL LAW OR CONTRAVENTION LAW

Lucreţia Dogaru
Prof., PhD, UMFST Târgu Mureş

Abstract: The rule regarding the temporal application of the law is that of the activity,according to which the legal provisions enshrined in the normative acts, causes legal effects throughout their activity or force.So, the law in force does not apply retroactively (ex post facto) and also the law does not remain in force after the abrogation. The article 15, paragraph 2 of the Romanian Constitution, provides that the law shall only act for the future, except for the milder criminal or contravention law.However, the Romanian legislator established some exceptions that are recognized and accepted in the jurisprudential and doctrinal framework.

The retroactivity of the milder criminal law (lex mitior) or of the contravention law is such an exception. The application or activity of the milder criminal law or of the contravention law finds reason in the humanist thinking of the legislator and it has a constitutional basis. In the present paper, we will analyze this principle, which is structured around the reason why the Romanian legislator chose to deviate from the principle of law activity. A verifiable explanation would be that the milder criminal or contravention law may be applied retroactively without damaging the interests of other.Of course, this is impossible in the case of civil law, which implies the existence of particular interests that are always in competition.

Keywords: law enforcement, law in force, retroactivity, milder criminal law, temporal action.

1. Precizări introductive

Forţa normei juridice se manifestă în perioada vigorii sale, respectiv, între momentul intrării în vigoare a actului normativ în care aceasta este cuprinsă şi momentul ieşirii lui din vigoare. Aşadar, norma de drept produce efecte sau consecinţe juridice doar între aceste două momente, consecinţe care sunt strict legate de vigoarea legii. Cu alte cuvinte, dispoziţiile normative sunt incidente numai acelor fapte sociale ce se petrec în intervalul de timp cât este în vigoare actul normativ ce le conţine. Acest interval de timp este numit durată sau temporalitate.

Una din particularităţile normei juridice sub aspectul temporalităţii, este dată de faptul că forţa sa juridică nu se diminuează şi nu se alterează în limitele duratei sale, adică pe perioada cât este în vigoare. Iar, posibilitatea ca norma juridică să nu mai aibă aplicabilitate, nu se datorează lipsei sale de vigoare ci poate fi consecinţa unor factori exteriori ei.

Dispoziţiile cuprinse în norme juridice prescriu modele comportamentale pentru faptele sociale viitoare, astfel că acestea privesc, în general, viitorul factual. Dispoziţiile juridice, fiind comandamente destinate modelării conduitei umane, acestea obligă, permit sau interzic destinatarilor lor anumite modele de comportament ce se manifestă în condiţiile indicate. Conduitele prescrise nu pot fi ignorate, iar destinatarii dispoziţiilor unui act normativ în vigoare nu pot fi exoneraţi de răspundere juridică invocând motive care i-ar fi putut împiedica să le cunoască prevederile acestora.

Stabilirea momentelor intrării şi a ieşirii din vigoare a unei norme juridice are o importanţă practică, deoarece numai în intervalul acestora norma juridică are validitate. Orice act normativ devine obligatoriu din momentul intrării sale în vigoare, dispoziţiile lui putând fi

aplicate în mod continuu şi constant, cu aceeaşi forţă juridică, până la data ieşirii din vigoare[1].

Intrarea în vigoare a actelor normative presupune aducerea lor la cunoştinţa publică a destinatarilor ce sunt ţinuţi să le respecte conţinutul. Publicitatea actelor normative este o necesitate impusă de faptul că drepturile şi obligaţiile prescrise constituie un model de conduită obligatoriu, un comandament comportamental ce trebuie cunoscut de către destinatarii săi. Prezumpţia de cunoaştere a dispoziţiei juridice are caracter general-valabil pentru toate categoriile de norme juridice cuprinse în orice fel de acte normative, necunoaşterea neputând fi invocată în nici o circumstanţă. Publicitatea, este consecinţa unei proceduri obligatorii şi se face prin publicarea actului respectiv în publicaţii speciale[2].

În teoria dreptului şi în practica judiciară, s-au cristalizat trei reguli în funcţie de care se stabileşte momentul intrării în vigoare a unei norme juridice, adică începutul temporaral vigorii sale.[3] În conformitate cu Constituţia României revizuită în 2003 (art.78), „Legea se publică în Monitorul Oficial al României şi intră în vigoare la 3 zile de la data publicării ei sau la o dată ulterioară prevăzută în textul ei", iar Ordonanţele de Urgenţă, potrivit art. 115 alin (5), intră în vigoare după publicarea lor în Monitorul Oficial. Legea privind tehnica elaborării actelor normative[4], dispune (în art. 12), că celelalte acte normative emise de Guvern în baza unei legi speciale de abilitare, intră în vigoare la 3 zile de la data publicării lor sau la o dată ulterioară expres prevăzută.

Astfel cum am precizat anterior, din momentul publicării actului normativ, se prezumă că destinatarii săi îi cunosc conţinutul, sensurile şi semnificaţiile sale, astfel încât din acel moment nimeni nu mai poate invoca necunoaşterea lui în apărarea sa (în virtutea principiului de drept roman, *nemo censetur ignorare legem*)[5].

Încetarea acţiunii normelor juridice sau ieşirea lor din vigoare are loc prin următoarele modalităţi: prin ajungerea la termen a actului normativ temporar, a celui cu durată de activitate stabilită în cuprinsul său; prin căderea în desuetudine, ca urmare a perimării relaţiilor sociale reglementate şi prin abrogare, care este modalitatea cea mai frecventă şi mai importantă de ieşire din vigoare a normei juridice. Operă a autorului actului normativ, abrogarea reprezintă actul de voinţă al acestuia (conform principiului *cujus est condere legem ejus est abrogare*), prin care se scoate din vigoare actul normativ, total sau parţial, o dată cu intrarea în vigoare a unui alt act normativ ce devine astfel contradictoriu *(actus contrarius)*. Abrogarea poate fi expresă sau tacită, şi operează pentru viitor (*ex nunc*), prin excluderea normelor vechi printr-un act normativ cu aceeaşi poziţie sau cu o poziţie superioară în ierarhia normelor juridice.[6]

2. Principiile activităţii temporale. Excepţii

[1] Nu timpul normei juridice defineşte durata acesteia ci durata normei juridice este expresia concretă a timpului; pentru detalii, **Popa, N.,***Teoria generală a dreptului,* ediţia 5, Editura C. H. Beck, Bucureşti, 2014, pp. 152 şi urm.

[2]Potrivit art. 11 din Legea nr. 24/2000, republicată, legile şi celelalte acte normative adoptate de Parlament, hotărârile şi ordonanţele Guvernului, deciziile primului-ministru, actele normative ale autorităţilor administrative autonome, ordinele, instrucţiunile şi alte acte normative emise de organele administraţiei publice centrale de specialitate se publică în Monitorul Oficial al României.

[3]**Dogaru, L., Mihai, Gh**.,*Norma juridică şi interpretarea ei*, Editura Universul Juridic, Bucureşti, 2017, pp. 135-136.

[4]Legea nr. 24 din 27 martie 2000, republicată în temeiul art. II din Legea nr.60/2010, în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 260 din 21 aprilie 2010.

[5] Cu referire la implicaţiile utilizării acestui sistem, a se vedea, **Dogaru, I., Dănişor, Gh., Dănişor, D., C.,***Teoria generală a dreptului*, ediţia 2, C. H. Beck, Bucureşti, 2008, pp. 391;

[6]În legătură cu abrogarea, unii autori, evidenţiază funcţiile acesteia, funcţii ce privesc: rostul ei de armonizare a legislaţiei: de înlăturare a textelor de conflict între actul nou şi cel vechi; de înlăturare a eventualelor paralelisme în legislaţie; de înlăturare a discrepanţelor şi necorelărilor; de contribuţie la degrevarea fondului legislativ de anumite acte normative devenite desuete, prin lipsa unei cerinţe de aplicare, ca urmare a schimbărilor petrecute în societate; a se vedea, **Mrejeru, I.,** *Tehnica legislativă*, Editura Academiei, Bucureşti, 1979, pp. 126.

Regula în materia aplicării temporale a dreptului este aceea a activităţii, potrivit căreia dispoziţiile cuprinse în actele normative produc efecte juridice pe toată perioada activităţii sau vigorii lor[7]. Potrivit acestei reguli, dreptul în vigoare nu retroactivează şi nu ultraactivează.

Astfel se conturează trei principii sau reguli de bază ce cârmuiesc acţiunea temporală a legii, respectiv: principiul activităţii, principiul neretroactivităţii şi principiul neultraactivităţii. Principiul activităţii, presupune că norma juridică activează, adică produce consecinţe juridice pe perioada duratei sau vigorii sale, adică numai pentru viitor. Aceasta înseamnă aplicarea imediată, directă şi în mod continuu a normei de drept aflată în vigoare. Este un principiu cu valoare constituţională, instituit iniţial prin Constituţia română din anul 1991, care a stipulat în sensul că „legea dispune numai pentru viitor, cu excepţia legii penale mai favorabile", prevedere care ulterior revizuirii din anul 2003 s-a lărgit, astfel că potrivit art. 15 alin. (2) „legea dispune numai pentru viitor, cu excepţia legii penale sau contravenţionale mai favorabile". În susţinerea acestui principiu stipulează şi art. 6 alin. (1) din noul Cod Civil român: „legea civilă este aplicabilă cât timp este în vigoare. Aceasta nu are putere retroactivă", fiind formulat astfel în mod expres, principiul neretroactivităţii legii civile care asigură stabilitatea dreptului legal câştigat[8], previne abuzul de drept prin modificarea actelor normative, asigură legitimitatea legii şi deopotrivă recunoaşterea sa ca obligatorie şi justă.

Rezultă din aceste prevederi legale că, viitorul actului normativ se cuprinde „de la data…" şi se referă la toate faptele ce cad sub incidenţa sa începând cu respectiva dată; totodată, nici un organ al administraţiei publice nu poate emite acte normative cu efect retroactiv şi nici un organ judiciar nu poate aplica retroactiv o lege în soluţionarea cauzei date.

Tot în spiritul principiului activităţii dar şi a legalităţii incriminării, dispune şi art. 3 din noul Cod penal român, text care impune regula activităţii în materie de aplicare a legii penale sub aspectul factorului temporal. Astfel, din momentul intrării în vigoare, dispoziţia penală activează permanent, continuu şi fără excepţii, până la data încetării activităţii sale. Încetarea activităţii normative poate fi definitivă (prin ieşirea din vigoare a legii penale) sau poate fi temporară (prin suspendarea aplicării legii penale). Întrucât legea penală în vigoare este considerată cea mai corespunzătoare în raport de specificul nevoilor societăţii la un moment dat, cea mai indicată şi susţinută totodată prin forţa coercitivă a statului, se impune obligativitatea respectării sale de la data intrării în vigoare, dată de la care este incidentă tuturor situaţiilor ce cad sub prevederile sale imperative. Astfel cum se face referire în cuprinsul art. 3 din Codul Penal, legiuitorul vizează aplicarea legii penale în raport de toate faptele penale comise în timpul activităţii sau vigorii sale.

Sub aspectul temporalităţii normei de drept, este valorificat principiul neultraactivităţii şi principiul neretroactivităţii legii noi. Potrivit principiului neultraactivităţii legii, dispoziţiile unui act normativ nu mai generează consecinţe juridice ulterior datei ieşirii lui din vigoare. Pe de altă parte, principiul neretroactivităţii legii presupune că dispoziţiile unui act normativ nu sunt incidente raporturilor juridice constituite înainte de data intrării sale în vigoare, ele producând consecinţe juridice doar pentru faptele şi actele ce se petrec ulterior acelei date. Aşadar, trecutul juridic este desemnat de momentul datei intrării în vigoare, prezentul juridic

[7] **Popescu, S., & colectiv autori**, *Teoria generală a dreptului,* Editura Pro Universitaria, Bucureşti, 2016, pp.219-221.

[8] Potrivit tezei drepturilor câştigate este interzisă aplicarea legii noi în legătură cu raporturile juridice ce s-au născut şi a căror efecte s-au consumat anterior modificării legii; în acest sens amintim art. 3 din Legea nr. 71/2011, privind aplicarea normelor Codului civil, care statuează în sensul că actele şi faptele juridice încheiate sau, după caz, produse ori săvârşite înainte de intrarea în vigoare a acestui act normativ nu pot genera alte efecte juridice decât cele prevăzute de legea în vigoare la data încheierii, a producerii ori a comiterii lor.

este cel al vigorii normei juridice, iar viitorul juridic este marcat de momentul intrării în vigoare.

Necesităţile practice dar şi de politică legislativă determină admiterea unor excepţii de la principiul neretroactivităţii, amintind în acest context: retroactivitatea expresă, retroactivitatea legilor interpretative şi retroactivitatea legii penale sau contravenţionale mai favorabile.Retroactivitatea expresă, există atunci când actul normativ prevede în mod expres că dispoziţiile sale se aplică şi unor situaţii anterioare, măsuri ce trebuie să se dispună în mod prudent şi excepţional, fără să tulbure desfăşurarea normală deja instituită a relaţiilor sociale şi să pericliteze drepturile şi interesele legitime ale cetăţenilor[9].Legile interpretative suntretroactive, în măsura în care ele nu introduc reglementări noi şi nu le modifică pe cele anterioare, ci doar le explică şi le stabileşte înţelesul; de aceea este justificată aplicarea lor de la data intrării în vigoare a actului normativ pe care îl interpretează, scopul fiind acela de a lumina înţelesului riguros al textului interpretat[10].

Atunci când, de la comiterea unei fapte penale și până la executarea pedepsei aplicate pentru săvârşirea ei, intervin una sau mai multe legi penale succesive care incriminează fapta respectivă, apare problema extraactivităţii legii penale. În astfel de situaţii, sunt incidente următoarele soluții consacrate de legiuitor şi recunoscute de doctrină şi jurisprudenţă: aplicarea legii penale mai blânde sau mai favorabile; ultraactivitatea legii penale vechi şi retroactivitatea legii penale noi. Sunt consacrate două excepţii de ultraactivitate[11], ce vizează acele situaţii în care prevederile unui act normativ, abrogat sau ajuns la termen, pot fi aplicate ulterior; prima se referă la norma penală mai favorabilă care se aplică şi după înlocuirea ei cu alta mai severă, iar cealaltă excepţie se referă la legea penală temporară ale cărei efecte se extind şi după împlinirea termenului de vigoare, fiind incidente faptelor comise dar nesoluţionate în timpul vigorii sale.

În ceea ce priveşte un alt principiu valorificat în contextul activităţii legii, şi anume principiul aplicării imediate a legii noi, acesta presupune că legea nouă trebuie să se aplice tuturor situaţiilor ce apar după intrarea sa în vigoare. În prezent, acest principiu este consacrat în mod expres prin art. 6 alin. (5) Codul civil român[12], în sensul că „dispoziţiile legii noi se aplică tuturor actelor şi faptelor încheiate sau, după caz, produse ori săvârşite după intrarea sa în vigoare, precum şi situaţiilor juridice născute după intrarea sa în vigoare”, dar şi prin alin. (6) din acelaşi articol ce dispune că „dispoziţiile legii noi sunt de asemenea aplicabile şi efectelor viitoare ale situaţiilor juridice născute anterior intrării în vigoare a acesteia, derivate din starea şi capacitatea persoanelor, din căsătorie, filiaţie, adopţie şi obligaţia legală de întreţinere, din raporturile de proprietate, inclusiv regimul general al bunurilor, şi din raporturile de vecinătate, dacă aceste situaţii juridice subzistă după intrarea în vigoare a legii

[9] Art. 6 alin. (6) Codul civil român, stabileşte în mod expres situaţiile în care dispoziţiile legii noi sunt aplicabile situaţiilor juridice născute anterior intrării sale în vigoare; a se vedea, **Piperea, P., & colectiv autori,***Noul Cod civil.Note. Corelaţii.Explicaţii.Instrumente juridice*, Editura C. H. Beck, Bucureşti, 2011, pp. 4; *Noul Cod civil - Ad litteram*, actualizat la 20 martie 2013, Editura Universul Juridic, Bucureşti, 2013.

[10]Cu toate acestea, dispoziţiile art.9 alin. (2) din Codul Civil român, prevăd în mod expres, fără echivoc, faptul că norma interpretativă produce efecte numai pentru viitor.

[11] Ultraactivitatea se referă la acţiunea unei norme juridice poster abrogării actului normativ în care se află, pentru a-şi menţine efectele în privinţa actelor şi faptelor petrecute în timp ce era în vigoare; aşadar, nu este vorba de acţiunea legii noi asupra unor consecinţe juridice produse sub legea veche, ci de continuarea acelor efecte sub legea nouă. În această privinţă se disting două opinii: aceea că legea veche se aplică drepturilor câştigate, iar legea nouă asupra simplelor expectative; a se vedea şi opinia lui **Roubier, P.,** în *Le droit transitoire. Lesconflits de lois dans le temps*, 2e édition, Dalloz, Paris, 1960.

[12]Deşi principiul aplicării imediate a legii noi nu a fost consacrat expres de vechiul Cod civil, acesta a fost recunoscut unanim, ca o consecinţă firească a principiului neretroactivităţii legii şi a celui potrivit căruia legea trebuie interpretată în sensul în care să se aplicării sale juridice; Argumentele folosite de literatura de specialitate pentru justificarea acestui principiu sunt numeroase; a se vedea, în acest sens: **Căpăţînă, O.,***Tratat de drept civilromân. Partea generală,* Vol. I, Editura Academiei, Bucureşti, 1989, pp. 139.

noi".

3. Aplicarea legii penale sau contravenţionale mai favorabile

Aplicarea legii penale sau contravenţionale mai favorabile, îşi găseşte raţiunea în gândirea umanistă a legiuitorului şi are temei constituţional, fiind stipulată expres în Constituţia României din 2003, art. 15 alin. (2). Cu referire expresă la legea penală mai favorabilă, regula este cuprinsă în art. 5 şi 6 din Codul penal[13], şi reflectă concepţia modernă a legiuitorului român; ea permite celui ce a comis infracţiunea sub imperiul legii dinaintea datei de a intra în vigoare legea nouă, să i se aplice, dintre cele două reglementări, aceea care îi este mai favorabilă, adică aceea care prevede pedeapsa mai blândă pentru fapta comisă.

Noul Cod penal consacră acest principiu, făcând distincție între aplicarea legii penale mai favorabile până la judecarea definitivă a cauzei şi aplicarea dispoziţiilor acesteia după judecarea definitivă a cauzei. Cu referire la prima situaţie, şi anume cea vizând aplicarea legii penale mai blânde până la judecarea definitivă a cauzei, legea penală dispune în sensul că, dacă de la săvârşirea faptei penale şi până la judecarea definitivă a cauzei au intervenit una sau mai multe legi penale, se aplică *lex mitior*. Situațiile prevăzute de legiuitorul român presupun următoarele: existenţa unei succesiuni de legi penale între data comiterii faptei şi data judecării ei; existenţa caracterului penal al faptei şi în legile penale succesive; existenţa de diferențe între legile penale succesive cu privire la condițiile răspunderii penale şi cele de sancționare. În acele situaţii în care, în legea penală aflată în vigoare la momentul judecării faptei sau în una dintre legile penale succesive momentului comiterii faptei, *au fost modificate condițiile de incriminare ale faptei penale respective*, legea penală nouă va avea cu referire la acel caz**, caracter de lege de dezincriminare[14].** În sensul textului constituţional,au calitatea de legi penale mai favorabile şi legile penale de dezincriminare. În ceea ce priveşte aplicarea legii penale mai blânde după judecarea definitivă a cauzei, se impun următoarele condiții: existenţa unei hotărâri definitive de condamnare la o pedeapsă, la o măsură educativă sau la o măsură de siguranță; până la executarea sancțiunilor sus amintite ori stingerea executării lor în baza legii sau chiar după executarea acestor sancțiuni, să fi intrat în vigoare o lege penală nouă care să prevadă sancțiuni mai blânde; pedeapsa aplicată în baza legii vechi să fie mai severă decât cea prevăzută în legea nouă sau să depășească maximul special prevăzut de legea nouă. Potrivit dispoziţiilor art. 6 (alin.1 şi alin.7) din Codul penal, atunci când o dispoziție din legea penală nouă se referă la pedepse definitiv aplicate, se va ține seama, în cazul pedepselor executate până la data intrării în vigoare a legii respective, de pedeapsa redusă sau înlocuită.

În concluzie, înfrângerea principiului constituţional al neretroactivităţii, serveşte logica unei concepţii umaniste în cazuri prevăzute de legea penală. Însă, principiul aplicării legii penale mai favorabile pentru autorul unei fapte penale trebuie privit în raport cu interesul apărării sociale, care nu permite crearea de situaţii juridice care coboară sub limita minimă de apărare socială a oricăreia dintre legile penale succesive.

BIBLIOGRAPHY

[13]Codul Penal român, Legea nr.286/2009, publicată în M. Of.nr. 510 din 24 iulie 2009, în vigoare de la 1 februarie 2014; **Mitrache, C.,Mitrache, C.,***Drept penal român. Partea generală*, Ed. Universul Juridic, București, 2014; **Pascu, I., Dobrinoiu, V., ș.a**., *Noul Cod penal comentat. Partea generală*, vol. I, ed. a II-a, Editura Universul Juridic, București, 2014; **Antoniu, G., Toader, T.,(**coord.), *Explicațiile noului Cod penal*, Vol. I, Editura Universul Juridic, București, 2015.
[14]Potrivit art. 4 din Codul penal român.

1. **Antoniu, G., Toader, T., &colectiv autori**, *Explicaţiile noului Cod penal*, Vol. I, Editura Universul Juridic, Bucureşti, 2015;
2. **Căpăţînă**, **O.,***Tratat de drept civilromân*. *Partea generală,* Vol. I, Editura Academiei, Bucureşti, 1989;
3. **Dogaru, I., Dănişor, Gh., Dănişor, D., C.,***Teoria generală a dreptului*, ediţia 2, C. H. Beck, Bucureşti, 2008;
4. **Dogaru, L., Mihai, Gh**., *Norma juridică şi interpretarea ei*, Editura Universul Juridic, Bucureşti, 2017;
5. **Mitrache, C.,Mitrache, C.,***Drept penal român. Partea generală*, Ed. Universul Juridic, Bucureşti, 2014;
6. **Pascu, I., Dobrinoiu, V., &colectiv autori**, *Noul Cod penal comentat. Partea generală*, vol. I, ed. a II-a, Editura Universul Juridic, Bucureşti, 2014;
7. **Piperea, P., & colectiv autori,***Noul Cod civil.Note. Corelaţii. Explicaţii*. *Instrumente juridice*, Editura C. H. Beck, Bucureşti, 2011;
8. **Popa, N.,***Teoria generală a dreptului,* ediţia 5, Editura C. H. Beck, Bucureşti, 2014;
9. **Popescu, S., &colectiv autori**, *Teoria generală a dreptului,* Editura Pro Universitaria, Bucureşti, 2016;
10. **Roubier, P.,***Le droit transitoire. Lesconflits de lois dans le temps*, 2e édition, Dalloz, Paris, 1960.

EXPLANATIONS RELATED TO THE NEED OF LEGAL INTERPRETATION

Lucreţia Dogaru
Prof., PhD, UMFST Târgu Mureş

Abstract:The legal norms that regulate the inter-human relations are fixed in different normative acts, so that, the legislator uses his own prescriptive language, through who establishes the legal institutions in those normative acts in his own way, as well as delimits the components of it by the legal definitions. The legal normative sentences are formulated, promulgated and applied by using grammatical sentences thus being dependent on the structured and organized language, according to some rules. The normative acts are made up of words, sentences and grammatical phrases that have meanings imposed by the legislator and acceptable by their recipients.
That is why the Interpretation of Law - as a work of theory and jurisprudence - which seeks to highlight the authentic sense of normative texts, to find its spirit and the spirit of the author, the authentic juridical meaning of the facts, the behavior of the author and the significant legal connection of these meanings.Being a rational work, the legal interpretation operation is focused on two main directions: on the content of the regulations in force and on the concrete facts to which it refers and this content applies.
The entire interpretation activity is focused to finding out its own meaning, the real meaning of the hypotheses, provisions and sanctions contained in the legal norms.
In this paper we will try to present and analyze the premises of the institution of legal interpretation, by analyzing the specificity of the legal language.

Keywords: interpretation, legal language, legal system, legal theory, methods.

1. Premise ale interpretării juridice[1]

Sub aspect metodologic, orice teorie rămâne valabilă în liniile ei fundamentale. Astfel, teoria ştiinţelor naturii cu toate că este diferită de teoria ştiinţelor sociale sau psihologice, acestea se specifică unei teorii generale care fundamentează orice specificitate.

Elaborarea oricărei teorii ştiinţifice[2] presupune construirea un sistem de enunţuri care să constituie un model explicativ despre domeniul ce se cere a fi explicat. Desigur că, teoriile ştiinţifice trebuie să corespundă realităţii la care se referă şi să permită testarea lor cu realitatea respectivă şi totodată, să facă predicţii observabile sau măsurabile despre acea realitate; întrucât, în caz contrar, teoria intră în contradicţie cu domeniul la care se referă şi va trebui astfel, respinsă sau adaptată.

Teoriile juridice au un anumit specific care relevă dubla lor semnificaţie, factuală şi normativă[3], fiind testabile în concomitenţă şi durată juridică. Problema termenilor cuprinşi în teoriile juridice este cea referitoare la producerea şi fixarea semnificaţiilor rezultate din interpretările domeniilor juridice, semnificaţii ce privesc funcţiile termenilor şi participarea lor la activitatea legislativă şi judiciară.

---

[1]**Dogaru, L., Mihai, Gh.,***Norma juridică şi interpretarea ei,* Editura Universul Juridic, Bucureşti, 2015, pp. 157-162.

[2] Teoria ştiinţifică se defineşte ca un ansamblu de ipoteze alcătuind un sistem logic organizat; a se vedea, **Pârvu, I.,***Semantica şi logica ştiinţei*, Editura Politică, Bucureşti, 1974, pp. 109-110.

[3]**Popescu**, **S., & colectiv autori,***Teoria generală a dreptului,* Editura Pro Universitaria, Bucureşti, 2016, pp. 9-11, consideră că ştiinţele juridice au caracter normativ.

Întrucât normele juridice care reglementează raporturile juridice sunt fixate în acte normative diferite, legiuitorul foloseşte un limbaj prescriptiv propriu prin care fixează instituţiile în cuprinsul actelor normative pe care le elaborează şi totodată, delimitează într-un mod propriu componentele sale prin definiri legale[4].

Continuăm în a afirma că, un sistem de drept aflat în vigoare într-un stat anume, este la rândul său un subsistem al unui sistem de drept, cu dinamica şi cu structura sa. În doctrina franceză, sunt abordări în sensul că[5]: *„La loi peut bien avoir un caractère national; le droit, lui, ne s'identifie jamais en fait à la loi. La science du droit a, par sa nature même de science, un caractère transnational. Ce qui est édicté, écrit, jugé dans un autre pays, de même structure et de même tradition que le nôtre, peut influer sur la manière dont le droit de notre pays sera expliqué, interprétée et parfois renouvelée en dehors même de toute intervention du législateur".* În acelaşi context sunt invocate şi meta-sistemele sistemelor de drept[6], denumite familii de drept (cum este de pildă, dreptul romano-germanic, dreptul Common-Law, dreptul socialist sau cel tradiţionalist), sens în care se susţine că: *„Il n'existe pas d'opposition irréductible entre le système français et le système germanique... Diffèrent par sa technique du droit français, le droit anglaisrepose cependant sur les mêmes principes inspirés de la civilisation chrétienne, de la démocratie libérale et de l'individualisme"*.

O teorie juridică este reprezentare şi comunicare într-o limbă naţională, transformând obiectul real în obiect al cunoaşterii şi reprezentării acestuia prin intermediul unor modele abstracte şi prin comunicarea acestora.

Se poate elabora de pildă, o teorie juridică care are ca obiect instituţia juridică a proprietăţii, astfel cum aceasta este fixată în termenii actelor normative ale unui drept naţional, drept care dacă are elemente comune cu alte sisteme de drept naţional, prezintă interes cognitiv pentru alte teorii juridice, ce au ca obiect de studiu instituţia proprietăţii din dreptul lor naţional. Desigur că se poate elabora şi o teorie juridică a instituţiei proprietăţii în drept, situaţie în care limbajul teoretic este un metalimbaj al limbajelor tuturor sistemelor de drept; o astfel de teorie se numeşte teorie de drept comparat.

Orice ştiinţă, poate conţine mai multe teorii concomitente referitoare la domeniul ei de cercetare sau la un segment al domeniului, teorii ce pot fi contradictorii, fără ca acest lucru să îi afecteze statutul. În ceea ce priveşte categoria ştiinţelor juridice, se impun unele reflecţii metodologice. De pildă, când spunem drept civil, ne putem referi la un drept civil universal, ori la dreptul civil ce este specific pentru mai multe societăţi etatizate; suntem astfel în situaţia cercetării ştiinţifice a „dreptului civil", abstractizând aspectele sale specifice sau cantonând în aceste specificităţi; putem spune că, în primul caz nu există o ştiinţă despre dreptul civil, iar în al doilea caz există tot atâtea ştiinţe despre dreptul civil câte specificităţi există. În mod categoric, fiecare ştiinţă are în cuprinsul său numeroase teorii care se contrazic sau care nu se contrazic, atâta vreme cât reglementările analizate se află în vigoare. Desigur că este dificil de ştiut cât de teorii juridice sunt respectivele şi cât de specifice sunt ştiinţele privind dreptul civil.

Dacă declanşăm o analiză a dreptului dintr-un stat, constatăm că acesta nu este totuna cu

---

[4]De pildă, teoriile de dreptul familiei, utilizează un limbaj descriptiv categorial cu scopul de a dezvălui semnificaţiile limbajului prescriptiv şi al componentelor sale; astfel, teoria privind dreptul familiei franceze va uza categoria de familie conform cu definirea instituţiei familiei formulate de legiuitorul francez, spre deosebire de legiuitorul german care va fi luat în considerare de către teoreticianul german; astfel rezultă două teorii ce folosesc termeni diferiţi, teorii a căror comunicare este greoaie.

[5]**David, R.,***Les grands systèmes de droit contemporain*, Libraire Dalloz, Paris, 1982, pp. 9. Nu toate teoriile acceptă că ştiinţa dreptului are caracter transnaţional ori că aceasta depinde de izvoarele materiale şi de limba destinatarului, a se vedea, **Platon**, *Legile*, traducere, EdituraUnivers Enciclopedic, Bucureşti, 2010. Teoria juridică este reprezentare şi comunicare într-o limbă naţională, transformând obiectul real în obiect al cunoaşterii şi reprezentării sale prin intermediul unor modele abstracte şi prin comunicarea acestora.

[6] **Chabas, F.,***Leçons de droit civil*, Montchrestien, Paris, 1991, pp. 105.

dreptul acelui stat, care prevalează faţă de primul. În structura dreptului intră ramurile de drept, care sunt subsisteme ale sistemului dreptului, precum şi instituţiile juridice care sunt la rândul lor subsisteme în raport cu ramurile dreptului, în timp ce normele juridice constituente ale unui sistem de drept etatic sunt sub semnul acelei puteri de stat, putere ce exprimă voinţa generală. Pornind de la astfel de aprecieri, admitem că nu este posibilă o teorie juridică despre instituţia juridică a proprietăţii în universalitatea sa, ci una despre realitatea românească, franceză, engleză etc., care relevă valoare cognitivă deoarece îşi cercetează obiectul în întreaga extensiune a dreptului pozitiv.

Limbajele naturale exprimă şi transmit anumite semnificaţii[7] specifice unei comunităţi culturale, iar gândirea se adresează prin intermediul limbajului natural, care diferă de la o comunitate la alta. Afirmăm că limbajul juridic nu este alcătuit doar din propoziţii gramaticale, orice normă juridică fiind o idee normativă, exprimată în formă propoziţională logică prin propoziţii gramaticale[8].

A învăţa interpretarea juridică înseamnă a învăţa calea de acces la înţelegerea semnificaţiilor juridice ale tuturor semnelor sau simbolurilor (entităţilor) ce le poartă (acte normative, acte de conduită, documente, obiecte materiale etc.)[9], entităţi ce reprezintă un conţinut abstract de gândire printr-un mod concretizat[10].

Toate propoziţiile normative juridice sunt promulgate şi aplicate folosindu-se propoziţiile gramaticale, astfel că ele sunt dependente de limbajul structurat şi organizat conform unor reguli. În plus, norma juridică este polisemantică şi posedă de multe ori ambiguitate[11].

2. Despre limbajul juridic[12]

Limbajele vorbite prin care se exprimă, se transmit şi se comunică semnificaţiile, constituie limbile. Vorbirea este actul de utilizare individuală şi concretă a limbii, specific unei comunităţi date, iar gândirea are loc şi se adresează cu ajutorul limbajului natural, ce diferă de la o comunitate la alta. Formularea lingvistică a unei norme juridice este o propoziţie normativă ce este exprimată printr-o propoziţie gramaticală ce este caracteristică unei gramatici[13]. Vorbind despre limbajul juridic, menţionăm că acesta nu este alcătuit numai din propoziţii gramaticale care exprimă norme juridice, însă orice normă juridică este exprimată prin propoziţii gramaticale care fixează propoziţiile normative juridice.

Orice cuvânt are atât un sens de bază cât şi sensuri contextuale, ce variază de la un context la altul; sensul sau înţelesul unui cuvânt are două faţete: cognitiv şi afectiv[14]. Propoziţiile normative juridice sunt promulgate şi aplicate folosindu-se propoziţiile gramaticale scrise. Limbajul gramatical este întrebuinţat într-un mod foarte variabil. Sensul

---

[7]**Strawson**, **P., F.,** în lucrarea sa, *Meaning and Truth,* Oxford University Press,din1970, aprecia că limbajul poate fi înţeles doar dacă se înţelege discursul şi în consecinţă, scopul comunicării.

[8]De pildă, propoziţia gramaticală: „Bunurile sunt mobile sau imobile” nu este normativă, decât dacă este scrisă în Codul civil, dobândind astfel semnificaţie normativă juridică în formă logică.

[9]Cu referire la semnificaţia semnelor şi simbolurilor, a se vedea, **Whitehead**, **A., N.,***Symbolism. Its Meaning and Effect*, Macmillan Co., New York, 1927, pp, 12-17; **Dobrescu, E., Simionescu**, **V.,** Dicţionar *de terminologie masonică*, Editura Nemira, Bucureşti, 2004, pp. 36.

[10] Semantica se ocupă de raportul dintre semne şi expresii şi de denotaţiile acestora, cercetând cum se stabileşte acest raport şi care este natura lui; a şti să utilizezi un semn sau o expresie a limbajului juridic, înseamnă a şti să-l aplici în mod corect unui obiect sau clasă de obiecte, ceea ce presupune cunoaşterea proprietăţilor obiectului sau clasei de obiecte.

[11]Termenul ambiguitate, se referă la utilizarea unui cuvânt cu o pluralitate de sensuri, oferită de contextul comunicării; a se vedea, dispoziţiile art.1.268 din Codul Civil român privind interpretarea clauzelor îndoielnice.

[12]**Dogaru, L., Mihai, Gh.,***op.cit.*, 2015, pp. 163-168.

[13] **Goodrich**, **P**, consideră limbajul juridic ca fiind o construcţie premeditată, în *Legal discourse*: *Studies in Linguistics, Rhetoric and Legal Analysis*, Macmillan Press, Londra, 1987, pp. 35 şi urm.

[14]De pildă, cuvântul „sancţiune” are un sens juridic cognitiv general valabil, dar are sensuri afective diferite pentru judecător, avocat, infractor.

juridic al unei propoziţii gramaticale se va căuta în propoziţia normativă pe care o exprimă; desigur că, ambiguitatea şi confuziile aparţin exprimărilor, în spatele cărora se află sensul normei juridice. Limbajul[15] natural vorbit obişnuit, cel în care sunt exprimate normele juridice consuetudinare, este unul universal, adică se referă la toate domeniile existenţei umane, fiind capabil să exprime orice este exprimabil; acesta poate avea astfel mai multe înţelesuri, adică este un limbaj polisemantic.

Limbajul juridic este format din termeni logici cu semnificaţie juridică, exprimaţi prin unul sau mai multe cuvinte. O propoziţie logică se referă la ceva semnificat şi se exprimă prin unul sau mai multe cuvinte ce au sensuri diferite. Actele juridice au în componenţa lor cuvinte, propoziţii şi fraze gramaticale care au sensuri impuse, propuse şi acceptabile[16].

Ceea ce se exprimă printr-o propoziţie juridică este sensul acesteia, este condiţia ce trebuie satisfăcută de o anumită stare de lucruri pentru ca acea propoziţie să se poată aplica stării de lucruri respective. Aşadar, cunoaşterea sensului unei propoziţii, ne ajută să stabilim dacă aceasta este adevărată sau falsă, dacă este realizabilă sau nerealizabilă, acceptabilă sau neacceptabilă etc. În plus, se poate decide asupra uneia dintre valorile sale doar dacă îi cunoaştem sensul. Bineînţeles că, o propoziţie juridică poate fie să descrie o realitate juridică[17]fie să prescrie o realitate juridică[18]. Atât descrierea unei realităţi juridice cât şi prescrierea unei astfel de realităţi pot fi interpretate în maniere diferite şi cu scopuri diferite, pentru stabilirea sensului lor autentic.

Cercetarea naturii, a mecanismului şi funcţiilor interpretării juridice sunt strâns legate de semnificaţia dreptului. Orice definiţie dată dreptului îi relevă caracterul său complex, politic şi moral, fără a i se diminua prin aceasta, specificitatea. Cele trei domenii principale ale socialului şi anume, dreptul, morala şi politica, se află în raporturi necesare, conţinuturile lor fiind supuse interpenetrării. Interpretarea este operaţiunea ce favorizează trecerile între aceste domenii ale socialului, respectiv, între politic, morală şi drept. Conduitele, actele, atitudinile, faptele, raporturile morale, politice şi juridice sunt interpretabile teoretic şi practic şi primesc astfel interpretări teoretice şi practice.[19]

Un act normativ este nu doar purtător de semnificaţii ci acesta este şi un simbol al voinţei legiuitoare; la fel cum, o hotărâre judecătorească ce vizează o situaţie concretă simbolizează justiţia *in actu*, exprimând voinţa celui ce aplică legea, a judecătorului

Legiuitorul este axat în activitatea sa pe un obiect exterior, reprezentat de societate, de faptele sociale concrete ce trebuie reglementate, conform principiilor şi valorilor invocate.[20] Cu toate că intervenţia pentru reglementarea unor relaţii sociale este justificată şi întemeiată, legiuitorul este cel ce va decide dacă o situaţie trebuie reglementată şi cum anume se va face.

---

[15]Limbajul este un sistem de semne organizat conform unor reguli, în vederea fixării, prelucrării şi transmiterii de informaţii..

[16]De exemplu, propoziţia „Libertatea individuală este garantată” conţine sensuri impuse de Constituţia română, propuse de legea pentru persoanele juridice sau de legea presei şi acceptate de către destinatari.

[17]Cu este de pildă, Legea nr. 254/2013 privind executarea pedepselor şi a măsurilor privative de libertate, care prevede dreptul persoanelor condamnate de a avea acces la informaţiile de interes public.

[18] Dispoziţia „Este obligatoriu ca vinovatul să fie sancţionat”.

[19]**De Vatel, E**., în *Curs de lingvistică generală*, traducere, Editura Polirom, Iaşi 1998, pp. 87 afirma că: „Dacă ideile oamenilor ar fi întotdeauna distincte şi perfect determinate, dacă n-am avea pentru a le enunţa decât termeni proprii, decât expresii la fel de clare, precise, susceptibile la un înţeles unic, n-ar exista niciodată vreo dificultate în a descoperi voinţa lor în cuvintele prin care au vrut s-o exprime: n-ar trebui decât ascultată limba. Dar arta interpretării încă nu ar fi, din această cauză, o artă inutilă”.

[20]*Neque leges, neque senatus-consulta ita scribi possunt, ut omnes casus qui quandoque inciderint, comprehendantur sed sufficis et ea, quoe plerum accidunt contineri*, adică, *Legile şi senatus-consultele nu pot fi concepute astfel încât să cuprindă toate cazurile posibile, fiind suficient să prevadă ceea ce se petrece de cele mai multe ori.*

3. Ce presupune interpretarea juridică

Sub aspect etimologic, termenul „interpretare" provine din cuvintele *inter* şi *pretium*, care desemnează intermediarul. Fiind o operaţiune de stabilire a unui conţinut şi a unui sens, interpretarea are un obiect constituit (reprezentat de texte, comportamente, situaţii, practici şi valori sociale etc.), obiect ce poartă un sens sau o semnificaţie.

Există mai multe feluri de interpretare în funcţie de anumite criterii, astfel că interpretarea poate fi literară, sociologică, psihologică, istorică, politică ori teologică; totodată, dreptul ce constituie obiectul de interpretat poate fi dreptul obiectiv, dreptul subiectiv sau chiar sistemul dreptului. Interpretarea normei juridice, cuprinse în orice fel de acte normative în vigoare, presupune stabilirea semnificaţiei sale reale, operaţiune ce are loc corelativ cu faptele, cu actele, cu conduitele umane ori cu evenimentele.

În calitatea sa de operă a teoriei şi jurisprudenţei, interpretarea vizează să evidenţieze: sensul autentic al textelor normative, să găsească spiritul lui şi spiritul legiuitorului-autor, sensul autentic juridic al faptelor petrecute, al conduitei făptuitorului şi conexiunea semnificativă juridică a acestor sensuri[21]. Desfăşurată raţional, operaţiunea de interpretare juridică este orientată spre două mari direcţii: asupra conţinutului reglementărilor în vigoare şi asupra faptelor concrete la care se referă şi se aplică acest conţinut.[22] Interpretarea juridică poate fi privită ca unitate între interpretarea dreptului (operaţie logico-raţională ce are ca scop lămurirea şi explicarea înţelesului exact şi complet al dispoziţiei juridice) şi interpretarea faptelor (operaţie logico-raţională ce are ca scop găsirea de soluţii juridice pentru cazurile concrete), pentru care legea în vigoare prevede anumite consecinţe juridice[23]. La nivel de doctrină, interpretarea dreptului este denumită frecvent şi interpretarea legii, iar interpretarea faptelor poartă adesea denumirea de interpretare factuală. Rezultă că, interpretarea legii vizează lămurirea sensului regulii juridice, iar interpretarea factuală se referă la interpretarea cazurilor concrete, a faptelor şi situaţiilor, fiind operaţia de tip logico-raţional ce este făcută cu scopul identificării de soluţii juridice pentru acestea.

În concluzie, interpretarea juridică antrenează un ansamblu de operaţiuni raţionale de analiză, de lămurire şi argumentare a sensului şi semnificaţiilor normelor de drept şi a principiilor formulate în textele actelor normative precum şi a mijloacelor de probă, cu scopul justei încadrări a unor situaţii din practică[24]. Interpretarea juridică comportă destinaţia către două nivele: textul, pentru a surprinde norma de drept şi norma, pentru a o adecva la soluţionarea cazului particular. Aceasta indică aşadar, o operaţiune complexă de adecvare a faptelor la drept şi a dreptului la fapte, ce este făcută de către autoritatea competentă. Activitatea de interpretare este orientată spre aflarea sensului propriu, a sensului real al ipotezelor, dispoziţiilor şi sancţiunilor cuprinse în normele juridice. Sistemul de norme juridice este rezultatul interpretării de către un legiuitor determinat, a relaţiilor sociale şi al aprecierii acestor interpretări după criterii valorice proprii, în urma cărora se delimitează relaţiile ce vor fi sau nu reglementate într-un mod anume, precum şi soluţiile de fond ce se impun a fi luate.

---

[21]**Cristea, V.,***Interpretarea şi aplicarea normelor juridice*, Editura C.H. Beck, Bucureşti, 2014, pp.34 şi urm.;**Barac, L.,** *Repere de interpretare în drept. Ghid de interpretare în materie civilă,* Editura Universul Juridic, Bucureşti, 2014, pp.23 şi urm.

[22]**Mihai, Gh.,***Fundamentele dreptului*, Vol. I-II, Editura All Beck, Bucureşti, 2003, pp. 474.

[23] **Humă, I.,***Cunoaştere şi interpretare în drept. Accente axiologice,* Editura Academiei Române, 2005, pp. 32; **Humă**, **I.,***Principiile interpretării juridice,* Revista Pandectele Române, Editura Wolters Kluwer, Bucureşti, 2007; **Voicu**, **C.,***Teoria generală a dreptului,* Editura Lumina Lex, Bucureşti, 2002, pp. 253.

[24]**Craiovan, I.,***Tratat de teoria generală a dreptului*, ediţia a III-a, Editura Universul Juridic, Bucureşti, 2015, pp.487 şi urm.

BIBLIOGRAPHY

1. **Barac, L.,** *Repere de interpretare în drept. Ghid de interpretare în materie civilă,* Editura Universul Juridic, Bucureşti, 2014 ;
2. **Chabas, F.,***Leçons de droit civil*, Montchrestien, Paris, 1991;
3. **Craiovan, I.,***Tratat de teoria generală a dreptului*, ediţia a III-a, Editura Universul Juridic, Bucureşti, 2015**;**
4. **Cristea, V.,***Interpretarea şi aplicarea normelor juridice*, Editura C.H. Beck, Bucureşti, 2014;
5. **David, R.,***Les grands systèmes de droit contemporain*, Libraire Dalloz, Paris, 1982;
6. **De Vatel E**., în *Curs de lingvistică generală*, traducere, Editura Polirom, Iaşi 1998;
7. **Dobrescu, E., Simionescu**, **V.,** Dicţionar *de terminologie masonică*, Editura Nemira, Bucureşti, 2004;
8. **Dogaru, L., Mihai, Gh.,***Norma juridică şi interpretarea ei,* Editura Universul Juridic, Bucureşti, 2015;
9. **Goodrich**, **P**, *Legal discourse*: *Studies in Linguistics, Rhetoric and Legal Analysis*, Macmillan Press, Londra, 1987;
10. **Humă, I.,***Cunoaştere şi interpretare în drept*. *Accente axiologice,* Editura Academiei Române, 2005;
11. **Humă**, **I.,***Principiile interpretării juridice,* Revista Pandectele Române, Editura Wolters Kluwer, Bucureşti, 2007**;**
12. **Mihai, Gh.,***Fundamentele dreptului*, Vol. I-II, Editura All Beck, Bucureşti, 2003;
13. **Pârvu, I.,***Semantica şi logica ştiinţei*, Editura Politică, Bucureşti, 1974;
14. **Popescu**, **S. & colectiv autori,***Teoria generală a dreptului,* Editura Pro Universitaria, Bucureşti, 2016.

PROTECTED (OR UNPROTECTED?) AREAS

Anca Ileana Duşcă
Assoc. Prof., PhD, University of Craiova

Abstract:A protected area is defined by IUCN, "a geographical area well defined, recognized and managed by legal means or other, in order to promote long-term conservation of nature, ecosystem services and cultural values related to it". Generally, these protected areas are characterized by either prohibiting or restricting human activities or denying access in order that they remain uninhabited and largely undisturbed. We talk about nature reserves, national parks, hunting reserves, natural monuments and parks, the watchword should be protecting, conserving, improving their condition. Reality, national and international, however, is that many of the rules of protection and conservation are ignored or deliberately violated. This state is amply shown by international, European and national documents.

Keywords: the"polluter pays" principle, principle of preventive responsibility, environment protection, protected areas.

Ariile protejate

Biodiversitatea[1], diversitatea biologică, reprezentată de ansamblul faunei şi florei de pe glob, din cauza activităţilor umane a suferit pierderi ireversibile[2], astfel că ariile protejate – constituirea, menţinerea, creşterea numărului acestora – se impune cu necesitate[3].

O arie protejată[4] este, conform definiţiei IUCN[5], „un spaţiu geografic clar definit, recunoscut şi gestionat, prin mijloace legale sau de altă natură, cu scopul de a favoriza

[1] A se vedea: O.E.Sala, F.S. Chapin, J.J.Armesto, E. Berlow, J. Bloomfield, R. Dirzo, E. Huber-Sanwald, L.F.Huenneke, R.B.Jackson, A.Kinzig, R. Leemans, D.M. Lodge, H.A. Mooney, M. Oesterheld, N.L. Poff, M.T. Sykes, B.H. Walker, M. Walker, D.H. Wall, *Global biodiversity scenarios for the year 2100*, *Science*, 287/2000, pp. 1770-1774; J.M.Scott, F.W. Davis, R. McGhie, R.G. Wright, C.Groves, J. Estes, *Nature reserves : Do they capture the full range of America's biological diversity?, Ecological Applications*, 11/2001, pp.999-1007.

[2] A se vedea: K. R. Jones, O. Venter, R. A. Fuller, J. R. Allan, S. L. Maxwell, P. J. Negret, J. E. M. Watson, *One-third of global protected land is under intense human pressure ; Human pressure is present in a third of the land designated as protected, globally*, Science, 18 Mai 2018, pp. 788-791; A.Fl.Gavriluță Vătămanu, *Implications of Government on Sustainable development*, Journal of Public Administration, Finance and Law, Issue 10/2016, pag.32; C.J.Bennett, M.Howlett, *The lessons of learning: Reconciling theories of policy learning and policy change*, Policy Sciences, nr.25, 1992, pag.275-294; S.Bernstein, *Liberal environmentalism and global environmental governance*, Global Environmental Politics, nr.2(3), 2002, pag. 1-16; C.Burghelea, *The sustainable development model*, Theoretical and Applied Economics, 2012, pag.96-107; P.Calanter, *Sustainable Urban Development Policies Quality-Access to Success*, 2011; http://web.b.ebscohost.com/abstract?site=ehost&scope=site&jrnl – consultat la data de 7 noiembrie 2018.

[3] A se vedea și: C. Bradshaw, I. Craigie, W. F. Laurance, *National emphasis on high-level protection reduces risk of biodiversity decline in tropical forest reserves*, Biological Conservation nr.190/2015, pp.115-122; S.Dovers, *A framework for scaling and framing policy problems in sustainability*, Ecological Economics, nr.12/1995, pp. 93-106; S.Dovers, *Sustainability: Demands on policy*, Journal of Public Policy, nr.16/1996, pp.303-318; S.Dovers, *Environment and sustainability policy: Creation, implementation, evaluation*, Sydney: Federation Press, London: Routledge, 2005, pag.17; R.Klein, *Learning from others: Shall the last be the first?*Journal of Health Politics, Policy and Law, nr.22/1997, pp.1267-1278; K.Gorica, D.Kripa, E.Zenelaj, *The Role of Local Government in Sustainable Development*, Acta Universitatis Danubius.Œconomica, Vol 8, nr. 2/2012.

conservarea pe termen lung a naturii, a serviciilor ecosistemice şi a valorilor culturale legate de aceasta". La rândul său, actul normativ cadru privind protecţia mediului, O.U.G. nr. 195/2005 defineşte aria protejată[6] ca fiind zona terestră, acvatică şi/sau subterană cu perimetrul legal stabilit şi având un regim special de ocrotire şi conservare, în care există specii de plante şi animale sălbatice, elemente şi formaţiuni biogeografice, peisagistice, geologice, paleontologice, speologice sau de altă natură. În strânsă legătură cu ariile protejate sunt şi monumentele naturii, definite de O.U.G. nr. 195/2005 ca fiind speciile de plante şi animale rare sau periclitate, arborii izolaţi, formaţiuni şi structuri de interes ştiinţific sau peisagistic[7].

Autoritatea publică centrală pentru protecţia mediului împreună cu autorităţile publice centrale şi locale, după caz, elaborează reglementări tehnice privind măsurile de protecţie a ecosistemelor, de conservare şi utilizare durabilă a componentelor diversităţii biologice. La proiectarea lucrărilor care pot modifica o arie naturală protejată este obligatorie procedura de evaluare a impactului asupra acesteia, urmată de avansarea soluţiilor tehnice de menţinere a zonelor de habitat natural, de conservare a funcţiilor ecosistemelor şi de protecţie a speciilor sălbatice de floră şi faună, inclusiv cele migratoare, cu respectarea alternativei şi a condiţiilor impuse prin acordul de mediu, automonitorizarea şi monitorizarea de către structurile de administrare până la îndeplinirea acestora[8].

Respectarea prevederilor din planurile de management şi regulamentele ariilor naturale protejate conform legislaţiei specifice, este obligatorie. Pe suprafaţa ariilor naturale protejate sunt interzise: a) accesul cu mijloace motorizate care utilizează carburanţi fosili în scopul practicării de sporturi, cu excepţia drumurilor permise accesului public; b) exploatarea oricăror resurse minerale neregenerabile din parcurile naţionale, rezervaţiile naturale, rezervaţiile ştiinţifice, monumentele naturii, şi deci zonele de protecţie strictă, zonele de protecţie integrală şi zone de management durabil ale parcurilor naturale; c) orice activitate de obţinere, cultivare, depozitare, prelucrare, comercializare a organismelor modificate genetic[9].

O.U.G. nr. 57/2007 privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei şi faunei sălbatice[10] are ca scop, după cum rezultă şi din titlul său, garantarea

---

[4]**J.-M.** Breton, *Aires protégées, gestion participative des ressources environnementales et développement touristique durable et viable dans les régions ultra-périphériques*, *Études caribéennes*, 12 Avril 2009, mis en ligne le 15 avril 2009, http://journals.openedition.org/etudescaribeennes/3560 - consultat la 7 noiembrie 2018; Ch.Cans, *Les parcs nationaux sont morts : vive les parcs nationaux de développement local*, AJDA, 17 juillet/2006, pp. 1431-1436; J.M.Fevrier, *Les parcs à l'heure de la réforme, Environnement*, LexisNexis Jurisclasseur, n° 6/2006, pp. 9-14; G.Filoche, *La réforme des parcs nationaux français. Diversification des acteurs, redéfinitions de compétences et des outils de gestion*, REDE, 2007-3/2007, pp. 309-320; R.Romi, *Parcs nationaux: une nouvelle donne en forme de rapprochement avec les parcs naturels régionaux*, Droit de l'environnement, nr.140/2006, pp. 217-219; R. Romi, *Parcs nationaux : fin ou renouveau d'un modèle juridique* ?, RJE, 2007-1 : 37-52, DOI : 10.3406/rjenv.2007.4616.

[5]*Uniunea internațională pentru conservarea naturii* (*International Union for Conservation of Nature* sau *Union internationale pour la conservation de la nature*, acronim frecvent, IUCN) este o organizație internațională fondată în octombrie1948 dedicată conservăriiresurselor naturale. A fost fondată în 1948 și are sediul în Elveția, în localitatea Gland de pe malul lacului Geneva. IUCN reunește 83 de state, 108 agenții guvernamentale, 766 organizații non-guvernamentale și circa 10.000 de experți și oameni de știință din țările întregii lumi. https://ro.wikipedia.org/wiki/Uniunea_Internațională_pentru_Conservarea_Naturii; https://www.iucn.org/ - consultat la data de 9 noiembrie 2018.

[6]Art. 2 pct. 6 din O.U.G. nr. 195/2005. Art. 2 pct. 5. Definește aria/sit-ul ca fiind o zonă definită geografic exact delimitată. (M.Of. 1196din 30.12.2005).

[7]Art. 2 pct. 45 din O.U.G. nr. 195/2005.

[8]Art. 49 alin. (1) şi (3) din O.U.G. nr. 195/2005.

[9]Art. 52 alin. (1)-(3) din O.U.G. nr. 195/2005.

[10]M.Of. 442din2007.06.29. Modificată prin mai multe acte normative dintre care amintim doar: Ordonanța de urgență nr. 75/2018 pentru modificarea şi completarea unor acte normative în domeniul protecţiei mediului şi al

conservării şi utilizării durabile a patrimoniului natural, obiectiv de interes public major şi componentă fundamentală a strategiei naţionale pentru dezvoltare durabilă[11].

Obiectul reglementării îl constituie: a) asigurarea diversităţii biologice, prin conservarea habitatelor naturale[12], a florei şi faunei sălbatice pe teritoriul României; b) menţinerea sau restabilirea într-o stare de conservare favorabilă a habitatelor naturale şi a speciilor din flora şi fauna sălbatică; c) identificarea bunurilor patrimoniului natural care necesită un regim special de ocrotire, pentru conservarea şi utilizarea durabilă a acestora; d) categoriile de arii naturale protejate, tipurile de habitate naturale, speciile de floră şi faună sălbatică; e) constituirea, organizarea şi extinderea reţelei naţionale de arii naturale protejate, precum şi reglementarea regimului acesteia; f) regimul de administrare a ariilor naturale protejate şi procedurile de instituire a regimului de protecţie pentru alte arii naturale şi bunuri ale patrimoniului natural; d) măsurile pentru ocrotirea şi conservarea speciilor de animale şi plante sălbatice periclitate, vulnerabile, endemice şi/sau rare, precum şi cele pentru protecţia formaţiunilor geomorfologice şi peisagistice de interes ecologic, ştiinţific, estetic, cultural-istoric şi de altă natură, a bunurilor naturale de interes speologic, paleontologic, geologic, antropologic şi a altor bunuri naturale cu valoare de patrimoniu natural[13], existente în perimetrele ariilor naturale protejate şi/sau în afara acestora; h) responsabilităţile şi atribuţiile pentru punerea în aplicare a prevederilor ordonanţei[14].

Rezultă că nu fac obiectul reglementării: a) parcurile şi grădinile publice şi private de agrement, cu excepţia cazurilor în care acestea au elemente şi bunuri cu valoare de patrimoniu natural; b) rezervaţiile semincere agricole şi silvice, cu scop productiv, rezervaţiile de resurse genetice vegetale şi animale în scopuri economice, rezervaţiile destinate unor scopuri ştiinţifice sectoriale existente pe terenurile unor instituţii publice sau private de cercetare şi producţie, precum şi alte asemenea, organizate şi gestionate de proprietarii sau administratorii lor legali, cu excepţia cazurilor în care acestea au elemente cu valoare de patrimoniu natural; c) grădinile botanice, parcurile dendrologice, grădinile zoologice, acvariile, terariile, cu excepţia cazurilor în care acestea deţin specii de plante şi animale sălbatice aflate sub regim special de protecţie şi conservare ca bunuri ale patrimoniului natural; d) colecţiile muzeistice, cu excepţia celor care deţin piese a căror valoare de patrimoniu natural este atestată de autorităţile ştiinţifice competente; e) zonele de

---

regimului străinilor(M.Of. 631 din 19 iulie 2018); Legea 158/2018 pentru modificarea şi completarea Ordonanţei de urgenţă a Guvernului nr. 57/2007 privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei şi faunei sălbatice(M.Of. 581 din 6 iulie 2018); Legea nr. 148/2018 pentru modificarea alin. (1) al art. 38 din Ordonanţa de urgenţă a Guvernului nr. 57/2007 privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei şi faunei sălbatice(M.Of. 523 din 22 iunie 2018); Ordonanţa de urgenţă nr. 13/2018 pentru modificarea unor acte normative din domeniul protecţiei mediului(M.Of. 218 din 7 martie 2018); Legea 95/2016 privind înfiinţarea Agenţiei Naţionale pentru Arii Naturale Protejate şi pentru modificarea Ordonanţei de urgenţă a Guvernului nr. 57/2007 privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei şi faunei sălbatice(M.Of. 369 din 11 mai 2016).

[11]Art. 1 din O.U.G. nr. 57/2007.

[12]Potrivit art. 4 pct.2. din O.U.G. nr. 57/2007 *habitatele naturale* sunt zonele terestre, acvatice sau subterane, în stare naturală sau seminaturală, ce se diferenţiază prin caracteristici geografice, abiotice şi biotice; pct. 3. *tipuri de habitate naturale de interes comunitar* - acele tipuri de habitate care: a) sunt în pericol de dispariţie în arealul lor natural; b) au un areal natural redus ca urmare a restrângerii acestuia sau datorită faptului că în mod natural suprafaţa sa este redusă; c) sunt eşantioane reprezentative cu caracteristici tipice pentru una sau mai multe dintre cele 5 regiuni biogeografice specifice pentru România: alpină, continentală, panonică, stepică şi pontică. Pct. 4. *tipuri de habitate naturale prioritare* - tipurile de habitate naturale în pericol de dispariţie, pentru a căror conservare Comunitatea Europeană are o responsabilitate particulară, ţinând cont de proporţia arealului lor natural de răspândire. Pct. 6. *habitat al unei specii* - mediul definit prin factori abiotici şi biotici, în care trăieşte o specie în orice stadiu al ciclului biologic.

[13]*Bun de patrimoniu natural* – componentă a patrimoniului natural care necesită regim special de ocrotire, conservare şi utilizare durabilă în beneficiul generaţiilor prezente şi viitoare (art. 4 pct. 16).

[14] Art. 2 din O.U.G. nr. 57/2007.

protecţie specială, sanitară, hidrologică, hidrogeologică şi alte asemenea, cu perimetru delimitat şi gestionate ca zone de protecţie specială pentru diverse obiective, potrivit unor reglementări speciale, cu excepţia cazurilor în care pe aceste terenuri există bunuri ale patrimoniului natural[15].

Pentru asigurarea măsurilor speciale de protecţie şi conservare *in situ* a bunurilor patrimoniului natural se instituie un regim diferenţiat de protecţie, conservare şi utilizare, potrivit următoarelor categorii de arii naturale protejate: a) de interes naţional: rezervaţii ştiinţifice[16], parcuri naţionale[17], monumente ale naturii[18], rezervaţii naturale[19], parcuri

[15]Art. 3 din O.U.G. nr. 57/2007.

[16]Potrivit Anexei Nr. 1: *Scopul şi regimul de management,rezervaţiile ştiinţifice*sunt acele arii naturale protejate ale căror scopuri sunt protecţia şi conservarea unor habitate naturale terestre şi/sau acvatice, cuprinzând elemente reprezentative de interes ştiinţific sub aspect floristic, faunistic, geologic, speologic, paleontologic, pedologie sau de altă natură. Mărimea rezervaţiilor ştiinţifice este determinată de arealul necesar pentru asigurarea integrităţii zonei protejate. Managementul rezervaţiilor ştiinţifice asigură un regim strict de protecţie prin care habitatele sunt păstrate într-o stare pe cât posibil neperturbată. În aceste zone se interzice desfăşurarea oricăror activităţi umane, cu excepţia activităţilor de cercetare, educaţie şi de ecoturism cu limitările descrise în planurile de management, cu acordul forului ştiinţific competent şi al administratorului rezervaţiei ştiinţifice. Rezervaţiile ştiinţifice corespund categoriei I IUCN (Uniunea Internaţională pentru Conservarea Naturii) "Rezervaţie Naturală Strictă: arie protejată, administrată în principal în scopuri ştiinţifice".

[17]Potrivit Anexei Nr. 1: *Scopul şi regimul de management, parcurile naţionale* sunt acele arii naturale protejate ale căror scopuri sunt protecţia şi conservarea unor eşantioane reprezentative pentru spaţiul biogeografic naţional, cuprinzând elemente naturale cu valoare deosebită sub aspectul fizico-geografic, floristic, faunistic, hidrologic, geologic, paleontologic, speologic, pedologie sau de altă natură, oferind posibilitatea vizitării în scopuri ştiinţifice, educative, recreative şi turistice. Managementul parcurilor naţionale asigură menţinerea cadrului fizico-geografic în stare naturală, protecţia ecosistemelor, conservarea resurselor genetice şi a diversităţii biologice în condiţii de stabilitate ecologică, prevenirea şi excluderea oricărei forme de exploatare a resurselor naturale şi a folosinţelor terenurilor, incompatibilă scopului atribuit. Regimul de gospodărire se stabileşte prin regulamente şi planuri proprii de protecţie şi conservare aprobate de autorităţile naţionale ştiinţifice şi administrative abilitate, potrivit dispoziţiilor prezentei ordonanţe de urgenţă. În perimetrele lor vor fi cuprinse ecosisteme sau fracţiuni de ecosisteme terestre şi acvatice cât mai puţin influenţate prin activităţi umane. Elementele cu valoare deosebită de pe cuprinsul parcurilor naţionale pot fi delimitate şi puse sub un regim strict de protecţie ca rezervaţii ştiinţifice. Parcurile naţionale se întind în general pe suprafeţe mari de teren. În perimetrul parcurilor naţionale sunt admise doar activităţile tradiţionale practicate numai de comunităţile din zona parcului naţional, activităţi tradiţionale ce vor fi reglementate prin planul de management. Parcurile naţionale corespund categoriei II IUCN "Parc naţional: arie protejată administrată în special pentru protecţia ecosistemelor şi pentru recreere".

[18]Potrivit Anexei Nr. 1: *Scopul şi regimul de management, monumente ale naturii* sunt acele arii naturale protejate ale căror scopuri sunt protecţia şi conservarea unor elemente naturale cu valoare şi semnificaţie ecologică, ştiinţifică, peisagistică deosebite, reprezentate de specii de plante sau animale sălbatice rare, endemice ori ameninţate cu dispariţia, arbori seculari, asociaţii floristice şi faunistice, fenomene geologice - peşteri, martori de eroziune, chei, cursuri de apă, cascade şi alte manifestări şi formaţiuni geologice, depozite fosilifere, precum şi alte elemente naturale cu valoare de patrimoniu natural prin unicitatea sau raritatea lor. Dacă monumentele naturii nu sunt cuprinse în perimetrul altor zone aflate sub regim de protecţie, pentru asigurarea integrităţii lor se vor stabili zone de protecţie obligatorie, indiferent de destinaţia şi de deţinătorul terenului. Managementul monumentelor naturii se face după un regim strict de protecţie care asigură păstrarea trăsăturilor naturale specifice. În funcţie de gradul lor de vulnerabilitate, accesul populaţiei poate fi limitat sau interzis. Monumentele naturii corespund categoriei III IUCN "Monument natural: arie protejată administrată în special pentru conservarea elementelor naturale, specifice".

[19]Potrivit Anexei Nr. 1: *Scopul şi regimul de management, rezervaţiile naturale* sunt acele arii naturale protejate ale căror scopuri sunt protecţia şi conservarea unor habitate şi specii naturale importante sub aspect floristic, faunistic, forestier, hidrologic, geologic, speologic, paleontologic, pedologie. Mărimea lor este determinată de arealul necesar asigurării integrităţii elementelor protejate. Managementul rezervaţiilor naturale se face diferenţiat, în funcţie de caracteristicile acestora, prin măsuri active de gospodărire pentru a asigura menţinerea habitatelor şi/sau în vederea protejării anumitor specii, grupuri de specii sau comunităţi biotice. Pe lângă activităţile ştiinţifice, după caz, pot fi admise activităţi turistice, educaţionale, organizate. Sunt admise unele activităţi de valorificare durabilă a unor resurse naturale. Sunt interzise folosinţe ale terenurilor sau exploatarea resurselor care dăunează obiectivelor atribuite. Potrivit scopului pentru care au fost desemnate, rezervaţiile

naturale[20]; b) de interes internaţional: situri naturale ale patrimoniului natural universal[21], geoparcuri[22], zone umede de importanţă internaţională[23], rezervaţii ale biosferei[24]; c) de

naturale pot avea caracter predominant: botanic, zoologic, forestier, geologic, paleontologic, peisagistic, speologic, de zonă umedă, marină, de resurse genetice şi altele. Aceste rezervaţii corespund categoriei IV IUCN, şi anume arie de gestionare a habitatelor/speciilor: arie protejată administrată în special pentru conservare prin intervenţii de gospodărire.

[20]Potrivit Anexei Nr. 1: *Scopul şi regimul de management*, *parcurile naturale* sunt acele arii naturale protejate ale căror scopuri sunt protecţia şi conservarea unor ansambluri peisagistice în care interacţiunea activităţilor umane cu natura de-a lungul timpului a creat o zonă distinctă, cu valoare semnificativă peisagistică şi/sau culturală, deseori cu o mare diversitate biologică. Managementul parcurilor naturale urmăreşte menţinerea interacţiunii armonioase a omului cu natura prin protejarea diversităţii habitatelor şi peisajului, promovând păstrarea folosinţelor tradiţionale ale terenurilor, încurajarea şi consolidarea activităţilor, practicilor şi culturii tradiţionale ale populaţiei locale. De asemenea, se oferă publicului posibilităţi de recreere şi turism şi se încurajează activităţile ştiinţifice şi educaţionale. Parcurile naturale corespund categoriei V IUCN "Peisaj protejat: arie protejată administrată în principal pentru conservarea peisajului şi recreere".

[21]Potrivit Anexei Nr. 1: *Scopul şi regimul de management*, *siturile naturale ale patrimoniului natural universal* sunt acele arii naturale protejate ale căror scopuri sunt protecţia şi conservarea unor zone de habitat natural în cuprinsul cărora există elemente naturale a căror valoare este recunoscută ca fiind de importanţă universală. Mărimea arealului lor este determinată de cerinţele pentru asigurarea integrităţii şi conservării elementelor supuse acestui regim de protecţie. În cuprinsul acestor zone pot exista comunităţi umane ale căror activităţi sunt orientate pentru o dezvoltare compatibilă cu cerinţele de protecţie şi conservare ale sitului natural. Managementul siturilor naturale ale patrimoniului natural universal se realizează în conformitate cu regulamentele şi planurile proprii de protecţie şi conservare, cu respectarea prevederilor Convenţiei privind protecţia patrimoniului mondial cultural şi natural, de sub egida UNESCO.

[22]Potrivit Anexei Nr. 1: *Scopul şi regimul de management*, *geoparcul* este un teritoriu ce cuprinde elemente de interes geologic deosebit, alături de elemente de interes ecologic, arheologic, istoric şi cultural. Caracteristicile geologice sunt cuprinse într-un număr de situri de importanţă ştiinţifică, educaţională sau estetică, reprezentative pentru un anumit moment din istoria Pământului ori pentru anumite evenimente sau procese geologice. Un geoparc are limite bine definite, o suprafaţă suficient de mare şi o strategie de dezvoltare teritorială în folosul comunităţilor locale, a căror existenţă este bazată pe valorificarea resurselor naturale şi culturale, pe principiul dezvoltării durabile. Geoparcurile sunt zone cu aşezări umane astfel gestionate încât să constituie modele de dezvoltare a comunităţilor în armonie cu mediul natural. Geoparcul are o structură de administrare proprie care, în parteneriate locale şi naţionale, asigură conservarea patrimoniului natural şi cultural şi propune metode noi de protecţie, educaţie, cooperare în scopul dezvoltării socioeconomice, îmbunătăţirii condiţiilor de viaţă din mediul rural şi întăririi identităţii locale. Managementul unui geoparc se realizează în conformitate cu strategia de dezvoltare teritorială identificată şi în conformitate cu recomandările UNESCO şi Cartei Reţelei Europene a Geoparcurilor. Pentru asigurarea managementului siturilor geologice, naturale, istorice, culturale, precum şi pentru valorificarea resurselor naturale disponibile, potrivit cerinţelor de consum ale populaţiilor locale, în cuprinsul geoparcului se pot delimita zone cu regim diferenţiat de protecţie, de conservare şi de valorificare a resurselor, după cum urmează: 1. zone strict protejate, având regimul de protecţie şi conservare a rezervaţiilor ştiinţifice; 2. zone tampon, cu rol de protecţie a zonelor strict protejate şi în care sunt admise activităţi limitate de valorificare a resurselor disponibile, în conformitate cu autorizaţiile date de administraţia geoparcului.

[23]Potrivit Anexei Nr. 1: *Scopul şi regimul de management*, *zonele umede de importanţă internaţională* sunt acele arii naturale protejate al căror scop este asigurarea protecţiei şi conservării siturilor naturale cu diversitatea biologică specifică zonelor umede. Managementul acestor zone se realizează în scopul conservării lor şi al utilizării durabile a resurselor biologice pe care le generează, în conformitate cu prevederile Convenţiei privind conservarea zonelor umede de importanţă internaţională, în special ca habitat al păsărilor acvatice.

[24]Potrivit Anexei Nr. 1: *Scopul şi regimul de management*, *rezervaţiile biosferei* sunt acele arii naturale protejate ale căror scopuri sunt protecţia şi conservarea unor zone de habitat natural şi a diversităţii biologice specifice. Rezervaţiile biosferei se întind pe suprafeţe mari şi cuprind un complex de ecosisteme terestre şi/sau acvatice, lacuri şi cursuri de apă, zone umede cu comunităţi biocenotice floristice şi faunistice unice, cu peisaje armonioase naturale sau rezultate din amenajarea tradiţională a teritoriului, ecosisteme modificate sub influenţa omului şi care pot fi readuse la starea naturală, comunităţi umane a căror existenţă este bazată pe valorificarea resurselor naturale, pe principiul dezvoltării durabile şi armonioase. Mărimea rezervaţiilor biosferei este determinată de cerinţele de protecţie şi conservare eficiente ale mediului natural şi ale diversităţii biologice specifice. Managementul rezervaţiilor biosferei se realizează conform unor regulamente şi planuri de protecţie şi conservare proprii, în conformitate cu recomandările Programului Om - Biosferă de sub egida UNESCO. Dacă în perimetrul rezervaţiilor biosferei sunt cuprinse şi situri naturale ale patrimoniului universal, managementul

interes comunitar sau situri "Natura 2000": situri de importanţă comunitară[25], arii speciale de conservare[26], arii de protecţie specială avifaunistică[27]; d) de interes judeţean sau local: stabilite numai pe domeniul public/privat al unităţilor administrativ-teritoriale, după caz[28].

Instituirea regimului de arie naturală protejată se face: a) prin lege, pentru siturile naturale ale patrimoniului natural universal; b) prin hotărâre a Guvernului, pentru rezervaţii ştiinţifice, parcuri naţionale, monumente ale naturii, rezervaţii naturale, parcuri naturale, zone umede de importanţă internaţională, rezervaţii ale biosferei, geoparcuri, arii speciale de conservare, arii de protecţie specială avifaunistică; c) prin ordin al conducătorului autorităţii publice centrale pentru protecţia mediului şi pădurilor, pentru siturile de importanţă comunitară, cu avizul Academiei Române; d) prin hotărâri ale consiliilor judeţene sau locale, pentru arii naturale protejate, de interes judeţean sau local[29]. Propunerile pentru instituirea regimului de arie naturală protejată, din iniţiativa oricărei persoane fizice sau juridice, se înaintează autorităţii publice centrale pentru protecţia mediului şi pădurilor, în vederea promovării actului normativ de desemnare a acestora[30].

---

rezervaţiei se realizează cu respectarea prevederilor Convenţiei privind protecţia patrimoniului mondial cultural şi natural, de sub egida UNESCO. Pentru asigurarea protecţiei şi conservării unor zone de habitat natural şi a diversităţii biologice specifice, precum şi pentru valorificarea resurselor naturale disponibile, potrivit cerinţelor de consum ale populaţiilor locale şi în limitele potenţialului biologic natural de regenerare a acestor resurse, în cuprinsul rezervaţiilor biosferei se pot delimita zone cu regim diferenţiat de protecţie ecologică, de conservare şi de valorificare a resurselor, după cum urmează: 1. zone strict protejate, având regimul de protecţie şi conservare a rezervaţiilor ştiinţifice; 2. zone tampon, cu rol de protecţie a zonelor strict protejate şi în care sunt admise activităţi limitate de valorificare a resurselor disponibile, în conformitate cu autorizaţiile date de administraţia rezervaţiei; 3. zone de reconstrucţie ecologică, în care se realizează măsuri de refacere a mediului deteriorat.

[25]Potrivit Anexei Nr. 1: *Scopul şi regimul de management, siturile de importanţă comunitară* reprezintă acele arii care, în regiunea sau în regiunile biogeografice în care există, contribuie semnificativ la menţinerea sau restaurarea la o stare de conservare favorabilă a habitatelor naturale din anexa nr. 2 sau a speciilor de interes comunitar din anexa nr. 3 şi care pot contribui astfel semnificativ la coerenţa reţelei "NATURA 2000" şi/sau contribuie semnificativ la menţinerea diversităţii biologice în regiunea ori regiunile biogeografice respective. Pentru speciile de animale cu areal larg de răspândire, siturile de importanţă comunitară ar trebui să corespundă zonelor din areal în care sunt prezenţi factori abiotici şi biotici esenţiali pentru existenţa şi reproducerea acestor specii. Propunerile de situri de importanţă comunitară se stabilesc prin ordin al autorităţii publice centrale pentru protecţia mediului, pe baza criteriilor enunţate în anexa nr. 7.

[26]Potrivit Anexei Nr. 1: *Scopul şi regimul de management, ariile speciale de conservare* sunt acele arii naturale protejate de interes comunitar ale căror scopuri sunt conservarea, menţinerea şi, acolo unde este cazul, readucerea într-o stare de conservare favorabilă a habitatelor naturale şi/sau a populaţiilor speciilor pentru care situl este desemnat. Ariile naturale de conservare sunt special desemnate pentru conservarea tipurilor de habitate naturale şi a habitatelor speciilor prevăzute în anexele nr. 2 şi 3. Managementul ariilor speciale de conservare necesită planuri de management adecvate, specifice siturilor desemnate sau integrate în alte planuri de management, şi măsuri legale, administrative sau contractuale în scopul evitării deteriorării habitatelor naturale şi a habitatelor speciilor, precum şi a perturbării speciilor pentru care zonele au fost desemnate. Orice plan sau proiect care nu are o legătură directă sau nu este necesar pentru managementul ariei speciale de conservare, dar care ar putea afecta în mod semnificativ aria, singur sau în combinaţie cu alte planuri ori proiecte, este supus unei evaluări adecvate a efectelor potenţiale asupra ariei naturale protejate de interes comunitar, având în vedere obiectivele de conservare a acesteia, conform prevederilor art. 28 din prezenta ordonanţă de urgenţă. Ariile speciale de conservare se desemnează prin hotărâre a Guvernului, după recunoaşterea statutului lor de către Comisia Europeană, şi vor face parte din reţeaua europeană "Natura 2000".

[27]Potrivit Anexei Nr. 1: *Scopul şi regimul de management, ariile de protecţie specială avifaunistică* sunt acele arii naturale protejate ale căror scopuri sunt conservarea, menţinerea şi, acolo unde este cazul, readucea într-o stare de conservare favorabilă a speciilor de păsări şi a habitatelor specifice, desemnate pentru protecţia speciilor de păsări migratoare sălbatice, mai ales a celor prevăzute în anexele nr. 3 şi 4 A. Managementul ariilor speciale de protecţie se realizează ca şi pentru ariile speciale de conservare. Ariile speciale de protecţie sunt desemnate prin hotărâre a Guvernului şi fac parte din reţeaua europeană "NATURA 2000".

[28]Art. 5din O.U.G. nr. 57/2007.

[29]Art. 8 alin. (1) din O.U.G. nr. 57/2007.

[30]Art. 8 alin. (20) din O.U.G. nr. 57/2007.

Şi documente europene stabilesc obligaţia protejării anumitor arii de importanţă deosebită. În acest sens, *Directiva Consiliului din 2 aprilie 1979 privind conservarea păsărilor sălbatice*[31], stabileşte, în Articolul 1, că se referă la conservarea tuturor speciilor de păsări care se găsesc în stare sălbatică pe teritoriul european al statelor membre pentru care se aplică tratatul. Directiva reglementează protejarea, gestionarea şi controlul asupra acestor specii şi stabileşte normele pentru exploatarea acestora[32]. Statele membre iau măsurile necesare pentru a menţine populaţia speciilor menţionate mai sus la un nivel care să îndeplinească condiţiile ecologice, ştiinţifice şi culturale, ţinând seama în acelaşi timp de condiţiile economice şi de recreere sau pentru a adapta populaţia acestor specii la nivelul respectiv[33]. Ţinând seama de cerinţele precizate statele membre iau măsurile care se impun pentru a conserva, menţine sau restabili o diversitate şi o suprafaţă pentru habitate suficientă pentru toate speciile de păsări menţionate la articolul 1[34]. Conservarea, menţinerea şi restabilirea biotopurilor şi a habitatelor presupun, în primul rând, următoarele măsuri: (a) crearea unor arii protejate; (b) întreţinerea şi gestionarea habitatelor situate în interiorul şi în afara zonelor de protecţie, conform nevoilor ecologice; (c) restabilirea biotopurilor distruse; (d) crearea de biotopuri.

Şi *Directiva 92/43/CEE a Consiliului din 21 mai 1992 privind conservarea habitatelor naturale şi a speciilor de faună şi floră sălbatică*[35] urmăreşte să contribuie la menţinerea biodiversităţii prin conservarea habitatelor naturale şi a speciilor de floră şi faună sălbatică de pe teritoriul statelor membre în care se aplică tratatul[36]. În acest sens, conform Articolului 3, se instituie o reţea ecologică europeană coerentă, care să reunească ariile speciale de conservare, cu denumirea de Natura 2000. Compusă din situri care adăpostesc tipurile de habitate naturale enumerate în anexa I şi habitatele speciilor enumerate în anexa II, această reţea permite menţinerea sau, după caz, readucerea la un stadiu corespunzător de conservare în aria lor de extindere naturală a tipurilor de habitate naturale şi a habitatelor speciilor respective. Sistemul Natura 2000 va include arii speciale de protejare clasificate de statele membre în temeiul Directivei 79/409/CEE. Fiecare stat membru contribuie la punerea în aplicare a sistemului Natura 2000 proporţional cu gradul de reprezentare a tipurilor de habitate naturale sau a habitatelor speciilor prevăzute la alineatul (1) pe teritoriul său. În acest sens, fiecare stat membru desemnează anumite situri, în conformitate cu articolul 4, ca arii speciale de conservare, ţinând seama de obiectivele stabilite la alineatul (1). Dacă este necesar, statele membre contribuie la îmbunătăţirea coerenţei ecologice a sistemului Natura 2000, prin menţinerea şi, după caz, dezvoltarea acelor elemente de peisaj care sunt de o importanţă majoră pentru flora şi fauna sălbatică, în conformitate cu articolul 10[37].

---

[31](79/409/CEE) (JO L 103, 25.4.1979, p. 1) Modificată prin: Directiva Consiliului 81/854/EEC din 19. 10. 1981 (L 319 3 7.11.1981); Directiva Comisiei 85/411/EEC din 25.07.1985, (L 233 33 30.8.1985); Directiva Consiliului 86/122/EEC din 8.04. 1986, (L 100 22 16.4.1986); Directiva Comisiei 91/244/EEC din 6.03.1991, (L 115 41 8.5.1991); Directiva Consiliului 94/24/EC din 8.06. 1994, (L 164 9 30.6.1994); Directiva Comisiei 97/49/EC din 29.07.1997, (L 223 9 13.8.1997); Regulamentul (CE) nr. 807/2003 al Consiliului din 14.04.2003, (L 122 36 16.5.2003); Directiva 2006/105/CE a Consiliului din 20.11.2006, (L 363 368 20.12.2006); Directiva 2008/102/CE a Parlamentului European şi a Consiliului din 19.11. 2008, (L 323 31 3.12.2008).

[32](2) Prezenta directivă se aplică păsărilor, precum şi ouălor, cuiburilor şi habitatelor acestora.

[33]Articolul 2.

[34]Articolul 3.

[35]JO L 206, 22.7.1992, p. 7.

[36]Articolul 2. (2) În temeiul prezentei directive, se adoptă măsuri de menţinere sau readucere la un stadiu corespunzător de conservare a habitatelor naturale şi a speciilor de floră şi faună sălbatică de importanţă comunitară. (3) Măsurile adoptate în temeiul prezentei directive trebuie să ţină seama de condiţiile economice, sociale şi culturale, precum şi de caracteristicile regionale şi locale.

[37]O.U.G. nr. 57/2007 privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei şi faunei sălbatice a apărut având în vedere necesitatea şi urgenţa compatibilizării depline a legislaţiei naţionale cu cea a Uniunii Europene în domeniul protecţiei naturii şi ţinând cont de faptul că prevederile Directivei 79/409/CEE privind conservarea păsărilor sălbatice şi ale Directivei 92/43/CEE privind conservarea habitatelor

Convenţia asupra zonelor umede, de importanţă internaţională, în special ca habitat al păsărilor acvatice, încheiată la Ramsar, la 2 februarie 1971, sub egida UNESCO şi amendată prin Protocolul de la Paris din 3 decembrie 1982 prevede, în articolul 3 că părţile contractante elaborează şi aplică planurile lor de amenajare, astfel încât să favorizeze conservarea zonelor umede înscrise pe listă şi, pe cât posibil, utilizarea raţională a zonelor umede din teritoriul lor. Fiecare parte contractantă ia măsurile necesare pentru a fi informată de îndată ce este posibil despre modificările caracteristicilor ecologice ale zonelor umede situate pe teritoriul său şi înscrise pe listă, care s-au produs, sunt în curs sau susceptibile de a se produce ca urmare a evoluțiilor tehnologice, a poluării sau a unei alte intervenții umane; informațiile privind asemenea modificări vor fi transmise fără întârziere organizației sau guvernului care răspunde de funcțiile biroului permanent specificate la art. 8[38]. Fiecare parte contractantă favorizează conservarea zonelor umede şi păsărilor acvatice, creând rezervații naturale în zonele umede, acestea fiind sau nu înscrise pe listă, şi asigură în mod adecvat supravegherea lor. În cazul în care o parte contractantă, pentru motive urgente de interes național, retrage o zonă umedă înscrisă pe listă sau îi reduce întinderea, ea va trebui să compenseze, pe cât posibil, orice pierdere de resurse în zone umede şi, în mod special, ea va trebui să creeze noi rezervații naturale pentru păsările acvatice şi pentru protecția, în aceeaşi regiune sau în alt loc, a unei părți convenabile din habitatul lor anterior[39].

…sau nu?!

Documentele de mai sus, interne, europene sau internaționale, ne-au arătat că biodiversitatea,
fauna, flora fac obiectul interesului autorităților de gradele menționate, dar realitatea ne demonstrează că protejarea anumitor zone nu are efectele scontate deoarece, de exemplu,

---

naturale şi a speciilor de floră şi faună sălbatice trebuie transpuse în legislaţia naţională, iar pentru aplicarea Regulamentului Consiliului (CE) nr. 348/81 privind regulile comune pentru importul produselor derivate din balene sau din alte cetacee, a Regulamentului Consiliului (CE) nr. 3.254/91 privind interzicerea utilizării capcanelor de picior şi a importului de blănuri şi produse obţinute din animale capturate prin utilizarea capcanelor de picior sau a altor tipuri de capcane care nu sunt conforme cu standardele internaţionale şi a Regulamentului Consiliului (CE) nr. 338/97 privind protecţia speciilor de floră şi faună sălbatică prin reglementarea comerţului cu acestea, cu modificările şi completările ulterioare, trebuie creat cadrul instituţional şi sancţiunile pentru încălcarea prevederilor conţinute în acestea. A se vedea şi: Ordinul Ministrului Mediului şi Pădurilor nr. 2387/2011 pentru modificarea Ordinului ministrului mediului şi dezvoltării durabile nr. 1964/2007 privind instituirea regimului de arie naturală protejată a siturilor de importanţă comunitară, ca parte integrantă a reţelei ecologice europene Natura 2000 în România; Ordinul ministrului mediului şi dezvoltării durabile nr. 1.964/2007 privind instituirea regimului de arie naturală protejată a siturilor de importanţă comunitară, ca parte integrantă a reţelei ecologice europene Natura 2000 în România (M.Of. nr. 18/26 ian. 1991) www.mmediu.ro/beta/domenii/protectia-naturii-2/arii-naturale-protejate/ - consultat la data de 12 octombrie 2018.

[38]Articolul 8 1. Uniunea Internațională pentru Conservarea Naturii şi a Resurselor sale va îndeplini funcțiile biroului permanent ce decurg din prezenta convenție, până în momentul în care o alta organizație (sau guvern) va fi desemnată, printr-o majoritate de două treimi a tuturor părților contractante, să preia aceste obligații. 2. Funcțiile biroului permanent sunt, printre altele: a) sa ajute la convocarea şi organizarea conferințelor menționate la art. 6; b) să dețină lista zonelor umede de importanță internațională şi să primească de la părțile contractante informațiile prevăzute la paragraful 5 al art. 2 privind toate suplimentările, extinderile, suprimările sau diminuările referitoare la zonele umede înscrise pe listă; c) să primească de la părțile contractante informațiile prevăzute conform paragrafului 2 al art. 3 privind toate modificările ecologice care survin la nivelul zonelor umede înscrise pe listă; d) să comunice tuturor părților contractante toate modificările privind lista sau toate schimbările privind caracteristicile zonelor umede înscrise şi să ia măsuri pentru ca aceste probleme să fie discutate la conferința următoare; e) să informeze partea contractantă interesată asupra recomandărilor conferințelor în ceea ce priveşte modificările listei sau schimbările survenite în caracteristicile zonelor umede înscrise.

[39]Articolul 4.

fauna[40] este supusă unor atacuri fără precedent[41]. Într-adevăr, dezvoltarea societăţii umane a dus la dispariţia multor specii şi implicit la îngustarea zestrei genetice a biosferei, fenomenul luând amploare astfel încât, în prezent, numeroase specii sunt ameninţate cu extincţia[42].

Datele statistice sunt profund alarmante, astfel, „în ultimele două veacuri mai multe sute de specii de păsări, mamifere, batracieni şi reptile, mii de specii de vegetale şi zeci de mii de specii de insecte au dispărut, ritmul extincţiei s-a accelerat de 1.000-10.000 de ori ca urmare a activităţii omului, ajungându-se la o diminuare a biodiversităţii cu circa 27.000 specii pe an”.[43]

Cauzele dispariţiei speciilor sunt: acţiunea omului în transformarea mediului natural, mai ales a covorului vegetal, prin înlocuirea bogăţiei de esenţe ale pădurii, cu doar câteva specii domestice, care cresc pe câmpii sau păşuni, are ca efect imediat dispariţia faunei cauzată de sărăcirea vegetaţiei[44]; vânătoarea, dacă primii oameni vânau spre a-şi satisface trebuinţele de hrană şi de a se îmbrăca, ulterior vânătoarea a dus la adevărate masacre, determinate fie de dorinţa de a apăra recoltele împotriva ierbivorelor sau a animalelor de pradă, fiede dorinţa de câştig material[45] sau, mai nou, de dorinţa de distracţie[46]; exploatarea excesivă, paralel cu extinderea suprafeţei terenurilor pentru agricultură[47]; ploile acide şi, în general, poluarea aerului ca şi distrugerea nesăbuită a pădurilor au reacţii în lanţ, o specie trage altele după ea, cu consecinţe nebănuite de om câtă vreme acesta dispune, cu privire la structura biologică a Pământului doar de cunoştinţe accidentale şi incomplete; fenomenele naturale devastatoare,

[40]Fauna reprezintă totalitatea speciilor de animale dintr-o regiune sau pe globul pământesc, în ansamblu, şi într-o perioadă dată. Putem distinge: fauna domestică, alcătuită din animalele domestice, fauna cinegetică, alcătuită din animalele de interes vânătoresc şi fauna sălbatică, alcătuită din animalele sălbatice1, fiecare categorie având regimul său juridic de protecţie. Protecţia faunei poate fi asigurată prin protejarea speciilor înseşi, cât şi prin protejarea mediului în care trăiesc. A se vedea: D. Dănişor, *Le droit au développement comme droit de l'homme*, La Revue des sciences juridiques nr. 28/2003; D.Dănişor, A.I. Duşcă, *Dreptul la dezvoltare durabilă*, LDMD 5/2017, Arhipelag XXI Press, Tîrgu Mureş, p. 475-483.

[41]M. Duţu, *Dicţionar de drept al mediului*, Ed. Economică, Bucureşti, 2000 p. 91.

[42]A se vedea: M.Holdgate, *The green Web: a union for world conservation*, IUCN, Earthscan, London, 1999; R.Khedir*., Les Aires protégées en Tunisie*, Institut Naval de Tunis, Tunisie, 2002, p.8; M. Conan, *Découvertes et invention du Yellowstone, esquisse de l'histoire de la création d'une culture visuelle aux Etats Unis*, in Protection de la nature, Histoire et idéologie, de la nature à l'environnement, L'Harmattan, Paris, 1985, pp.175-192; B.Charpentier**,***La Méditerranée blessée. La Mer malade de la Terre*, Ed. Glénat, Grenoble, 1992, pp.1-173; C.Impériali**,** *L'effectivité du droit international de l'environnement : Contrôle de la mise en œuvre des conventions internationales*, Paris, Economica, 1998, pp.1-291; L.Tracewski, şi alţii, *Toward quantification of the impact of 21st-century deforestation on the extinction risk of terrestrial vertebrates*, Conserv. Biol. Nr.30/2016, pp.1070–1079; P.Kareiva, S.Watts, R. McDonald, T.Boucher, *Domesticated nature: shaping landscapes and ecosystems for human welfare* , Science nr.316/2007, pp.1866–1869; J.Barlow, şi alţii, *Anthropogenic disturbance in tropical forests can double biodiversity loss from deforestation*, Nature nr.535/2016, pp.144–147.

[43]Iar schimbarea climei riscă să accelereze de o manieră inedită pierderea de biodiversitate, astfel încât, până în anul 2050 să fie decimate până la un sfert din speciile existente. M. Duţu, *Tratat de dreptul mediului*, ed. a III-a, Ed. C.H. Beck, Bucureşti, p. 567.

[44]Căci dispariţia anumitor esenţe vegetale condamnă la foame o multitudine de mamifere şi păsări. A se vedea E. Bonnefous, *Omul sau natura?*, Ed. Politică, Bucureşti, 1976, p. 40.

[45]Vânarea anumitor animale – pentru că oferă mărfuri căutate, pielea crocodililor, fildeşul elefanţilor, blănurile castorilor, vizonilor, şinşilelor, pielea puilor de focă sau de jder, penele anumitor păsări din Pacific – a dus la dispariţia unor specii. *Idem*, p. 47.

[46]E. Bonnefous amintea că Franţa număra 2.000.000 de vânători, număr ce se îmbogăţea anual cu 10.000 (*op. cit*., p. 60).

[47]Bizonii, care acopereau în secolele al XVIII-lea şi al XIX-lea, vaste teritorii ale Americii de Nord, numărând 75.000.000 exemplare, au fost vânaţi nu doar ca urmare a extinderii terenurilor agricole, dar şi din motive gastronomice şi pentru oase, care se puteau transforma în îngrăşăminte sau cărbune animal şi mai ales pentru a-i lipsi pe indieni de hrană şi de a-i putea astfel domina. *Idem*, p. 50. A se vedea şi L. Brown, W. Chaudler, Ch. Flavin, C. Pollock, S. Postel, Ed. Wolf, *Probleme globale ale omenirii*, Ed. Tehnică, Bucureşti, 1988, p. 183.

cum este cazul marelui incendiu de pădure, care a durat trei luni, la începutul anului 1983, în Kalimantau (Borneo), Indonezia, ocazie cu care au ars 3,5 milioane de hectare de pădure[48].

Un raport relativ recent al UNEP (Programul Națiunilor Unite pentru Mediu) și INTERPOL[49] evaluează criminalitatea contra mediului ca fiind pe locul patru al activităților ilicite internaționale, generatoare de profit criminal, după traficul de stupefiante, contrafaceri și traficul de ființe umane.[50] Studiile arată că această criminalitate este pe cât de gravă, pe atât de puțin cunoscută, rar urmărită și sporadic pedepsită de autoritățile naționale competente[51]. Așa se face că valoarea estimată a criminalității ecologice este de 258 miliarde USD, dintre care 10-12 miliarde de USD ar proveni din activități ilicite legate de deșeuri, traficul cu animale rare sau aflate pe cale de dispariție. Mai clar, infracțiunile de mediu – anume, comerțul ilegal cu specii ale vieții sălbatice, criminalitatea în domeniul forestier, exploatarea și vânzarea ilegală a mineralelor, pescuitul ilegal, traficul cu deșeuri periculoase, frauda cu credite de carbon – cresc de 2-3 ori mai repede decât PIB-ul mondial[52]. Printre *cauze*, raportul citat reține legile permisive și faptul că forțele de securitate, și așa insuficiente, suferă de subfinanțare cronică[53]; aceasta oferă posibilitatea rețelelor infracționale organizate și grupurilor rebele armate să se îmbogățească, grație unui comerț care alimentează conflicte, să devasteze ecosisteme și să amenințe speciile sălbatice pe cale de dispariție. O altă cauză este *corupția*, cu care fenomenele criminalității contemporane își potențează reciproc acțiunea și efectele[54]. Mai mult, rețelele de crimă organizată transnaționale se servesc de criminalitatea de mediu în scopul de a „spăla" banii proveniți din traficul de droguri[55]. Grupurile infracționale transnaționale sunt implicate în traficul de deșeuri și produse chimice periculoase, folosindu-se adeseori de „etichetajul înșelător" în scopul de a scăpa controlului

[48]L. Brown afirmă că şi acest fenomen natural a fost cauzat tot de factorul uman; prin despăduririle provocate de om s-a ajuns nu numai la secetă, dar şi la modificarea calităţii apelor de coastă, şi totodată se pare că s-a schimbat cursul curenţilor atmosferici din zonă, ducând la amplificarea secetei, *op. cit*., p. 187 şi 188.

[49]*The rise of environmental crime, A growing threat to natural resources, Peace, Development and Security*, 4 iunie 2016.https://wedocs.unep.org/bitstream/handle/20.500.11822/7662/-The_rise_of_environmental_crime_A_growing_threat_to_natural_resources_peace%2C_development_and_security-2016environmental_crimes.pdf.pdf?sequence=3&isAllowed=y - consultat la data de 13 noiembrie 2018.

[50] Ph.Williams, *Crime, Illicit Markets, and Money Laundering*, In Managing Global Issues: Lessons Learned, edited by P.J. Simmons; Chantal de Jonge Qudraat. Washington DC: Carnegie Endowment for International Peace, 2001; J.Scanlon, *Addressing the Nexus between Illegal Wildlife and Forestry Trade and Corruption*, In Corruption and illegal trade in wildlife6th Session of the Conference of the Parties to the UN Convention Against Corruption (UNODC Special High-level Event). St Petersburg, 2015; Y.Scanlon, J.Fedotov, *Wildlife Crime Ranks among Trafficking in Drugs, Arms and Humans: An Economic Crime Perpetrated by Criminal Syndicates in the Most Remote Regions, Exploiting Local People and Lax Laws*. https://cites.org/eng/news/sg/2013/20130926_wildlife_crime.php - consultat la data de 13 noiembrie 2018.

[51] A.Lazăr, M.Duțu, E.G.Hosu, A.Duțu, *Apărarea mediului și a fondului forestier prin dreptul penal*, Ed. Academiei Române, Ed.Universul Juridic, 2016, p.9. http://www.mpublic.ro/ro/content/c_15_11_2016 - consultat la data de 13 noiembrie 2018.

[52]*Idem*.p. 10.

[53] G.Brad, M.Scott, J.Carpenter, C.Reed, *Translocation as a Species Conservation Tool: Status and Strategy*, Science - 245, no. 4917/04 August 1989, pp. 477 - 80.

[54] A se vedea și: E.Knapp, *Why Poaching Pays: A Summary of Risks and Benefits Illegal Hunters Face in Western Serengeti, Tanzania*, Tropical Conservation Science 5, no. 4/2012, pp.434-45; J.Krutilla, *Conservation Reconsidered*, The American Economic Review 57, no. 4/September 1967, pp.777-786; P.A.Lindsey, G.Balme, M. Becker, C.Begg, C.Bento, C.Bocchino, A.Dickman, *The Bushmeat Trade in African Savannas: Impacts, Drivers, and Possible Solutions*, Biological Conservation no.160/Apr 2013, pp.80-96; List, IUCN Red. "Asian Elephant: Elephas Maximus." http://support.iucnredlist.org/species/asian-elephant- consultat la data de 13 noiembrie 2018.

[55]http://www.mpublic.ro/ro/content/c_15_11_2016; Discursul domnului Augustin Lazăr, procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție la Conferința Națională "Apărarea mediului și a fondului forestier prin dreptul penal"https://www.juridice.ro/.../Discurs-PG-Conferința-Națională-Apărarea-mediului-și-a-fond

organismelor chemate să aplice legea[56]. Este evident că o atare complexitate a fenomenului amintit cere o intervenţie publică interdisciplinară susţinută împotriva reţelelor criminale organizate în domeniu, inclusiv pe calea cooperării transfrontaliere[57].

Problema dispariţiei sau reducerii anumitor specii, având mai multe cauze, are mai multe soluţii. Mai întâi, ar fi de menţionat soluţia oferită de publicul indignat de cruzimea vânătorii, cum este cazul puilor de focă[58] ,de micşorarea populaţiilor şi certa piraterie. Soluţia a constat nu doar în realizarea de colecte[59] pentru achiziţionarea de teritorii pentru a le transforma în rezervaţii, dar şi prin acţiunile de boicot, din partea blănarilor şi a cumpărătorilor. Apoi, în ceea ce priveşte speciile de plante pierdute sau aflate pe cale de dispariţie este de amintit crearea băncilor de gene sau de germoplasme, ţesuturi, organe, butuci, seminţe sau planta însăşi, în care la temperaturi scăzute 100-200 C sunt conservate sute de mii de specii[60]. În fine, parcurile naţionale, rezervaţiile private sau de stat, de mari întinderi sau limitate pe 50 până la 100.000 ha în zone de savană, cazul continentului african sau în zone montane, cum este cazul parcurilor europene, au ca rol protejarea întregului mediu natural delimitat[61].

---

[56] A se vedea şi: C.Luttrell, K.Obidzinski, M.Brockhaus, E.Muharrom, E.Petkova, A.Wardell, J.Halperin, *Lessons for Redd+ from Measures to Control Illegal Logging in Indonesia*, In Working paper 74: UNODC; CIFOR, 2011; M.Magrath, P.Goncalves, M.Panjer, T.S.Greenberg, B.William, *Justice for Forests: Improving Criminal Justice Efforts to Combat Illegal Logging*, Washington DC: World Bank, 2012; M.Twinamatsiko, J.Baker, M.Harrison, M.Shirkhorshidi, R.Bitariho, M.Wieland, S.Asuma, E.J.Milner-Gulland, Ph.Franks, D.Roe, *Linking Conservation, Equity and Poverty Alleviation: Understanding Profiles and Motivations of Resource Users and Local Perceptions of Governance at Bwindi Impenetrable National Park, Uganda*, London: International Institute for Environment and Development 2014; C.Nellemann, I.Rucevska, *Waste Crime – Waste Risks: Gaps in Meeting the Global Waste Challenge, in A Rapid Response Assessment*, (Nairobi and Arendal: United Nations Environment Programme and GRID-Arendal); *The Global E-Waste Monitor – 2014*, (Bonn, Germany: United Nations University; IAS-SCUCLE); *Waste Crime - Waste Risks: Gaps in Meeting the Global Waste Challenge* http://web.unep.org/ourplanet/september-2015/unep-publications/waste-crime-waste-risks-gaps-meeting-global-waste-challenge-rapid - consultat la data de 13 noiembrie 2018.

[57]A.Lazăr, M.Duțu, E.G.Hosu, A.Duțu, *Apărarea mediului și a fondului forestier prin dreptul penal*, Ed. Academiei Române, Ed.Universul Juridic, 2016, p.10. http://www.mpublic.ro/ro/content/c_15_11_2016; Discursul domnului Augustin Lazăr, procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție la Conferința Națională "Apărarea mediului și a fondului forestier prin dreptul penal"https://www.juridice.ro/.../Discurs-PG-Conferința-Națională-Apărarea-mediului-și-a-fond

58 A se vedea E. Bonnefous, *op. cit*., p. 65 şi 66; T.Newbold, şi alţii, *Has land use pushed terrestrial biodiversity beyond the planetary boundary ?* A global assessment, Science no.353/2016, pp.288–299; I.Robert, T.McDonald, M.Timothy, *Global development and the future of the protected area strategy*, Biological Conservation, Volume 144/January 2011, pp. 383-392, în Clinton N. Jenkins, Lucas Joppa, *Expansion of the global terrestrial protected area system*, Biological Conservation, Volume 142/ October 2009, pp. 2166-2174; R. DeFries, K.Krithi, K.Karanth, S.Pareeth, *Interactions between protected areas and their surroundings in human-dominated tropical landscapes*; Biological Conservation, Volume 143/December 2010, pp.2870-2880; T. O'Riordan, *Learning from Success and Failure in the Management of Protected Areas*, GAIA - Ecological Perspectives for Science and Society, Volume 17/2008, pp. 81-81; G.Sigmar, *Protected Areas, Biodiversity, and Sustainable Development*pp. 84-85, portals.iucn.org/library/sites/library/files/documents/2004-002.pdf; Fr. Ducarme, *Les aires protégées à l'épreuve de la réalité,* sur *Société Française d'Écologie*, 25 novembre 2017https://www.sfecologie.org/regard/r76-nov-2017-f-ducarme-resort-effect/ - consultat la data de 13 noiembrie 2018.

[59]De către organizaţii create pentru apărarea focilor. *Idem*, p. 66

[60]Prima astfel de bancă a fost creată în anii '60, în America, la Fort Collins. Au urmat sub impulsul F.O.A., în anii '70, alte astfel de „dormitoare vegetale" care în anii '80 ajunseseră la 43. A se vedea S. Ţurlea, *S.O.S. Natura în pericol*, Ed. Politică, Bucureşti, 1989, p. 145 şi 146.

[61] J.Ervin, K. J. Mulongoy, K. Lawrence, E. Game, D. Sheppard, P. Bridgewater, G. Bennett, S.B. Gidda, P. Bos. *Making Protected Areas Relevant: A guide to integrating protected areas into wider landscapes, seascapes and sectoral plans and strategies*, CBD Technical Series No. 44/2010, Montreal, Canada: Convention on Biological Diversity, pp.94-99.

THE REFORM OF THE CIVIL CODE, NEW PRIVATE LAW INSTITUTIONS AND THEIR QUESTIONABLE INDIGENIZATION

Liviu Bogdan Ciucă

Assoc. Prof., PhD, "Dunărea de Jos" University of Galați

Abstract: The reform of the Civil Code, which has been expected, debated, attacked and appreciated, has come to a legal conclusion almost ten years ago. Ten years after adoption, years that exposed and underwent the entire test of the doctrinaire assay and its application in practice. If the reform of private law as a whole is considered to be a success, there are still institutions imported on this occasion which, due to the national legal culture or due to the incomplete takeover of the anomie inspired by the legislation of another state, generate confusion or difficulty in implementation. Such a situation also occurs in the case of the lack of dedication, namely the forgiveness of the innocent inheritance. The possibility of forgiveness being forgiven, well received and necessary becomes difficult to enforce because of the legislator's reservation to fully take over the text of the Canadian legislation, the civil code in Quebec. This article addresses the issue of the influence of foreign legislation in the matter, criticisms generated by the text of the Romanian civil code and proposes sue de lege ferenda.

Keywords: Civil code, reform, unworthy, inheritance, succession.

Considerații generale

Importanța moștenirii ca instituție juridică și relațiile generate de aceasta între autorul succesiunii și moștenitori săi, este foarte clar confirmată de legiuitor în Codul civil, adoptat în anul 2009 și intrat în vigoare în anul 2011. O simplă comparație a acestui Cod civil la care facem referire, cu actul normativ de la 1864 ne relevă o sistematizarea a materiei care oferă un spațiu mult mai generos instituției moștenirii de către legislația în vigoare. Astfel, Codul civil actual dedică în integralitate Cartea a IV-a "Despre moșteniri și liberalități" acestei materii spre deosebire de vechiul Cod civil adoptat în anul 1864 și aplicat începând cu anul 1865, cod care fără a dedica o carte acestei instituții, impune reglementări în materie prin textele art. 650 - art. 941, articole ce le regăsim în Cartea a III-a denumită "Despre diferite moduri prin care se dobândește proprietatea".

Fiind de acord cu teoria care stabilește că "principiile dreptului civil sunt idei de bază care se regăsesc în întreaga legislație a României, fiind consacrate de legea fundamentală, precum și de alte legi mai importante, care orientează reglementările juridice și aplicarea dreptului român"[1], apreciem totuși că un sistem legislativ este modificat în timp, suportând transformări impuse de context, de influențele legislative externe și de necesitatea reglementării unor situații concrete ce există la un anumit moment dat în viața reală.

În mod evident, o reformă legislativă atât de profundă și consistentă trebuia să țină cont de reformele similare ce au avut loc atât în spațiul European, cât și în afara acestuia. Făcând o analiză asupra instituțiilor reformate sau de noutate absolută, legiuitorul român s-a lasat influențat de legislația altor state, legilslație care și-a dovedit utilitatea ulterior adoptării și aplicării acesteia. Chiar dacă similar tuturor momentelor de încercare reușită, sau nu, a

[1] Buda Daniel, *Elemente de drept civil. Aspecte teoretice și practice în administrația publică*, Editura Accent, Cluj Napoca, 2017, pag. 18;

modificării Codului civil, și momentul din 2009 a "beneficiat" de criticile celor care susțineau că influența din legislația altor state nu este potrivită, susținem că preluarea unor abordări legislative sau instituții ce și-au dovedit valoarea în spațiul legislativ al altor state este benefică și recomandată.

Influența Codului civil din provincia Quebec și a Codului civil francez asupra legislației ce vizează nedemnitatea de a moșteni

Influențat de Codul civil al provinciei Quebec și de Codul civil din Franța, Codul civil Român, abordează instituția nedemnitatii având o altă perspectivă și formă față de vechea legislație în domeniu.

Astfel, nedemnitatea de a moşteni este mai nou structurată sub două forme, respectiv, "nedemnitatea absolută" și "nedemnitatea judiciară" și se stabileşte, cu titlu de noutate absolută că, nedemnul poate fi iertat de autorul succesiunii, iertarea acestuia ducând la îndepărtarea efectelor nedemnitatii.

Plecând de la principiile generale ale dreptului de a moşteni, drept garantat de Constituția Romaniei[2] prin art. 47 conform căruia orice persoană fizică sau juridică are dreptul să culeagă o moştenire care este izvorâtă în temeiul legii sau al testamentului cu obligaţia îndeplinirii împreună a următoarelor condiţii generale, două sunt pozitive şi două sunt negative:

Condiţii pozitive: 1. Are capacitate să moştenească aşa cum este prevăzut de art. 957 C. civ.
2. Are vocaţie concretă să moştenească aşa cum este prevăzut de art. 962 C. Civ;
Condiţii negative: 1. Nu este nedemnă de a moşteni aşa cum o prevede art. 958 - 959 C. civ.
2. Nu a fost dezmoştenită aşa cum prevede art. 1074 C. civ, intrăm practic în materia nedemnităţii de a moşteni, materie reglementată de această dată sub două forme, respectiv nedemnitatea de drept şi nedemnitatea judiciară.

În Codul civil în vigoare, nedemnitatea de drept este consacrată de art. 958 C. civ. "(1) Este de drept nedemnă de a moşteni: a) persoana condamnată penal pentru săvârşirea unei infracţiuni cu intenţia de a-l ucide pe cel care lasă moştenirea; b) persoana condamnată penal pentru săvârşirea, înainte de deschiderea moştenirii, a unei infracţiuni cu intenţia de a-l ucide pe un alt succesibil care, dacă moştenirea ar fi fost deschisă la data săvârşirii faptei, ar fi înlăturat sau ar fi restrâns vocaţia la moştenire a făptuitorului. (2) În cazul în care condamnarea pentru faptele menţionate la alin. (1) este împiedicată prin decesul autorului faptei, prin amnistie sau prin prescripţia răspunderii penale, nedemnitatea operează dacă acele fapte au fost constatate printr-o hotărâre judecătorească civilă definitivă. (3) Nedemnitatea de drept poate fi constatată oricând, la cererea oricărei persoane interesate sau din oficiu de către instanţa de judecată ori de către notarul public, pe baza hotărârii judecătoreşti din care rezultă nedemnitatea".

În cazul nedemnității judiciare, acestă instituție este reglementată de art. 959 C. civ "(1) Poate fi declarată nedemnă de a moşteni: a) persoana condamnată penal pentru săvârşirea, cu intenţie, împotriva celui care lasă moştenire a unor fapte grave de violenţă, fizică sau morală, ori, după caz, a unor fapte care au avut ca urmare moartea victimei; b) persoana care, cu rea-credinţă, a ascuns, a alterat, a distrus sau a falsificat testamentul defunctului; c) persoana care, prin dol sau violenţă, l-a împiedicat pe cel care lasă moştenirea să întocmească, să modifice sau să revoce testamentul. (2) Sub sancţiunea decăderii, orice succesibil poate cere instanţei judecătoreşti să declare nedemnitatea în termen de un an de la

[2]Constituția României (legea fundamentală) – reprezintă principalul izvor pentru dreptul constituțional, însă constituie, totodată, și un izvor important pentru dreptul civil și nu numai, raportat la faptul că unele drepturi fundamentale ale cetățenilor, garantate de Constituție, reprezintă, în același timp, drepturi subiective civile, având ca titular persoana fizică DR Daniel Buda, *Elemente de drept civil. Aspecte teoretice și practice în administrația publică*, Editura Accent, Cluj Napoca, 2017, pag. 24;

data deschiderii moştenirii. Introducerea acţiunii constituie un act de acceptare tacită a moştenirii de către succesibilul reclamant. (3) Dacă hotărârea de condamnare pentru faptele prevăzute la alin. (1) lit. a) se pronunţă ulterior datei deschiderii moştenirii, termenul de un an se calculează de la data rămânerii definitive a hotărârii de condamnare. (4)Atunci când condamnarea pentru faptele menţionate la alin. (1) lit. a) este împiedicată prin decesul autorului faptei, prin amnistie sau prin prescripţia răspunderii penale, nedemnitatea se poate declara dacă acele fapte au fost constatate printr-o hotărâre judecătorească civilă definitivă. În acest caz, termenul de un an curge de la apariţia cauzei de împiedicare a condamnării, dacă aceasta a intervenit după deschiderea moştenirii. (5) În cazurile prevăzute la alin. (1) lit. b) si c), termenul de un an curge de la data când succesibilul a cunoscut motivul de nedemnitate, dacă această dată este ulterioară deschiderii moştenirii. (6) Comuna, oraşul sau, după caz, municipiul în a cărui rază teritorială se aflau bunurile la data deschiderii moştenirii poate introduce acţiunea prevăzută la alin. (2), în cazul în care, cu excepţia autorului uneia dintre faptele prevăzute la alin.(1), nu mai exista alţi succesibili".

În concret, această reglementare este preluată din Codul civil al provinciei Quebec, respective art. 620 - 623.

Redăm spre exemplificare textele din art. 620, care prevede că, "Următoarele persoane sunt nedemne de moştenirea de drept: (1) o persoană condamnată pentru încercarea de a atenta la viaţa defunctului; (2) o persoană decăzută din exerciţiul drepturilor părinteşti, cu scutirea pentru copil de la obligaţia de a furniza sprijin, în ceea ce priveşte succesiunea copilului. 1991, c. 64, a. 620; I.N. 2014-05-01". Art. 621. "Următoarele persoane pot fi declarate nedemne de moştenire: (1) o persoană vinovată de cruzime faţă de persoana defunctă, sau care s-a comportat altfel faţă de ea, într-un mod serios condamnabil; (2) o persoană care a ascuns, modificat sau distrus, cu rea-credinţă voinţă, testamentul defunctului; (3) o persoană care a împiedicat testatorul să elaboreze, să modifice sau să îşi revoce testamentul. 1991, c. 64, a. 621; I.N. 2014-05-01". Art. 622. "Un moştenitor nu este nedemn de a moşteni, nici nu face obiectul de a fi declarat dacă defunctul a cunoscut cauza de nevrednicie şi totuşi i-a conferit un avantaj, sau nu a modificat liberalitatea când ar fi putut face acest lucru. 1991, c. 64, a. 622". Art. 623. "Orice succesor poate, în termen de un an de la deschiderea succesiunii sau când devine conştient de o cauză de nedemnitate, solicită instanţei să aibă un moştenitor declarat nedemn de a moşteni dacă acel moştenitor nu este nedemn de drept"[3].

Prin preluarea sub această formă a instituției nedemnității de a moșteni din legislațiile amintite, Comisia specială ce a avut, la nivelul Parlamentului României, misiunea de a modifica Codul civil, la propunerea Comisiei stabilită de către Ministerul Justiției, a încercat să răspundă unei cerințe CEDO, cerinţă izvorâtă din decizia Velcea şi Mazăre contra România, nr 64301/01-1.12.2009[4].

Decizia, CEDO, consideră că s-a realizat, în privința cazului menţionat, o încălcare a art. 8 din Convenţie, interpretând "flexibil textul din cod incident în problemă, în contextul unei stări de fapt foarte particulară"[5]. Astfel, Curtea continuă pentru prima dată la acest nivel, o abordare pe care o regăsim în practica Curţii de Casaţie Franceze, încă din anul 1984. Chiar dacă obligaţia de aplicare a jurisprudenţei CEDO în dreptul naţional rezidă din textul convenţiei este de remarcat faptul că "dreptul românesc nu mai conţine dispoziţii la fel de clare"[6] .

[3]Art.620 – 630 din Codul civil Quebec;
[4]Publicată în limba română în Monitorul Oficial nr. 373 din 7 iunie 2010;
[5]Mircea Dan Bob, *Probleme de moşteniri în vechiul şi noul Cod civil*, Ed. Universul Juridic, Bucureşti, 2012, p. 105;
[6]Gina Ignat, *Influenţa Convenţiei europene a drepturilor omului asupra raporturilor juridice civile*, Ed. Hamangiu, Bucureşti, 2015, p. 273;

Aprecieri critice cu privile la preluarea incompletă, a instituţiei privind înlăturarea efectelor nedemnităţii succesoraledin Codul civil al provinciei Quebec

Menţionăm critic, la acest capitol, preluarea doar parţială a art. 620 din Codul civil din Quebec şi renunţarea la punctul 2 al acestui articol, care face referire la situaţia succesibilului decăzut din autoritatea părintească, în raport de copilul a cărui moştenire doreşte să o culeagă. Articolele 958, 959 şi 961 ale Codului civil în vigoare, propun reglementări ce vizează introducerea acţiunii în constatarea judiciară a nedemnităţii, calificând aceasta ca un act de acceptare tacită, introduce hotărârea civilă definitivă ca şi izvor al nedemnităţii succesorale, eliminând statutul de singură condiţie, existenţa unei condamnări penale definitive. Tot cu privire la noi reglementări în materie, precizăm că, se limitează termenul de decădere a exercitării acţiunii privind nedemnitatea judiciară, la 1 an. Remarcăm şi redăm constatarea faptului că nedemnitatea, aşa cum este reglementată în Noul Cod civil, se poate regăsi şi în dreptul roman. "Astfel, un rescript al lui Antoninus Pius (sec. I d.Chr.) declara nedemnă de a succede persoana răspunzătoare de moartea testatorului, fiind suficient ca vinovăţia să fie constatată de o instanţă civilă. Ca urmare, deşi enunţăm la începutul secţiunii că în noul cod s-a preluat clasificarea canadiană a nedemnităţii, realitatea este că – inconştient sau nu – experienţa juridică romană dăduse deja acum multe secole răspunsurile necesare. Reducerea continuă a ponderii învăţământului de Drept Roman în facultăţile noastre ne va obliga astfel tot mai mult să ajungem în postura de a reinventa roata, în loc să pornim de la o experienţă deja câştigată şi care ne stă gratuit la dispoziţie…"[7].

Remarcăm apreciativ introducerea posibilităţii de a înlătura efectele nedemnităţii de a moşteni, aşa cum este prevazută în art. 961 Cod civil şi susţinem teza că voinţa autorului succesiunii este mai presus de opinia şi dorinţa celor ce nu au legătură cu succesiunea. În acest context considerăm că dacă în concret, în viaţa reală, între autorul succesiunii şi cel declarant nedemn, a intervenit iertarea, această relaţie trebuie să poată fi reabilitată şi din perspectivă juridică. Această posibilitate este cu atât mai necesară cu cât amintim şi încercare de modificare a acestei materii din Codului civil de la 1864, cod în care această instituţie nu era reglementată dar pe care o regăsim aşa cum ne semnalează prof. univ. dr. Dan Mircea Bob în lucrarea citată, în art. 815, alin (2), text care crea posibilitatea iertării nedemnului printr-o reglementare foarte apropiată de reglementarea Codului civil în vigoare. Acest text precizează că "cei vinovaţi de fapte de nedemnitate sunt totuşi admişi la succesiune, dacă defunctul i-a iertat în mod expres printr-un act autentic sau prin testament"[8]. Cu toate că utilitatea reglementării instituţiei posibilităţii iertării nedemnului este unanim acceptată, totuşi, dintr-o prudenţă excesivă şi în opinia noastră, criticabilă, legiuitorul român, chiar dacă a avut ca sursă de inspiraţie art. 622 al Codului Civil din Quebec, a preluat doar parţial reglementările în materia îndepărtării efectelor nedemnităţii, precizând, spre deosebire de textul canadian, că simpla gratificare a nedemnului, nu-i dă posibilitatea acestuia să culeagă moştenirea şi că, în materia iertării nedemnului, este necesară o precizare expresă din partea autorului succesiunii în acest sens[9]. Practic, textul din codul civil dedicat posibilităţii înlăturării efectelor nedemnităţii succesorale, subliniază dreptul autorului succesiunii de a hotărî cu privire la reabilitarea relaţiei cu succesorii.

Înlăturarea efectelor nedemnităţii succesorale

[7] Mircea Dan Bob, *Probleme de moşteniri în vechiul şi noul Cod civil*, Ed. Universul Juridic, Bucureşti, 2012, p. 108;

[8] Mircea Dan Bob, *Probleme de moşteniri în vechiul şi noul Cod civil*, Ed. Universul Juridic, Bucureşti, 2012, p. 109;

[9] "L'héritier n'est pas indigne de succéder et ne peut être tel si le dêfunt, connaissant la cause d'indignité, l'a néanmoins avantagé ou n'a pas modifié la liberalité, alors qu'il aurait pu le faire".

Codul civil în vigoare stabileşte posibilitatea iertării nedemnului, înlăturarea efectelor nedemnităţii de a moşteni. Aceasta se poate realiza dacă sunt respectate unele condiţii procedural prevazute de lege. Preluând doar o parte din legislaţia provinciei Quebec, Canada, legiuitorul român s-a dovedit nejustificat, extrem de reţinut în reglementarea acestei posibilităţi. Prudenţa legiuitorului în această materie, reprezintă aspectul care din punctul nostru de vedere merită criticat. "Legea are valoarea oferită de utilitatea ei şi de valabilitatea soluţiei pe care o oferă la problemele de viaţă existente în societate la un anumit moment dat. Ori din această perspectivă preluarea parţială doar a textului în materie din Codul Civil al provinciei Quebec lasă neacoperite unele situaţii ce există în realitate şi pot să se nască între de cuius şi succesibilul declarat nedemn"[10].

Consacrată de art. 961 C. civ., înlăturarea efectelor nedemnităţii se realizează în mod expres prin testament sau prin act autentic notarial. Temerile legiuitorului privind o greşită interpretare a intenţiei autorului succesiuni în raport cu nedemn, a generat o a doua teză a alin. (1) art. 961 C. civ. care în esenţă este o prevedere prin care se precizează că fără să existe o declaraţie expresă în sensul iertării nedemnului, legatul lăsat acestuia de către de cuius, după săvârşirea faptei care conduce la nedemnitate nu constituie înlăturarea efectelor nedemnităţii.Precizarea din alin. (2) al aceluiaşi articol subliniază reţinerea cu care legiuitorul a abordat această instituţie în sensul că textul menţionat stabileşte că nedemnul nu poate fi iertat ca urmare a amnistiei intervenite după condamnare, reabilitare şi graţi. ere nedemnului sau prin prescripţia executării penale[11]. Drept urmare, constatăm că nedemnul poate să fie iertat şi efectele nedemnităţii să fie îndepărtate doar printr-un text foarte clar şi expres ce în conformitate cu prevederile Codului civil în mod obligatoriu şi limitativ îmbracă forma unei declaraţii autentice notariale sau a unei prevederi testamentare din care să emane explicit voinţa autorului în sensul înlăturării efectelor nedemnităţii celui declarat nedemn.

Observăm că dacă în ceea ce priveşte declaraţia expresă se precizează că aceasta trebuie să fie dată în faţa notarului public îndeplinind toate condiţiile de fond şi formă impuse de Legea nr. 36/1995 în materia declaraţiei autentice, prevederea cuprinsă în testament prin care în mod explicit autorul testamentului îl iartă pe nedemnul succesoral nu trebuie să îndeplinească decât condiţiile cerute pentru validitatea testamentului fără a se face o precizare expresă în textul de lege privind obligaţiile existente acestei prevederi în interiorul unui testament autentic. Cu toate acestea, având în vedere sensibilitatea demersului şi gradul de securitate pe care îl conferă testamentul autentic, recomandăm în materia înlăturării efectelor nedemnităţii succesorale, folosirea testamentului autentic care să înglobeze în textul său prevederea expresă privind iertarea nedemnului. Prudenţa legiuitorului român spre deosebire de cel din Quebec este evidenţiată şi de precizările suplimentare care, prin art. 961 alin. (1) C. civ, stabileşte că "fără o declaraţie expresă, nu constituie inlăturarea efectelor nedemnităţii".

Concluzii

Apreciem că în situaţia în care după momentul săvârşirii faptei care atrage nedemnitatea succesibilului, între viitorul autor al succesiunii şi nedemn a intervenit împăcarea şi iertarea chiar şi fără existenţa unei declaraţii exprese notariale sau a unei prevederi testamentare explicite realizate în calitate de autor de către de cuius, înlăturarea efectelor nedemnităţii trebuie să opereze şi în baza unei hotărâri judecătoreşti. Considerăm că hotărârea judecătorească în cauză, folosind toate mijloacele de probă folosite de lege, poate

[10]Fl. A. Baias şi colectivul, *Noul Cod Civil Comentariu pe articole*, Editura C.H. Beck, Bucureşti, 2012, p. 1009

[11]Art. 961 C. Civ. - Înlăturarea efectelor nedemnităţii. (1) Efectele nedemnităţii de drept sau judiciare pot fi înlăturate expres prin testament sau printr-un act autentic notarial de către cel care lasă moştenirea. Fără o declaraţie expresă, nu constituie înlăturare a efectelor nedemnităţii legatul lăsat nedemnului după săvârşirea faptei care atrage nedemnitatea. (2) Efectele nedemnităţii nu pot fi înlăturate prin reabilitarea nedemnului, amnistie intervenită după condamnare, graţiere sau prin prescripţia executării pedepsei penale.

constata fără echivoc că între autorul succesiunii si succesibilul nedemn au intervenit fapte ce dovedesc împăcarea între cei doi şi iertarea nedemnului şi pe cale de consecinţă efectele nedemnităţii sunt înlăturate. Într-o asemenea ipoteză instanţa poate să fie sesizată în scopul îndepărtării efectelor nedemnităţii ca urmare a constatării că între cei doi a intervenit iertarea, de către nedemn, creditorii acestuia sau oricare altă persoană interesată ce ar putea să justifice interesul. Considerăm că modificarea prin procedură legislativă a art. 961 C. civ. în sensul introducerii posibilităţii instanţei de judecată de a constata, folosind orice mijloc de probă că între de cuius şi nedemn a intervenit iertarea şi în consecinţă efectele nedemnităţii sunt înlăturate precum şi precizarea în textul legii aşa cum art. 961 alin. (1), C. civ. îl regăsim şi în Codul civil din Quebec, că orice gratificaţie făcută de autorul succesiunii în favoarea nedemnului, gratificaţie intervenită după săvârşirea faptei care atrage nedemnitatea produce acelaşi efect în sensul îndepărtării efectelor nedemnităţii, reprezintă un demers pe cât de justificat pe atât de necesar.

În sensul celor prezentate formulăm o propunere de lege ferenda care constă concret în amendarea art. 961 C. civ. după cum urmează: (1) efectele nedemnităţii de drept sau judiciare pot fi înlăturate: a) expres, prin testament sau print-un act autentic notarial de către cel ce lasă moştenirea; b) ca urmare a unei gratificaţii lăsate de autorul succesiunii în favoarea nedemnului după săvârşirea faptei care atrage nedemnitatea; c) printre hotărârile judiciare definitive prin care se constată, folosind orice mijloc de probă, ca între cel ce a lăsat moştenire şi nedemn a intervenit în fapt iertarea şi pe cale de consecinţă, efectele nedemnităţii sunt înlăturate; d) ca urmare a constatării notarului public prin act autentic notarial, pe baza documentelor justificative şi a declaraţiilor de martori că între autorul succesiunii şi nedemn a intervenit iertarea şi pe cale de consecinţă efectele nedemnităţii sunt înlăturate. Prevederile alin. (2) al art. 961 C. civ. se menţin integral.

Concluzionăm deci, ca urmare a analizei prezente că modificările aduse în materie de Noul Cod civil sunt benefice şi necesare. Apreciem totuşi că vor trebui operate într-un orizont de timp cât mai scurt, o serie de modificări legislative în sensul celor propuse de noi pentru a acoperi cu soluţii legislative toate situaţiile concrete ce pot apărea în viaţa reală[12].

BIBLIOGRAPHY

Codul civil Român
Codul civil Quebec
Legea nr. 36/1995 a notarilor publici şi a activităţii notariale
Buda Daniel, *Elemente de drept civil. Aspecte teoretice şi practice în administraţia publică*, Editura Accent, Cluj Napoca, 2017
Flavius-Antoniu Baias şi colectivul, *Noul Cod Civil Comentariu pe articole*, Editura C.H. Beck, Bucureşti, 2012
Gina Ignat, *Influenţa Convenţiei europene a drepturilor omului asupra raporturilor juridice civile*, Ed. Hamangiu, Bucureşti, 2015
Liviu Bogdan Ciucă, *Analiza critica asupra procedurii de iertarea nedemnului succesoral*,Editura Juridică Universitara, Bucureşti, 2016
Mircea Dan Bob, *Probleme de moşteniri în vechiul şi noul Cod civil*, Ed. Universul Juridic, Bucureşti, 2012

[12] Liviu Bogdan Ciucă, *Analiza critica asupra procedurii de iertarea nedemnului succesoral*,Editura Juridică Universitara, Bucureşti, 2016, pag. 78.

THE CONCEPT OF BUDGET BETWEEN 1859-1918

Anişoara Băbălău
Assoc. Prof., PhD, University of Craiova

Abstract: The state budget was the act in which the public revenues and expenditures of the state and of all public services were planned and subsequently approved. During the analyzed period, the Ministry of Finance drafted the general budget of the year and was subsequently approved by the Council of Ministers and the Assembly of Deputies. In Transylvania, during dualism, the general budget of the state was adopted annually by law. State revenues were mainly made up of direct and indirect taxes, taxes and monopolies.

Keywords: budget, taxes, public revenues, public spending.

Analiza istorică a conceptului de relații financiare este legată de apariția și funcționarea statului, care avea rolul de a mobiliza importante resurse bănești la dispoziția sa în vederea îndeplinirii nevoilor generale ale societății, la care se adaugă dezvoltarea relațiilor marfă-bani.

Contribuția persoanelor fizice și juridice la constituirea fondurilor publice diferă de la o categorie socială la alta, de la o țară la alta și de la o orânduire la alta.

Apariţia *bugetului statului* este o etapă importantă în evoluţia finanţelor publice, determinată de necesitatea existenţei unui mijloc sau procedeu de corelare a veniturilor cu cheltuielile publice ale statului.

Termenul *buget* provine din vechea limbă franceză, unde cuvinte ca *bouge* sau *bougette* desemnau o pungă mică(din piele) cu bani[1]. Primul document care consemnează noțiunea de buget în Franța este *Circulara din 9 Thermidor anul X (28 iulie 1802*). În legislație, termenul de buget a fost folosit în Legea privitoare la finanțe din anul 1806 și, ulterior, în dreptul francez din 1862 referitor la contabilitatea publică.

Noţiunea de *bouge* sau *bougette* a fost preluată de Anglia şi, mai apoi, de restul ţărilor Europei. În Spania, terminologia oficială era *presupuestas* sau *presupuestas generale del Estado*; în Italia s-a utilizat termenul de *progetto di Billancio* sau p*reventive,* iar în Germania *noțiunea de Haushaltsetat sau Reichsauchaltsetat*[2].

În Anglia, ministrul de finanțe se prezenta periodic în faţa Camerei Comunelor pentru o expunere a proiectului în care se prevedeau cheltuielile coroanei regale şi posibilităţile de acoperire a acestora. Consemnarea avea loc pe un document, introdus apoi într-o pungă de piele. Documentul din pungă reprezenta, în mod simbolic, punga tezaurului coroanei, iar scoaterea documentului din pungă se numea *deschiderea pungii de bani a tezaurului Coroanei britanice.* Așa cum am menționat mai sus,termenul de buget a fost consacrat oficial și în restul statelor, dar diferit de la o țară la alta.

În România, cuvântul *buget* apare pentru prima dată menţionat în ***Regulamentele Organice din Muntenia şi Moldova***. Astfel, în capitolul III al Regulamentului Organic al

[1]Mircea Ștefan Minea, Cosmin Flavius Costaș, *Dreptul finanțelor publice,* vol.I, București, Editura Wolters Kluwer, 2008, p. 63.
[2]Ioan Condor, *Drept financiar și fiscal*, Editura Tribuna Economică, București, 1996, p.85.

Moldovei întâlnim cuvântul *biudje* sau *închipuirea cheltuielilor anului viitor* (art.117 al Regulamentului Organic).

Tot în legătură cu apariția termenului de buget pe teritoriul ţării noastre, se cuvine să amintim *condicele de venituri şi cheltuieli* din sec. al XVII-lea, ca rezultat al reformelor fiscale din acea perioadă.

Reforma fiscală din sec. al XVII lea cu cea mai mare relevanță a fost cea din vremea lui Matei Basarab, numită și reforma *talerului.* A început cu un recensământ fiscal(în care se regăseau numele birnicilor, domiciliul fiscal și averea de care dispuneau), numit și *seama talerului*. În urma rezultatului obținut, a fost stabilită de visterie puterea contributivă a țării la o sumă convențională, în taleri, pe care o repartizau tuturor unităților fiscale, de la cea mai mică - gospodăria țărănească- până la cea mai mare - județul. Ulterior, numărul de cote convenționale a fost folosit ca bază de impunere pentru dările de repartiție. Astfel, fiecare gospodărie, sat și județ știau la cât fusese apreciată capacitatea contributivă, deci câți taleri, câte cote convenționale valorau. Când cota convențională, în cazul unei gospodării individuale, nu ajungea la un taler, se socotea în submultiplii ai acestuia: *constande, aspri* sau *bani*(talerul unei gospodării putea fi numai de 5 constande sau 50 de aspri). Un sistem fiscal asemănător regăsim și în Moldova, unde cota convențională a purtat numele de *potronic(* tot o monedă, submultiplu al talerului).

Reforma lui Matei Basarab a fost foarte împovărătoare pentru țărănime și a fost urmată de spargerea satelor, de fuga lor în țară și peste hotare. Domnitorul a susținut în continuare această reformă prin adoptarea unor măsuri și mai drastice: evaziunea și părăsirea domiciliului fiscal erau declarate hicleniri față de domnie, iar averea confiscată.

Sistemul cotelor convenționale(numit diferit de-a lungul timpului galben, taler, hârtie) a fost aplicat, dar s-a și renunțat la aplicarea lui de către urmașii lui Matei Basarab și Vasile Lupu.

Reforma lui Matei Basarab a fost urmată de reformele lui *Antioh Cantemir*(în Moldova, în anul 1700) și *Constantin Brâncoveanu*(în Țara Românească, în anul 1701)[3]. Toate dările de repartiție au fost concentrate într-una singură, care urma să fie plătită în patru rate pe parcursul unui an, numite în Moldova *sferturi* și *seama mare, haraci, seama a doua* și *seama a treia* în Țara Românească[4].

Astfel, în Ţara Românească apare *prima Condică de venituri şi cheltuieli* în vremea lui Constantin Brâncoveanu (1694 - 1704), în care se ţinea o evidenţă a resurselor băneşti ale statului, în legătură cu nevoile publice ale acestuia; în Moldova, prima *Condică de venituri şi cheltuieli* datează din vremea lui Gheorghe Ştefan Vodă (1654).Din Condica de venituri şi cheltuieli a lui Constantin Brâncoveanu reiese că dările de repartiţie se ridicau la suma de 700.00 taleri şi cam tot atâţia bani din dările de cotitate şi vămi. În aproape toată orânduirea feudală(dar mai ales spre sfârșitul sec. al XVI lea) veniturile publice erau folosite și pentru îndeplinirea nevoilor publice ale societății, dar în cea mai mare parte se împărțeau între domnie(45%), turci(30%)[5] și boieri(25%).

Așadar, *bugetul de stat* era considerat inițial un *simplu instrument de corelare a veniturilor* și *cheltuielilor bugetare*. În această perioadă istorică, încasarea veniturilor în cuantumul și la termenele prevăzute era pusă sub semnul incertitudinii, datorită slăbiciunilor gospodăriei birnice; la fel și cheltuielile, datorită pretențiilor Inaltei Porți Otomane în perioade și sume neprevăzute.

Ulterior, i s-a acordat o semnificaţie mult mai largă, de document mult mai cuprinzător care să reflecte întreaga activitate economică dintr-un stat, stabilind nivelul

[3]Vladimir Hanga ș.a., *Istoria Dreptului românesc*, vol.I, Editura Academiei, București, 1980, p.349.
[4]Idem, p.350.
[5]Elena Tereza Danciu, *Istoria dreptului românesc, Drept cutumiar*, Editura Autograf, Craiova, 2014, p.132.

cheltuielilor şi veniturilor publice în strânsă legătură cu ansamblul proceselor desfăşurate în economia naţională.

În anul 1860 în Principatele Române a apărut ***Regulamentul de finanțe***, promulgat de domnitorul Alexandru Ioan Cuza, în care se menționa că **veniturile și cheltuielile publice ce au a se efectua pentru serviciul fiecărui exercițiu, vor fi autorizate prin legile de finanțe și vor forma bugetul general al statului[6].** Acest regulament a fost elaborat de Manolache Costache, pe atunci ministru de finanțe, și s-a inspirat după legea de contabilitate franceză din 1838.

Astfel, după ***Unirea Principatelor Române,*** şi prin*legea de contabilitate publică* din 1864 s-a prevăzut în terminologia de atunci că „toate veniturile statului şi cheltuielile neapărate pentru îndeplinirea osebitelor servicii, aşezate conform legilor, trebuie autorizate pentru fiecare an de o lege anuală de finanţe şi formează *bugetul general al statului*". Prin legea mai sus menționată au fost puse în aplicare specialitatea creditelor, universalitatea bugetară, s-a organizat controlul administrativ asupra operațiunilor bugetare, limitarea cheltuielilor la cele prevăzute în buget, precum și separarea și incompatibilitatea între funcțiile de administrator, ordonator de credite și contabil.

Așadar, bugetul era actul prin care se prevedea și, în prealabil, adopta veniturile și cheltuielile anuale ale statului și tuturor serviciilor publice[7].

În perioada de după formarea statului modern român, exercițiul bugetar coincidea cu anul financiar, avea 12 luni, începea la 1 aprilie și se termina la data de 31 martie a anului următor.

Un rol important în elaborarea proiectului de buget revenea Ministerului de Finanțe. Astfel, ministerele și administrațiile publice trebuiau să comunice Ministerului de Finanțe până la data de 1 decembrie propunerile pentru bugetul viitor. Ministerul de Finanțe le înainta comisiei tehnice legislative, după care conunica ministerelor sau administrațiilor hotărârea luată.

Apoi, proiectele de buget elaborate în condițiile menționate mai sus erau depuse la Ministerul de Finanțe până la data de 1 ianuarie, li se aduceau unele amendamente în vederea echilibrării și se definitivau până la 15 ianuarie, fiind însoțite de expunerile de motive corespunzătoare.

Mai departe, Ministerul de finanțe, pe baza acestor proiecte și a propriului proiect de buget, întocmea proiectul bugetului general al statului, care era supus mai departe aprobării Consiliului de Miniștrii și Adunării Deputaților până cel mai târziu la data de 1 martie. Dacă bugetul nu se adopta în timp util, Guvernul era împuternicit, prin Decret regal, să aplice prevederile bugetare ale anului precedent, dar nu mai mult de un an.

În Transilvania, în perioada dualismului, bugetul general al statului se adopta printr-o lege anuală votată în Parlament, în care se prevedeau veniturile și cheltuielile statului, global și pe compartimente, pe un an financiar. Veniturile statului proveneau din impozite directe și indirecte, taxe și monopoluri, iar cheltuielile, pe lângă legea bugetară periodică, erau reglementate și prin alte legi speciale.

Revenind la Principatele Române, perioada după Unire și până la câștigarea Independenței s-a caracterizat prin deficite bugetare severe, care erau greu de acoperit datorită lipsei de instituții interne de emisiune. Lucrările publice(mai ales cele legate de modernizarea mijloacelor de transport) s-au efectuat în această perioadă prin **concesiuni** și prin contractarea de împrumuturi, prin constituirea de garanții reale, inclusiv asupra monopolului tutunului**.**

[6]Mircea Ștefan Minea, Cosmin Flavius Costaș, *op. cit*, p.64.
[7]Dumitru Firoiu, Liviu P. Marcu, *Istoria dreptului românesc*, vol.2/partea a doua, Editura Academiei, București, 1987, p. 101.

După unirea administrativă a Principatelor Române, pentru a creşte veniturile statului şi pentru a acoperi deficitul bugetar, au fost modificate mai multe impozite, cum ar fi: contribuţia personală, impozitul pentru construirea de drumuri şi poduri, taxe de patente, poprirea a două parale la lefurile impiegaţilor şi la pensii, taxa pentru băuturile spirtoase. Prin legea din 12 aprilie 1862, adoptată după unirea administrativă a Principatelor Române, au fost stabilite următoarele impozite: o contribuţie de poduri şi şosele de 4,44 lei, o taxă de transmitere a proprietăţilor aşezămintelor publice (bunuri de mână moartă) de 10%, un impozit funciar de 4% din venitul net al proprietăţilor s.a.m.d.

Unificarea administrativă a fost urmată, astfel, de o *unificare fiscală*, desăvârşită de un buget unic în anul 1863, încheiat cu un excedent bugetar de 18 543 259,87 lei vechi[8], precum şi de o unificare a datoriei publice a Principatelor Române care la 13 ianuarie 1864 era de 28 162 584,08 lei vechi.

În anul 1900, s-a propus o reformă care modifica toate impozitele directe, dar nu a fost rezolvată problema acestora; a fost reluată în vremea liberalului Em. Costinescu, în sensul înlocuirii contribuţiei directe cu un impozit asupra venitului global. Pe lângă acest impozit, mai erau reglementate următoarele impozite directe: impozitul pe venitul proprietăţilor clădite, impozitul pe venitul capitalurilor mobiliare; impozitele pe veniturile întreprinderilor comerciale şi industriale; impozitele pe veniturile din profesiuni şi ocupaţii neimpuse la alte impozite etc.

Impozitele indirecte, denumite şi taxe de consumaţie, se refereau la o serie de taxe, cum ar fi taxele pe spirt şi băuturi alcoolice; taxele pa zahăr şi pe glucoză; taxele pe tutun şi sare; impozitul pe lux, impozitul pe cifra de afaceri, la care se adaugau şi vămile.

Concepţia modernăpotrivit căreia bugetul este "actul prin care sunt prevăzute şi prealabil adoptate veniturile şi cheltuielile anuale ale statului sau ale altor servicii publice" a fost consacrată oficial de legea contabilităţii din 21 martie 1903[9]. Această lege a preluat caracterizarea obiectivă a bugetului statului cuprinsă în decretul francez din 1862 referitor la contabilitatea publică. În Legea asupra contabilităţii publice şi asupra controlului bugetului şi patrimoniului public din 1929 regăsim acelaşi concept al bugetului statului.

Potrivit celor două legi de contabilitate publică, bugetul statului este[10]: un *act anual*, limitat în timp la o anumită perioadă, pentru a se prevedea mai bine sursele de venituri şi a se urmări mai uşor execuţia bugetării; este un *act de previziune*, adică indică sursele de finanţare ale nevoilor statului; bugetul este *un act de autorizare*, deoarece puterea executivă nu poate să perceapă venituri şi să efectueze cheltuieli decât în limitele prevederilor legii bugetare.

În concluzie, putem defini ***bugetul*** ca ***fiind un act de prevedere anuală a veniturilor de realizat şi cheltuielilor de efectuat, adoptat, ulterior, printr-o lege bugetară.***

BIBLIOGRAPHY

1. Ioan Condor, *Drept financiar şi fiscal*, Editura Tribuna Economică, Bucureşti, 1996.
2. Dumitru Firoiu, Liviu P. Marcu, *Istoria dreptului românesc*, vol.2/partea a doua, Editura Academiei, Bucureşti, 1987.
3. Vladimir Hanga ş.a., *Istoria Dreptului românesc*, vol.I, Editura Academiei, Bucureşti, 1980.
4. Mircea Ştefan Minea, Cosmin Flavius Costaş, *Dreptul finanţelor publice,* vol.I, Bucureşti, Editura Wolters Kluwer, 2008.

[8]Idem, p.105.
[9]C. Hamangiu,*Codul general al României, vol. III, Legi uzuale (1900 – 1907*),Editura Librăriei Alcalay, Bucureşti, p. 26 - 28.
[10]Vasile Ciuvăţ, Anişoara Băbălău, *Drept financiar*, Editura Universitaria, Craiova, 2001, p. 167.

5.C. Hamangiu**,** *Codul general al României, vol. III, Legi uzuale (1900 – 1907***)**,Editura Librăriei Alcalay, Bucureşti.
6. Elena Tereza Danciu, *Istoria dreptului românesc, Drept cutumiar*, Editura Autograf, Craiova, 2014.

THE ADMISSIBILITY OF THE MANDATE EXECUTION'S DEFERMENT REGARDING THE CESSATION OF THE WORK INTERCOURSES OF A SPECIAL PUBLIC SERVANT

Eugenia Iovănaș

Assoc. Prof., PhD, "Aurel Vlaicu" University of Arad

Abstract: The execution's deferment of a particular administrative action enforces the cumulative prosecution of the 14th article from the 1st paragraph of the Master Law of the Disputed Claims nr. 554/2004, which says that in well justified law cases in order to preclude an impending damage, after intimating the public authority that released the administrative action or the line authority, the aggrieved party can demand the Court to reprieve the particular administrative action until the background court will pronounce.
The condition for the well justified law case to even exist, regarding its content, is the strong doubt that the administrative action is legal and this must be obvious without any other research of its judicial consequences.
To preclude, even if temporary, the instant execution of the administrative actions by suspending them, the court can see as being necessary to take such a measure only regarding the evidences that were given. And that must be enough to turn over the lawfulness assumption.

Keywords: execution deferment of an administrative action, well justified law case, impending damage, lawfulness assumption, Master Law of the Disputed Claims.

Potrivit dispoziţiilor art. 14 alin. 1 din Legea nr. 554/2004 a contenciosului administrativ, „*în cazuri bine justificate şi pentru prevenirea unei pagube iminente, după sesizarea în condiţiile art. 7 a autorităţii publice care a emis actul sau a autorităţii ierarhic superioare, partea vătămată poate să ceară instanţei competente să dispună suspendarea actului administrativ unilateral, până la pronunţarea instanţei de fond*."

De asemenea art. 2 alin. 1lit. „ş" din acelaşi act normativ defineşte paguba iminentă ca fiind - *prejudiciul material viitor şi previzibil sau, după caz, perturbarea previzibilă gravă a funcţionării unei autorităţi publice sau a unui serviciu public.*

Din cele de mai sus rezultă că pentru a se putea dispune suspendarea executării unui act administrativ individual trebuie să fie îndeplinite în mod cumulativ următoarele condiţii, reclamantul să fi solicitat revocarea sau după caz anularea actului, să existe un caz bine justificat şi măsura suspendării executării să fie necesară pentru a se preveni o pagubă iminentă .

Pentru a înlătura chiar şi temporar regula executării imediată şi din oficiu a actelor administrative, prin suspendarea acestuia, instanţa poate aprecia necesitatea unei asemenea măsuri doar prin raportate la probele administrate în cauză, şi care trebuie să ofere suficiente indicii apărate de răsturnare a prezumţiei de legalitate.

Prin acţiunea în contencios administrativ înregistrată la T.A, reclamantul N.I. a solicitat suspendarea executării Deciziei nr. 50 din 22.07.2011 emisă de G.F. prin care s-a dispus eliberarea sa din funcţie, până la soluţionarea acţiunii de fond ce vizează anularea actului mai sus indicat.

Reclamantul a ocupat funcţia publică de comisionar clasa I, grad profesional superior în cadrul G.F. .

Prin Ordinul nr. 2253/2011, al preşedintelui Agenţiei Naţionale de Administrare Fiscală actul administrativ a suferit modificări, astfel că, la data de 23.06.2011 s-a emis un preaviz în ceea ce îl priveşte pe reclamant, act prin care i s-a comunicat faptul că postul pe care îl ocupase s-a desfiinţat.

Este de precizat în prealabil că, în calitatea sa de funcţionar public, acestuia îi sunt aplicabile dispoziţiile legale speciale ale Legii nr. 188/1999, privind Statutul Funcţionarilor Publici.

Funcţionarul public a apreciat că sunt îndeplinite condiţiile de admisibilitate a cererii de suspendare a actului administrativ prin raportare la art. 14 alin. 1 din Legea nr. 554/2004 modificată., a contenciosului administrativ.

Cu privire la condiţia privind existenţa unui caz bine justificat, în privinţa actului a cărei revocare a solicitat-o, consideră reclamantul că există o serioasă îndoială în ce priveşte legalitatea acestuia, motivat de împrejurarea că Ordinul nr. 2253/2011 al preşedintelui Agenţiei Naţionale de Administrare Fiscală a fost suspendat prin Sentinţa nr. 220/13.07.2011 pronunţată de Curtea de Apel G., actul administrativ atacat fiind emis în timpul derulării concursului în temeiul unui act administrativ suspendat şi rezultatele obţinute pe această cale sunt lovite de nulitate absolută.

Referitor la prevenirea unei pagube iminente s-a invocat invocă faptul că familia sa este lipsită de o bună parte din venit ceea ce ar afecta situaţia şi interesele reclamantului.

Prin ordinul ANAF din 2011 urmare a reorganizării gărzii financiare s-a aprobat noua structură organizatorică postul deţinut de funcţionarul public fiind desfiintat.
Prin Decizia nr. 50/22.07.2011 emisă de Garda Financiară Arad, în temeiul art.97 lit. a, art. 99 lit. b din legea nr. 188/1999 s-a dispus eliberarea din funcţia publică de comisar, la data expirării termenului de preaviz de 30 de zile calendaristice. Temeiul juridic al actului administrativ îl reprezintă dispoziţiile art. 2 lit ş şi ţ, art. 7 şi art. 4.

După emiterea preavizului de 30 de zile acordat în baza art. 99 alin. 3 din Legea nr. 188 /1999 Ordinul emis de ANAF a fost suspendat de către Curtea de Apel G. urmare a cererii de suspendare a executării formulată de un funcţionar public de la G F până la soluţionarea irevocabilă a contestaţiei formulată împotriva actului administrativ.

Prin sentinţa civilă nr. 1936 din 23.08.2011 pronunţată de T.A, în dosarul nr. 3881/108/2011 s-a admis cererea de suspendare a deciziei de eliberare din funcţie.

Cu privire la îndeplinirea cerinţelor prevăzute de art. 14 din Legea nr. 554/2004 respectiv cazul bine justificat şi prevenirea unei pagube iminente, s-a opinat în sensul că este îndeplinită condiţia cazului bine justificat în contextul în care îndoiala serioasă cu privire la legalitatea actului administrativ a cărui suspendare a suspendat, este legată de ordinul de aprobare a structurii organizatorice a autorităţii publice în cauză în temeiul căreia statele de funcţii au fost supuse reorganizării, ordin ale cărui efecte au fost suspendate prin sentinţa civilă nr. 220 din 13 . 07. 2011 pronunţată de Curtea de Apel -G.

În opinia autorului se susţine că Ordinul emis de ANAF este un act administrativ normativ care produce efecte juridice faţă de toţi funcţionarii publici ai instituţiei publice, astfel că şi hotărârea judecătorească de suspendare a Ordinului ANAF produce aceleaşi efecte juridice.

Tot în această opinie se concluzionează că există o aparenţă de nelegalitate a actului administrativ a cărui anulare se solicită respectiv a deciziei de eliberare din funcţia publică, aspect care nu poate fi considerat ca o prejudecare a fondului, ci doar o examinare sumară a împrejurărilor relevate fata de condiţiile prevăzute in art. 14 din legea contenciosului administrativ.

Urmare a pronunţării hotărârii judecătoreşti de suspendare a executării actului administrativ, instituţia publică a repus în funcţia publică deţinută până la soluţionarea pe fond a acţiunii în anularea deciziei de eliberare din funcţia publică.

Cu privire la problema de drept supusă dezbaterii se ridică întrebarea firească respectiv dacă cererea de suspendare a executării unei decizii de eliberare din funcţia publică este admisibilă în condiţiile art. 14 din Legea nr. 554/2004, respectiv dacă efectele suspendării Ordinului emis de ANAF de reorganizare a activităţii autorităţii publice sunt opozabile *erga omnes* către toate subiectele de drept asupra cărora sau răsfrânt implicit efectele acestui act administrativ.

În ceea ce priveşte prima întrebare şi anume dacă este sau nu admisibilă, cererea de suspendare a executării deciziei de eliberare din funcţia publică, jurisprudenţa în materie a relevat două opinii.

Într-o primă opinie se susţine că suspendarea executării actului administrativ are ca efect încetarea oricărei forme de executare, până la expirarea duratei suspendării, iar decizia de eliberare din funcţie ca formă finală de executare a efectelor generate prin Ordinul de reorganizare emis de ANAF, impune ca în aplicarea prevederilor art. 14 din Legea nr. 554/2004 a contenciosului administrativ să înceteze orice formă de executare şi punere în aplicare a actelor administrative prin care se dispun măsuri care privesc eliberarea din funcţia publica.

Cu alte cuvinte, hotărârea judecătorească prin care instanţa a dispus suspendarea efectelor ordinului de reorganizare a Garzii Financiare emis de presedintele ANAF, care a stat la baza emiterii deciziei prin care s-a dispus eliberarea din functie, ar fi opozabilă şi functionarului public în cauză.

Pentru a da dezlegare problemei de drept supuse dezbaterii considerăm că în primul rând trebuie analizată natura juridică a Ordinului Preşedintelui ANAF de reorganizare a activităţii autorităţii publice- structură internă.

În conformitate cu dispoziţiile art. 3 lit.a din Legea nr. 52/2003 privind transparenţa decizională în administraţia publică, actul normativ este definit ca fiind actul emis sau adoptat de o autoritate publică, cu aplicabilitate generală.

Ordinul Preşedintelui ANAF care priveşte reorganizarea activităţii, statul de funcţii şi lista cu posturi vacante, respectiv reducerea efectivâ a postului de natura celui ocupat de funcţionarul public , nu poate reprezenta un act administrativ cu caracter normativ ,întrucât respectivul ordin nu are o aplicabilitate generală şi nu se adresează *erga omnes* unor subiecţi nedeterminanţi .

Ordinul Preşedintelui ANAF este un act administrativ cu caracter individual, întrucât nu conţine norme de aplicabilitate generalâ, ci se adresează unui număr restrâns şi bine definit de subiecţi, respectiv funcţionri publici din cadrul ANAF care au luat cunoştiinţă de dispoziţiile acestuia privind funcţiile publice desfiinţate urmare a reorganizării survenite.

În al doilea rând, faptul că o instanţă de judecată a dispus suspendarea efectelor Ordinului emis de ANAF care a stat la baza deciziei de eliberare a funcţiei publice contestate nu are nici o relevanţă faţă de persoana care nu a avut calitate de parte în procesul respectiv şi aceasta având în vedere principiul relativităţii hotărârilor judecătoreşti, efectele hotărârii pronunţate se produc intre părţi, instanţa constatatând că sunt îndeplinite condiţiile stabilite de art. 14 din legea contenciosului administrativ exclusiv la persona care a invocat producerea prejudiciului in situaţia aplicării actului administrativ atacat.

Efectele sentinţei amintite nu se extind si nu profită funcţionarului public care nu a fost parte in proces , in sensul unei pretinse nelegalităţi a emiterii deciziei de eliberare din functia publică de execuţie .

Suspendarea executării actului administrativ se poate dispune numai in cazul in care sunt cumulativ îndeplinite cerinţele legale expres prevăzute de lege, respectiv cazul bine justificat si iminenta paguba.

Potrivit dispoziţiilor art. 14 alin. 1 din Legea nr. 554/2004 a contenciosului administrativ, „*în cazuri bine justificate şi pentru prevenirea unei pagube iminente, după sesizarea în condiţiile art. 7 a autorităţii publice care a emis actul sau a autorităţii ierarhic superioare, partea vătămată poate să ceară instanţei competente să dispună suspendarea actului administrativ unilateral, până la pronunţarea instanţei de fond*."

De asemenea art. 2 alin. 1lit. „ş" din acelaşi act normativ defineşte paguba iminentă ca fiind - *prejudiciul material viitor şi previzibil sau, după caz, perturbarea previzibilă gravă a funcţionării unei autorităţi publice sau a unui serviciu public.*

Din cele de mai sus rezultă că pentru a se putea dispune suspendarea executării unui act administrativ individual trebuie să fie îndeplinite în mod cumulativ următoarele condiţii, reclamantul să fi solicitat revocarea sau după caz anularea actului, să existe un caz bine justificat şi măsura suspendării executării să fie necesară pentru a se preveni o pagubă iminentă .

Condiţia existenţei cazului bine justificat sub aspectul conţinutului său presupune ca asupra legalităţii actului administrativ să planeze o puternică îndoială, iar aceasta să fie evidentă fără a se intra în cercetarea pe fond a dispoziţiilor actului, respectiv a consecinţelor juridice pe care le-a produs.

Pentru a înlătura chiar şi temporar regula executării imediată şi din oficiu a actelor administrative, prin suspendarea acestuia, instanţa poate aprecia necesitatea unei asemenea măsuri doar prin raportate la probele administrate în cauză, şi care trebuie să ofere suficiente indicii apărate de răsturnare a prezumţiei de legalitate.

În cauza de faţă, referitor la susţinerea în ceea ce priveşte existenţa unui caz bine justificat, respectiv că prin Sentinţa civilă nr. 220/13.07.2011 a Curţii de Apel s-au suspendat efectele Ordinului nr. 2253/2011 a Preşedintelui Agenţiei Naţionale de Administrare Fiscală, cu privire la aprobarea structurii organizatorice , statele de funcţii, data intrării în vigoare a noii structuri organizatorice a G.F., regulamentul pentru organizarea şi desfăşurarea examenului de testare profesională pentru funcţionari publici ai căror funcţii au fost supuse reorganizării, in jurisprudenţă s-a reţinut si opinia contrara punctului de vedere anterior prezentat care a apreciat, că Ordinul emis de Agenţia Natională de Administrare fiscala este un act administrativ cu caracter normativ, cu toate că, bine ştiut este faptul că actele administrative normative cuprind reglementări de principiu cu caracter obligatoriu formulate în abstract, în vederea aplicării la un număr nedeterminat de persoane.

În speţă, în mod indiscutabil HG nr. 1324/2009 privind organizarea şi funcţionarea G.F. , respectiv Anexa nr. 1 a HG nr. 1324/2009 este un act administrativ unilateral cu caracter normativ avându-se în vedere conţinutul său, care se referă la metodologia de organizare şi funcţionare a structurii organizatorice a G. F, după cum şi Ordinul preşedintelui Agenţiei Naţionale de Administrare Fiscală nr. 2253/2011 este un act administrativ unilateral cu caracter individual, care se referă la toate persoanele aflate sub incidenţa sa, funcţionari publici din sistemul structurii autorităţii publice, pentru care se aplică noua structură organizatorică.

În raport de cele amintite anterior, actul administrativ unilateral cu caracter normativ, produce efecte *erga omnes,* cu alte cuvinte se referă la toate persoanele aflate sub incidenţa sa.

Relevant pentru problema aflată în discuţie este şi raportul de subordonare a unui act administrativ cu caracter normativ cu forţă juridică inferioară faţă de actul administrativ unilateral cu caracter normativ în aplicarea căruia a fost emis, respectiv a HG nr. 1324/2009

dat în aplicarea Legii nr. 188/1999 privind Statutul funcţionarilor publici şi care produce efecte *erga omnes*.

Actul administrativ cu caracter normativ HG nr.1324/2009 dat în aplicarea Legii nr. 188/1999 privind Statutul funcţionarilor publici, nu a fost supus suspendării, este în vigoare şi produce efecte juridice erga omnes, ceea ce presupune că nu s-a ajuns la concluzia necesităţii suspendării efectelor HG nr. 1324/2009, act administrativ cu caracter normativ cu forţă juridică superioară Ordinului Agenţiei Naţionale de Administrare Fiscală nr. 2253/2011.

Ca atare, aspectele care fundamentează ideea unei îndoieli serioase cu privire la legalitatea actului administrativ solicitat a fi suspendat sunt legate de aparenta încălcare a Ordinului Agenţiei Naţionale de Administrare Fiscală nr. 2253/2011, dar nu vizează şi hotărârea de guvern în a cărei aplicare a fost dat actul administrativ cu forţă juridică inferioară .

Mai mult, pe aceeaşi linie de idei este relevant a fi avut în vedere că , întreaga aserţiune juridică invocată in sprijinul opiniei autorului, se cantonează pe soluţia dispusă de Curtea de Apel G. de suspendare a Ordinului în cauză, in condiţiile in care efectele de suspendare nu pot fi opozabile decât fata de partea care a invocat motive de nelegalitate actului administrativ, respectiv a formulat apărări si probe diferite ce pot determina soluţia pronunţată.

Revine aşadar, judecătorului de contencios administrativ investit cu soluţionarea unei cereri de suspendare, să aprecieze în mod corect având în vedere cerinţele legale prevăzute de articolul 14 din lege, dacă efectele actului aflat în discuţie sunt de natură să justifice măsura provizorie a suspendării executării unui act administrativ fără ca ea să aducă atingere hotărârii judecătoreşti ce urmează a se pronunţa cu privire la cererea de anulare a actului, astfel invocarea oricăror justificări obiective în emiterea actului administrativ a cărui suspendare se solicită, precum şi examinarea abuzului de drept invocate de funcţionarul public , ar echivala cu o pronunţare asupra fondului cauzei .

Aşadar, pornind de la premisa că prin suspendarea executării actului administrativ se încalcă însăşi prezumţia de legalitate, instanţa verificând efectele acesteia, respectiv constatarea pagubelor produse prin raportare la caracterul legal sau ilegal al deciziei de încetare a raportului de serviciu, impune cu necesitate concluzia, că admisibilitatea cererii de suspendare a executării actului administrativ prin care s-a dispus eliberarea din funcţia publica a unui funcţionar public, trebuie analizată sub aspectul temeiniciei motivelor invocate, persoana vătămata având obligaţia să probeze îndeplinirea condiţiilor imperative prevăzute de lege,respectiv cazul bine justificat şi paguba iminentă.

Aşa fiind, cu privire la cea dea doua condiţie, respectiv „paguba iminentă”, potrivit art. 2 lit.”ş” din legea contenciosului administrativ, aceasta este definită ca fiind „prejudiciul material viitor, dar previzibil”.

Din prevederile enunţate, argumentul invocat de funcţionarul public care relevă existenţa acestuia în cazul diminuării în parte a veniturilor nu poate fi reţinut ca un motiv justificat care să se circumscrie prevederilor art. 2lit. „ş”din legea contenciosului administrativ.

Cu privire la acest aspect instanţa constată că pierderea venitului- drept salarial al reclamantului, , nu prezintă relevanţă în sensul preconizat pentru a dispune măsura prevăzută de art. 14 din legea contenciosului administrativ ,privarea de salariu a funcţionarului public trecut în rezervă trebuie privită ca o consecinţă firească, subsecventă măsurii principale, de încetare a raportului de serviciu, şi nu ca un abuz al autorităţii publice, cu consecinţe negative asupra patrimoniului reclamantului.

Din această perspectivă instanţa supremă a statuat că natura măsurii dispuse prin actul atacat- destituirea din funcţia publică, nu constituie prin ea însăşi un caz bine justificat,

iar în ceea ce priveşte paguba iminentă, aceasta din urmă condiţie nu este îndeplinită atâta timp cât potrivit art. 106 din Legea nr. 188/1999 actualizată la zi, reclamantul are posibilitatea de a solicita odată cu anularea actului în condiţiile legii nr. 554/2004 plata unei despăgubiri egale cu salariile indexate majorate şi recalculate şi cu celelalte drepturi de care ar fi beneficiat precum şi reintegrarea în funcţia publică.

Pe cale de consecinţă ,ţinând cont de faptul că suspendarea executării este o măsură de excepţie, care se judecă numai dacă actul administrativ conţine dispoziţii a căror îndeplinire i-ar produce reclamantului un prejudiciu greu sau imposibil de înlăturat în ipoteza anulării şi în considerarea aspectului de netăgăduit că admisibilitatea cererii de suspendare a executării actului administrativ este condiţionată de îndeplinirea cumulativă a două cerinţe de fond, ne îndrituie să apreciem că în lipsa dovedirii îndeplinirii cumulative a existenţei unui caz bine justificat şi a existenţei unei pagube iminente, aceste condiţii legale determinându-se reciproc, neputându-se vorbi despre un caz „bine justificat", fără a exista pericolul producerii pagubei şi invers, neputând fi vorba despre iminenţa pagubei când cazul nu este „ bine justificat".

În opinia autorului lucrării de faţă apreciem că nu este admisibilă cererea de suspendare a executării deciziei de eliberare din funcţie a unui funcţionar public de execuţie, deoarece actul administrativ produce efecte instantanee, totale începând cu data emiterii lui, efectele dispoziţiei din actul administrativ emis de conducătorul autorităţii publice fiind epuizate prin eliberarea din funcţie intrucat aceasta reprezintă un act cu executare *uno ictu* ,neexistând astfel posibilitatea suspendării efectelor lui temporar, până la soluţionarea pe fond a contestaţiei prin care s-a cerut anularea actului administrativ, reintegrarea pe funcţie şi plata drepturilor salariale cuvenite..

Apreciem că repararea prejudiciului cauzat reclamantului poate fi făcută prin reintegrarea pe funcţie şi plata drepturilor salariale cuvenite doar după rămânerea definitivă a hotărârii pronunţată de instanţa de fond în cazul admiterii contestaţiei pentru anulare Deciziei de eliberare din funcţia publică de execuţie.

Aşadar , nu există temeiuri legale pentru suspendarea executării actului administrativ de eliberare din funcţia publica, fundamentata pe efectele unei alte hotărâri prin care s-a dispus suspendarea actului administrativ cu caracter indivdual, deoarece funcţionarul public nu poate fi reintegrat pe funcţia deţinută anterior, funcţie care a fost desfiinţată urmare a reorganizării autorităţii publice, deoarece în situaţia în care s-ar pronunţa o hotărâre judecătorească de admitere a cererii de suspendare a executării actului administrativ , punerea efectiva in executare ar lasă fără finalitate punerea in executare a actului administrativ , in ipoteza anularii acestuia , o astfel de măsură nemaiputând fi socotită drept ca o situaţie de excepţie , a suspendării executării actului administrativ, ce presupune dovedirea efectiva a unor împrejurări conexe regimului administrativ aplicabil actului atacat care sa fie de natura a argumenta existenta doar a unui caz bine justificat si a iminenţei producerii pagubei.

In concluzie,opinia noastră este cea potrivit căreia revine instanţei de judecată sesizate, obligaţia de a examina pe fond legalitatea actului administrativ a trecerii în rezervă şi implicit, încetarea raportului de serviciu al funcţionarului public, urmare a reducerii postului ocupat, a plăţii drepturilor salariale cuvenite cereri accesorii ,cererii principale de anulare a deciziei de încetare a raporturilor de serviciu, iar vătămarea cauzată de emiterea actului administrativ nelegal poate fi înlăturată doar în urma unei analize pe fond a legalităţii actului administrativ şi nu doar prin cercetarea aparenţei de legalitate a acestuia.

BIBLIOGRAPHY

Legea nr. 188/1999 privind Statutul funcţionarului public, republicată, cu modificările şi completările ulterioare, publicată in Monitorul Oficial nr. 600 din 8 decembrie 1999;

Legea nr. 554/2004 a contenciosului administrativ publicată în Monitorul Oficialnr 1154din 7 decembrie 2004;

Jurisprudenţă relevantă: Sentinţa civilă nr. 1936 din 23.08.2011 pronunţată de T.A, în dosarul nr. 3881/108/2011 , nepublicată;

POSSIBILITIES OF SUSTAINABLE DEVELOPMENT IN PROTECTED NATURAL AREAS. CASE STUDY - LAZURI VILLAGE OVERLAID WITH ROSCI 0214 TURAND ROSPA RIVER 0068 THE LOWER MEADOW OF THE TOUR

Monica Liliana Marian

Assoc. Prof., PhD, Technical University of Cluj-Napoca

Abstract: Natura 2000 sites constitute a network of protected natural areas, due to the presence of conserved species and habitats overlaid with localities and territorial administrative units. These overlaps sometimes generate divergent interests between socio-economic and protective activities for biodiversity. The challenge is to identify some socio-economic activities profitable for locals, but generating a positive impact on the floral and faunistic heritage of the protected natural area. Various Natura 2000 sites can list both negative and positive examples of sustainable management. A case study refers to the proposal to set up a water-scented recreation area on the territory of a former landfill site in Lazuri, overlaid with ROSCI 0214 Tur River and ROSPA 0068 The Lower Fowl of the Tour. Thus, the anthroped lands, former waste dumps, can be converted into natural water-scented areas for recreational activities. Analyzing habitat conditions before setting up as well as those predicted after the establishment of the recreation area, it is an improvement in habitat conditions for protected fauna species and predicts an increase in the number of species protected on the territory for socio-economic activity. The establishment of the water-scented recreation area implies the improvement of habitat conditions for 3 species of invertebrates and for 4 present amphibian species. At the same time, favorable habitat will be created for about 21 species of protected birds, which are currently reported on the territory of the protected area, but not on the landscaped grounds.
Thus, a positive impact is expected for these species, inducing favorable premises for biodiversity. In conclusion, in protected natural areas it is beneficial to reconvert anthroped areas into water-covered areas. The approach can be beneficial both for the economic development of the local community and for biodiversity.

Keywords: sustainable development, socio-economic, biodiversity.

Introduction

Protected areas are a very important tool for protecting biodiversity. They represent more than 12% of the planet's surface. (Brooks et al. 2004, Butchart et al. 2010, Coad et al. 2008, Geldmann et al. 2013). Unfortunately, there is a suspicion that many of these protected natural areas are just "on paper", with no operational capacity to manage biodiversity. (Ferraro 2009, Meir et al., 2004, Dudley et al 1999, Joppa et al., 2011). Although the general impression is that protected natural areas have been created exclusively for the protection of biodiversity, the reasons for their establishment are varied: protecting biodiversity, maintaining habitats integrity, protecting threatened species, ecosystem services, cultural and social motives. (Dudley et al., 1999, Coad et al., 2008, Campos et al., 2006).

It is very important for managers, for biodiversity advocates and for environmental policy makers to understand the conditions under which protected natural areas provide protective services for biodiversity. (Brooks et al 2006, Kleiman et al., 2000, Margules et al., 2000). Although, in general, the success of a protected natural area is assessed with regard to the number of protected or endemic species, respectively areas covered by threatened species,

there are other analyzes regarding conservative success. For example, the ability of protected natural areas to maintain or improve the integrity of native habitat or native species over time can be taken into account. Consideration can be given to the effects of management, which can be measured in biodiversity outcomes. (Craigie et al., 2004, Pullin et al., 2009, Rodrigues et al., 2004).

Analyzes of protected natural areas highlight the fact that little is known about the impact of protected natural areas on habitats and fauna. There is a low level of understanding, in quantitative terms, of the way and the conditions under which the different management of protected natural areas improves conservative efficacy. (Geldmann et al., 2013).

Another perspective on biodiversity is the utility, given by the subsistence or commercial benefits (eg agriculture, medicine) that people obtain. Biodiversity also has a value that attributes a future, but now unknown, benefit. Ultimately, biodiversity has a functional value for people. Although this value overlaps somewhat with utility value, the functional value includes services (eg ecosystem services) that are generally out of direct utility benefit limits and contribute to preserving ecological structure and integrity. (Sizemore et al., 2015, Swift et al., 2004, Turner et al., 2003). Particularly in agriculture, biodiversity is approached as a unique multi-level resource. Clergue et al. (2005) identified three main functions of biodiversity in the agricultural context. The patrimony function of biodiversity creates attachments for people on the earth and contributes to the aesthetic value of the landscape. Agronomic function provides resistance to biotic and abiotic stress (eg control of harmful populations, disease control, nutritional cycle regulation). The ecological function of biodiversity creates typical habitats, includes particular species and is related to the functioning of ecosystems. Correctly functioning ecosystems provide people with quality services (eg climate regulation, water supply, soil formation), estimated to be $ 33 trillion annually (Costanza et al., 1997) (McNeely et al., Alkemade et al., 2009, Foley et al., 2005, Shriar et al., 2000, Pimm et al., 2000).

Presently, in protected natural areas, biodiversity-free areas can be rebuilt ecologically so that benefits are both biodiversity-friendly and utilitarian for human communities.

Materials and Methods

The study was conducted in a territory located within the protected natural areas ROSCI 0214 Tur River and ROSPA 0068 The Lower Fowl of the Tour, in northwestern Romania, belonging to the Natura 2000 network.

The analysis involved studying the documents on the management of protected natural areas, the projected economic infrastructure project, as well as on-site assessment of biodiversity and habitat conditions on the territory for economic activity. Field studies were conducted between 2017-2018, according to methodologies established in the literature.

Results and discussions

Natura 2000 sites: ROSCI 0214 Tur River and ROSPA 0068 The Lower Fowl of the Tour owes their status to the presence on their territory of the species and habitats of conservation interest shown in Table I:

Table I

Nr. crt.	Biodiversity Group	Species / habitats of conservative interest	Their presence in the territory destined for economic activity	Their presence after habitat reconstruction
1.	Habitats	3150 - Natural eutrophic varnishes with typical vegetation *Magnopotamion* sau *Hydrocharition*	No	Yes

2.		3160 - Dystrophic lakes and ponds	No	Yes
3.		3270 Ponto-Danubian communities with *Bidens tripartita*, *Echinochloa crus galli* și *Polygonum hydropiper*	No	Yes
4.		92A0 – Alluvial forests *Salix alba* with *Populus alba*	No	Yes
5.		91E0 – Alluvial forests with *Alnus glutinosa* and *Fraxinus excelsior* *	No	No
6.		91F0 - Mixed Riparian Forests with *Quercus robur, Ulmus laevis, Fraxinus excelsior* or *Fraxinus angustifolia*	No	No
7.		6120 - Xerical meadows on limestone substrate *	No	No
8.		6430 - Clearing communities with high hygrophilic herbs from the plains to the mountain and alpine.	No	No
9.		6440 – meadows with *Alopecurus pratensis, Sanguisorba officinalis* equivalent to alluvial meadows of the *Cnidion dubii* type	No	No
10.		6510 - Low altitude meadows	No	No
11.		6410 - Molinia meadows on limestone, turbot or clay soil	No	No
12.		9130 - Beech forests of the type *Asperulo-Fagetum*	No	No
13.		91Y0 - Dacian forests of oak and hornbeam	No	No
14.		91M0 - Balkan-panonic forests of heaven and oak	No	No
15.		40A0 - Sub-continental peri-panonic bush *	No	No
16.	Flora	3 species	No	No
17.	Invertebrates	12 species	No	3 species
18.	Fish	11 species	No	5 species
19.	Amphibians and reptiles	5 species	3 species	5 species
20.	Avifauna	122 species	17 species	34 species
21.	Mammals	10 species	No	1 species

Fig. No. 1. The location of the land in northwestern Romania

Fig. No. 2. Overview of current habitats

The reference territory, with an area of 47,400 sqm. At present, although it is inside the protected natural areas, the land has been used as an unauthorized landfill for waste. The proposal for sustainable development is the setting up of a fishing pond and a recreational park with traditional style accommodation.

The study of vegetation and flora highlighted the absence of habitats of community interest. At present, the vegetal carpet consists of ruderal associations belonging to the association: *Tanaceto - Artemisietum vulgaris* Br. - Bl. (1931) 1949; *Lolio - Plantaginetum majoris* (Lincoln 1921) Beger 1930; but also portions with unconsolidated, incipient vegetation. The offshore road edges and the site-bound service roads are covered with *Rubus sp., Prunus spinosa* and *Crataegus monogyna*.

Even if the hedges are built by plant species of no conservative value and are not considered community interest, they are Emerald priority habitats with a special ecological value in the reunification of habitats. It is recommended that these bushings be maintained and extended along all the roads in the area and the property lizards. It is advisable to replace the hedges of properties with such "living" fences made of native arbustive species.

The specific biodiversity analysis, referring to species of conservative value of community interest, highlights the following results:

Of the three conservative floral species, there is none on the site.

Of the 12 invertebrate species of conservative value, one, *Coenagrion ornatum*, finds favorable habitat in the targeted territory.

At present, the land does not have a luster of water, so no species of conservative fish populates areas for economic activities.

Two species of amphibians have limited populations at the site but with limiting factors consisting of drought periods that threaten the permanence of wet habitats. The species of amphibians and reptiles are relatively widespread in the entire north-western area of Romania, including in the Maramures Mountains (Mare-Roșca et al. 2016).

17 bird species of interest to the community can use the land as a feeding area and to a lesser extent nesting.

From the list of species of mammals of community interest, none has a favorable habitat and is not present in the area.

The territory for recreational and piscicultural landscaping is not occupied by any natural habitat, being only ruderalized, heavily anthropogenic areas in which the habitats are mostly nitrophile sinantrope, with low offer for a small number of species, no interest conservative. The habitats and species present in the vicinity of the territory concerned by the arrangement of the recreational area and of the fishponds are also not of community interest, they are not rare elements with restricted areas.

The vegetation and, implicitly, the habitat, consists of agricultural crops, and the forest is about one kilometer away from the site. Only this bases the habitat for birds, possibly small, invertebrate mammals.

Currently, the project site is a disturbed area, with garbage and waste, a potential pressure factor on species and habitats in nearby areas, either forests or flora, fauna and humid vegetation and hydrophyte vegetation. There is a risk of chemical pollution, as local people are throwing waste and unselected residues, as well as indirect biological pollution, and disturbed and anthroped lands are conducive to non-habitat-dependent alien species that can create vigorous populations that extend to natural habitats.

The setting up of fishponds will generate favorable habitats for a number of invertebrate species, fish, amphibians, birds, even mammals of community interest, which exist in the protected natural area, can be extended on site without being disturbed by recreational activities.

The species of community interest that can benefit from the fishery and which could expand their distribution on the project site are the following: *Graphoderus bilineatus, Coenagrion ornatum, Unio crassus, Bombina variegata* și *Bombina bombina, Natrix natrix, Emys orbicularis, Ixobrychus minutus, Nycticorax nycticorax, Ardea purpurea, Aythya nyroca, Acrocephalus melanopogon, Podiceps cristatus, Podiceps grisegena, Podiceps nigricollis, Anas strepera, Anas crecca, Anas platyrhynchos, Anas querquedula, Anas clypeata, Gallinula chloropus, Fulica atra, Calidris ferruginea, Calidris alpine, Numenius arquata, Actitis hypoleucos, Larus ridibundus, Lutra lutra.*

Thus, populations in the protected natural areas become more stable and biodiversity will make a real gain.

Recreational facilities and fishing basins will not negatively affect either numerically and structurally any of the flora and fauna populations of community interest on the site or in nearby habitats. The area for economic development occupies 47,400 sqm (47.4 ha), compared to 20521 ha of the protected natural area, representing 0.23% of the total area of the Natura 2000 site. The territory of the site does not house the strictly localized habitat of any flora and fauna species of conservative interest. The arrangement of the recreational area as well as of the fishponds does not generate a decrease in populations of species of community interest. The ruderalized territory, currently used as a garbage disposal site, will be set up as ponds and will attract waterfowl species. On the edge of the basins where hydrophobic vegetation will be installed in time, a multitude of aquatic avifauna species of community interest will find nesting places or feeding habitats. Therefore, the landscaping works will induce a positive dynamics of the species of interest in the protected natural area.

The protected natural area owes its existence to a mosaic of habitats that attract and shelter species of community interest. The diversity of habitats, as well as the specific diversity of habitats, create a network of trophic and spatial relationships that integrate species of community interest. In this architecture of the protected natural area, the territory for the project is now an element of discontinuity, disruption, high potential for threats. Along with the fishery, a process of ecological reconstruction will actually take place, generating favorable habitats for a number of species on the territory of the protected natural area. As a result, the network of structural and functional relationships that maintains the integrity of the protected natural area will expand, including a space that currently generates only potential threats to the biodiversity of the natural area.

Fishery pools once adjusted, taking into account the ecological constraints of the area, using natural materials and indigenous species, will help to increase the connectivity of the habitats and increase the stability of the protected natural area.

Conclusions

Natura 2000 sites are not entirely occupied by habitats and species of conservative interest. Much of their territory is more or less anthropogenic, where not only the valuable biodiversity features are missing, but localized alien, invasive species that pose threats to valuable biodiversity resources. In many cases, economic activities may generate additional pressures on Natura 2000 sites, but there are also situations where sustainable development consists in selecting economically profitable activities and having a positive impact on fauna and flora species. In most cases, in degraded lowlands and meadows, degraded lands used as manure pits, ballasts, other excavations can be replayed to the natural circuit by arranging them as a pond. The conditions for these territories to receive a plus value following their arrangement are as follows: exclusive population with native species of fish; the preservation of hygrophilous vegetation areas on the edge of the water luster; preserving hedges of native species as ecological corridors that counteract the fragmentation of habitats due to anthropogenic activities.

BIBLIOGRAPHY

Brooks, T.M., Bakarr, M.I., Boucher, T., Da Fonseca, G.A.B., Hilton-Taylor, C., Hoekstra, J.M., Moritz, T., Olivier, S., Parrish, J., Pressey, R.L., Rodrigues, A.S.L., Sechrest, W., Stattersfield, A., Strahm, W., Stuart, S.N., 2004. Coverage provided by the global protected-area system: is it enough? Bioscience 54, 1081–1091.

Butchart, S.H.M., Walpole, M., Collen, B., van Strien, A., Scharlemann, J.P.W., Almond, R.E.A., Baillie, J.E.M., Bomhard, B., Brown, C., Bruno, J., Carpenter, K.E., Carr, G.M., Chanson, J., Chenery, A.M., Csirke, J., Davidson, N.C., Dentener, F., Foster, M., Galli, A., Galloway, J.N., Genovesi, P., Gregory, R.D., Hockings, M., Kapos, V., Lamarque, J.F., Leverington, F., Loh, J., McGeoch, M.A., McRae, L., Minasyan, A., Morcillo, M.H., Oldfield, T.E.E., Pauly, D., Quader, S., Revenga, C., Sauer, J.R., Skolnik, B., Spear, D., Stanwell-Smith, D., Stuart, S.N., Symes, A., Tierney, M., Tyrrell, T.D., Vie, J.C., Watson, R., 2010. Global biodiversity: indicators of recent declines. Science 328, 1164–1168.

Campos, M.T., Nepstad, D.C., 2006. Smallholders, the Amazon's new conservationists. Conserv. Biol. 20, 1553–1556.

Clergue, B., Amiaud, B., Pervanchon, F., Lasserre-Joulin, F., Plantureux, S., 2005. Biodiversity: function and assessment in agricultural areas. A review. Agron. Sustain. Dev. 25, 1-15.

Coad, L., Burgess, N.D., Fish, L., Ravillious, C., Corrigan, C., Pavese, H., Granziera, A., Besançon, C., 2008. Progress towards the convention on biological diversity terrestrial 2010 and marine 2012 targets for protected area coverage. Parks 17, 35–42.

Costanza, R., d'Arge, R., de Groot, R., Farber, S., Grasso, M., Hannon, B., Limburg, K., Naeem, S., O'Neill, R.V., Paruelo, J., Raskin, R.G., Sutton, P., van den Belt, M., 1997. The value of the world's ecosystem services and natural capital. Nature 387, 253-260.

Craigie, I.D., Baillie, J.E.M., Balmford, A., Carbone, C., Collen, B., Green, R.E., Hutton, J.M., 2010. Large mammal population declines in Africa's protected areas. Biol. Conserv. 143, 2221–2228. Curran, L.M., Trigg, S.N., McDonald, A.K., Astiani, D., Hardiono, Y.M., 2004. Lowland forest loss in protected areas of Indonesian Borneo. Science 303, 1000–1003.

Dudley, N., Stolton, S., 1999. Conversion of ''Paper Parks'' to Effective Management – Developing a Target. IUCN, WWF, WCPA.

Ferraro, P.J., 2009. Counterfactual thinking and impact evaluation in environmental policy. New Dir. Eval. 2009, 75–84.

Geldmann, J., Megan Barnes, M., Coad, L., Craigie, J.,D., Hockings, M., Burgess, N., Effectiveness of terrestrial protected areas in reducing habitat loss and population declines, Biological Conservation 161 (2013) 230–238.

Joppa, L.N., Pfaff, A., 2011. Global protected area impacts. Proc. R. Soc. B – Biol. Sci. 278, 1633–1638.
Kleiman, D.G., Reading, R.P., Miller, B.J., Clark, T.W., Scott, M., Robinson, J., Wallace, R.L., Cabin, R.J., Felleman, F., 2000. Improving the evaluation of conservation programs. Conserv. Biol. 14, 356–365.
Mare-Roșca, Oana, Marian, M., Mihalescu, L., Voșgan, Z., Glodean, I., 2016 *Composition and geographical spread of herpetofauna in the Maramures Mountains Natural Park*. În Mining, Mineral Processing, NonFerrous Metallurgy, Geology and Environmental E ngineering XXX. No. 1, 49-55.
Margules, C.R., Pressey, R.L., 2000. Systematic conservation planning. Nature 405, 243–253.
Meir, E., Andelman, S., Possingham, H.P., 2004. Does conservation planning matter in a dynamic and uncertain world? Ecol. Lett. 7, 615–622.
Pullin, A.S., Knight, T.M., 2009. Doing more good than harm - Building an evidencebase for conservation and environmental management. Biol. Conserv. 142, 931– 934.
Rodrigues, A.S.L., Akcakaya, H.R., Andelman, S.J., Bakarr, M.I., Boitani, L., Brooks, T.M., Chanson, J.S., Fishpool, L.D.C., Da Fonseca, G.A.B., Gaston, K.J., Hoffmann, M., Marquet, P.A., Pilgrim, J.D., Pressey, R.L., Schipper, J., Sechrest, W., Stuart, S.N., Underhill, L.G., Waller, R.W., Watts, M.E.J., Yan, X., 2004. Global gap analysis: priority regions for expanding the global protected-area network. Bioscience 54, 1092–1100.
Sizemore, G., C., Accounting for biodiversity in the dairy industry, Journal of Environmental Management 155 (2015) 145-153.
Turner, R.K., Paavola, J., Cooper, P., Farber, S., Jessamy, V., Georgiou, S., 2003. Valuing nature: lessons learned and future research directions. Ecol. Econ. 46, 493-510.

LOCAL COMMUNITY SUPPORT TO POLLUTED SITES MANAGEMENT

Monica Liliana Marian

Assoc. Prof., PhD, Technical University of Cluj-Napoca

Abstract:Tailings are land on which the waste material is stored, from ore processing to metal extraction. Even though currently mines and processing plants are currently inoperable, these deposits are still a current issue of natural environment management. A concrete case concerns the tailings ponds in the Baia Mare depression, located in the proximity of the localities, for which they constitute a permanent threat. Although there are many studies and concrete actions on ecological remediation and their natural space rendering, the problems they generate are far from being resolved. The article presents the results of an ecological remediation study using plant and mushroom species from the native flora and proposes integrating them into a wider management scheme. To optimize the remediation process for an efficient environmental management and for the preservation of the population's health, we propose an integrated management scheme that takes into account the corroboration of biological and socio-human factors. Involvement of local communities reduces the time needed to integrate these polluted areas into the natural circuit.

Keywords: local community, health, socio-humand factors

Introduction

Industrial lands have abiotic and biotic conditions completely altered due to anthropogenic intervention. One of the most dramatically modified categories is tailings ponds and tailings dumps where the soil substrate is replaced by mining or ore processing material. The presence of the tailing deposits conduct not only the water pollution but also the air pollution, having as immediate effect the transformation, the degradation or the total destruction of the structures of the biocenoses from the adjacent zones, affecting both the terrestrial and aquatic flora and fauna.(Jelea et al.2007).

The water regime changes significantly due to changes in substrate permeability and very acidic pH. Under these conditions, the vegetal carpet is completely changed, degraded and depleted. Substrate replacing soil is loaded with heavy metals. Thus, natural ecosystems disappear, and their functions are also annihilated, which has a negative impact on the quality of life of the nearby human communities. Numerous efforts have been made recently to find ways to remove heavy metals from the soil. For chemically polluted lands, vegetation plays an increasingly ecological and sanitary role. (Antonkiewicz et al, 2002, Igwe et al., 2003, Horsfall et al., 2005).

Proper plant management in such areas can make a significant contribution to restoring the natural environment. Studies by various researchers (Kumar et al 2007) have shown that vegetation can remove Mn, while other metals such as Zn, Cu, Pb, Ni are removed by rhizophiltration mechanisms. Ike et al. 2007 showed that symbiont bacteria can be useful in the phytoremediation of heavy metals polluted lands. Muneer et al. (2007) have shown that isolated yeasts can be exploited for bioremediation of chromium-containing waste, demonstrating that they have the potential to accumulate this toxic metal in the soil. Phytoremediation is a much cheaper process, with the use of native plants in polluted areas. (Chehregani et al., 2007). One of the best ways to minimize environmental hazards and

associated regulatory problems caused by the introduction of non-native biota (including genetically modified species) is the use of native species for remediation. (Frick et al., 2008).

The use of native plant species can serve a double purpose, remediation and rehabilitation / recovery of the native habitat required for the success of the remedy. (Alberta Environment, 2001), (Saskatchewan Petroleum Industry, Government of the United Kingdom and Saskatchewan, Guideline 1999). In addition, the perception of environmental benefits appears to be one of the best strategies of phytoremediation, that of microbial assisted remediation, because native species are already adapted to the site's conditions. Minimizing the environmental risk of non-native (non-transgenic and non-transgenic) phytoremediating species consists in the employment of isolated biological organisms in the system (Gressel et al 2005) (Ronchel et al., 2001). (Gerhardt et al., 2009) (Liu et al., 2005).

Matherials and Methods

For the efficient management of the tailings ponds, the present situation of both the abiotic factors and the installed biodiversity, partially spontaneous, partly with anthropogenic intervention was evaluated.

A number of 14 sample areas (Table 1) with a surface area of approximately 100 m2 each were identified and selected at the level of which: microclimate determinations, sampling of soil, microorganisms (bacteria, fungi) phytosociological relevases. The terrestrial invertebrate fauna has been inventoried and monitored. A complete and correlated analysis of all ecosystem components has been carried out to capture the ecological relationship between organisms and the environment

Table. 1. The geographic coordinates of the sample

		Sample	Longitude	Latitude	Altitude
			centizecimal 023o	centizecimal 47o	(m)
1	A	1	28.75	38.63	178.6
		2	28.74	38.63	181.4
		3	28.73	38.62	184.4
		4	28.73	38.62	184.4
2	B	5	28.74	38.61	182.9
		6	28.75	38.61	182
		7	28.76	38.59	181.5
		8	28.76	38.58	181.4
		9	28.75	38.58	182.9
		10	28.74	38.57	184.3
3	C	11	28.75	38.57	182.6
		12	28.75	38.57	181.1
		13	28.76	38.56	177.1
		14	28.76	38.55	167.9

Floral and mycological species were analyzed from field studies and specimen harvesting. In the laboratories of the Tenhnic University in Cluj Napoca, macroscopic and microscopic analysis was carried out and specimens from the taxonomic herbs were identified in order to identify them.

From the local community, a representative sample was selected for age, gender, training grade, composed of 50 individuals who were interviewed with a structured interview of 10 questions about the presence and impact of the TMF in the vicinity of the locality.

Results

The Bozânta Mare pond was formed by collecting the waste water tailings resulting from the non-ferrous metals and cyanide processing activities from the mining of gold minerals. The amount of deposited mining tailings had fluctuating dynamics over the years, in direct relation to the nature of the extractive activities. In recent years, there has been a significant decline due to the decline in mining activity in the region.

The Bozânta Pond has an area of approximately 1,000,000 m² and is organized on floors - slopes - formed by depositing tailings loaded with unprocessed residues of non-ferrous ore and wastewater rich in heavy metals (Pb, Cd, Cu, Mn, Zn etc) and cyanide. Unprocessed non-ferrous ore (pyrite and calcopirite), which is the most important component of the pond, underwent an oxidation process over time due to the contact with air and rainwater. The physico-chemical transformations of the tailings are also determined by the activity of the microbiota of the soil, which has a certain specificity for acidic conditions (pH 2-3.5) and heavy metal load.

Regarding the phytoremediation of the polluted site at Bozânta Mare, the actions were started about 25 years ago by trying to plant species with high resistance to acidic soils and loaded with heavy metals. In the creation of a vegetal carpet that reduces erosion and especially the dispersion of the surface dust of the heap, early non-native species were used, which were rapidly growing: *Pinus nigra, Robinia pseudacacia, Prunus serotina, Amorpha fruticosa* and specimens of species belonging to the regional flora such as *Quercus petrea, Salix caprea, Populus tremula, Betula pendula* spontaneously installed. The vegetal carpet, rather poorly represented, includes herbaceous species specific to the region, *Hieracium pilosella, Carex pillosa, Centaurea austriaca, Viola arvensis, Rumex acetosella, Linaria vulgaris, Agrostis capilallaris* etc, and adventive weeds such as: *Reinouttria japonica, Erigeron canadensis, Setaria glauca* .

Revegetation was carried out on all floors of the heap, but the number of current taxa has a higher survival rate and spread on the N-E slope. The first slope on this slope is occupied in quite a large proportion by the species *Rubus fruticosus.*

Populus tremula, tremulous poplar is a native species that has grown relatively well especially on the slope 1 and 2, predominantly propagating vegetatively. It is one of the most longevous species on the tailings heap due to the development of a superficial, highly branched radicular system that drags massively.

Poplar, willow, birch are species that have been identified as symbiotic associations of the ectomicorrhiza species, with a determinant role in the survival and development of these species under chemical stress conditions.

The acacia, *Robinia pseudacacia*, spontaneous mellifera tree, is present in all the heap floors, through a relatively high number of individuals but small in size. It is a highly adaptable species for poor nutrient substrates with increased resistance to moisture.

Salix caprea, has a good distribution especially on the N-E slope, the species coming from natural dissemination. The radicular system is superficial and displays abundant ectomicorize on the second order, which explains the normal development of the species, even if their number is small. Wagtail is a species that has a rapid growth and high longevity (over 50 years) with good tolerance to arid and polluted lands.

In addition to the species of cormorant flora, the mushroom species growing on the tailings pond slopes were evaluated. 13 species of macromycetes, identified in Table 2, have been identified:

Table 2 Specific diversity of macromycetes on the Bozânta Mare pond

Nr.	Species	Distribution

Crt.		
1.	*Laccaria laccata*	terraces I, II, on the slopes and on the plateau; on the north-western side of the pond
2.	*Scleroderma citrinum*	terraces I, II, versatile and on the plateau; on the north side of the pond
3.	*Inocybe lacera*	terrace I, N-V exhibition
4.	*Xylaria hypoxylon*	terrace II, exhibition N-V
5.	*Suillus bovinus*	terraces I and II, N-V exhibition
6.	*Calvatia excipuliformis*	terrace II.
7.	*Telephora terrestris*	terraces I and II on the slopes and on the plateau; the sporadic bodies in the vicinity of the trees are very abundant, both of the specimens of *Pinus nigra* and those of *Salix caprea*, *Populus tremula* and *Quercus robur*
8.	*Amanita muscaria,*	plateau in large numbers of specimens associated with *Salix caprea, Betula pendula* and *Populus tremula*
9.	*Pisolithus tinctorius*	terraces I and II, on the slopes and on the plateau, on the N-V exhibition
10.	*Paxillus involutus,*	terraces I and II on the plateau.
11.	*Russula aeruginea,*	on the plateau, N
12.	*Russula cyanoxantha*	plateau associated with *Populus tremula*
13.	*Marasmius oreades*	terraces I and II on the N-V exhibition
14.	*Suillus grevillei*	on the second terrace

Besides the species of macromycetes, in the fungal flora of the substrate on the lake were identified 15 genus and species of fungi such as: *Saccharomyces sp.; Saprolegia anisospora;* Zygomycotina; *Mucor hiemalis; Umbelopsis nana;* Ascomycotina*; Chaetonium sp.; Glomerella sp.; Massarina sp. Nectria sp.;* Basydiomycotina*; Coprinus sp.; Armillaria sp.;* Deuteromycotina *Aspergillus fumigatus; Aspergillus niger; Humicola dimorphospora; Penicillium corylophilum; Rhizoctonia sp.; Trichoderma sp.* The fungal species develop adaptive mechanisms in soils loaded with heavy metals in close correlation with the species present in the surrounding vegetation. Despite their ability to survive in severe environmental conditions, such species as *Telephora terrestris, Pisolithus tinctorius, Amanita muscaria, Russula emetica* are able to accumulate heavy metals in high quantities. These fungi support the development of vegetation, functioning as a sort of "bio-filters" for the roots of plants, thus enabling their survival chances. Through a good application of mycorrhizal-activating symbiosis, or by the inoculation of mycorrhizal micelles in the roots of plants, the initiative of bioremediation of soils polluted with heavy metals has high chances of gaining efficiency.

The results of the structured interview conducted with members of the local community in the neighboring area highlighted the following:

Locals are worried about the presence of the tailings pond, which they perceive to a great extent as current pressure on their health.

They do not have a clear perception of the nature of the impacts that the tailings pond material impacts on human health.

Cultivates and consumes vegetables and fruit products in the gardens and does not make a direct connection with the impacts of the tailings pond on soil and air.

They harvest and consume mushrooms from the tailings pond considering that they are edible can not have a negative effect on their health.

It does not identify solutions to remedy and counteract the presence of the polluted site in the vicinity of the locality.

Conclusions

Anthropic polluted sites, such as tailing ponds, are major threats and pressures on human communities for long periods of decades or even centuries. The situation is due to the fact that the heavy metal load as well as the restrictive characteristics of the abiotic factors prevent the consolidation of ecosystems that perform ecological service for the community.

Natural succession takes place with the establishment of symbiotic relationships between plants, mushrooms, fauna, but the duration of the natural installation and consolidation of the ecosystems is very high.

The human factor responsible for the management of polluted sites must include in the management plan multiple awareness actions with human communities, in order to diminish the impact of these areas on health.

BIBLIOGRAPHY

Alberta Environment, Environmental Sciences Division, Salt Contamination Assessment & Remediation Guidelines, T/606, May 2001.

Antonkiewicz, J and C. Jasiewicz. 2002. The use of plants accumulating heavy metals for detoxification of chemically polluted soils. J. Pol. Agric. Univ., 5:121-143.

Chehregani, A., Malayeri, B.,2007, Removal of Heavy Metals by Native Accumulator Plants, INTERNATIONAL JOURNAL OF AGRICULTURE & BIOLOGY 1560–8530/2007/09–3–462–465.

Frick, C.M., Farrell, R.E., Germida, J.J. , 1999, Assessment of phytoremediation as an in-situ technique for cleaning oil-contaminated sites, Petroleum Technology Alliance of Canada Report, December 29.

Gerhardt, K., E., Huang, X.-D., Glick, B., R., Greenberg, B., M., 2009, Phytoremediation and rhizoremediation of organic soil contaminants: Potential and challenges Soil microorganisms are known to be sensitive to changes in the soil environment, Plant Science 176, 20–30

Gressel, J., Al-Ahmad, H., 2005, Assessing and managing biological risks of plants used for bioremediation, including risks of transgene flow, Z. Naturforsch [C] 60, 154–165.

Horsfall, M., Jnr, A. I. Spiff, Chemistry & Biodiversity 2005, 2, 373–385.

Igwe JC, Abia AA. 2003. Maize Cob and Husk as Adsorbents for removal of Cd, Pb and Zn ions from wastewater. The Phy. Sci., 2: 83-94.

Jelea, M., Jelea, S., G., Kovacs, Z., M., Gheţa, D., E., 2007, Research concerning the oxidation degree of the sulphidic tailings from the Novăţ tailings storage facility, Carpth. J. of Earth and Environmental Sciences, 2007, Vol. 2, No. 2, p. 45 – 57.

Kumar Maiti S, Jaiswal S. 2007. Bioaccumulation and translocation of metals in the natural vegetation growing on fly ash lagoons: a field study from Santaldih thermal power plant, West Bengal, India, Environmental Monitoring and Assessment, 116: 263–273.

Liu J, Wu X, Mitchell, B., Kintner, C., Ding, S., Schultz, PG., 2005, A small-molecule agonist of the Wnt signaling pathway, Angew Chem Int Ed Engl. 2005 Mar 18;44(13):1987-90.

Muneer, B, Shakoori, F.R., Rehman, A. and Shakoori, A.R. 2007. Chromium resistant yeast with multi metal resistance isolated from industrial effluents and their possible use in microbial consortium for bioremediation of wastewater. Pakistan J. Zool., 39: 289-297.

Ronchel, M.C., Ramos, J.L. , 2001, Dual system to reinforce biological containment of recombinant bacteria designed for rhizoremediation, Appl. Environ. Microbiol.67, 2649–2656.

Saskatchewan Petroleum Industry/Government Environmental Committee, Restoration of Well Sites and Associated Facilities on Cultivated Lands in Saskatchewan, Guideline No. 2, January 1, 1999.

PERSPECTIVES ON THE INTERNATIONAL RESPONSIBILITY OF STATES FORVIOLATION OF FUNDAMENTAL HUMAN RIGHTS

Oana-Elena Gălăţeanu

Assoc. Prof., PhD, "Dunărea de Jos"University of Galaţi

Abstract: Respect for fundamental human rights is an obligation whose fulfillment is considered to be for the benefit of the entire international community as a whole. For this reason, the international responsibility of the states that violate these rights is involved.
The European Court of Human Rights (together with the Inter-American Court of Human Rights and the African Court on Human and People's Rights) is included among the most remarkable regional instruments used to protect the human rights by sovereign states. This study examines how this European Court acts to eventually hold accountable the states that violate the human rights as recognized by the 1950 Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms.

Keywords: rights, human, international accountability, states

I. Drepturile fundamentale ale omului precum dreptul la viaţă, protecţia contra discriminărilor, a asclaviei, torturii ori tratamentelor inumane sau degradante, ş.a., sunt recunoscute şi protejate atât în plan intern prin legislaţiile naţionale ale statelor lumii, cât şi în plan internaţional prin intermediul convenţiilor şi tratatelor internaţionale încheiate în acest scop. În această situaţie, recunoaşterea drepturilor omului poate fi pretinsă la nivel internaţional prin o serie de proceduri internaţionale derulate de organismele care sunt investite cu monitorizarea aplicării tratatelor încheiate şi a instanţelor internaţionale pentru drepturile omului. Acestea au competenţa de a identifica eventualele nerespectări ale obligaţiilor asumate de state prin tratate şi, în unele situaţii, pot hotărî îndatoriri de reparare a daunelor aduse persoanelor prin respectivele încălcări. Cu alte cuvinte, poate fi antrenată răspunderea internaţională a statelor pentru aceste fapte ilicite de încălcare a drepturilor omului, iar ele trebuie să răspundă fără a avea posibilitatea de a limita aplicarea acestor tratate care consfinţesc o serie de asemenea drepturi fundamentale (fapt ce le e interzis de normele de drept international).

Printre instrumentele de protecţie a drepturilor omului de bază la nivel regional se numără şi Curtea Europeană a Drepturilor Omului. Ea constituie în fapt, acel instrument de garantare a respectării drepturilor şi libertăţilor fundamentale ale persoanelor, statuate prin Convenţia privind protecţia acestor drepturi din 1950, de către statele părţi la aceasta. Convenţia a dispus înfiinţarea respectivei Curţi şi i-a conferit o serie de competenţe de acţiune pentru ca statele părţi să respecte drepturile statuate în Convenţie şi în Protocoalele adiţionale la aceasta. Competenţe asemănătoare au fost acordate prin aceeaşi Convenţie şi unor organe ale Consiliului Europei.

II. Curtea Europeană a Drepturilor Omului şi rolul conferit ei de Convenţia privind protecţia drepturilor şi libertăţilor fundamentale

Curtea Europeană a Drepturilor Omului a primit aceste atribuţii prin Protocolul nr.11 la Convenţie, intrat în vigoare în 1998, care practic a reunit cele două instituţii înfiinţate iniţial, respectiv Comisia Europeană a Drepturilor omului şi Curtea Europeană a drepturilor

omului, menţinând şi pentru viitor a treia instituţie , Comitetul de miniştri, cu aceleaşi atribuţii ale lui, de supraveghere a măsurilor de executare a horărârilor Curţii. Protocolul este temeiul legal în baza căruia orice persoană fizică şi orice stat parte la Convenţie poate înainta în mod direct către Curte o cerere prin care să sesizeze o încălcare a dispoziţiilor Convenţiei. Acelaşi protocol a înlăturat acea clauză facultativă a admiterii şi soluţionării de către Curte a plângerilor individuale, aceasta devenind competentă să soluţioneze orice plângere contra oricărui stat parte. Există însă o cauză de inadmisibilitate inclusă prin Protocolul nr. 14 la Convenţie. Aceasta se referă la cazul în care persoana petentă a suferit un prejudiciu nesemnificativ. Trebuie însă îndeplinită condiţia ca nici unul dintre cazurile ce nu au fost examinate cum se cuvine de o instanţă naţională să nu fie respins şi să nu fie un caz de nerespectare clară a drepturilor omului.

În baza Convenţiei la care ne referim, Curtea reprezintă un organ de jurisdicţie cu caracter permanent şi unic. Are un grad dublu de jurisdicţie şi este compusă dintr-un număr de judecători corespunzător numărului de state părţi la Convenţie- care în prezent sunt 47. Aceştia sunt aleşi de Adunarea Parlamentară a Consiliului Europei. Ulterior alegerii lor, ei la rândul lor aleg Preşedintele, cei doi vicepreşedinţi ai Curţii şi cei trei preşedinţi de secţii. Mandatul judecătorilor este unul unic, de 9 ani.

Practic, Curtea deţine în competenţele sale : analizarea admisibilităţii plângerilor, stabilirea situaţiilor concrete, încercarea de împăcare a părţilor, luarea în fond a deciziilor ce se impun şi, când e necesară, soluţionarea recursurilor în Marea ei Cameră. Şi Curtea, şi Comitetul de miniştri susţin statele să-şi soluţioneze cauzele în mod amiabil[1] . Tot Curtea va hotărî şi în situaţiile în care competenţele ei sunt contestate.

În faţa Curţii plângerile întotdeauna vizează un stat parte, ele neputând fi formulate niciodată împotriva unor persoane fizice. Plângerile pot fi înaintate de state (cereri interstatale), de persoane fizice şi grupuri de persoane fizice, organizaţii neguvernamentale, întreprinderi, sindicate, partide politice, organizaţii religioase şi grupuri de persoane publice posibile victime ale încălcărilor ori victime directe ale lor (cereri individuale).

Sub aspect teritorial Curtea are competenţă asupra acelor teritorii ale statelor părţi la Convenţie în care acestea-şi manifestă un control general. Competenţa *ratione temporis* a Curţii se limitează la acele încălcări intervenite după intrarea în vigoare a Convenţiei pentru respectivele state în cauză.

Activitatea Curţii Europene Drepturilor Omului se bazează pe principiul subsidiarităţii, în sensul că ea va acţiona numai în situaţiile în care la nivel national sistemul jurisdicţional nu poate garanta respectarea ori îndreptarea încălcărilor drepturilor şi libertăţilor consfinţite de Convenţia din 1950 şi Protocoalele adiţionale ale ei. Ea are rolul subsidiar de a îndrepta. Menirea CEDO este de a analiza dacă hotărârile autorităţilor naţionale nu contravin Convenţiei. Ea are autoritatea atât de a rezolva situaţiile determinate de nerespectarea drepturilor şi libertăţilor fundamentale recunoscute în Convenţie şi protocoalele ei, cât şi de a ajuta la depistarea erorilor din sistem şi îndreptarea lor, erori ce pot apare, după caz, la stadiul legislativ ori la cel de practică judiciară sau a administraţiei publice[2].

În baza dispoziţiilor Convenţiei, admisibilitatea unei cereri se bazează pe următoarele condiţii:

- încălcarea sesizată să vizeze un drept ori o libertate prevăzută în Convenţie şi Protocoalele la ea;

[1] În acest sens a se vedea şi Rezoluţia nr.59/2002 a Comitetului miniştrilor
[2] Bogdan Aurescu, Sistemul jurisdicţiilor internaţionale, ediţia a 2a, Ed.C.H.Beck, Bucureşti 2013,p.214

- sesizarea să fie formulată numai după ce au fost parcurse toate căile de atac interne şi într-un interval de timp limitat de la data hotărârii interne definitive. Protocolul nr.15 reduce acest termen de sesizare a CEDO de la 6 luni la 4 luni;
- sesizarea să nu fie anonimă şi să nu aibă acelaşi obiect cu cererile anterior analizate de Curte, sau să se afle pe rolul altor instanţe internaţionale de anchetă;
- prejudiciul suferit de reclamant să fie unul important. Protocolul nr.14 aduce un nou criteriu de admisibilitate, prevăzând o excepţie de la regula inadmisibilităţii unei cereri când reclamantul nu a suferit un prejudiciu important. Conform lui, această regulă nu se va aplica dacă plângerea respectivă nu a fost examinată în mod corespunzător la nivel naţional ori dacă respectarea drepturilor omului obligă la analiza în fond a cererii.

Deciziile pronunţate de o Cameră a Curţii cu privire la admisibilitatea sesizării sunt motivate. Ulterior se trece la faza examinării în fond a faptului dacă s-a realizat sau nu o încălcare reală. Hotărârile se iau cu majoritate de voturi şi rămân definitive dacă într-un termen de 3 luni de la pronunţarea Camerei, nici o parte nu a solicitat retrimiterea cauzei la Marea Cameră, sau dacă există o declaraţie a părţilor că nu doresc să o sesizeze ori colegiul Marii Camere respinge solicitarea de retrimitere. Odată ce a rămas definitivă, hotărârea are caracter obligatoriu şi trebuie să fie executată în termen de 3 luni de la data rămânerii ei definitive. Hotărârile CEDO sunt obligatorii pentru statul pârât. Ele au caracter declarativ, constatând doar existența unei încălcări a dispozițiilor Convenției, neindicând însă modurile în care trebuie executată hotărârea Curții, ci lăsându-le la latitudinea respectivului stat[3]. Unele hotărâri ale Curții, prin conținutul lor- indicând clar lipsa unor prevederi legale ori modurile de conformare la hotărâre- ușurează executarea lor[4]. În altele Curtea poate hotărî că, având în vedere constarea unor nerespectări ale Convenției, se impun în plan naţional măsuri generale referitoare la luarea unor măsuri de aplicare într-un număr mare de cazuri cu care a fost deja sesizată ori urmează a fi sesizată.[5]

Când Curtea constată că există o violare și că reclamantului i s-a produs un prejudiciu, îi va acorda acestuia o ″ reparație echitabilă″(art.41 din Convenție), în bani, ca despăgubire, iar cel care va urmări modul în care se execută hotărârea Curții este Comitetul de miniștri. El va supraveghea realizarea plății sumei acordate reclamantului[6] .

Supravegherea executării hotărârii definitive și obligatorii intră în competența Comitetului de miniștri. În concret acesta urmărește executarea măsurilor care s-au dispus și a celor cu caracter general.

Când prin hotărâre constată că există o violare a drepturilor recunoscute, Curtea va trimite cererea Comitetului de miniștri și Comnsiliului Europei. Acesta va discuta cu statul pârât în cauză și cu departamentul ce are atribuții de executare a hotărârilor Curții pentru a găsi modalitatea în care hotărârea dată trebuie pusă în executare și în care se vor preveni alte asemenea violări. Se vor avea în vedere în principal modificări necesare ale legislației și luarea de măsuri individuale acolo unde se impune[7] .

În concluzie, executarea hotărârii date de Curte este verificată de un organism cu competență politică, Comitetul de miniștri. El o va face prin intermediul unor reuniuni speciale ce au ca obiect drepturile omului. El invită respectivul stat vizat de hotărâre să-l informeze cu privire la măsurile luate pentru punerea în aplicare a hotărârii. Comitetul poate reține anumite progrese și sugera statului posibile soluții pentru îndeplinirea hotărârii, dar,

[3] În acest sens şi şi hotărârea Curții din 24.06.2004 în cauza Von Hannover împotriva Germaniei (nr. 59320/00), hotărârea Curții din 11.01.2005, în cauza Sciacca împotriva Italiei (nr. 50774/99)
[4] În acest sens şi hotărârea Curții din 1.08.2008, în cauya Liberty şi alții vs. Marea Britanie, hotărârea Marei Camere din 4.12.2015 în cauza Roman Zakharov vs. Rusia
[5] Hotărârea din 09.06.2009, cauza Opuz împotriva Turciei (nr. 33401/02)
[6] CEDO în 50 de întrebări, https://www.echr.coe.int/Document s/ p.7
[7] idem

exceptional, poate amenința acel stat cu aplicarea de sancțiuni politice, ținând cont de perioada de întârziere și de urgența împrejurării, stabilind și un termen de executare imperativ. E în drept să aplice acele sancțiuni ce sunt prevăzute în Statutul Consiliului Europei contra statului care nu pune în executare hotărârile Curții. Astfel, în conformitate cu art.8 al acestui statut, oricărui stat membru al Consiliului Europei care a încălcat grav dispozițiile art.3 ale Statutului (conform căruia el trebuie să accepte principiile statului de drept și că fiecare persoană din jurisdicția sa trebuie să se bucure de drepturile și libertățile fundamentale ale omului) Comitetul de miniștri îi poate cere retragerea din Consiliu potrivit prevederilor Statutului. Dacă acest stat nu se conformează, același Comitet va putea decide încetarea calității de membru al Consiliului Europei de la data la care Comitetul o va hotărî.

III. Concluzii

În 1991, Consiliul Europei a precizat că, Convenția privind protecția drepturilor și libertăților fundamentale constituie o garanție la nivel internațional a protejării drepturilor omului, neavând însă rolul de a înlocui sistemul național de apărare a acestor drepturi, ci, practic, alăturându-se lui[8].

Potrivit art.33 a Convenției, ″ orice Înaltă parte contractantă poate sesiza Curtea asupra oricărei pretinse încălcări a prevederilor Convenției și ale protocoalelor sale de către o altă Înaltă parte contractantă″. Cu alte cuvinte, Curții îi pot fi deduse încălcări ale dispozițiilor ei prin care sunt consfințite drepturi subiective (substanțiale și procesuale), cât și alte încălcări ale prevederilor ei de către statele semnatare.

Ca urmare a adoptării Convenției, statele semnatare s-au obligat să aplice toate deciziile Curții, revenindu-le următoarele îndatoriri concrete, conform răspunderii internaționale:

- să se oprească din încălcarea constatată
- să înlăture efectele actului ilegal prin repararea eventualelor daune
- să se abțină de la alte asemenea încălcări pe viitor

Din acest motiv, în cazul nerespectării acestor obligații asumate la nivel international, statele vor fi sancționate conform normelor de drept international, Comitetul de miniștri fiind organul împuternicit cu supravegherea modului de respectare de către state a hotărârii date de Curte. La nevoie, el va putea aplica una dintre sancțiunile prevăzute în Statutul Consiliului Europei.

În acest mod se garantează și la nivel internațional că statele răspund, cum e și firesc, pentru orice încălcare a drepturilor și libertăților fundamentale ale omului, recunoscute și consfințite prin Convenția Europeană privind protejarea acestora , din 1950.

Această garanție se realizează nu doar în acest unic mod, ci și prin înființarea și exercițiul și a altor procedee care au fost prevăzute în tratatele cu privire la drepturile omului sub egida ONU, și, în plan regional european, pentru protejarea și a altor drepturi decât cele prevăzute în Convenția din 1950. Astfel, de exemplu, prin tratatele referitoare la drepturile omului, s-au înființat mai multe Comitete. Asemenea comitete cu importanță deosebită la nivel regional european sunt și următoarele:

- comitetul european pentru prevenirea torturii și tratamentelor ori pedepselor degradante ori inumane
- comitetul de experți format de Comitetul de miniștri al Consiliului Europei pentru a susține aplicarea Cartei Sociale Europene
- comitetul consultative ce asistă Comitetul de miniștri în supravegherea modului de aplicare a principiilor Convenției cadru pentru protecția minorităților naționale (din 1995)

[8] Conseil de l′Europe, Consiliul Europei și Protecția Drepturilor Omului, Strasbourg 1991, p.7

- comitetul consultative ce asistă Comitetul de miniştri în supravegherea modului de aplicare a Convenției europene privind exercițiul drepturilor copilului (din 1996), etc.

BIBLIOGRAPHY

Cărți, monografii:
Bogdan Aurescu, Sistemul jurisdicţiilor internaţionale, ed.2, Ed. C.H.Beck, Bucureşti 2013
Ion Diaconu, Răspunderea internaţională în dreptul international, Ed. ProUniversitaria, Bucureşti2013
Raluca Dinu, Jurisdicţia Internaţională. Realităţi şi perspective, Ed. Universul Juridic, Bucuresti 2013
Eduard Dragomir, Dan Niță, Curtea Europeană a Drepturilor Omului, Ed. Nomina Lex, București 2009
Alte surse:
CEDO în 50 de întrebări, https://www.echr.coe.int/Document s/
Conseil de l'Europe, Consiliul Europei și Protecția Drepturilor Omului, Strasbourg 1991

THE CONCEPT OF PUBLIC WORKER IN THE NEW PENAL CODE

Aurelian Olimpiu Sabău-Pop
Assoc. Prof., PhD, UMFST Târgu Mureș

Abstract: The new Criminal Code redefines the notion of civil servant within art. 175. The concept of civil servant within the meaning of criminal law is different from the same notion used by the legislator in other branches of law, such as, for example, in administrative law. This situation may lead to difficulty of interpretation by the recipients of legal rules. The interpretation of the legal provisions governing the notion of civil servant has been made by jurisprudence and doctrine.

Keywords:public worker, Penal Code, civil servant

1. Definiție legală

Prin funcționar public, în sensul art. 175 C. pen., se înțelege orice persoană care exercită permanent sau temporar[1], cu sau fără o remunerație și care se bucură de una dintre următoarele atribute: exercită atribuții și responsabilități, stabilite în temeiul legii, în scopul realizării prerogativelor puterii legislative, executive sau judecătorești; sau exercită o funcție de demnitate publică sau o funcție de orice natură; fie exercită, singură sau împreună cu alte persoane, în cadrul regiilor autonome sau majoritar de stat, atribuții legale de realizarea obiectului de activitate al acesteia. De asemenea, este considerată funcționar public, în sensul legii penale, persona care exercită un serviciu de interes public pentru care a fost investită de autoritatea publică sau care este supusă controlului ori supravegherii acestora cu privire la îndeplinirea respectivului serviciu public.

Remarcăm intenția legiuitorului, în cadrul noului Cod penal, de a depăși controversele ridicate de doctrina și practica judiciară sub imperiului vechiului Cod penal.

2. Noțiunea în vechiul Cod penal

În cadrul vechiului Cod penal din coroborarea articolelor 145 și 147 rezulta că funcționarul public este persoana care exercită permanent sau temporar, cu orice titlu indiferent cum a fost investită, o investire de orice natură, retribuită sau nu, în serviciul unei autorități publice, instituții publice sau al unei instituții sau alte persoane juridice de interes public. Semnificația noțiunii de funcționar public nu era echivalentă cu cea de funcționar din dreptul administrativ [2].

Relevant era art. 145 al vechiului Cod penal care definea termenul de ‚public' utilizând sintagma ‚tot ceea ce privește autoritățile publice, instituțiile publice, instituțiile sau alte persoane juridice de interes public, administrarea, folosirea sau exploatarea bunurilor proprietate publică, serviciilor de interes public, precum și bunurile de orice fel care potrivit legii sunt de interes public.'

[1] S.mil., Dec.44/1997, publicată în Dreptul, nr.8,1998, pg.145 instanţa reţine că fapta militarului în termen care se afla de serviciu ca santinelă, exercita o însărcinare temporară ce consta în controlul trecerii frontierei, în cadrul unei instituţii publice , în speţă Ministerul de Interne;

[2] A se vedea I. Lascu, L. C. Lascu, O nouă reglementare în legătură cu infracţiunile de corupţie, Dreptul, nr.10, 2000,3; I. Lascu, L. C. Lascu, Infracţiuni de corupţie. Noi incriminări, Pro lege,nr. 4, 2000, 17;

Astfel, în titlul III al Constituţiei României, intitulat „Autorităţile publice" sunt cuprinse reglementările privind Parlamentul, Preşedinţia, Guvernul, organele administraţiei publice centrale de specialitate, organele administraţiei publice locale, autorităţile judecătoreşti.

Instituţiile publice au fost definite în literatura de specialitate, ca fiind serviciile publice care se înfiinţează, reorganizează şi desfiinţează prin lege, sau potrivit legii de către Parlament, Guvern, ministere şi celelalte organe de specialitate ale administraţie publice centrale, precum şi de către consiliile judeţene şi locale, în scopul satisfacerii unor interese generale de specialitate ale membrilor societăţii[3].

Serviciul public este acel organism înfiinţat prin lege sau pe baza legii, de către stat, judeţ, municipiul, oraş sau comună, pentru satisfacerea în mod continuu şi permanent a unor interese cu personal cu o anumită pregătire de specialitate, iar în baza lor materială este asigurată de către stat, judeţ, municipiu, oraş sau comună.

Accepţiunea pe care o primeşte formula „ alte persoane juridice de interes public" trebuie să vizeze acele persoane juridice pe care legea le declară aparţinând dreptului public.

Faţă de poziţia analizei instituţiilor de mai sus precizate, suntem de acord cu definirea acestora pe baza normelor juridice ce guvernează materia dreptului constituţional sau administrativ, însă, în ceea ce priveşte noţiunea de funcţionar public.

3. Funcționarul public în noul Cod penal

Legiuitor în noul Cod penal evită folosirea sintagmei ‚în serviciul unei unități', și identifică prima categorie de funcționari publici, cea de la al. 1 lit. a al art. 175 C.pen, prin apartenența acestora la una dintre puterile statului, respectiv puterea legislativă, executivă sau judecătorească[4].

Funcționarul public în înțelesul dispozițiilor prevăzute la art. 175. al. 1 lit.a Cod penal este persoana care exercită atribuții , respectiv îndeplinește însărcinări sau responsabilități, adică are obligația de a efectua o sarcină și de a răspunde pentru aceasta, în scopul public de realizare a prerogativelor, adică a privilegiului acordat demnitarilor uneia dintre cele trei puteri în stat. Aceste atribuții sau responsabilități trebuie să fie stabilite în baza legii, ceea ce exclude trasarea acestora prin alte moduri, inclusiv prin eventuale acte administrative individuale.

Prerogativele puterii executive sunt îndeplinite de Președinte și de către Guvern, alcătuit din prim-ministru, miniștri și alți membri stabiliți prin lege organică conform art. 102 al Constituției. Puterea legislativă incumbă Parlamentului, astfel cum este alcătuit din cele două camere, deputații și senatori fiind aleși prin vot universal. În fine, puterea judecătorească este exercitată de către judecători, procurori, de la ÎCCJ și de la celelalte instanțele judecătorești, Ministrul Public, Consiliul Superior al Magistraturii. Acestora li se adaugă și magistrații asistenți, grefierii și experții judiciari

Funcționarul public în sensul art. 175 al. 1 lit. b din Codul penal este persoana care exercită o funcție de demnitate publică sau o funcție publică de orice natură.

Prin funcție de demnitate publică înțelegem, în baza Legii nr. 284/2000, aceea funcție publică ce se ocupă prin mandat obținut direct, prin alegeri sau indirect, prin numire. Funcțiile de demnitate publică menționate în Legea 284/2000 și Legea 7/2006 sunt următoarele: Președintele României, Președintele și Vicepreședintele Senatului, Președintele

[3] A se vedea I.Dumitru, Cu privire la înțelesul termenilor de public, funcționar public, funcționar și înscris oficial, Dreptul, nr.6, 1997, pg.67; A. Gorun, H. Gorun, Considerații critice referitoare la reglementarea conflictului de interese în exercitarea demnităților publice și funcțiilor publice prin Legea nr. 161/2003, Dreptul, nr. 4, 2004, pg. 60;

[4] Al. Șinc, Calitatea subiectului activ al infracțiunilor de corupție prevăzute de noul Cod penal, juridice.ro/328043/calitatea-subiectului-activ.htlm

și Vicepreședintele Camerei Deputaților, secretarii, chestorii, președinții, vicepreședinții și secretarii comisiilor permanente ale Senatului și Camerei Deputaților, liderii grupurilor parlamentare, senatorii și deputații. În temeiul Legii 188/1999 privind statutul funcționarilor publici, sunt funcții de demnitate publică cele din cadrul Guvernului, a organelor autorităților publice locale și instituțiilor din subordinea acestora chiar și după eliberarea din funcție în măsura în care este numită în corpul de rezervă a funcționarilor publici.

Prin funcție publică de orice natură, înțelegem persoanele care exercită o funcție în serviciul unei autorități publice, instituții publice sau a altor persoane juridice de drept public, inclusiv personalul auxiliar al acestora care nu exercită prerogative de putere publică, dar contribuie la realizarea obiectului de activitate al persoanei juridice de drept public. În temeiul art. 2 al. 1 al Legii nr. 188/1999 funcția publică reprezintă ansamblul atribuțiilor și responsabilităților, stabilite în temeiul legii, în scopul realizării prerogativelor de putere publică desfășurând una dintre următoarele activități: punerea in executare a legilor si a celorlalte acte normative; elaborarea proiectelor de acte normative si a altor reglementari specifice autorității sau instituției publice, precum si asigurarea avizării acestora; elaborarea proiectelor politicilor si strategiilor, a programelor, a studiilor, analizelor si statisticilor necesare realizării și implementării politicilor publice, precum și a documentației necesare executării legilor, în vederea realizării competenței autorității sau instituției publice; consilierea, controlul si auditul public intern; gestionarea resurselor umane si a resurselor financiare; colectarea creanțelor bugetare; reprezentarea intereselor autorității sau instituției publice în raporturile acesteia cu persoane fizice sau juridice de drept public sau privat, din țară și străinătate, în limita competentelor stabilite de conducătorul autorității sau instituției publice, precum și reprezentarea în justiție a autorității sau instituției publice în care își desfășoară activitatea; realizarea de activități în conformitate cu strategia de informatizare a administrației publice.

Funcționar public în sensul dispozițiilor prevăzute de art. 175 aș. 1 lit. c Cod penal reprezintă persoana care exercită în cadrul unei regii autonome, a altui operator economic ora a unei persoane juridice cu capital integral sau majoritar de stat atribuții legate de realizarea obiectului de activitate al acesteia.

Regiile autonome sunt unități economice de stat, indiferent de organul în subordinea căruia se află, se organizează sau funcționează în baza Legii nr. 15/1990, iar operatorul economic este oricare furnizor de produse, prestator de servicii ori executant de lucrări – persoană fizică sau juridică de drept public sau privat ori grup de astfel de persoane cu activitate în domeniul care oferă în mod licit pe piață produse, servicii și executare de lucrări în baza Legii nr. 34/2006. Operatorul economic este o persoană juridică cu capital integral sau majoritar de stat care participă la actele și fapte de comerț.

Precizarea făcută de legiuitor ‚în realizarea obiectului de activitate' exclude din sfera subiectului activ calificat acele persoane care au atribuții de serviciu doar în măsura actelor de conservare ale bunurilor unităților economice în cauză, precum și a unor alte categorii de personal auxiliar.

Funcționarul public asimilat, conform art. 175 al.2 Cod Penal este persoana care exercită un serviciu de interes public pentru care a fost investită de autoritățile publice sau care este supusă controlului ori supravegherii acestora cu privire la îndeplinirea respectivului serviciu public. Aceste profesii sunt exercitate în condițiile legii din nevoia de a satisface un interes public, iar în perioada desfășurării lor, acești liber profesioniști sunt asimilați funcționarilor publici.

Textul legislativ nou introdus face deosebire între funcţionari publici şi persoana care, nu îndeplineşte această calitate, neîncadrat în nici o unitate de drept public, dar exercită un serviciu public. Aceşti liber profesionişti au apărut în condiţiile economiei de piaţă, având un

statut specific situat între funcţionarul public şi cel privat[5]. Sub aspectul tratamentului sancţionator, se observă că această categorie a subiecţilor activi ai infracţiunilor de corupţie se identifică cu regimul aplicabil funcţionarilor publici.

Funcţionarul public asimilat trebuie să îndeplinească cumulativ două condiţii respectiv să exercite un serviciu de interes public şi să fie numit sau supravegheat de serviciul public. Serviciul public este definit de dreptul administrativ şi constă în urmărirea satisfacerii unei nevoi de interes general. Prin investire înțelegem acordarea calității care derivă din obligația de a se realiza serviciul respectiv.

Această calitate o primeşte orice persoană care exercită o profesie de interes public pentru care este necesară o abilitate specială care să provină din partea autorităţilor publice şi care să fie supusă controlului acestora, textul limitând sfera persoanelor la cele care exercită o activitate de interes public.

Serviciul public anterior definit în cadrul noţiunii de public din cadrul art. 145 C.pen. a dat naştere la o serie de dificultăţi în interpretare şi aceasta deoarece sunt servicii publice pe care le exercită liber profesioniştii precum şi agenţii economici de drept privat, fără ca aceştia să se regăsească în cadrul persoanelor juridice de drept public. Credem, că prezentarea separată a noţiunii de persoană care exercită un serviciu public are rolul de a clarifica mai bine sensul acestei expresii din cadrul dreptului penal, răspunzând politicii penale a statului de a deosebi această persoană de funcţionarul public, deoarece liber profesionistul nu se regăseşte în organigrama autorităţilor publice exercitând totuşi un serviciu de interes public

În doctrina dreptului penal s-a exprimat şi teoria funcţionarului „*de facto*[6]", care nu îndeplineşte condiţiile de legalitate faţă de dobândirea calităţii sale de funcţionar public.

Se consideră funcţionar public de facto persoana care a fost investită, în sensul că a fost angajat, dar cu încălcarea dispoziţiilor legale de angajare (de exemplu, persoana angajată care nu are studiile necesare, nu a efectuat analizele medicale pentru angajare) sau care urmează să fie investit, fiind pe cale de a fi angajat (cei aflaţi în perioada de încercare), respectiv nevalabilitatea sau ineficacitatea unui act formal de investire sau chiar lipsa acestuia. Variantă în care, persoana îşi asumă o calitate oficială, consimţind la imputarea dispoziţiilor administrative asupra actelor ce intră în competenţa sa. Un argument în plus ar fi şi ipoteza în care funcţionarul de fapt ar răspunde necesităţii de a tutela interesele subiecţilor privaţi care, inconştienţi de defectul legitimităţii funcţionarului, ar putea să fie dezavantajaţi de eliminarea efectelor ce derivă din actele care pot fi emise de acesta.

Tot în acelaşi sens, funcţionarul de fapt este considerat organul de putere publică şi actele ce intră în competenţa sa, se referă la administraţia publică, astfel încât ar trebui să respecte principiile care reglementează activitatea publică şi în caz de violare, să suporte consecinţele corelative, adică să poată răspunde penal pentru delicte de corupţie pasivă.

Aplicabilitatea celor expuse anterior putem să o găsim în cazul în care spre exemplu o persoană care este numită nelegal într-o funcţie publică, condiţionează îndeplinirea unui act de primirea unei sume de bani, iar în toată această perioadă a încheiat, fără a cunoaşte că nu ar îndeplini condiţiile impuse de normele juridice în vigoare pentru a avea calitatea cu care a fost investită în funcţie. Ulterior, în faza de urmărire penală, se constată că actul juridic în baza căruia a exercitat respectiva funcţie este nul, iar urmarea pronunţării acestei nulităţi face ca persoana de „jure" să nu fi avut niciodată calitatea cerută de *art. 175 C.pen.* şi datorită acestei nelegalităţi a actului de numire, ce nu îi poate fi imputabilă, în funcţie să nu fie îndeplinite condiţiile impuse de *Codul penal*, cu referire la subiectul activ calificat şi să nu se poată reţine în sarcina sa comiterea respectivei infracţiuni. Tot în acest sens, precizăm că nu

[5]A se vedea G. Antoniu, Noul Cod Penal.Codul penal anterior. Studiu Comparativ, ed. All Beck, pg. 51;
[6] A se vedea V.Dongoroz S. Kahane, I. Oancea, I. Fodor, N. Iliescu, C. Bulai, R. M. Stănoiu, "Explicaţii teoretice ale Codului Penal Român. Parte Generală", Vol. II., editura Ed. Academiei - Bucureşti, 1970, pag 442;

ar putea fi aplicabile nici condiţiile infracţiunii de înşelăciune datorită excluderii în cazul concret a rezoluţiei infracţionale proprii acestei fapt, nefiind operantă o inducere în eroare deoarece funcţionarul „*de facto*" avea o altă reprezentare subiectivă a raportului său cu unitatea angajatoare, considerând că într-adevăr acel act corespunde sarcinilor sale de serviciu.

Analizând cazul de faţă, fără a avea în vedere această teză a funcţionarului de fapt, nu ar putea fi aplicabile dispoziţiile *175 C.pen*. şi acesta în ciuda conduite sale ilicite analizate atât subiectiv cât şi obiectiv nu ar putea răspunde penal, această nulitate a actului este validată datorită aparenţei de drept.

Mai mult, această nelegalitate ar putea afecta numai dobândirea de către subiectul activ a calităţii de agent cu atribuţii de control, calitate ce duce la o agravare a răspunderii penale, în sensul prevăzut de *art. 7 al Legii 78/2000.* Astfel, după cum am precizat în explicaţiile anterioare, acestor persoane nu li s-ar putea aplica această agravare a răspunderii penale, decât în măsura în care s-ar achiesa tezei de *funcţionar de facto,* considerându-se pe cale de consecinţă, dispoziţiile articolului invocat.

Spre a evita o astfel de apreciere deosebit de rigidă a dispoziţiilor normelor de drept penal, se recunoaşte cel puţin în plan doctrinar[7] şi jurisprudenţial[8] această poziţie a funcţionarului „*de facto*", care ulterior să se regăsească atât în plan legislativ.

În schimb, reţinem că nu ar fi subiect activ al infracţiunii de corupţie, uzurpatorul, în ceea ce îl priveşte pe acesta, exerciţiul puterii are un caracter ilicit şi nu vine să creeze un raport între autoritate şi uzurpator, activitatea sa corespunzând infracţiunii de înşelăciune.

În teoria dreptului administrativ, doctrina şi legislaţia impune acestui funcţionar public să fie investit legal, prin numire sau alegere, într-o funcţie publică, de autoritate, de gestiune execuţie, de utilitate publică, să se bucure de o anumite autoritate, respectiv să aibă o anumită competenţă, ca întindere, responsabilizare şi să se bucure de o apartenenţă instituţională.

Dreptul penal, care se bucură de autonomie conceptuală şi normativă, nu este ţinut la sensul pe care anumiţi termeni îl au în contextul ramurilor dreptului din care sunt preluaţi, şi poate conferi un alt sens noţiunii analizate[9]. În considerarea acestei caracteristici a dreptului penal, propunem menţionarea expresă în textul art. *175* C.pen a acestui funcţionar public de facto[10].

Spre deosebire de prejudicierea intereselor generale, şi datorită modificărilor pe care le aduce noul Cod penal doctrina nu recunoaşte existenţa de fapt a unui funcţionar privat în senul art. 308 C.pen., adică a unei persoane care să exercite în fapt o însărcinare în cadrul unei unităţi private fără ştirea şi aprobarea patronului şi acesta să nu răspundă ca funcţionar[11]. În aceeaşi direcţie s-au pronunţat şi o serie de hotărâri judecătoreşti în trecut, respectiv s-a considerat că nu poate fi subiect activ al infracţiunii de luare de mită, neavând calitatea de

---

[7] A se vedea V.Paşca, op.cit.697;

[8] A se vedea TS ,c7, dec. 27/1973, Tj Dolj, dec. 26/1981 în G.Antoniu, C.Bulai, Practică Judiciară penală, Partea generală, ed. Academiei, pg. 272; Tj Dolj, dec. 1266/1975 în Revista Română Dreptul, nr.4, 1976, pg 47;Tj.Suceava dec.373/1969 în Revista Română Dreptul, nr. 6, 1970, pg.121;TS, dec. 3031/1975, în Revista Română Dreptul, nr. 7, 1976, pg. 60;TS, dec. 1836/1970, în Revista Română Dreptul, nr. 10, 1972, pg. 177; TS, dec. 13/1980 în Revista Română Dreptul, nr. 11, 1980, pg. 66;Tj Hunedoara, dec. 532/1973, în Revista Română Dreptul, nr. 11, 1973, pg.161;

[9] A se vedea F.Streteanu, Drept Penal, Parte Generală I, Ed. Rosetti, 2003, pag. 25;

[10] D.Ciuncan, Jurisprudenţă şi Doctrină penală în materia corupţiei, Ed.Lumina Lex, Bucureşti, 2004, pg 388; M. Dobrinoiu, Primirea de foloase necuvenite şi infracţiunea de luare de mită.Delimitări, Revista de Drept Penal, 2, 2004, pg. 106 ;

[11] A se vedea în acest sens G.Antoniu, Noul Cod Penal. Codul penal anterior.Studiu Comparativ, ed. All Beck, pg. 50, autorul considerând că în acest caz răspunderea, unei asemenea persoane ar exista totuşi, dacă s-a produs pagubă terţilor, va fi intemeiată pe dispoziţiile legilor civile;

funcţionar în sensul prevederilor art. 289(fostul 254) C.pen., angajatul care primeşte foloase materiale pentru a nu-şi îndeplini obligaţia generală de a asigura paza împotriva sustragerilor de la locul de muncă, prevăzut în contractul de muncă prin care a fost angajat în funcţia de electrician. Or, în cazul de faţă instanţa a reţinut că atribuţiile de serviciu nu erau specifice funcţiei de paznic, motiv pentru care încălcarea obligaţiei generale de protecţie a patrimoniului societăţii nu poate să ducă la reţinerea infracţiunii de luare de mită[12].

[12] A se vedea D.Ciuncan, op.cit., pg. 464;

THE PENAL RESPONSIBILITY OF THE JUDICIAL PERSON IN COMPARED LAW

Aurelian Olimpiu Sabău-Pop
Assoc. Prof., PhD, UMFST Târgu Mureş

Abstract: The criminal liability of the legal person is provided for by the laws of several countries. The legislators set out a series of conditions that must be cumulatively met in order to be able to take this form of liability towards a legal person. The liability of the legal person is indissolubly lawful for the criminal conduct of the natural person who represents it, acting in its own interest or on its own behalf. The criminal liability of the legal person does not exclude the criminal or civil liability of the individual.

Keywords: Criminal Code, offences, legal person, liability, individual

Această formă de responsabilitate care naşte un raport juridic penal de conflict, în cadrul căruia persoanei juridice îi este conferită calitatea de subiect activ, este o consecinţă imediată a formelor de luptă împotriva infracţionalităţii în plan internaţional, prin urmare, în vederea protecţiei societăţii în faţa fenomenului infracţional - care constituie o ameninţare la preeminenţa dreptului, a democraţiei, a drepturilor omului, prin subminarea principiilor bunei administrări, echităţii, prin împiedicarea dezvoltării economice[1]- statele îşi dau acordul pentru stabilirea unei legislaţii adecvate şi a unor măsuri procedurale adecvate concretizate într-o serie de *acorduri internaţionale.*

În cele ce urmează, vom încerca să analizăm implicaţiile acestor convenţii faţă de răspunderea penală a persoanei juridice[2], în acest mod, urmărind opţiunea legiuitorului român, precum şi a doctrinei deopotrivă.

1. Răspunderea penală a persoanei juridice în dreptul Român

Răspunderea penală a persoanei juridice în dreptul penal român a fost pentru prima dată introdusă în cadrul art. 191 al vechiului Cod penal prin Legea nr.278/2006[3].

Din sfera persoanelor juridice care răspund penal, legiuitorul exclude de la bun început, Statul, autorităţile publice şi instituţiile publice care desfăşoară o activitate ce nu poate face obiectul domeniului privat[4].

---

[1] A se vedea Premier Congres de la Section des jeunes penalistes de l'association internationale de droit penal, Noto, 14-20 juin 2001, La corruption, Revue de science criminelle et de droit penal compare, nr. 4, 2001, p. 925; M. Delmas-Marty, S. Manacorda, La coruption, un defi pour L'Etat de droit et de la societe democratique, Revue de scince criminell, 1997, p. 696; D.Mazilu, Prevenirea şi combaterea corupţiei. Exigenţe majore ale extinderii schimburilor comerciale pe baza principiilor şi normelor fundamentale ale dreptului comerţului internaţional, Revista de drept comercial, nr.1, 2002, p. 107; S. Voigt, Economic growth, certainly in the law and juridical independece, în Global corruption report. Corruption in the juridical systems, Ed. Cambridge, 2007, p. 25;

[2] A se vedea V. Paşca, Modificările Codului Penal.Comentarii şi explicaţii, ed. Hamangiu, p.12; M. Basarab, V. Paşca, Gh. Mateuţ, C. Butiuc, Codul penal comentat, Vol.I, Partea generală, ed. Hamangiu, Bucureşti, 2007, pp. 104-106;

[3] Legea nr.278/2006 pentru modificarea şi completarea Codului penal, precum şi completarea altor legi publicată în M. Of., nr.601/12.07.2006;

În ceea ce privește infracțiunile ce pot fi săvârșite de către persoana juridică, se instituie soluţia răspunderii generale, respectiv persoana juridică putând săvârși orice infracțiune și nu doar anumite infracțiuni prevăzute expres de către legiuitor[5].

Infracţiunile care pot antena răspunderea penală trebuie să fie săvârşite în „realizarea obiectului de activitate sau în interesul ori în numele persoanei juridice". Această condiţie limitează sfera de incidenţă a răspunderii generale doar la acelea care, în concret, analizate de la caz la caz de instanța de judecată, sunt săvârşite în realizarea obiectul de activitate, în avantajul sau numele persoanei juridice.

Putem considera că legiuitorului instituie atât răspunderea penală directă, cât şi cea indirectă în situația în care fapta este săvârşită de către un terţ în interesul persoanei juridice. Răspunderea penală pentru propria faptă se analizează prin raportarea la condiţia săvârşirii infracțiunii cu forma de vinovăţie prevăzută de lege care, în sarcina persoanei juridice, se identifică cu însuşi procesul psihic adoptat de către organele ce o reprezintă(administrator, angajat, consiliu de administrare, diferite organe de conducere)[6]. Prin urmare, răspunderea penală a persoanei juridice poate fi angajată de orice persoană fizică ce acţionează în condiţiile prevăzute de lege (art. 135) şi nu doar de acţiunile organelor sau reprezentanţilor acesteia.

De asemenea, a fost menţinută cerinţa existenţei personalităţii juridice ca premisă pentru angajarea răspunderii penale a entităţilor colective. Ca o modificare faţă de reglementarea în vigoare poate fi menţionată şi restrângerea imunităţii penale a instituţiilor publice care desfăşoară o activitate ce nu poate face obiectul domeniului privat, imunitatea nemaifiind una generală, ci privind, în reglementarea propusă, doar infracţiunile comise în desfăşurarea unor asemenea activităţi.

Pentru a putea fi reţinută vinovăţia persoanei juridice, faţă de săvârşirea unei infracţiunii, este necesar ca unul dintre prepuşii săi să aibă calitatea de subiect activ al infracţiunii[7], iar conduita sa să fi fost autorizată sau acceptată, fie în mod expres cât și tacit de către un factor decident, sau comisă chiar de acesta.

Pentru a ne afla în prezenta situaţie trebuie ca organele de conducere ale persoanei juridice[8] să angajeze în mod voluntar persoana juridică în săvârşirea infracţiunii. Rezoluţiei infracţională a persoanei fizice, trebuie să vizeze intenţia de a produce un avantaj sau profit persoanei juridice pe care o reprezintă, fie unul patrimonial, fie doar pentru formarea unei imagini publice mai bune decât a celorlalte persoane juridice competitoare[9].

Vinovăţia persoanei juridice se analizează în raport de factorul psihic pe care l-a adoptat organul de conducere, considerând că acestea sunt proprii persoanei juridice. Forma de vinovăţie a persoanei juridice coincide cu cea a persoanei fizice care a comis infracţiunea.

Dacă infracţiunea a fost săvârşită de către un angajat sau un prepus al persoanei juridice, nu mai putem vorbi de o singură formă de vinovăţie. Pentru a putea identifica forma

---

[4] A se vedea M. Basarab, V. Paşca, Gh. Mateuţ, C. Butiuc, Codul penal comentat, Vol.I, Partea generală, Ed. Hamangiu, Bucureşti, 2007, pp. 104-106; I.Lascu, Răspunderea persoanei juridice în lumina noilor modificări ale Codului penal, Revista de drept penal, nr. 4, 2007, p. 72;

[5]anterior răspunderea penală a persoanei juridice, în baza Legii nr. 299/2004, opera doar pentru infracţiunile prevăzute de *art. 282, 284 şi 284 al vechiului Cod penal*

[6] A se vedea V. Paşca, op.cit., p. 109; J. Pradel, Droit penal general, edition 2006/2007, Ed. Cujas, p. 500;

[7] A se vedea V. Paşca, op cit., p. 12;

[8]A se vedea M. Valerică, Persoana juridică subiect activ al infracţiunii, Dreptul, nr. 12, 2005, p. 168;

[9] A se vedea J. Plaque, Influence de la loi du 10 juillet 2000 sur la responsabilite penale des personnes morales, Requeil Dalloz Sirely, 2002, p. 514; C. Ducouloux, La responsabilite des personnes morales, Lamy. Droit penal des affaires, 2007, p. 63; B. Bouloc, Droit penal et groupes d'entreprises, Revue societes, 1988, p. 181; B. Bouloc, Coup d'oeil sur la responsabilite penale des personnes morales, Lamy. Droit des affaires, nr.71, 2004, p. 4426; B.Bouluc, Les personnes morales toujurs responsable penalmente, Lamy.Droit des affaires, nr. 2, 2006, p. 10; H. Matsopoulou, Responsabilite penale des personnes morales, Repertoire Dalloz societes, 2002;

de vinovăţie a persoanei juridice trebuie să analizăm poziţia organelor sale de conducere separat de poziţia subiectivă a autorului nemijlocit al faptei.

În varianta constituirii persoanei juridice în scopul special al comiterii de infracţiuni aceasta adoptă o conduită infracţională abordând o realitate ascunsă sau distorsionată din chiar momentul constituirii sale. Este interesant de analizat dacă în raport de momentul constituirii sale, trebuie, ca această rezoluţie infracţională să fie adoptată de toţi fondatorii sau doar de o parte din aceştia. O parte dintre aceştia pot adera pe parcurs fiind interesaţi de avantajele pe care le urmăresc să fie obţinute. Se poate, de asemenea, întâmpla ca unii dintre fondatori sau administratori să nu participe în mod direct, prin fapte proprii la comiterea infracţiunilor, alţii în schimb, să adopte o poziţie pasivă sau pur şi simplu să fie o indiferenţă totală faţă de aspectul ilicit.

Alăturat scopului infracţional al constituirii persoanei juridice, poate exista şi o conduită licite, doctrina[10]s-a pronunţat la această întrebare, în funcţie de preponderenţa scopului urmărit de către iniţiatori, condiţionând aplicarea pedepsei complementare de caracterul principal al scopului ilicit, caz în care activitatea legală este una subsidiară. Urmează să analizăm, de la caz la caz, dacă acest scop de săvârşire al infracţiunilor a existat din momentul constituirii persoanei juridice, indiferent de câte persoane l-a adoptat, un eventual răspuns pozitiv să ducă în final la aplicarea pedepsei complementare.

2. Răspunderea penală a persoanei juridice în actele juridice internaţionale

2.1. Convenţia penală privitoare la corupţie

Convenţia penală privitoare la corupţie, încheiată în 1997 sub egida OCDE, este prima care pune bazele unei cooperări internaţionale în lupta împotriva corupţiei în cadrul statelor ce au ratificat-o. Până în acest moment, 36 de ţări semnatare ale Convenţiei au adoptat legislaţia împotriva corupţiei pe baza sa, incriminând această formă a ilicitului drept infracţiune[11]. În cadrul convenţiei, după cum vom vedea în continuare, sunt stabilite o serie de principii, considerate chiar revoluţionare[12] în domeniul luptei împotriva corupţiei[13] şi a sancţionării persoanei juridice pentru acest fenomen.

Unul dintre dezideratele convenţiei este necesitatea tratamentului fenomenului în plan extern similar formei stabilite în jurisdicţia statului. Consistenţa principiului impune ţărilor semnatare incriminarea corupţiei funcţionarilor străini în acelaşi mod în care este prevăzută conduita ilicită a funcţionarului naţional[14]. Convenţia incriminează şi impune sancţionarea pentru infracţiunile de corupţie chiar dacă, în concret, fapta este săvârşită într-o ţară unde o

[10] A se vedea F. Streteanu, R. Chiriţă, op.cit., p. 415;

[11] A se vedea C. Sambrook, Convenţia ONU împotriva Corupţiei.Un pas înainte faţă de Convenţia OCDE? Plusuri şi minusuri din perspectivă comparată, în Revista Română de Drept Internaţional, nr. 2, 2006, p. 60; OECD, Convention on Combating Bribery of Foreign Public Officials in International Business Tranzaction: Ratification Status, ttp:/www.oecd.org/dataoecd; R. Şpan, P. Pitcovici, Rolul informaţiei în combaterea corupţiei, Ed. Sitech, Craiova, 2009, p. 61;

[12] A se vedea Ph. Montigny, L'entreprise face a la corruption internationale, Ed. Elipses, Paris, 2006, p. 65;

[13] În concepţia Convenţiei prin corupţie pasivă se înţelege faptul intenţionat pentru un funcţionar, de a solicita sau de a primi avantaje de orice natură ar fi, direct sau prin intermediul unor terţi, pentru el însuşi sau pentru un terţ, sau de a accepta promisiunea acestora, pentru a îndeplini sau a nu îndeplini, contrar îndatoririlor sale oficiale, un act al funcţiei sale sau un act în exerciţiul funcţiei sale. Corupţia activă constituie faptul intenţionat pentru oricine, de a promite sau de a da, direct sau prin intermediul unor terţi, un avantaj de orice natură, unui funcţionar, pentru el însuşi sau pentru un terţ, pentru ca el să îndeplinească sau să se abţină de a îndeplini, contrar îndatoririlor sale, un act al funcţiei sale sau un act în exerciţiul funcţiei sale. A se vedea R. Carvajal, Large scale corruption : Definition, causes and cures sistem practice and action research, vol 12, nr. 4, 1999, p. 335 ; G Martyvonne, Social sciences and the evolving concept of corruption, Crime, Law & Social Change, nr. 42, 2004, p. 15 ; A. Sajo, From corruption to extortion: Conceptualization of post-communist corruption, Crime, Law & Social Change, nr. 40, 2003, p. 171;

[14] Art.1 alin.2 al convenţiei stipulează: „tentativa sau complotul în vederea coruperii unui agent public internaţional trebuie să constituie o infracţiune";

astfel de practică este obişnuită. Astfel, după cum identifică şi doctrina franceză, se poate urmări penal o persoană juridică franceză, şi eventual condamna pentru o faptă ce a vizat un funcţionar sau o persoană publică din străinătate[15].

În fine, convenţia impune lărgirea responsabilităţii şi la cazurile în care acţiunea ilicită este realizată în concret de către o filială sau sucursală străină a societăţii sau chiar de către terţi[16]. Formularea *art. 1*, „direct sau prin intermediari", permite înglobarea filialelor străine controlate în proporţie majoritară sau minoritară, precum şi folosirea de intermediari exteriori societăţii[17].

2.2. Convenţia penală a Consiliului Europei asupra corupţiei

Convenţia penală a Consiliului Europei asupra corupţiei (Strasbourg, 27 ianuarie 1999) în textul art.18 prevede obligaţia statelor de a sancţiona persoana juridică, dacă sunt comise de către membrii acesteia infracţiunile de dare de mită, trafic de influenţă[18] şi spălare de bani.

De asemenea, Convenţia fixează trei condiţii ce trebuie să fie îndeplinite cumulativ pentru a se putea angaja o asemenea formă a răspunderii juridice: a) persoana fizică ce acţionează ilicit trebuie să aibă calitatea de membru al persoanei juridice potrivit funcţionalităţii statutare; b) aceasta să exercite o prerogativă de conducere; c) să reprezinte legal persoana juridică în baza unei procuri sau a unei autorizaţii.

Natura juridică a răspunderii instituite în sarcina persoanei juridice, de către convenţie, este lăsată la libera apreciere a statelor, putând să îmbrace, după caz, caracter penal, administrativ sau civil.

Convenţia procedează la clarificarea terminologiei pe care o foloseşte, anticipând în acelaşi sens şi împărţirea subiectului pe cele două laturi ale infracţiunilor de corupţie, respectiv latura activă şi cea pasivă, procedând în acest sens la o tratare unitară.

2.3. Convenţia Organizaţiei Naţiunilor Unite împotriva corupţiei

Convenţia Organizaţiei Naţiunilor Unite împotriva corupţiei[19], adoptată de Adunarea Generală ONU prin Rezoluţia nr. 58/4 din 4.10.2003[20] devine primul instrument legislativ

---

[15] A se vedea Ph. Montigny, L'entreprise face a la corruption internationale, Ed. Elipses, Paris, 2006, p. 67;

[16] A se vedea S. Bogdan, Câteva consideraţii privind lupta contra corupţiei în Uniunea Europeană, Studia Univ. Babeş-Bolyai, nr.2, 1999, p. 71; F. Răzvan, Legea 304/2004 privind cooperarea internaţională în materie penală, Dreptul, nr. 2, 2005, p. 5;

[17] A se vedea cazul Accounting and Auditing Enforcement Release, nr.1444/ 12.09.2001, în Administrativ Procceding File, nr. 3, p. 10572, prin care societatea Baker Hugues Inc a fost condamnată, de către SEC, pentru că a apelat la distribuitorul din Indonezia care să corupă un funcţionar fiscal indonezian pentru a facilita importul în această ţară a unor produse; Societatea Titan Corporation a fost condamnată, de către SEC, la plata unei amenzi de 28,5 mil. dolari pentru că a plătit un comision agentului societăţii din Arabia Saudită, bani care au fost utilizaţi în campania electorală a preşedintelui statului, instanţa reţinând că acest comision aparent legal şi deductibil din punct de vedere fiscal pentru plătitor, a mascat un ajutor financiar dat preşedintelui statului în campania electorală;

[18] A se vedea Gh. Mateuţ, Sinteză teoretică şi practică privind represiunea traficului de influenţă în reglementarea actuală şi în perspectivă, Dreptul, nr.5, 2002, p. 163; V. Dabu, Noul Cod penal.Traficul de influenţă, Dreptul, nr.2, 2005, p. 108; I. Lascu, L.C. Lascu, Fapte de corupţie. Noi Incriminări, Revista de drept penal, nr.1, 2001, pp. 62-63; E. Cherciu, op.cit., p. 16;

[19] A se vedea textul convenţiei Transparency International Moldova, Prevenirea şi combaterea corupţiei : documente internaţionale, Ed. Bons Offices, Chişinău, 2005, p.11;

[20] Convenţia a fost elaborată de către comitetul ad-hoc pentru negocierea convenţiei împotriva corupţiei, în baza unui mandat detaliat din rezoluţiei 56/260 din 09.04.2002, convenţia fiind semnată de 95 de ţări, în cadrul Conferinţei de la Merida, Mexic, din 9-11 decembrie 2003; Convenţia a fost ratificată de România prin Legea nr. 365/2004, publicată în M.Of.nr. 5 octombrie 2004; A se vedea V. Dobrinoiu, M. Hotca, N. Neagu, M.

global împotriva corupţiei şi cel mai extensiv, cu acoperire universală, aplicabil tuturor statelor membre.

Actul juridic internaţional vine în sprijinul comunităţii de afaceri prin echilibrarea şanselor pe piaţa internaţională, „*level the player field*", expresie folosită în SUA după adoptarea în 1977 a Legii „*Foreign Corrupt Practices Act*", şi care descrie frustrarea americanilor referitoare la partenerii lor europeni care mai puteau încă oferi mită în mod legal în străinătate, pentru a obţine avantaje economice[21].

Analizând dispoziţiile prezentei convenţii şi comparându-le cu cele ale convenţiilor prezentate anterior, nu considerăm că ar aduce o modificare legislativă de substanţă[22] a fenomenului în optica normativă a statelor semnatare, deoarece prevederilor le lipsesc standardele ferme ce trebuie să fie reţinute. În textul convenţiei, întâlnim în cazul ţărilor semnatare sarcini „obligatorii" atunci „când este cazul"[23], sarcini „obligatorii" în măsura în care sunt compatibile cu sistemul legislativ al statelor[24], sarcini de a lua măsuri „necesare"[25], „prevederi facultative", „prevederi nespecificate dar eficiente", sau altele, precum „încercări" de adoptare a unor dispoziţii.

Considerăm că s-a urmărit o „menajare", în prima etapă, a sistemelor de drept naţionale şi a conceptelor legislative ale statelor atât de diverse între ele. Este greu de asumat un succes al convenţiei în formule de globalizare, pentru că are de a compatibiliza cu idei juridice promovate în diferitele centre de civilizaţie, cu concepţii diferite care protejează tradiţii considerate de neatins şi care se răsfrâng diferit asupra ierarhizării valorilor statului de drept şi ale democraţiei.

3. Specificul răspunderii penale a persoanei juridice în alte sisteme juridice naţionale

3.1 Răspunderea persoanei juridice în dreptul penal francez

Franţa a ratificat convenţia OECD în 31 iulie 2000, iar prin Legea nr. 595 din 200026 a introdus în cadrul legislativ intern o serie de prevederi de armonizare[27]a legislaţiei naţionale cu cele dispuse de convenţie. Celelalte acte juridice internaţionale au fost integrate în legislaţia naţională pe măsură ce Franţa le-a ratificat.

Responsabilitatea penală a persoanei juridice[28]pentru delicte este sistematizată şi ordonată de dispoziţiile art. 433-25 C.pen. Francez, în măsura în care sunt îndeplinite

---

Murea, C. Căşuneanu, op.cit., p. 61; R. Şpan, P. Pitcovici, Rolul informaţiei în combaterea corupţiei, Ed. Sitech, Craiova, 2009, p.60;

[21]A se vedea H.E. Sung, Betweenn demand and supply.Bribery in international trade, Crime, Law and Social Change, nr. 44, 2005, p. 118;

[22]A se vedea C. Sambrook, Convenţia ONU împotriva Corupţiei. Un pas înainte faţă de Convenţia OCDE?Plusuri şi minusuri din perspectivă comparată, în Revista Română de Drept Internaţional, nr.2, 2006, p. 68;

[23]A se vedea art.6 al. 1 şi al. 4, art. 40 bis;

[24]A se vedea art.5 al. 1; art. 6 al. 1;

[25] A se vedea art.19; art.37 şi altele;

[26] Publicată în FO 13.06.2001, p. 9337; A se vedea J. Lelieur, M. Pieth, Recueil Dalloz 2008, Dix ans d'application de la convention OCDE contre la corruption transnationale, Chroniques, p. 1086; D. Jean-Pierre, La lutte contre la corruption des fonctionnaires et agents publics. Commentaire des dernières conventions internationales ratifiées par la France, Recueil Dalloz 2000, Chroniques p. 309;

[27] A se vedea D. D. Bocarra, Un dispositif anti-corruption corrompu d'emblee, Requeil Dalloz Sirely. 2000, Point de vue, p. 3;

[28] Responsabilitatea penală a persoanei juridice a fost consacrată în noul Cod penal francez prin Legea din 22.07.1992, care a intrat în vigoare în 01.03.1994. Această dispoziţie nu este o inovaţie absolută, deoarece ordonanţa regală din 1670 prevedea o formă de răspundere a comunităţilor locale pentru delicte de rebeliune, a se vedea în acest sens J. Plaque, Influence de la loi du 10 juillet 2000 sur la responsabilite penale des personnes morales, Requeil Dalloz Sirely, 2002, p. 514; C. Ducouloux, La responsabilite des personnes morales, Lamy. Droit penal des affaires, 2007, p. 63; B. Bouloc, Droit penal et groupes d'entreprises, Revue societes, 1988, p. 181; C. Bouloc, Coup d'oeil sur la responsabilite penale des personnes morales, Revue Lamy. Droit des affaires,

cumulativ condiţiile art. 121-2 C.pen[29]. Respectiv, persoana fizică subiect activ a infracţiunii, trebuie să reprezinte un organ sau să se constituie într-un reprezentant al persoanei juridice iar fapta să fie susceptibilă de a fi comisă în interesul societăţii. În acest mod, sunt săvârşite două infracţiuni[30]distincte de către persoana fizică şi cea juridică, iar responsabilitatea penală a persoanei juridice nu va putea exclude pe cea a persoanei fizice şi, de asemenea, dacă se comite o infracţiune în interesul personal al acesteia din urmă, nu va fi angajată răspunderea persoanei morale[31]. Este asimilat reprezentantului societăţii, în cazul delegării de atribuţii[32], subalternul sau un alt prepus.

Responsabilitatea penală a persoanei juridice franceze, în practica şi legislaţia penală, este extinsă şi la filialele din străinătate[33], în anumite cazuri. Considerăm necesară distincţia dacă filiala are atributul personalităţii juridice şi dacă se află în raport ierarhic. O filială străină a unei societăţi franceze este o persoană juridică de naţionalitatea ţării unde este înregistrată, sens în care, în principiu, aceasta se supune exclusiv normelor juridice existente în această ţară.

Trebuie făcută însă distincţia între filialele care sub aspect decizional sunt controlate majoritar sau minoritar de către firma mamă, şi, dacă decizia este luată de la „centru" sau la filiala acesteia din altă ţară.

În cazul primei categorii, magistraţii francezi au apreciat că filiala nu are deloc autonomie. În consecinţă, faţă de un act de corupţie comis de către filială, responsabilitatea societăţii mamă poate fi identificată în baza a trei posibilităţi, fie pentru că a dat ordinul, fie pentru că a informat de posibilitatea comiterii ilicitului, şi în fine, dacă nu a dat ordinul, şi nici nu a comandat remiterea avantajului patrimonial, nu a luat măsuri explicite de interdicţie a comportamentului ilicit. Filialele nu sunt în afara oricărui control. Prezumţia de mandat aplicabilă în dreptul comercial nu este acceptată din punctul de vedere al dreptului penal.

O simplă analiză per a contrario, în cadrul celui de al doilea caz, în care filiala străină nu se supune deciziei societăţii-mame, fiind simplu acţionar, ar duce la imposibilitatea de a reţine responsabilitatea acesteia din urmă pentru infracţiunea comisă, însă, în acest caz, doctrina nuanţează soluţia, justificând angajarea răspunderii pe baza complicităţii dintre aceste două entităţi. Astfel, comportamentul filialei care a acţionat în vederea comiterii infracţiunii, va atrage consecinţe penale în contul societăţii mamă, în măsura în care ilicitul a fost comis în favoarea sa, chiar şi fără a exista o subordonare decizională între cele două.

---

nr.71, 2004, p. 4426; B. Bouluc, Les personnes morales toujurs responsable penalmente, Lamy.Droit des affaires, nr. 2, 2006, p. 10; H. Matsopoulou, Responsabilite penal des personnes morales , Repertoire Dalloz societes, 2002; J. Pradel, Droit penal general, edition 2006/2007, Ed. Cujas, Paris, 2007, p. 497;

[29] Dispoziţiile procedurale ce vizează persoana juridică se regăsesc în art. 706-41 până la 706-46, 768-1, 769-2,774-1, 775-1, 776-1, 777-2 a se vedea S. Geeroms, La responsabilite penale de la personne morale, une etude comparative, Revue international de droit compare, 1996, p. 537; B.Bouloc, Responsabilite penale des personnes morales, Revue de science criminelle et de droit penal compare, nr. 4, 2001, p. 843; F.J. Pansier, La responsabilite penal des personnes morales, Revue Gazette du palais, nr. 88, 1996, p. 2;

[30] A se vedea E. Pire, La responsabilite penale des personnes morales; difficultes de droit transitoires, Requeil Dalloz Sirely, 2004, p. 1650;

[31] A se vedea Montigny, L'entrepris face a la corruption international, Ed. Ellipses, Paris, 2006, p. 105;

[32]A se vedea C. Docouloux-Favard, La delegasion de puovoirs, Lamy. Droit Penal des Affaires, 2007, p. 56; F. Collin, J. Dom, S. Ledamany., Mise en place et suivi des delegation de pouvoires au sein des societes des groupes, Droit societes, Actes Practique, 2005, p. 4; M. Giacopelli-Mori, La delegation de pouvoires en matiere de responsabilite penale du chef d`entreprise, Revue de science criminell, 2000, p. 525;

[33] Dispoziţii preluate din Convenţia Naţiunilor Unite, adoptată la New York în 31 octombrie 2003 şi intrată în vigoare în data de 14 decembrie 2005; a fost ratificată de Franţa şi publicată prin Decr. Nr. 2006-1113 din 4 septembrie 2006, privind publicarea Convenţiei Naţiunilor Unite contra corupţiei. Această Convenţie defineşte practicile corupţiei şi atitudinile care trebuie adoptate împotriva acestei forme a ilicitului, şi, totodată, prevede mijloacele de cooperare internaţională în scopul ameliorării luptei contra corupţiei;

3.2 Răspunderea persoanei juridice în dreptul penal englez

Spre deosebire de situaţia Franţei şi a altor ţări din Comunitatea Europeană,responsabilitatea penală a persoanei juridice şi a altor colectivităţi există în dreptul englez de mult timp[34].

În Regatul Unit, Constituţia nu este un text scris: ea emană din dreptul jurisprudenţial (common law). Din aceste motive, justiţia este guvernată de două principii: independenţa strictă a judecătorilor şi totodată Habeas corpus.

În prima etapă[35], o astfel de răspundere putea fi angajată în cadrul infracţiunilor contra bunurilor publice sau al altor infracţiuni de pericol social ridicat. Această tendinţă a luat naştere în jurisprudenţa engleză în anul 1842 (R vs. Birminghan and Gloucester Railway Co.)[36]şi s-a dezvoltat uşor[37]datorită doctrinei penale care nu a încercat să identifice „mens rea" în comportamentul persoanei juridice. În secolul XX[38], sfera infracţiunilor comise de către persoanele juridice a fost lărgită treptat faţă de natura infracţiunii, instituindu-se o răspundere generală[39], în măsura în care persoana fizică susceptibilă să angajeze şi răspunderea societăţii, poate dispune de decizie[40].

[34] A se vedea J. H. Spencer, La responsabilile penale dans l'entreprise en Angleterre, 1997, Revue de science criminell et de droit compare, p. 289;

[35] A se vedea M. Haschke-Dournaux, Reflexion critique sur la represion penale en droit des societes, ed. EJA, Paris, 2005, p. 155;

[36] Este de reţinut si decizia The Great North of England Railway Co, 12 iunie 1846;

[37] În anul 1899 legiuitorul englez a intervenit recunoscând explicit răspunderea persoanei juridice în „Act of interpretation"; a se vedea în acest sens S. Geeroms, La responsabilite penale de la personne morale, une etude comparative, Revue internationale de droit compare, 1996, p. 536;

[38] Jurisprudenţa a completat „Act of interpretation" cu trei decizii de principiu în anul 1944 : DPP vs. Kent &Sussex Contractors Ltd, 1944, K.B. 146, R vs. I.C.R. Haulage Ltd, 1944, K.B. 551, Moore vs. Bresler Ltd, 1944, 2, A.E.R. 515;

[39] În cazul P&O Ferries(Dover) Ltd (1990), 93 Cr.App. R 72- instanţa a condamnat societatea pentru infracţiunea de ucidere din culpă; The Financial Service Act 1986, The Companies Act;

[40] Spre exemplu, directorul de sucursală care aparţine unei societăţi foarte mari nu poate declanşa răspunderea penală a societăţii mame Tesco Supermarkets vs. Nattrass(1972), AC 153;

STUDY REGARDING THE HUMAN RESOURCE MANAGEMENT FROM THE MAYOR OF A TOWN IN CARAŞ-SEVERIN COUNTY

Solomia Andreş

Assoc. Prof., PhD, Eftimie Murgu University of Reşiţa

Abstract:The paper contains some theoretical and practical ideas on the implementation of HRM at the level of a municipal town hall, being in fact a sequel of a research started in 2016 at the level of smaller town halls, and which was desired to be extended to other levels or other types of organizations, both in size and in legal personality, in order to make comparisons and generate relevant conclusions in this management-derived field, and to propose measures for the continuous improvement of HRM practices at the level of some organizations in Caras-Severin County.

Keywords: management, human resources, tools, efficiency, performance.

1. Introduction

The actions realized in 2016, regarding the realization of some case studies in the field of human resource management (HRM) implementation at the level of different types of organizations, started from the fact that both the literature and practice in this domain, and even in public and private institutions, the importance of HRM contribution in ensuring the dimensioning of the organization functions and of the internal framework favourable for development and, implicitly, for the organization performance was identified.

Therefore, in the sequel of the research presented in the Annals of "Eftimie Murgu" University in Resita, Fascicule 2, Economic Studies, edited in 2016, we aimed at identifying the vital potential, which creates value for a larger and more complex organization, so that to be able to later appreciate, through comparability, if the HRM at this level is competitive, if it meets the employees' expectations and which is the impact of individual performance on the organization performance.

2. Study description

In this study, the survey method was used, as well as tools like questionnaires, interviews, or thematic talks with some respondents, who reached a number of 380, precisely because of the holidays and temporary job trips that did not allow contact with all the employees of the town hall analyzed.

The results of questionnaires processing, which were designed in advance, regarding the implementation of the human resources management at the level of the town hall chosen from the Caras-Severin County are presented in the following explanations.

I. Respondents data:

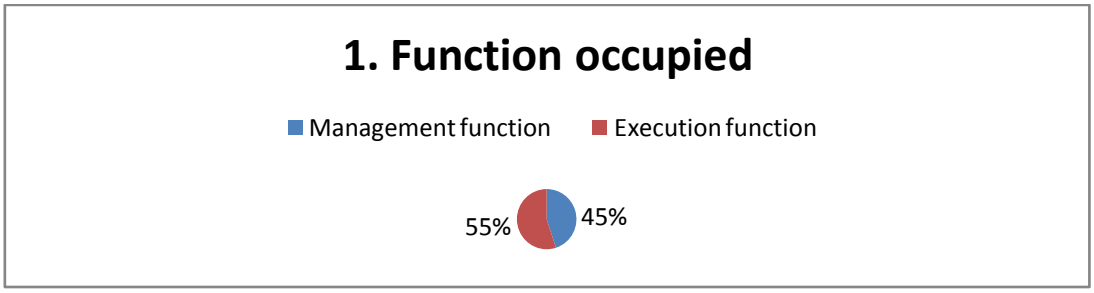
1. Function occupied
Management function
Execution function
55%
45%

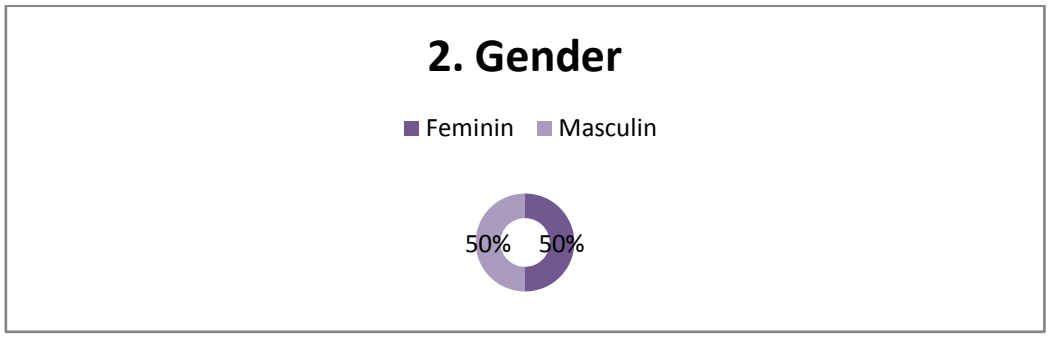
2. Gender
Feminin
Masculin
50%
50%

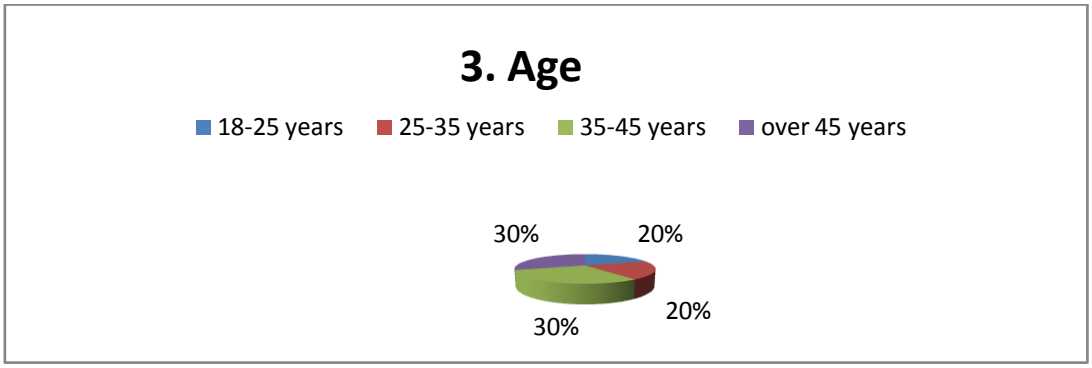
3. Age
18-25 years
25-35 years
35-45 years
over 45 years
30%
20%
20%
30%

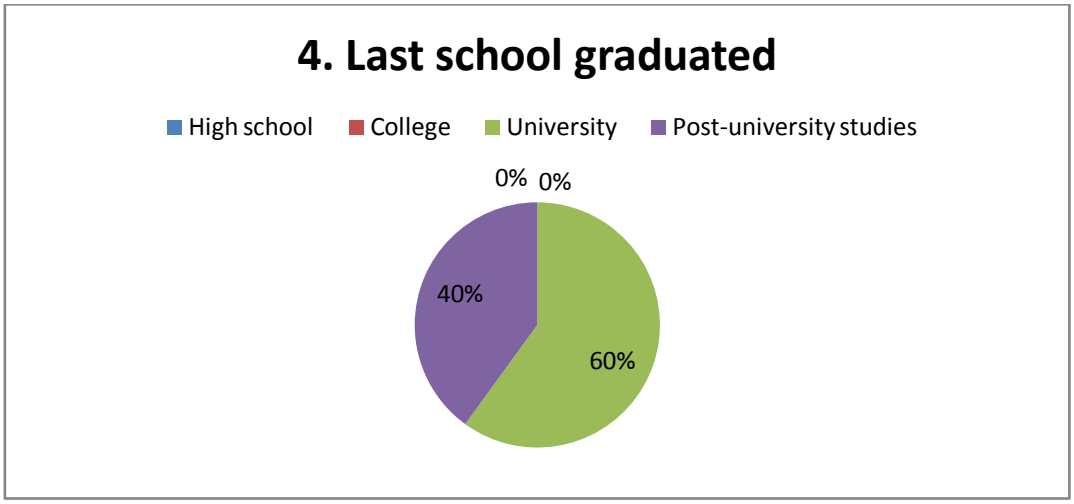
4. Last school graduated
High school
College
University
Post-university studies
0%
0%
40%
60%

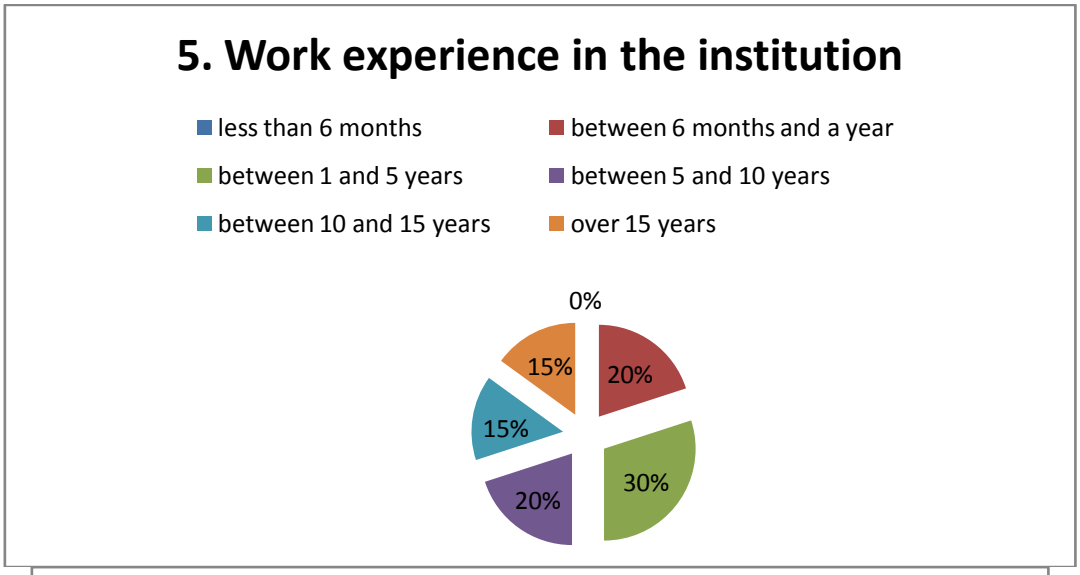

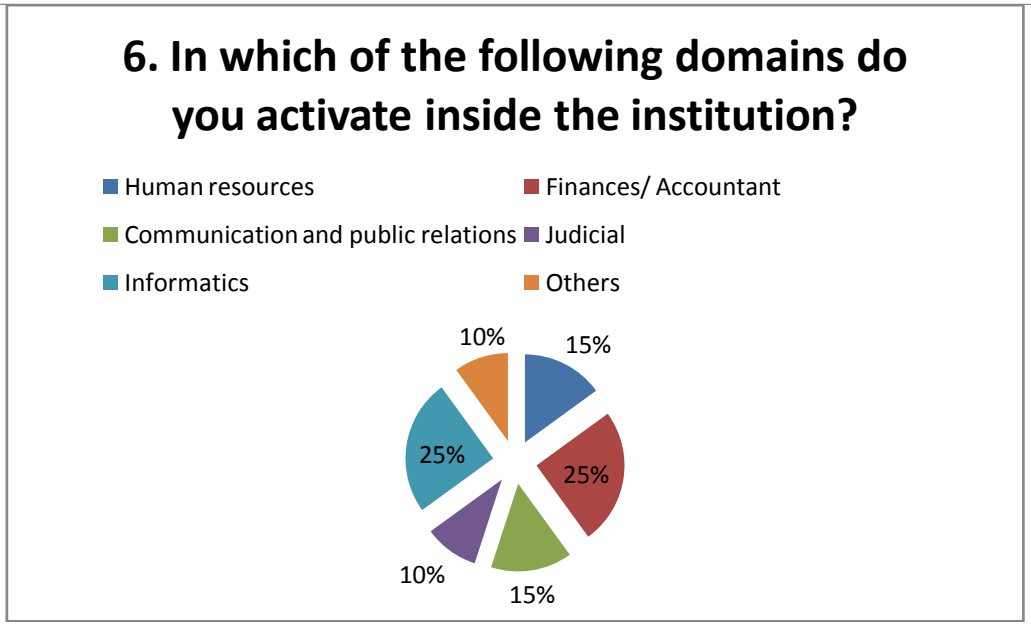

II. Thematic questions

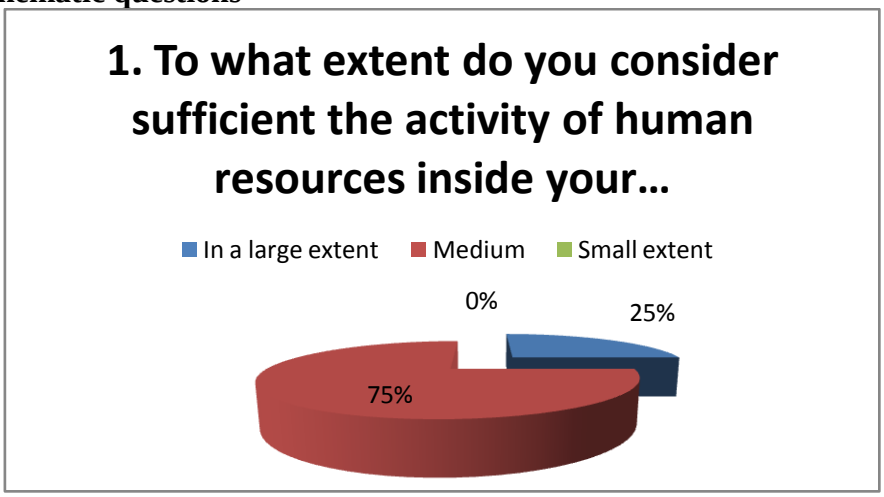

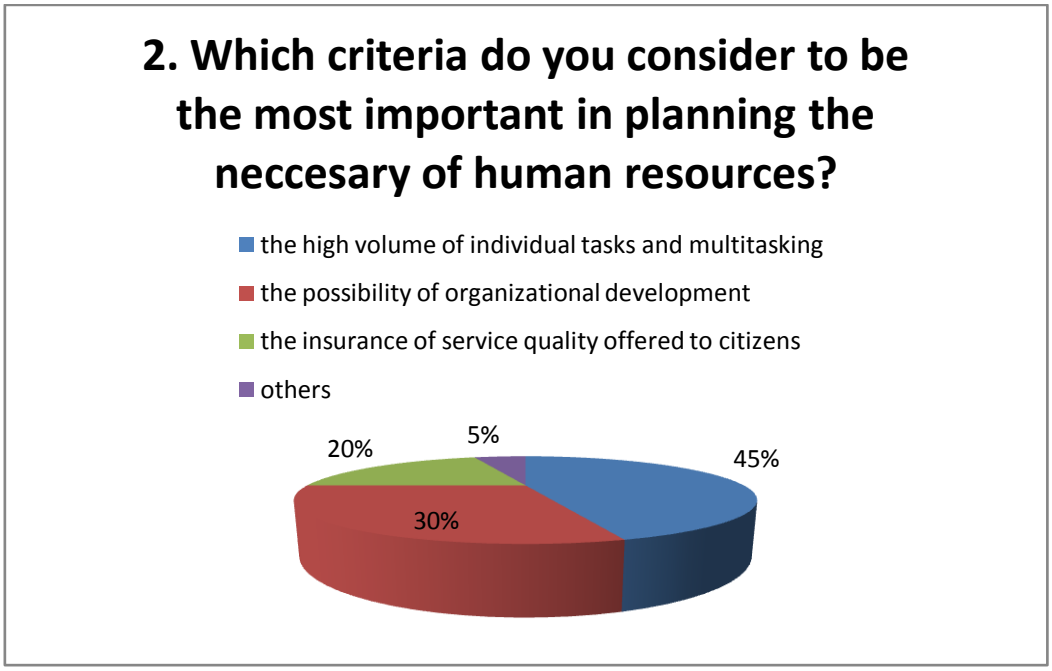
2. Which criteria do you consider to be the most important in planning the neccesary of human resources?
the high volume of individual tasks and multitasking
the possibility of organizational development
the insurance of service quality offered to citizens
others
20%
5%
45%
30%

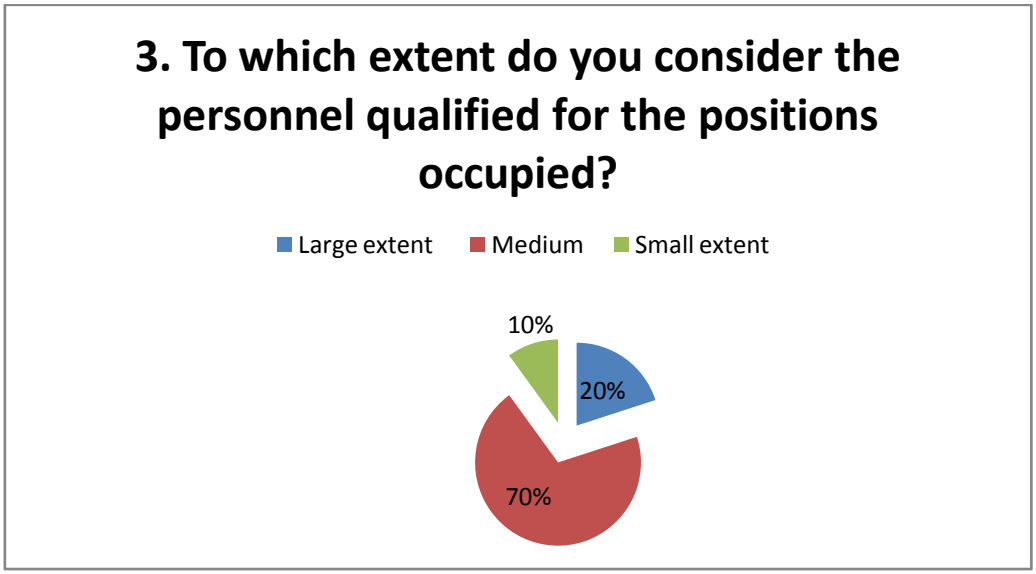
3. To which extent do you consider the personnel qualified for the positions occupied?
Large extent
Medium
Small extent
10%
20%
70%

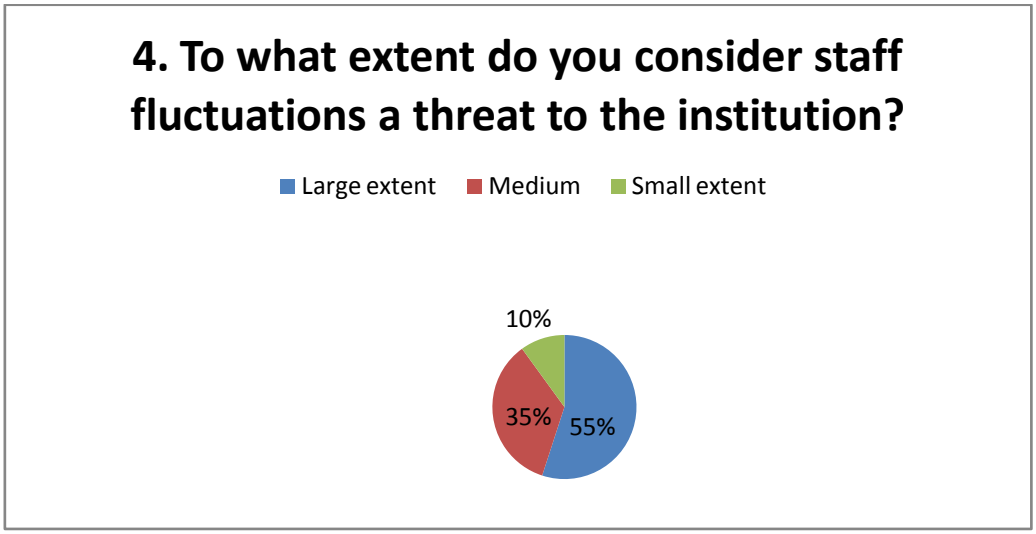
4. To what extent do you consider staff fluctuations a threat to the institution?
Large extent
Medium
Small extent
10%
35%
55%

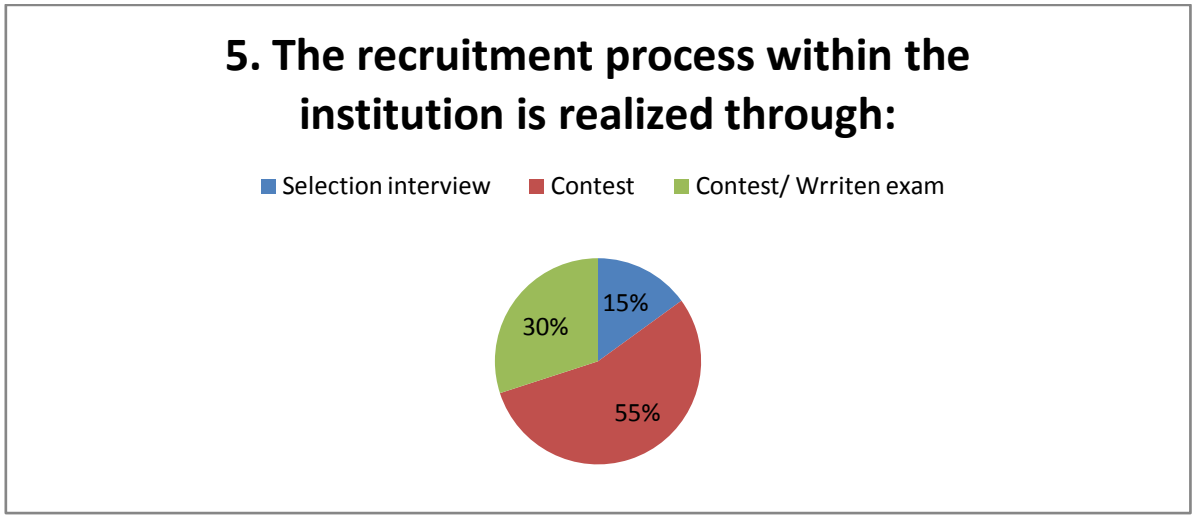
5. The recruitment process within the institution is realized through:
Selection interview
Contest
Contest/ Wrriten exam
15%
55%
30%

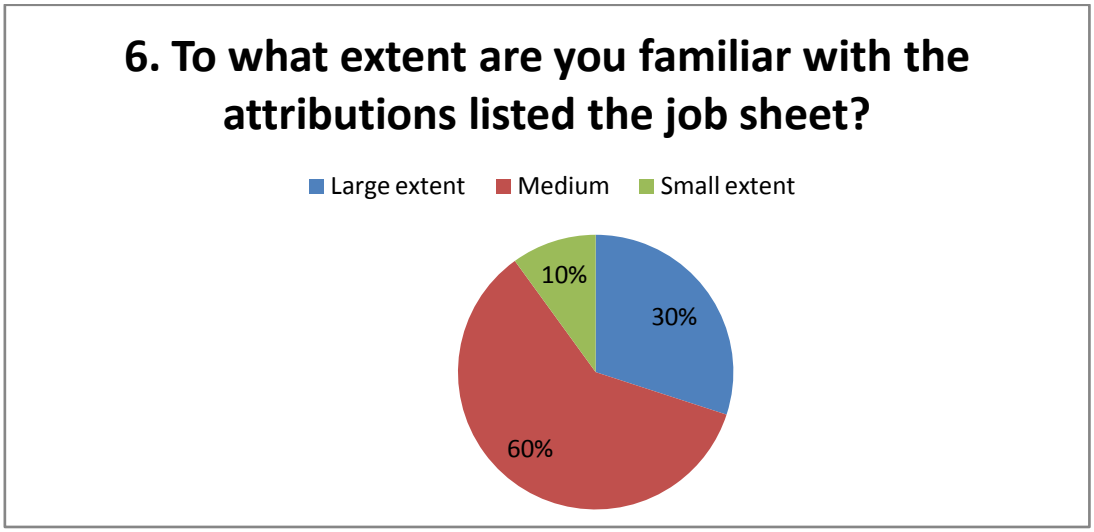
6. To what extent are you familiar with the attributions listed the job sheet?
Large extent
Medium
Small extent
30%
60%
10%

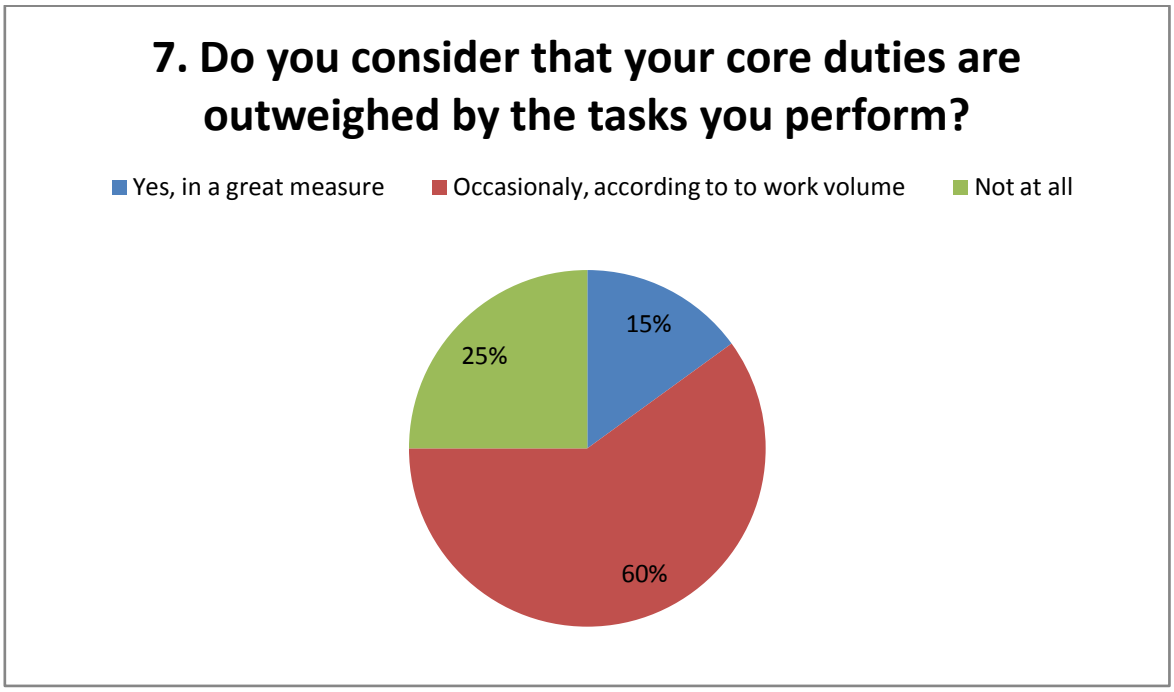
7. Do you consider that your core duties are outweighed by the tasks you perform?
Yes, in a great measure
Occasionaly, according to to work volume
Not at all
15%
60%
25%

8. The frequency with which the opportunity to attend training courses within the institution is offered:

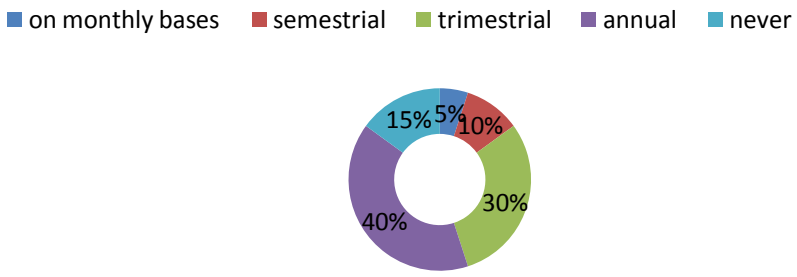

9. The staff performance assesement in the institution where you activate is realized:

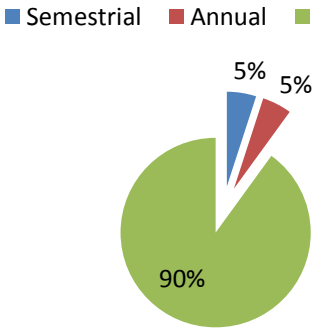

10. Performance evaluation within the institution is realized through:

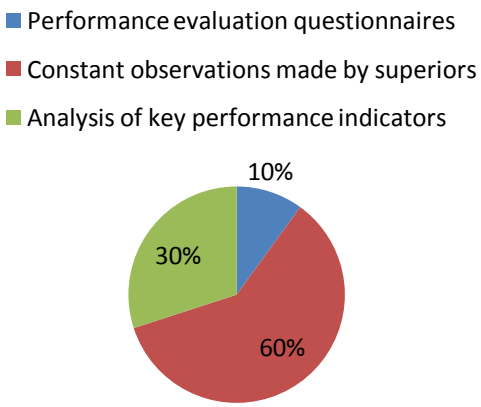

11. To which extent are you satisfied with the direct rewarding system of the institution ?

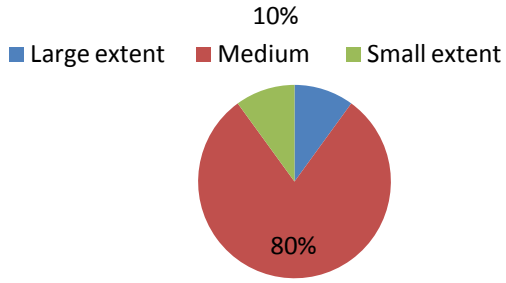

12. Within the instititon, is there a feeling of equality among employees and a principle of non-discrimination ?

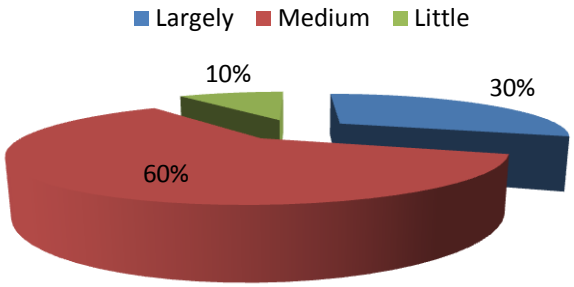

13. Individual performances are mainly rewarded by :

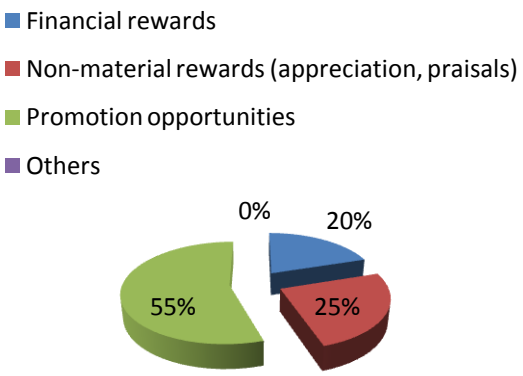

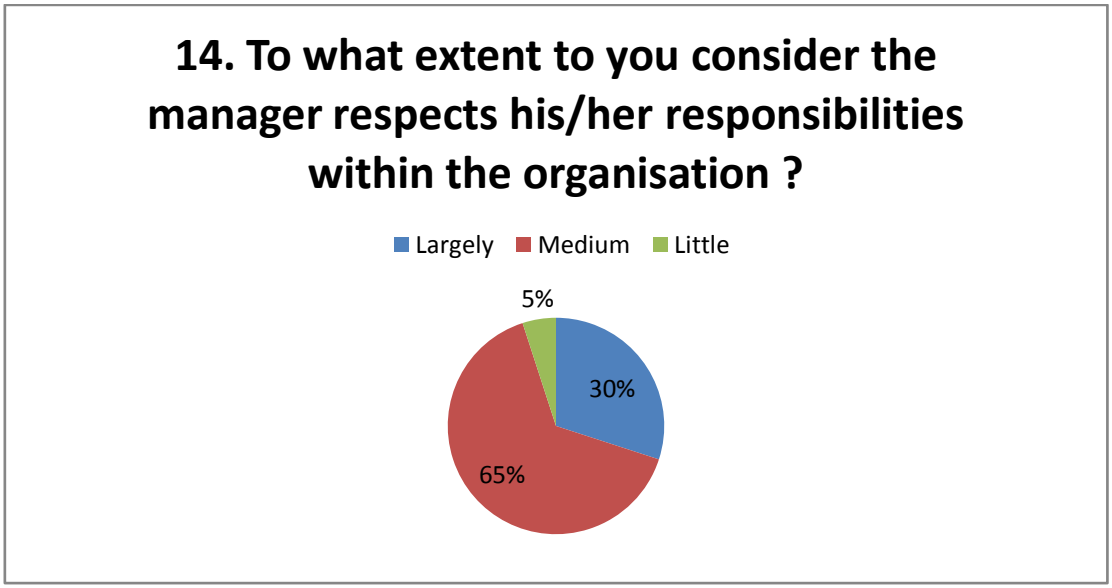

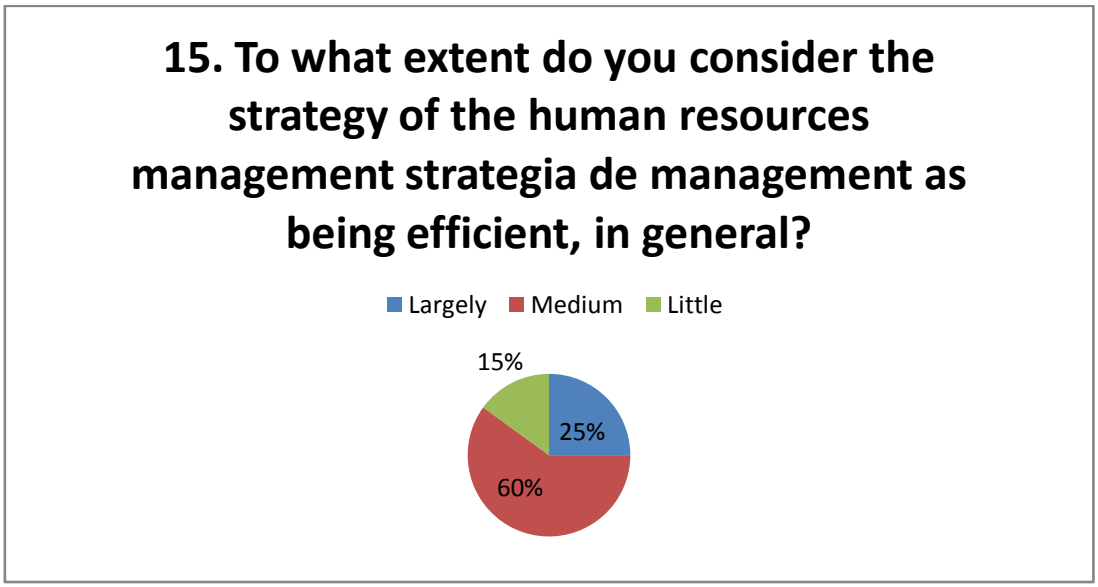
15. To what extent do you consider the strategy of the human resources management strategia de management as being efficient, in general?
Largely
Medium
Little
15%
25%
60%

The interpretation of data and information generated by these graphs representing the results of the application of questionnaires on the implementation of human resources management at the level of the Town Hall of a municipality from the Caras-Severin County is the following:

I. In the Town Hall, which was the subject of this study, the execution functions are predominant in comparison to the management ones, which also confirms the respect of legal provisions.

Of the total number of employees surveyed, 50% are men and 50% women, thus reflecting the equality of chances and within the analyzed town hall. More than 30% of surveyed employees are aged 35-45, 30% are over 45, and those aged 18-25 and 25-35 years respectively have an approximately equal 20%, so there is a short- and medium-term balance. Most employees, that is 60%, graduated from the faculty and the others are undergoing graduate studies, with 40% having at least one postgraduate degree.

From the experience point of view, the highest percentage of 30% is represented by employees with a working experience from one to five years, 20% have between five and ten years of experience, 30% are employees with over 10 years in the same institution and 35% represent young people employed up to one year ago, which indicates that there are sufficient

human resources necessary to ensure the continuity of the public institution activity. Respondents come from all functions of the organization, most of which are employees of the main office, financial, accounting, IT, human resources, communication, and fewer other structures that are mostly contract staff and fewer civil servants.

II. Regarding the implementation of HRM within the town hall, 75% of the town hall respondents say that the human resource planning activity within the analyzed institution is at a medium level and 25% to a large extent, considering that the most important criteria (45%), the possibility of organizational development (30%) as well as the quality of services rendered to the citizen (20%), which should be considered in the proper planning of a human resources need are high volume of individual tasks and multitasking.

Respondents consider that the staff is largely prepared in a percentage of 20% and 70% think they are at an average level, with a 10% considering low qualified staff. They also consider staff fluctuations to be a major threat (55%) and 35% say they are affecting them at a medium level. In the town hall chosen for this study, the recruitment process within the institution is done 100% through a selection interview and a written exam, the latter being applied for more than 85%, which actually applies to civil servants.

Most employees, at least 60% of the respondents are largely familiar with all the attributions in the job description, and as a result 15% of them consider that the basic attributions are largely outweighed by the jobs in the job description, and 60% say that only occasionally, depending on the workload, 25% are not affected by that inconsistency.

Regarding the employees' development, only 40% of them can offer an opportunity for some training courses annually within the Town Hall, 10% half-yearly, 30% quarterly, 5% monthly and 15% never. Normally, professional performance assessment is applied annually, but the current management, taking into account the large number of young employees, performs more occasional valuations and for beginners, control and half-yearly assessments.

As a result of the analysis of some key performance indicators, questionnaire results, and comments from management representatives, which led to more thematic discussions, 80% are satisfied with the new reward system, 10% in large measure and also 10% to a small extent. It can be appreciated that the employees' performance is usually rewarded to the extent of expectations (30%), 60% of a medium level, proving that the principle of equality and non-discrimination is observed.

In 20% of cases, financial rewards are appreciated, 25% are non-material rewards, and 55% have voted for the opportunity to promote and advance. Respondents appreciate the HRM strategy at an average level of 60%, as being only 25% effective and 15% consider it to be efficient, to a small extent, the efficiency being reflected also by the positive evolution of the relevant indicators in the annual financial statement, analyzed over the last three years.

3. Conclusions

From the analysis of some theoretical elements specific to the studied organization, as well as the research results, one can easily observe the necessity of human resources as the basic resources and the only creator of value, which in practice explains the great social responsibility, not only financial, of the managers of the town halls and especially the mayor's.

Although the indicators of managerial efficiency reflected as elements of the annual financial statements highlight an efficient economic and financial activity at the level of the town hall analyzed, the analysis of HRM implementation in this case reveals an almost average social efficiency as assumed by the human resources management of the town hall.

That is one reason why it would be necessary to reconsider the respondents' evaluation, by approaching the reality reflected in the annual financial statements, a

correlation of these assessments with the internal regulations, the Organization and Functioning Regulations, the improvement of the existing plans, the recruitment process, the professional improvement, with the harmonization of the criteria of appreciation and reward for ensuring the correlation performance-reward-satisfaction of work. Only by complying with these conditions for the staff of the town hall analyzed could all its needs and the HRM be satisfied 100%, precisely in order to obtain results in terms of efficiency.

There are indeed cases in which respondents' responses have led to realistic assessments which, to a large extent, these have also confirmed compliance with legal provisions in the field such as the Law on the Status of Civil Servants, but some cases of non-synchronization with these legal provisions referring to the recruitment of staff, which should be done 100% based on contests and interview, staff assessment should be mandatory once a year and should have been reflected by the highest percentage of respondents.

In other words, it appears that the mayor and the managers at the other managerial levels did not pay enough attention to recruitment and professional training, and in correlation with the fact that in 2017 nearly 70 posts were reduced, it can be understood why many the respondents are familiar with the duties of the job description, at a medium and a small level, but also because many of them fulfill other tasks other than those in the job description.

A comparison of the respondents' assessments with the realistic annual assessments of individual performance based on self-evaluation reports approved by senior hierarchical management would have been interesting, but also with the organization performance assessments over time. That is why I consider that this research remains open to other ideas and proposals, and can continue to extend to the economic entity and then to comparisons between entities as well as to clarify the issues that are suspected to be deviant and realistic or in accordance with the legal provisions in force.

BIBLIOGRAPHY

1. Andreş S., *Management . Sinteze, teste, îndumări*, Eftimie Murgu Publishing House, Resita 2012.
2. Andreş S., *Managementul Resurselor Umane. Sinteze, teste, îndumări*, Eftimie Murgu Publishing House, Resita, 2009.
3. Andreş S., *Managementul participativ-cale de crestere a eficacitatii managerilor si a eficientei organizatiei*, Mirton Publishing House, Timisoara, 2006.
4. Andreş S., *Analiză privind implementarea managementului Resurselor umane la nivelul primăriei unui oraş din judeţul Caraş-Severin*, paper published in the Eftimie Murgu University Annals, Fascicle II, Economic Studies, 2016.
5. Bibu N.A., Predişcan M., Sala D.C., *Managementul organizatiilor*, Mirton Publishing House, Timisoara , 2008
6. Bibu N. A., Coordonator, *Managementul organizatiilor publice*, CECMA PARTNER, Timisoara, 2002
7. Nicolescu O., Verboncu I., *Managementul organizaţiei,* Economica Publishing House, Bucharest, 2007.
8. Miles R., Snow Ch., *Designing Strategic Human Resources*, in Organisational Dynamics, no. 3, 1984
9. Romanian Constitution revised.
10. www.mfinante.ro.

USAMV MEEARD MASTER PROGRAMS IN ENGLISH AS MEANS OF INTERNATIONALISING ACADEMIC EDUCATION FOR THE GLOBAL LABOUR MARKET

Suzana Cismaş

Assoc. Prof., PhD, University of Agronomic Sciences and Veterinary Medicine, Bucureşti

Abstract: International Master Programs aim to prepare students for cultivating their own capabilities and skills to act upon business and societal opportunities, needs and challenges, in order to implement successful businesses and innovations in a global and changing business environment. Such programs should provide deepened theoretical and practical knowledge about strategy, innovation, entrepreneurship, networking and business growth, and, at the same time, systematically incorporate sustainability and internationalization aspects. The focus is on achieving know-how by networking and generating international growth in both established and new businesses. Students should participate in a real-life strategic process which requires acting based on assembled principles and take part in improving a business idea (e.g. developing a business plan for a start-up, or a new venture within an established organization). Broadening knowledge on innovation occurs by the selection of elective courses and the option to do an internship.International Master Students should be given the opportunity to acquire know-how in the field of business administration and become familiar with research methods on current trends in research. Writing, analysis and research skills will be activated through writing the master's thesis. During this year it should also be possible to study abroad one semester.

Keywords: academic internationalisation, Master Programs in English, entrepreneurs, global job market

Sustainability in academic education centres on social and environmental aspects as important complements to the economic perspective. Questions on this issue get enhanced attention in today's firms and organizations. In the business school framework, the academic institution needs to collaborate with companies and organizations in many different ways: internships, guest lectures, company visits, essay assignments and case studies from companies. Apart from the traditional settings, full/part-time, studies could be done by distance learning as well. International Master Studies will provide the necessary tools to implement the internationalization in the candidates' own company. **The targets of such programs are:**

- To step up company internationalization and to promote foreign trade activities.
- To develop a wide perspective and comprehension frameworks for all aspects integrating entrepreneurial relations at international level.
- To provide professionals & companies with practical and useful tools and guidelines, from both strategic and operational points of view, aimed at managing the internationalization challenge in a secure and successful way.
- To serve as an engine and turning point for companies and professionals to carry out their internationalization plan, especially small and medium enterprises.

- To bring solutions in all sectors involved, from both commercial (trading, documentation, payment methods, risk protection) and operational viewpoints (logistics, global operations).
- To generate quality and personal improvement for all participants, and to contribute to the enhancement of their technical skills, enabling growth on personal and managing levels.
- To raise professional and entrepreneurial awareness on international trade activities.

The figure below outlines the future of work in globalised economy and communication settings. It summarises the reality we face nowadays. It may well act as a flowchart indicating the course of setting academic didactics, objectives and curricula for the training programs of forming prospective managers, and for cultivating the entrepreneur spirit in successful business initiatives.

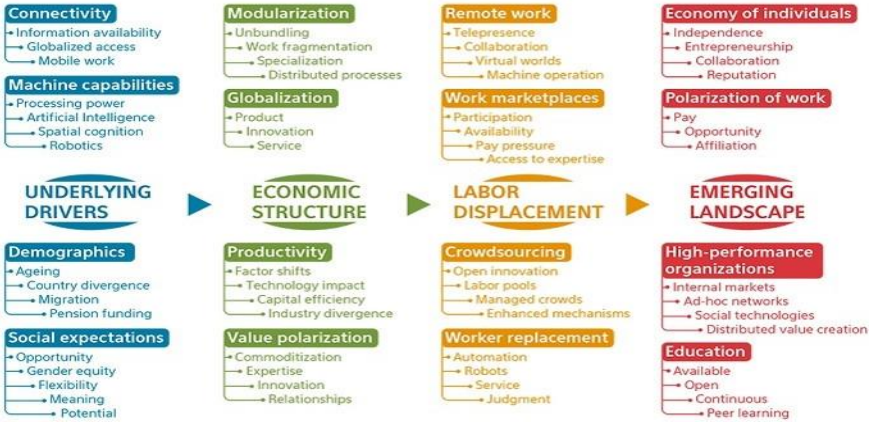

Fig. 1. The future of work, cf. www.futureexploration.net

Only few business schools give master students the opportunity to do an internship within a company in the country or abroad, and they should be more numerous, as this activity has high educational relevance, especially if organised by students themselves in firms they find interesting. Such internships provide good opportunities to put theoretical knowledge into practice and gain valuable experience and new contacts. Studying abroad is not only interactive and challenging for learners, but also a valuable experience with future employers. Internationalization is an important area for universities who are continuously working to offer candidates the best of all available opportunities. Hence, g**raduates will be fully trained for:**

- Promoting the internationalization of the company and its foreign trade activities.
- Developing a broad vision and a framework for understanding and keeping in step with the various elements for worldwide business relations.
- Providing professionals and companies useful tools and performance standards, both strategic and operational, to govern securely and guarantee internationalization success.

The globalisation of world commerce, communications, financial markets, and transports has generated a new world order, which can be seen reflected in the way companies are managed. Master Degree courses in investment strategy and internationalisation are innovative courses in the international panorama and have been designed for graduate degree holders of different areas who want advanced and in-depth knowledge of international management. Competencies obtained are pivotal for the practice of management, which is increasingly international and global. In point of objectives, the master courses aim for the development of technical and behavioural competencies appropriate for business management and for meeting challenges posed by international companies. In addition, the courses grant high level training focused on all aspects related to

a borderless world of business management. Furthermore, such academic training should demonstrate complementary articulation of professionalism, research and application. Graduate degree holders wishing to develop their conceptual capacities, gain solid analytical skills and be up-to-date so as to be able to work effectively in the area of management and international business management are the ideal candidates for programs like these.

When the job market falters, many employees try to remain unnoticed for fear they may be made redundant. Nevertheless, firms save the people who stand out because they well manage their managers. So instead of being the good-enough team member the boss has trouble remembering, become noticed and indispensable by doing the following:

1. Understand the manager since managing upward requires empathy. For success try seeing the world from the manager's perspective. Instead of being frustrated, observe work styles and dialogue preferences, and adapt. Read the manager's reactions to the way reports provide data.
2. Stay few steps ahead as employees who anticipate the manager's needs before they arise are seen as leaders and problem solvers. If one starts thinking like the boss, one can take the initiative.
3. Be indispensable by learning the boss's weaknesses and compensate with subordinate strengths.
4. Approach the manager about issues in work styles. The common frustrations employees have are micromanaging bosses and absentee ones. People think it is risky to address such problems, but, if handled professionally, this attitude increases the manager's esteem for the employee.
5. Ask for more responsibility without overstepping own boundaries, as, ultimately, the immediate boss controls projects and promotions, so such trust is needed. An effective way to gain an audience with company leaders is to ask for more responsibility, so identify a big project and volunteer for it. Offer to head an initiative. Become the resident expert on new issues or organize company events. Suddenly, people come with questions and view you as a leader. Ultimately, make yourself valuable. Not only will you get respect, but you may get a raise.

Professors' skills must develop so that they successfully manage managers while they are still university students. Here are academic education guidelines for training managers' managers:

- Motivate every member of the team, even if they are very different
- Adjust management and personal style to the requirements of different situations
- Resolve conflict more effectively in a wide variety of contexts
- Get more done by using the best delegation techniques for each situation
- Turn difficult people and poor performers into team players
- Win cooperation and trust from people in the organization
- Increase confidence, leadership skills, and professional satisfaction in the job
- Successfully e-manage people and fellow managers
- Use positive & corrective feedback to influence problem employees & maximize productivity
- Network & learn from a diverse group of peers of different functions, industries and countries
- Develop a personal action plan to implement back at work
- Learn and practise people management skills using case studies, real examples and role plays

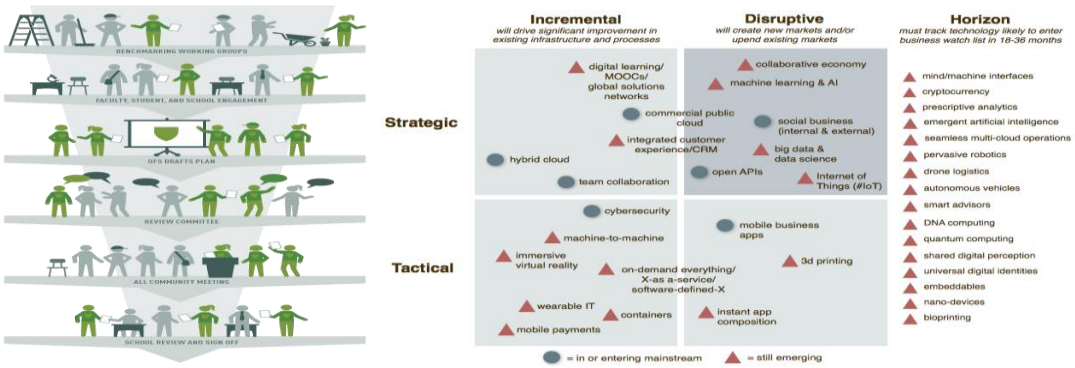

Fig. 2. Conclusive flowchart with successive stages in managing managers via academic e-environments, cf. www.astd.org

Problem-Based Learning (PBL) organised as project-work and employed in Denmark since 1974 is perhaps the most successful didactic strategy granting solid learning to all international students. If our university could implement this strategy, its scientific visibility will be enhanced due to more effective, rapid and long-lasting learning, generating skilled professionals, efficient on the global job market. PBL facilitates teamwork accelerating professional and cultural integration.

Here follows an outline of the functioning of this structure, bringing clear benefits if/when implemented in UASVM MEEARD.

The international students who attend the programs conducted in English generally come from around the world, the majority from outside the European Union. Integration involves multi-cultural teamwork from the very beginning, as they come with various cultural backgrounds from different academic traditions and they need to learn to cooperate in teams on a full-time basis. Functioning in team-work and experiencing cultural and language problems are challenging. It calls for high social, communicative and cooperative skills from the students. Project themes should stem from real-life problems. As such, there is a need to foster close cooperation with (local) industry in order to clarify real problems. Each problem-based project work comprises problem analysis and problem definition in engineering terms, problem solving, as well as documentation in the form of a report or a scientific paper/poster. Students discuss the project and carry out designs, simulations, as well as communications, using adequate and available software tools. After lectures, the learners are expected to go to their group to solve assigned problems or simulations based on the content of the lecture. The professor facilitates the process. The students learn how to communicate and cooperate in solving key engineering issues as part of a team. They learn how to handle professional debates in situations like problem definition and argumentation for their personal choice of solution. They learn how to argue about and explain in scientific terms what they believe is the correct solution convincing other group members. Likewise, they must be able to listen to the arguments of their group members and negotiate the measure to take. In this sense, argumentation proves to be a good way to learn. Furthermore, students also learn how to organise teamwork and learn that it cannot function effectively if members do not do their share of the work. In this way, the students adopt a certain attitude towards work that is different from those students doing traditional individual university study. Moreover, PBL students get the feeling of safe social surroundings. Teamwork also has the effect that students encourage each other, particularly with regard to problem solving, and they assign certain sub-tasks for each group member. In order to succeed in such individual tasks, the student must read the literature, seek out additional information, including scientific papers, search the Internet and operate certain programs if needed. The project offers opportunities for students to reflect on their professional work. As compared to traditional university

teaching, PBL obviously improves the learning effect twofold: an increased program completion rate and an average completion time within the prescribed duration. Students learn and socialise professionally. Discussion, argumentation and application constitute strong study methods, both for bright students and for those who may be average. It might not be possible for foreign students to be directly integrated into PBL models from the day they arrive and be expected to work together in groups with other students who already have experience with this structure. Therefore, an introductory term should be set up for foreign students only. They will be trained and examined both in the content of the report and in the process of their teamwork, including their ability to communicate with fellow students and teachers. They must be able to demonstrate group-work capabilities. They cannot study further if their technical or communication skills, such as language skills or cooperative attitude, do not meet the required standards. Adapting to a different culture at the new university, and to a new country generally, is a major challenge for students in the introductory program. Moreover, students also have to closely interact with peers of other nationalities in project work. The introductory academic program is designed to provide assistance that allows them to adapt to the cultural novelty. The aim is to develop skills and learning habits for all students so that they can interact with staff and other students and benefit from the learning concepts used. New students will become able to appreciate, benefit from and contribute to the diversity of the academic population. Those who will accept responsibility and make positive contributions to the current increasingly interdependent and multicultural world can create academic understanding, foster intellectual tolerance, and cultivate freedom and integrity. The foundations of successful studies also rely on the fact that students establish a strong social network during this introductory program.

The student enrolment program can be fostered with the provision of scholarships, which should be jointly sponsored by the government and the local industry. Multiple strategies can be implemented for successfully coping with such responsibilities, such as the ones illustrated in the next flowchart. They aim at pointing to learning outcomes to be achieved by tertiary education professors in working with their international master students:

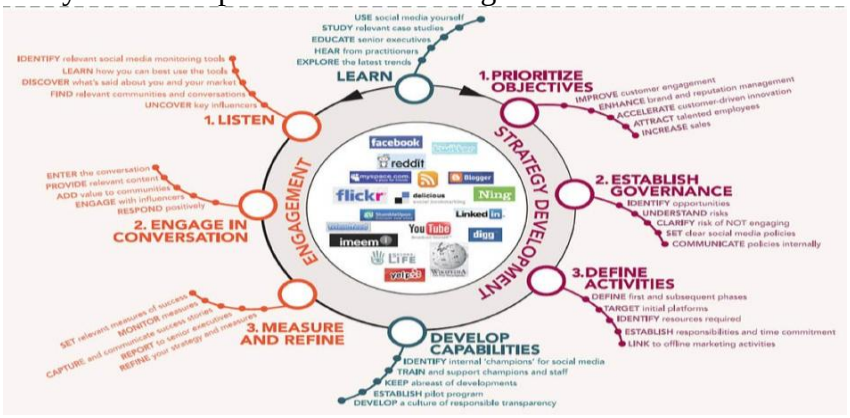

Fig. 3. Social learning strategy framework, cf. www.ahtgroup.com

Traditionally, a critical point is the formation of groups at the start of each term. These groups partly stem from professional interest in a particular subject, or from personal preferences. As a rule, groups must include both native and international students.

Generally, most students quickly learn to function well in teamwork situations. However, a number of problems can occur: difficulties with language, and different backgrounds in the way the study is organised. Also, the dependency between the members of the group is very high: one is responsible not only for own study, but also for the fellow students', which is a new concept for some.Theaim of learning abroad is to adjust to another

way of studyingand to acquire different ways of learning things. Aspects such as prestige or punctuality differ across cultures and need to be given adequate consideration.

stakeholder engagement aspirations
An initial exploration of your drivers and aspirations for better engagement.
champions group
Creation of a "champions group" to lead the engagement pilot.
stakeholder mapping
Initial mapping of stakeholders.
materiality assessment
Initial assessment of the issues material to stakeholders.
stakeholder panel
Convening of a stakeholder panel to provide an external perspective of the stakeholder process.
draft stakeholder plan
Draft a stakeholder plan identifying engagement aspirations and actions for year one.
engagement
Initiation of engagement processes and review of the engagement process.
People & Culture
Opportunities & Growth
Corporate Reputation & Practices
ENGAGEMENT
Industrial
Reward & Recognition
Work

Fig. 4. Enhancing engagement strategies to avoid management errors cf. www.rossdawson.com

However, the decisive factor as to whether a student succeeds or not is his/her English language proficiency; at more abstract levels it is seen as the ability to communicate. Worldwide English tests actually convey little information about conversational skills. Different pronunciation, accents, and syntax customs often make dialogues difficult, an issue that is mentioned particularly in connection with group work and points to obvious inadequacies in English qualification testing at universities. Other problems seem to stem from regional differences in using English. Even though students from the same part of the world understand each other's spoken English without problems, local language conventions can make it extremely difficult for people from other parts of the world to comprehend what is said. Sometimes it generates subsequent misunderstandings, especially in groups suspecting they are discriminated. Less evident is the fact that, due to the teamwork model, the assimilation of inexperienced students into groups can directly affect the grade given for the project work, so, in certain cases, there is reluctance in accepting new members into groups.

The university should have a very strong tradition of undertaking PBL in collaboration with the industry. Hence most master students will complete their Master's Degree thesis project in some form of collaboration with an industrial partner. The benefits here are mutual. The students work on real-life engineering problems, often receiving support in the form of equipment or access to in-house expert knowledge, and the companies receive a thorough analysis and proposed solutions to their problem, as well as a base for recruiting the students when (or even before) they graduate.

Globalisation entails internationalization of academic education, mainly via master programs. Although Project-Based Learning, in combination with project oriented teamwork, proves its worth, it is very different situation from what most students know at other universities.

A large number of skilled graduates around the world are looking for an opportunity to study abroad, combine professional with personal development and explore another part of the world. In addition, business has become international and continues to expand worldwide. In the information society increasingly more consumer products require progressively more knowledge to produce. Given this, knowledge and competence have become some of the most competitive parameters.

Acknowledgement
I would like to express deep appreciation and gratitude for the research and study invitation I received from Professor Pascal Marquet, Dean of the School of Education at StrasbourgUniversity, Director of LISEC-Alsace Interuniversity Laboratory of Sciences of

Education and Communication, a role model for academic generosity, competence and performance.

BIBLIOGRAPHY

[1]. Baca, S., *University as Seen by Foreign Students – Analysis of Practical & Intercultural Issues*. Aalborg University International Committee 1999 www.auc.dk/international/access_auc/rapport

[2]. Burd, B, Buchanan, L. (2004). *Teaching the Teachers: Teaching & Learning Online.* Reference Services Review.32(4), pp. 404-412.

[3]. Cismaş, SC, *Culture-FairAssessment*, Diversitatea lingvistica si culturala, factor al dezvoltarii europene, Eds. Stoean, Magureanu, Constantinescu, Editura ASE, Bucuresti 2002, p. 646-651

[4]. Cismas, SC, *Entrepreneurship and International Business*, 12th International SEA Conference, 2017 Ovidius University, Constanta, Romania, http://seaopenresearch.eu/testi/ http://seaopenresearch.eu/Document/Article/NORD5_16.pdf

[5]. Cismaş, S.C., *Evaluation Criteria for CLIL Modules in Entrepreneur Education,* in GIDNI – Globalization&National Identity Studies on Strategies of Intercultural Dialogue, Social Sciences Section, I Boldea (Ed.) Arhipelag XXI Press Tirgu Mures, pp. 619-632 http://www.upm.ro/gidni3/GIDNI-03/ GIDNI%2003%20-%20Social%20Sciences.pdf

[6]. Cismaş, SC, *Education Catering for Professionals'Communication Needs on the Global Labour Market* WLC2016 Vol XV, p 202-207 EpSBS e-ISSN 2357-1330 Ed. Sandu, Ciulei, Frunza, Future Academy http://dx.doi.org/10.15405/epsbs.2016.09.26 epsbs(2357-1330).2016.9

[7]. Jefferson, A, (2009) *Guide to Learning for Managers and Participants.*San Francisco: Pfeiffer.

[8]. Kjersdam, F, Enemark, S, *The Aalborg Experiment: Project Innovation in University Education*. Aalborg: AalborgUniversity Press (1994).

[9]. Larsen, L, Fink, F. *Issues on Globalisation of Engineering Educations.* In: Michel, J. (Ed.), The Many Facets of International Education of Engineers. Rotterdam: Balkema (2000).

[10]. Marquet, P, *Obstacles to the use of ICTs in training and consequences for the development of e-learning and m-learning*. Education. Knowledge and Economy, 2011. pp. 183-192. 10.1080/17496896.2010.556483. DOI: 10.1080/17496896.2010.556483

[11]. Moeslund T, Larsen L, *Setting up a Master's Program – approach & applications*. Proc. of the Scandinavian Conference on Image Analysis (SCIA '99), Kangerlussuaq, Greenland (1999).

[12]. www.esn.auc.dk/masters/index.html

ACADEMIC E-ENVIRONMENTS AS PLATFORMS AND FACILITATORS FOR FUTURE E-MANAGERS

Suzana Cismaş

Assoc. Prof., PhD, University of Agronomic Sciences and Veterinary Medicine Bucureşti

Abstract: Mutual learning across all management levels is the attitude to instil, so professors themselves should be role models in the academic environments training managers via e-learning or traditional didactics. Professionals supervising team leaders take steps to manage management thus ensuring high quality work and effective group results. The recommended course of action is an individual assessment of each manager's needs and current work; with that information, elaborate personalized development plans with customized reading lists on key issues like feedback and time management; observe the inspected managers in action by attending their staff meetings and monitoring how they face challenges; protect autonomy but get realistic insights on what happens within the team; be open about intentions, focusing on improving work as the goal. Discuss best practice and explore alternatives, asking questions that show curiosity rather than judgment. This practice is in itself a role modelling exercise for inspected managers so they can provide the same feedback to their subordinates.

Keywords:managing managers, e-environments, university education, effective didactics, life-long learning

The globalised world exceeded space and time boundaries, imposing faster reactions and constant adaptation. Behaviour patterns have been significantly transformed. E-environments pervade and prevail, so social and professional lives are inconceivable without internet connections. Economy and education require new types of graduates, able to easily surf the web, work on e-platforms and life-long learn. Hence e-management is everyday reality, and, in its turn, needs managing as well. As a brief definition to start with, managing managers in e-environments means:

- aligning goals across the hierarchy
- overseeing peers' work
- including organizing, communications, operations, or fundraising
- building well assembled teams
- complying with planned goals and expectations
- monitoring the work and engaging in it along the way
- creating accountability and learning
- setting targets, checking ongoing progress, observing & giving feedback
- assessing outcomes
- helping subordinates advance their careers
- coaching managers for developing the culture & capabilities needed by their teams
- training for the new status in the case of the often neglected transition from individual contributor to manager

In this context, educating e-managers becomes paramount and the academia plays a key role, as managers and how they manage their reporting staff set the tone for the entire

business operation. Moreover, the majority of communication about the business is funnelled through the appointed managers. When employees resign, the top reason for their resignation is their relationship with their boss. People leave managers, not jobs or employers, so this is why educating them and coaching them for success matters to any successful enterprise.

Best practice in managing managers in e-environments includes:

1. Focusing the agenda on the details of managers' management that can improve outcomes: how to schedule contributions, how to organise work and how to capitalise on available resources.
2. Teaching by setting a good example and by modelling. In e-managing other managers, one has to model management behaviours for staff members, like delegating effectively, providing useful and regular feedback, conducting verifications, hiring wisely, practising exactly what they themselves need to be good at.
3. Seeing managers in action by finding modalities to observe the professionals in the act of e-management, by giving feedback on what was noticed and by implementing the next activities:
    - inspecting check-ins and strategy e-meetings occasionally
    - watching a manager providing e-feedback
    - going on site visits together
    - conducting virtual job interviews together
    - reviewing performance evaluations
4. Seeing the work in action by contacting all layers of staff in the hierarchy; requiring periodical reports on crucial tasks for the organization; observing, taking samples, discussing work sections and achievement processes; shaping higher-level strategy, identifying where to intervene, and modelling operational attitudes to the subordinate managers.
5. Getting to know the managers' teams, which has three-fold benefits: first, clear & real outlook on actual facts; second, easiness of approach in case of problems; and third, identifying upcoming talent and cultivating the best people in the team. Conducting exit interviews for staff members who leave could also be an effective modality to improve work quality. In all such activities, transparence with all parties involved is a must, so that objectives are better understood and everyone's experience becomes valued, in order to spot new opportunities coach.

Strategies to help subordinates become proficient managers are varied. Responsibilities are two-fold in managing e-managers: on the one hand there is ensuring that they catalyse good work (as with any employee) and on the other hand there is the act of effectively supporting own teams. Here follow certain suggestions the e-managers we train in universities may use for assisting their subordinates in developing into good managers in their turn, as their careers progress:

- Model the correct and effective behaviour as people learn how to lead from their bosses, so make sure to manage people in the way expected of them to manage their own teams.
- Change coaching focus: not only work specifics, but also minute exploration of managers' relationships with their direct reports, for the shared responsibility to develop people.
- Compliment good achievements and their authors in public; give people opportunities to demonstrate their credibility and professionalism in front of others. Praise them publicly, ask for their advice in front of others, or assign them part of a presentation that enables them to share their expertise. Criticism is provided privately in a way that never undermines them. If the inspector respects the person and the job s/he is doing, the subordinates will, too.

- Use an apprenticeship model with individualized attention, teaching managers and observing them in action, with real work together, giving opportunities to explain what and how to do.
- Micromanaging things (participate in their team e-meetings, watch them give e-feedback, or conduct e-job interviews).
- Give them space and do not dictate exactly how employees perform in their e-jobs; allow the inspected managers to lead in their own way as individuals and discover what is authentic.
- Adopt the same curricula if the organization offers formal training for new managers or send up-and-coming leaders to executive education programs.
- Get to know those managers' team rules and interact with the direct reports. Be familiar with players so as to give relevant feedback. On the other hand, never challenge their authority and chain of command, accountability, responsibility. All interactions must be open&visible with the explicit goal of better understanding the team and helping the inspected manager. Do not close off all communication, have an open door policy for serious concerns.
- Find out how the members are doing, and be most supportive as a mentor to direct reports by using a 360 tool to assess the status quo for the role model. Be consistent in requests and do not wait for your annual performance review to ask for input. Feedback has to be immediate and connected to the ongoing work.
- Give hands-on advice and training by focusing weekly check-ins with each person on under-standing individual progress, but also getting feedback on how the team pursues the targets and remains in step with the schedule. The majority of the time spent together should be centred on problem-solving regarding their direct reports.
- Convince the company to provide structured trainings on topics such as active listening, management best practices, diversity and inclusion, with all managers attending together.

To help employees grow, individual contributors are given an opportunity to try out managing on project basis. It resembles university project-work, with similar skills and goals, thus preparing students for their future line of work. Such practice facilitates life-long learning and makes a smooth transition from tertiary education to the world of work and the global job market. Hence small teams are matched up with the adequate experienced professional manager and regular checks ensure that such teamwork sets the aspiring candidates up for small wins early on and also motivates them. Here follows the most widely used tool for drafting projects, the one-page plan for project basics, easily and successfully implemented in both environments, via traditional procedures or e-learning.

Stream	Questions, Success Criteria, Artifacts and Health Checks						Target
1 Ask Right Questions	Why is this project is being undertaken?	Does this project align with organisational goals?	Is there a clear business case for this project?	Who is funding the project and are there enough funds?	Is there a clear picture of the outcome of this project?	Have the success factors been identified?	**All the right questions are asked at the beginning of the project**
	The difference between "AS IS" state and "TO BE" state clear understood and documented?		Has the expected 'change impact' on people, processes and systems been identified and documented?				
2 Success Criteria	Project aligned to organisational goals	Success and acceptance criteria established	Project has effective management sponsorship	Project has stakeholder agreement on deliverables	Project has clear accountability, roles and responsibilities	Project is based on a realistic budget and schedule	**All success criteria established, aligned and met**
	Project delivered on time, budget & business case	Project achieved original goals and aims	All stakeholders understand change impact	Alignment on communications and metrics	Formal change management in place	Deal with high technical risks early	
3 Project Artifacts	Project Mandate	Project Brief	Project Initiation Document (PID)	Business Case	Project Schedule & Budget	Project Org. Chart	**All project artifacts are produced "fit for purpose" & organisational requirements**
	Resource Plan	RACI Matrix	Quality Plan	Communications Plan, RAID Log &Status Reports	Deliverables Summary	Project Store	
4 Health Checks	Consistent communications on key metrics to all stakeholders	Are stakeholder expectations being managed throughout the project?	Is there enough sponsorship and management support?	Is there a realistic schedule that includes all work, dependencies and resources?	All stakeholders bought into and accept the project schedule?	Is change control used for changes in scope, budget, performance and deliverables?	**The project meets all health checks**
	Is the business case being regularly reviewed to make sure it is still valid?	Is the project plan being executed as planned and communicated?	Are key technical risks being tackled early in the project?	Are risks being identified proactively with contingency plans being developed?	Are the right resources with the right skills at the right time being obtained?	Are issues being aggressively pursued?	

Fig. 3 One-page plan for project basics, cf. www.KigoSpace.com

Mistakes e-managers make managing have different sources. In modern, people-oriented and forward-looking organizations, appointed e-managers show traits such as these:

- Value people
- Believe in two-way, frequent effective communication and listening
- Create an environment where employees are empowered to take charge of their jobs
- Are able to hold people accountable and responsible without using punitive measures
- Demonstrate leadership and the ability to set clear direction
- Believe in teamwork
- Place the customer at the centre of efforts and regard reporting staff as customers

In e-managers' job description, core job functions, traits, and abilities are listed. With it as a guide, the selection focuses on both the management skills & the candidates' cultural adequacy. It means the applicant has beliefs, values, and work styles congruent with those of the organization and collaborators' environments. Since they are in a position to influence large staff, the board must make sure that the decision process balances all components right. It includes showing commitment to empowering and enabling other employees to contribute their best work in e-media interactions.

With all this in mind, preventing e-management mistakes and ineffective decisions is highly important for a successful organization. Here are the most common e-managing mistakes:

- Fail to know employees as people: decent & civilised relations with reporting employees will make good managers, responsive to employee needs, moods, and life cycle events.
- Fail to provide clear direction: create standards and give people clear expectations so that they know what to do. If the manager makes every task a priority, people will soon believe that there are no priorities and that they never accomplish a complete task or goal. Achieve an appropriate balance, neither too rigid nor too flexible, that caters for clear leadership and direction without dictating or destroying empowerment and engagement.
- Fail to trust: all managers start out from a position of trust which lasts until the employee proves unworthy of such confidence. Lack of trust triggers unwanted acts:

micromanaging errors; constantly checking-up and tracking; suspicious attitudes; and excess admonishing.

- Fail to listen and value employees' opinions: it provides recognition and demonstrates values in action. When subordinates feel heard, they feel important and respected.
- Make decisions and then ask people for their input as if their feedback mattered. Along the same lines, create hierarchical permission steps and other roadblocks teaching people that their ideas are subject to veto (thus no one ever has suggestions for improvement).
- Fail to react to problems that increase if ignored. Many managers hope that uncomfortable issues, employee conflicts or disagreements simply disappear if they do not act. However, issues, especially among people, get worse unless something changes. Managers' proactive intervention is imperative in order to mentor or to give employees necessary skills to solve the problem. Drama interrupts productivity, distorts motivation, and alters engagement.
- Trying to be friends with employees. Develop supportive relationships with all subordinates and separate reporting from friendship. Friends gossip and complain about work or the boss, so there is no room for the manager in such contexts.
- Fail to communicate effectively & withhold important information. The best communication is transparent, with sharing known data, apart from what is confidential. Ask people for their ideas, opinions, and continuous improvement suggestions; if failing to implement their input, let them know why, or empower them to go through with their ideas themselves.
- Not treating all employees equally: perceptions of favours or of favourite employees under-mine all management efforts. It destroys teamwork, productivity and success.
- Make employees pay for management mistakes, rather than taking responsibility and acting with dignity. Neither employees nor senior managers show consideration for this behaviour. Such managers jeopardize their own careers without shifting the blame to others.

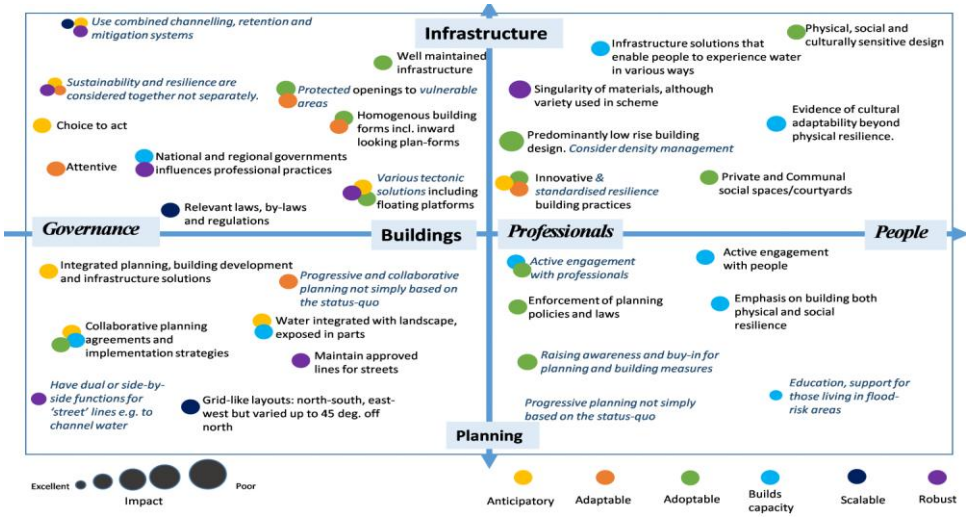
Use combined channelling, retention and mitigation systems
Infrastructure
Well maintained infrastructure
Infrastructure solutions that enable people to experience water in various ways
Physical, social and culturally sensitive design
Sustainability and resilience are considered together not separately.
Protected openings to vulnerable areas
Singularity of materials, although variety used in scheme
Choice to act
Homogenous building forms incl. inward looking plan-forms
Evidence of cultural adaptability beyond physical resilience.
Predominantly low rise building design. Consider density management
Attentive
National and regional governments influences professional practices
Various tectonic solutions including floating platforms
Innovative & standardised resilience building practices
Private and Communal social spaces/courtyards
Relevant laws, by-laws and regulations
Governance
Buildings
Professionals
People
Integrated planning, building development and infrastructure solutions
Progressive and collaborative planning not simply based on the status-quo
Active engagement with professionals
Active engagement with people
Enforcement of planning policies and laws
Emphasis on building both physical and social resilience
Collaborative planning agreements and implementation strategies
Water integrated with landscape, exposed in parts
Maintain approved lines for streets
Raising awareness and buy-in for planning and building measures
Have dual or side-by-side functions for 'street' lines e.g. to channel water
Grid-like layouts: north-south, east-west but varied up to 45 deg. off north
Progressive planning not simply based on the status-quo
Education, support for those living in flood-risk areas
Planning
Excellent
Poor
Impact
Anticipatory
Adaptable
Adoptable
Builds capacity
Scalable
Robust

Fig. 5. Contexts able to generate managing mistakes in e-environments, cf. Kuhlmann, www.articulate.com/rapid-elearning/free-ebook/

The contexts triggering managing mistakes in e-environments are worth analyzing, as coping strategies can be developed & taught in universities, thus helping entrepreneur environments. Managers make numerous mistakes in addition to the ones already enumerated, but the ones debated here constitute the profile of the e-manager most likely abandoned by all employees.

The reversed perspective should be adopted: manage your boss in e-management. Success should simply stem from the employee's ability to do the job, but, in real e-environments, raises, promotions, and perks may often depend on direct interaction namely on whether the subordinate can manage the manager rather than whether the manager is good at managing that subordinate.

Here follow certain attitudes that facilitate boss management:

1. Regard the manager as a resource, rather than an overseer or a parent; consider the boss a service provider who helps getting the job done by giving resources, making decisions and working inter-departmental issues to secure support for subordinates.
2. Keep all promises to earn the trust of getting the job done. So, when accepting an assignment, see it through. Never over-commit and always deliver.
3. No surprises. Frequent updates are the best and the only way with superiors and subordinates.
4. Take all duties seriously.
5. Do the best work, overcoming the obstacles others could not.
6. Give solutions not complaints. Never discuss issues without having solutions in mind.
7. Communicate clearly: speak & write in brief sentences, use concise discourse to make a point, and expose easily understandable ideas. It facilitates the e-manager's job making the others' easier.
8. Advise but then obey. Suggest a better alternative if possible, but, once the manager has made a decision, do the best to implement it, regardless of whether you agree.
9. Explain how to be better managed: help the boss understand how to facilitate your best work. This requires both self-awareness and the courage to speak up.
10. Over-prepare for every meeting with all task details. Often in e-environments, at least one hour of preparation is needed for each hour spent with the boss.
11. Show interest in the manager's career, to predict needs, get experience & perspective
12. Make the boss successful, so, in turn, the boss will make the employees successful.

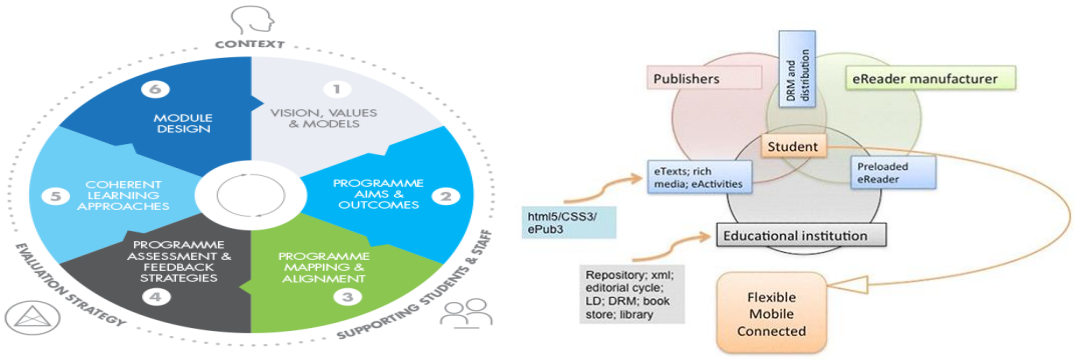

Fig. 7. Curriculum design process for e-learning management candidates, cf. http://www.cedefop.europa.eu/en/news-and-press/elearning

Program curricula:

1. The Experience of Being a Manager
   - Enabling subordinates to do what they are supposed to do
   - Specific challenges of motivating others
2. Values
   - Outline and their impact on work life
   - Productive and non-productive results of cultivating values
   - Identification of value conflicts in one person and in others
3. Personal Styles
   - Determine own personal style profile
   - Gain insight into the strengths and limitations of own profile

- Use behavioural clues to determine others' personal styles
- Ways to work more effectively with other personal profiles

4. Motivation
   - Employee motivation factors and their impact on behaviours and work settings
   - Modalities to tailor motivational efforts to individual employees and various situations
5. Listening, body language, giving feedback, and dealing with difficult people
   - Active listening to gain information and understand employees' perspectives
   - Effective application of positive and corrective feedback
   - Appropriate values alignment when dealing with difficult employees
6. Conflict Management
   - The dimensions of conflict resolution
   - Clarification of own preferred conflict-resolution styles for better conflict management
   - Use of different conflict resolution styles under different circumstances
7. Delegation
   - Different delegation styles: How and when to use them
   - Determination of appropriate delegation styles for various employees and situations
8. Understanding Organizational Culture and Subculture
   - The impact of organizational culture, subculture, and cultural blinders
   - Exploration of the assumptions that impact the team's thinking and actions
   - Identification and expansion of own team's culture strengths
9. Emotional Intelligence
   - The components of emotional intelligence
   - Honest and accurate assessment of own personality
   - Development of improvement strategies
10. Ethical Leadership
    - Identification of own group's values
    - Own vision for ethical leadership
11. Action Planning

- A specific plan for applying what is learnt back on the job
- Contact people who can support own action plans

As conclusions, the following should be pointed out: e-managing teams can be both difficult and challenging, especially in creating real team spirit and functional work cooperation. Money acts as a token of trust and a medium of information, allowing strangers to trade and entrepreneurs to focus their energies on their products & services. Trust is the essential value in a free-market society. E-environments are notably difficult when it comes to delegating tasks, motivating the team and creating a culture of accountability. Getting the most out of all employees and aligning the group to a corpus of objectives is paramount nowadays. Resolving team conflict and getting better output from subordinates is done by adapting the management style to each and every emerging situation.

Managers are the front line representation of any business, still, many of them lack fundamental training in managing people, and, even more importantly, they lack the values, sensitivity, and awareness required by effectively interacting with subordinates. Whereas skills and techniques are relatively easy to teach, the values, beliefs, and attitudes are harder to convey, and definitely more difficult for managers to learn. Yet, these are the underlying issues that make managers successful or not.

Acknowledgement
I would like to express deep appreciation and gratitude for the research and study invitation I received from Professor Pascal Marquet, Dean of the School of Education at Strasbourg

University, Director of LISEC-Alsace Interuniversity Laboratory of Sciences of Education and Communication, a role model for academic generosity, competence and performance.

BIBLIOGRAPHY

[1]. Bennet, A, Bennet, D. (2008). *E-Learning as Energetic Learning*. VINE: Journal of Information and Knowledge Management Systems. 38(2), pp. 206-220.

[2]. Brinkerhoff, R. (2006). *Evaluation Made Simple, Credible, Effective*. San Francisco: Berrett-Koehler Publishers, Inc.

Burd, B, Buchanan, L. (2004). Teaching the Teachers: Teaching & Learning Online. Reference Services Review. 32(4), pp. 404-412.

[3]. Cismaş, S.C., *Project Work*, Symposium on Advanced Topics in Electrical Engineering, ATEE 2000, the Polytechnic University of Bucharest, p. 49-54
http://iem.pub.ro/ro/evenimente/ATEE-2000/program_ATEE.htm

[4]. Cismaş, S.C., *AssessmentGrids for Cooperative Teamwork and Leadership,* in Globalization and National Identity Studies on Strategies of Intercultural Dialogue, Social Sciences Section, I Boldea (Ed.) http://www.upm.ro/gidni3Arhipelag XXI Press, Tîrgu Mureș pp. 607-618
http://www.upm.ro/gidni3/GIDNI-03/GIDNI%2003%20-%20Social%20Sciences.pdf

[5]. Cismaş, S.C, *Entrepreneurial Universities*, in Boldea I, Buda D (Eds) Convergent Discourses. Exploring Contexts of Communication, Arhipelag XXI Press, Tg Mureș, 2016, Section Social Sciences pp.625-640, http://www.upm.ro/cci/CCI-04/CCI04-Soc.pdf

[6]. Cismas, SC, *Entrepreneurship&International Business,* 12th International SEA Conference, 2017 Ovidius University, Constanta, Romania, http://seaopenresearch.eu/testi/
http://seaopenresearch.eu/Document/Article/NORD5_16.pdf

[7]. Clark, R, Mayer, R. (2003). *e-Learning and the Science of Instruction: Proven Guidelines for Consumers and Designers of Multimedia Learning*. San Francisco: Pfeiffer.

[8]. DeLuca, D., Valacich, J. (2006). *Virtual Teams in & out Synchronicity*. Information Technology & People. 19(4), pp. 323-344.

[9]. Elbaum, B., McIntyre, C., Smith, A. (2002) *Essential Elements: Prepare, Design, & Teach Your Online Course.* Madison: Atwood Publishing.

[10]. Jefferson, A, Pollock, R, Wick. C, (2009). *Getting Your Money's Worth from Training and Development: Guide to Breakthrough Learning for Managers & Guide to Breakthrough Learning for Participants*. San Francisco: Pfeiffer.

[11].Leacock, T (2005) *Building Sustainable E-Learning Culture*. Learning Organization. 12(4), pp. 355-367.

[12].Marquet, P, *Informatique scolaire: comment sortir de l'impasse?* In: Recherche&Formation, N°9, 1991. Le journal de classe. pp. 105-115; DOI: 10.3406/refor.1991.1049
http://www.persee.fr/doc/refor_0988-1824_1991_num_9_1_1049
https://www.researchgate.net/publication/307734450

[13].Marquet, P, *Obstacles to the use of ICTs in training and consequences for the development of e-learning and m-learning.* Education. Knowledge and Economy, 2011. pp. 183-192. 10.1080/17496896.2010.556483. DOI: 10.1080/17496896.2010.556483
https://www.researchgate.net/publication/233339754_Obstacles_to_the_use_of_ICTs_in_training_and_consequences_for_the_development_of_e-learning_and_m-learning

[14].Marquet, P, (2005). *Lorsque le développement des TIC et l'évolution des théories de l'appren-tissage se croisent*. Savoirs. 9. 105. 10.3917/savo.009.0105.

[15].Marquet, P, (2010) *Apprendre avec les technologies, Chapitre 9. Apprendre en construisant ses propres instruments*, p. 121, 10.3917/puf.charl.2010.01.0121. https://www.researchgate.net/publication/300724921_Chapitre_9_Apprendre_en_construisant_ses_propres_instruments
[16].Rossett, A. (ed) (2002) *The ASTD E-Learning Handbook: Best Practices, Strategies, and Case Studies for an Emerging Field*. New York: McGraw-Hill.
[17]. Wick, C, Pollock, R, Jefferson, A, Flanagan, R (2006) *The Six Disciplines of Breakthrough Learning: How to Turn Training & Development into Business Results*. San Francisco: Bernett-Kohler Publishers, Inc.
[18].Zepeda, S. (1999). *Staff Development: Practices That Promote Leadership in Learning Com-munities.* Larchmont: Eye on Education.

THE REAL ESTATE ADVERTISING SYSTEM THROUGH LAND BOOKS IN THE DESIGN OF THE NEW CIVIL CODE

Ioan Micle

Lecturer, PhD, "Aurel Vlaicu" University of Arad

Abstract: The Land Book is the centerpiece of legal relationships whereby real rights are constituted, transmitted, altered or extinguished, and the task is to give full and secure information on the legal conditions regarding the subject matter of these rights. This information relates to the individualization of the immovable property and to its content, the identity of the natural or legal person entitled to exercise a right over the property, the title on which the right is based, some limitations on the exercise of the right due to the holder's personal circumstances, strikes the good inscribed, etc.
The land-based advertising system is governed by certain fundamental rules called principles that provide it with superiority in relation to personal advertising systems and the achievement of legal, static and dynamic security of real estate.
In the new Civil Code system, the real estate publicity is based on the land book through which, as Art. 876 par. (1) NCC, the buildings are described and the real rights relating to such goods are shown; also in the cases provided by the law, other rights, deeds or legal relations may be entered in the land register if they are related to the buildings included in this legal means of providing real estate advertising. All these real estate rights as well as, where appropriate, certain limited legal acts or deeds generating legal relationships relating to the buildings subject to registration in the Land Book constitute the subject matter thereof. Real estate rights, whatever they are, which are registered in the land book there are tabular rights; they can not be acquired, altered or extinguished except in compliance with the legal norms of the Land Book (Article 877 of the NCC). As far as the material object of the tabular rights is concerned, this is the real estate, which after its inclusion in the land register can not be modified except in compliance with the rules it imposes in the matter.
According to art. 881 NCC, the entries are of three types: registration, provisional enrollment and scoring; registration and provisional registration have as object the tabular rights, while the marking refers to the registration of other rights, acts, deeds or juridical relations regarding the buildings which are already included in the land register; provisional enrollment and scoring are made only in specific cases
provided by law. Article 882 provides that actual rights under suspensive or conditionality are not enforced but may be provisionally entered; As far as the extinctive term or the burden of liberty is concerned, they can be shown both in the tabulation and in the provisional enrollment.

Keywords: land book, real estate advertising, enrollment, scoring, deletion.

1. The Land Book. In the new Civil Code system, the real estate publicity is based on the land book through which, as Art. 876 par. (1) NCC, the buildings are described and the real rights relating to such goods are shown; also in the cases provided by the law, other rights, deeds or legal relations may be entered in the land register if they are related to the buildings included in this legal means of providing real estate advertising. All these immovable property rights, as well as, where appropriate, certain legal acts or legal acts in the narrow meaning of which generate legal relations relating to the buildings subject to registration in the land book form the subject matter thereof.

The notion of real estate. Regarding the notion of real estate, art. 876 par. (3) The NCC has taken over the definition in Art. 1 par. (5) of the Law no. 7/1996 before the amendment brought by Law no. 133/2012. This text stipulates that "immovable property" means one or more adjoining land plots, irrespective of the category of use, with or without construction, belonging to the same owner situated within the territory of an administrative-territorial unit and identified by a cadastral number (1) (5) of Law No. 7/1996, republished, by immovable property, for the purposes of this law, "is the land, with or without construction, in the territory of a territorial-administrative units, belonging to one or more owners, identified by a unique cadastral number. " Therefore, the building, as a material object of the land book, has the meaning of land, with or without construction, and not that of land with everything embedded in it, as art. 537 Real estate rights, whatever these are, which are listed in the Land Book are tabular rights; they can not be acquired, altered or extinguished except in compliance with the legal norms of the Land Book (Article 877 of the NCC). As far as the material object of the tabular rights is concerned, this is the real estate, which after its inclusion in the land register can not be modified except in compliance with the rules it imposes in the matter.

For each building there is only one land-book, with one owner; more owners may be registered in the same land register only if they own the property in co-ownership of shares or deeds (Article 878 of the NCC). According to art. 879-880, an immovable property registered in the land book may be altered by affiliation, in the case where several adjoining buildings merge into a single building or if a part of a building is added to another building or, as the case may be, it increases its stretching, or by stripping, if a part of the building is split or the extent of it is reduced. in the case of gluing or stripping, the resulting buildings will be transcribed into new land books, mentioning the new cadastral number for each building, with the consequence of closing old and old land books respectively.

2. Entries in the Land Book. According to art. 881 NCC, the entries are of three types: registration, provisional enrollment and scoring; tabulation and enrollment provisionally covered the tabular rights, while the marking refers to the registration of other rights, acts, facts or legal relations relating to the buildings already listed in the Land Book; provisional registration and scoring are made only in the cases specified by law. Article 882 lays down that actual rights under suspension or under resolute conditions shall not be enforced but may be provisionally entered; as to the extinctive term or the burden of a free liberties, they can be shown both in the tabulation and in the provisional enrollment.

A. Entry of tabular rights Acquiring and extinguishing real estate rights.

According to art. 885 NCC, the real rights over the buildings contained in the Land Book as tabular rights are acquired both between the parties and third parties only by their inclusion in the Land Book on the basis of the restricted legal act or legal act justifying enrollment. Likewise, the real rights over the buildings registered in the funeral book will be lost or will be extinguished only by their deletion, with the consent of the holder, which must be given by authentic notary; such consent is not necessary if the right is extinguished by the fulfillment of the term shown in the entry already made in the land book or by the death or, as the case may be, by the termination of the legal existence of the owner if he was a legal person. if the right to be removed from the land book is enforced for the benefit of a third person, the deletion shall be done in keeping with the right of the person, except in the cases specifically provided for by the law which would allow the contrary; the final court decision or, in the cases provided for by law, the act of the administrative authority will replace the will agreement or, as the case may be, the consent of the holder. At the same time, art. 886 NCC provides that the modification of an immovable property right entered in the land book shall be made, unless the law otherwise provides, according to the rules established for acquiring

or extinguishing them, obviously with the same legal effects both between the parties and third parties.

Acquiring real rights without enrolling in the Land Book. The new Civil Code provided for certain situations as well as a generic possibility in which the real rights are acquired without the need to register such an acquisition in the land book. Article 887 para. (1) The NCC provides that real property rights, as extratrable rights, are acquired without their inclusion in the land book when they come from: inheritance; natural adhesion; forced sales; expropriation for a cause of public utility; in other cases expressly provided by law.

The second paragraph of the same text states that, in the case of forced sale, which is carried out in the course of the forced execution procedure, if the pursuit of immovable property subject to enforcement was not previously recorded in the land book, the real rights acquired over that immovable property may not be opposed to third-party acquirers of good faith, who do not know the exact legal status of the acquired asset.

If art. 887 par. (1) allows for the acquisition of real estate rights, in the situations shown, without the inclusion in the land book, no less, in the last paragraph, the text stipulates that the holder of the acquired rights will not be able to dispose of them through the land book the registration was made; from extratabular rights through their enrollment in the land book, and rights acquired in the shown ways will become real tabular real rights.

The documents on the basis of which the entries in the land book are made. Under the marginal, somewhat improper "enrollment conditions", Article 888 of the NCC lists the documents on the basis of which the entries in the land book may be made: the authentic notary's document, the final judgment, the certificate of inheritance or an act issued by the administrative authorities in cases where the law so provides.Therefore, any entry in the land book must be made on the basis of a document establishing a le Waiver of the right to private property entered in the land register.

According to art. 562 par. (2) NCC, the owner may renounce, by authentic declaration, his right to property on immovable property entered in the land register; the declaration of renunciation, entered in the land book, has the effect of extinguishing that property right. Resuming this principle, art. 889 NCC states that the owner of an immovable property may renounce his right by a genuine notary statement, which shall be registered with the cadastre and publicity office, for the registration of the removal of that right, where the commune, the city or the municipality, as the case may be, require the registration of the right to private property for his benefit on the basis of the decision of the local council, in compliance with the legal provisions on the transfer of immovable property rights, if another person did not request the registration of the property right in respect of that property acquired through extracurricular usutism. If such goods were bribed with real tasks, ie dismantling of property rights or legal or conventional mortgages, the administrative-territorial unit that took over the property is subject to observance of these tasks only within the limit of the value of the asset thus acquired.

The date of the effects of entries in the Land Book. The particularly important legal effects both between the parties and third parties of the entries in the land book are produced from the date on which they were performed. According to the provisions of Art. 890 NCC, which, in its first paragraph, stipulates that, unless otherwise provided by law, the entries in the land book will take effect from the date of registration of the applications, taking into account the date, time and minute of their registration all cases in which the application has been filed personally, by mandate or by a notary or, as the case may be, communicated by telefax, e-mail or other means ensuring the transmission of the text and confirmation of receipt of the application for registration with all supporting documents.

Thus, the principle of the priority of enrollments is formulated by taking into account, in determining this priority, not the date of registration of the acquisition of the real right in the

land book, but of the date when it was registered, including the time and minute the physical operation of registration of the application for registration.
Article 890 of the NCC contains special provisions concerning the registration of mortgages.
The text of the law provides that, in the case of mortgage rights, the order of filing of applications will also determine their rank; if several requests to register mortgages for the same immovable were received on the same day, by post or courier, the mortgage rights will have the same rank; if the applications thus received concern other real estate rights, they will only acquire a provisional rank only on a provisional basis and, at the request of any person concerned, the court will rule on the rank of the right in question and, if appropriate, invalid. if two or more real estate rights have been given equal rank, on receipt of the postal or courier requests on the same day, it will be preferred, irrespective of the exact date of the titles in the competition, was placed in the possession of the good or, as the case may be, the one to which the debtor has executed his first obligations, except for the mortgage, which will have the same rank; in the event that none of the acquirers has been placed in possession of the good or, as the case may be, the debtor has failed to fulfill his obligations with respect to any of them, it would be preferable to the person who first brought the matter to court on the basis of those provisions legal. These rules regarding the settlement of multiple applications on the same day, by post or by courier, will also apply if the same day a request for enrollment was submitted personally, through an agent or by a notary public or, as the case may be, by telefax, electronic mail or other means of transmission of the text and confirmation of receipt of the application for registration with all supporting documents, and request was received by post or courier. The effect of the priority of entries in the land book under the above conditions is also illustrated by the provisions of art. 891 NCC, which provides that in the event that two or more persons have been entitled to acquire, by acts concluded with the same author, rights over the same immovable property which are mutually exclusive, the person who has registered the first right shall be considered the holder of the right of tabulation, irrespective of the date of the title under which the landing book was registered.
Article 892 of the NCC regulates an exception to the principle of the priority of inclusion in the book land, for the hypothesis that such an entry was made by a third party acquirer of bad faith of the immovable property forming the subject of the right thus signed up. The text stipulates that a person who has been entitled, through a valid legal act, to register a real right for his benefit may request the deletion of a competitor's right or, as the case may be, a preferential status registration by another person, but only with the cumulative meeting of the following three conditions:
- the legal act under which the removal or assignment of the preferential status is requested prior to the one on the basis of which the third party has registered his / her right,
- the rights of the complainant and that of the third party to be acquired come from a joint author;
- Enrollment in the benefit of the claimant has been hindered by the third party by violence or cunning, as the case may be.
The cancellation or the granting of the preferential status may also be required if the violence or cunning has come from a person other than the acquirer but only if the latter has known or, as the case may be, ought to have been aware of this circumstance at the time of the conclusion of the contract to whom he has acquired the right in his favor. According to art. 892 par. (3) NCC, this right of action to demand the cancellation of the registration of a right in the Land Book under the conditions set out shall be prescribed within 3 years from the date on which the third party has registered for his benefit the right whose removal is required.
Individuals against whom tabular rights can be enrolled. According to art. 893 lit. a) the registration of a real right can only be made against the person who, at the date of registration of the application, is already registered as the holder of the right to which the registration is to

be made. Thus, the text establishes the rule according to which an entry in the land register is made only "against" the person who is already inscribed in the land book, that is, against the tabular antecedor of the person requesting the enrollment of the acquired right from it. the book of land, which is not confused with the principle of the relativity of the effects of the civil legal act. Indeed, as it has been pointed out in the literature, in the matter of land books, the principle of relativity of registrations wishes to highlight their continuity, the unbroken maker of the "chain" of acquirers of the same immovable property rights.

The new Civil Code provides for certain exceptions to the principle of relativity of entries in the land book;

Thus, a first exception is included in art. 893 lit. b), according to which the registration of a real immovable right can be made against the person who, before being enrolled, has the right to strike if both registrations are required at once. For example, the acquirer of the property right over another

of an immovable property registered in the land book, consent to the building of a mortgage on that good before he enters his property right; he will be able to request the enrollment of both rights in the land register, ie both the registration of the right of ownership and the mortgage, provided that both registrations are requested at once.

A second exception is provided by art. 894 NCC for the case where a real right subject to registration in the land book has been the subject of successive broadcasts without the enrollments being made; in this case, the latter may not require the enrollment of the right for his benefit unless he asks, with his registration, also the registration of previous successive acquisitions, which he will be able to prove with original documents or certified copies of the acts of transmission of that building, as the case may be. This exception only leads to the restoration of the "chain" of transmissions, which become tabular.

A third exception is given by the provisions of Art. 895 NCC, according to which inscriptions based on the obligations of a deceased person may also be required after the right passed on to the heir has been entered on the heir's name, but only to the extent that the heir itself is held by the fulfillment of these obligations

Presumption of the existence or non-existence of a tabular right. This presumption is the expression of the principle of material publication of the land book. According to art. 900 NCC, if a real right has been registered in the land book for the benefit of a person, it is presumed that the right exists for its benefit, if a real right has been removed from the land book, it is presumed that that right does not exist. These two presumptions take into account the probative force of enrollments in the land book. They are relative presumptions, which can be countered under Art. 900 paragraph (3) NCC, which provides that the contrary proof can be made only in the cases provided by art. 887 NCC, ie in cases where real rights are acquired without registration in the land book, as well as through a rectification action specific to the matter, respectively, if the entry in the land book does not correspond to the real legal status of the registered building, so that it can be rectified.

At the same time, art. 901 The NCC regulates the situation of a well-earned acquisition of a tabular right. Thus, the text stipulates that, subject to contrary legal provisions, anyone who has acquired in good faith any real right entered in the land book by virtue of a legal act for pecuniary interest shall be deemed to be the owner of the right in his favor, if, at the request of the true owner, the right of his author, that is, the acquirer of good faith, is erased from the land book. An acquiring third party shall be considered in good faith only if,

- at the date of registration of the application for registration of the right for its benefit, the following conditions are met:
  - it does not show the existence of any cause justifying its rectification in favor of another person;
  - did not know, in any other way, the inaccuracy of the contents of the land book.

These provisions also apply to a third party who has acquired in good faith a mortgage right on the basis of a legal act concluded with the landlord or his successor in title, as the case may be.

Action in tabular performance. All entries in the land book are operated on the basis of substantiating documents of legal acts and of legal facts in a narrow sense

the basis for the acquisition or creation of real rights in respect of immovable property subject to registration, which implies the fulfillment of certain obligations by the transmitter or constituent of such rights. What will happen if the transmitter refuses to hand over to the acquirer the documents necessary for the registration of the legal transaction agreed between the parties, for example, a sale / purchase agreement for the property belonging to the seller listed in the land register? The answer to this question is given by the provisions of art. 896 NCC, which provides that in cases where the person obliged to transmit, make or modify for the benefit of another person a real right over a building fails to fulfill his obligations to register in the land register, he may ask the court to has the registration; the right to action is prescriptive under the law. We are in the presence of a right to action specific to the matter of land books, known in the system of former Decree-Law no. 115/1938, as well as in Law no. 7/1996, in the form of the action in tabular service. It is defined in the literature as the action by which the acquirer of a real right of property requires the court to order the defendant to hand over the document necessary for the registration of the right in the land book and, failing that, to have it registered in the land register. If the action in tabular presentation has been recorded in the land book, the court judgment obtained in the case will be registered, of course, also against those who have acquired a right after the scoring.

As regards the period within which an action in a tabular service is to be granted, in view of the fact that it is the fulfillment of an obligation to do, that is to say the surrender of the documents necessary to carry out the legal transaction of the registration of the acquisition, the creation or modification of the right by the tabular antecedent, this will be the generic term of three years prescription, provided by art. 2517 NCC.

According to art. 897 NCC, the action for tabulated service may also be directed against the acquirer already mentioned in the land register if the legal act relied on by the applicant is prior to the one under which the right of the third party was registered and the latter was bad - credence at the conclusion of the act. The fidelity of the third-party acquirer entered in the land book is that defined by art. 892 NCC evoked above; it consists in preventing the applicant "by violence or cunning" from making his right in the land book, knowing his existence, even though such dollworks would interfere with someone other than the acquirer but only if, in that latter hypothesis he knew or, as the case may be, should have been aware of this circumstance at the date of the conclusion of the contract under which he acquired the right in his favor. Article 897 (2) provides that the right of action against the acquirer He shall be released within 3 years from the date on which he enters the right for his benefit, unless the applicant's right to action against the tabular antecedent has been previously prescribed.

B. Provisional registration. It is possible that at the time of acquiring a real estate right subject to registration in the Land Book, there is some legal uncertainty about its existence: until such an uncertainty has been removed, the legislator provided for the possibility of registering the acquisition of the right, but in the form of provisional enrollment, which has the same object as enrollment or registration itself, retaining this character until

removing the uncertainty affecting the acquisition of the right in question. However, once it has been removed, provisional enrollment becomes definitive.

Article 898 of the NCC provides that, except in other cases provided for by law, provisional registration in the land book may be required in the following situations:

- whether the acquired real right is affected by a suspensive or resolute condition or whether it concerns or imposes a future construction; in case of provisional registration of a future construction, its justification shall be done under the conditions of the special law;
- if, under a judgment which is not yet final, the party who has been unsuccessful has been compelled to transfer, constitute or extinguish a real tabular right or the person managing the assets of another person was obliged to give a mortgage ;
- if the debtor has recorded the amounts for which the mortgage was registered;
- if a real provisional bill is obtained;
- if both parts of a contract that deals with the submission of a tabular right consent only to making a provisional enrollment.

Regarding the effects of provisional enrollment, art. 899 NCC establishes the principle that provisional enrollment results in the acquisition, modification or termination of a tabular right from the date of filing the application, subject to and to the extent justified. The justification of a provisional enrollment is made with the consent of the person against whom the provisional enrollment was made, given in authentic form or by a final validation decision. If consent is obtained, it is amicable to justify provisional enrollment, and if the proprietor of the tabular right does not agree with that entry, the acquirer of the right has a specific action, called the tabular justification action, which can be introduced after the provisional registration has been made, if the tabular owner no longer agrees to the definitive registration of the claim by the applicant temporarily registered in the land register. This action will have the legal status of the action in tabular performance.

C Citing certain rights, facts, and legal relationships in the Land Book

Notion; acts and legal acts subject to scrutiny. Grading is one of the statutory enrollments that can be made in the Land Book. It differs from registration and pro-vision, since, while they concern real property rights, the mark has as its object other rights, acts, facts or legal relationships related to the immovable enrolled in the land book and which , in order to give the civilian circuit as much security as possible, must be known by the interested persons. According to art. 902 NCCs, deeds or other legal relationships relating to a building become legally binding on third parties unless it is shown that they have been otherwise known, unless it is clear from the law that their mere knowledge is not sufficient to compensate for the lack of advertising; in case of conflict of rights arising from a common author, the dispositions of art. 890-892 regarding the date of the effects of the registrations, as well as those of art. 896 and art. 897 relating to the action in tabular service. Therefore, the effects of the notation are to inform third parties of facts or legal situations relating to the rights in the Land Book. except for other cases foreseen by law, art. 902 par. (2) stipulates that some acts are to be recorded in the land book

small legal acts related to the civil capacity of natural or legal persons entitled to tabular rights, such as putting a court order and lifting that measure, a claim for death of a natural person, a court order declaring death and an application for annulment; or to rectify the court decision, to open the insolvency proceedings. Also, some legal acts that give birth to patrimonial personal rights that have as their source legal obligations regarding the buildings registered in the land book, as well as the notary of the lease and the assignment of the income, the pre-contract and the option pact, the right of pre-emption arising out of a convention, intention to alienate or mortgage, change of mortgage rank, indemnity, pledge, or other real collateral on a mortgage claim. Similarly, other notations highlight certain restrictions on the exercise of tabular rights, such as the conventional ban on the alienation or striking of a right entered in the land book, the sechetor, the pursuit of the real estate, the fruit or the incomes produced by it. They are subject to the land register and litigations in court dealing with tabular rights, such as tabulation, action to justify enrollment, and action to rectify it, actions to defend tabular rights, , actions for the dissolution of the legal act for

reasons of nullity, termination or other causes of ineffectiveness, revocation action, as well as any other actions regarding other rights, facts, legal relations in connection with the buildings registered in the land register. It should also be noted that the criminal proceedings have been initiated for an enrollment in the land book by an act provided by the criminal law (art. 902 par. (2) point 20 of the NCC].

The law provides that third persons in the matter of marking are those persons who have obtained a real right or other right in connection with the real estate registered in the land book (art. 902 par. (3) NCC].

According to art. 903, can be noted in the land book, but the opposability to third parties does not depend on this enrollment: incapacity or restriction, by law, of the ability to exercise or use a subject of law; the declaration of public utility for the expropriation of a building; any other facts or legal relationships relating to the real estate registered in the Land Book and which are provided for this purpose by law.

Notation in some special situations. Thus, it is possible to note the intention to alienate or mortgage a real estate registered in the land book. Such a mark must indicate the person to whom the mortgage is to be constituted, as well as the amount corresponding to the secured obligation, and if the alienation or the mortgaging takes place within 3 months of this intention, the registered right shall have the rank of the notation (art. 904 NCC); after the expiration of this period of three months, the notice of the intention to alienate or the mortgage loses its effect and the year, the month and the day of the loss of the effect of the notation will be mentioned both in the scoring and in the conclusion that it was ordered (Article 905) . Also, art. 906 NCC contains special provisions for the marking of antecontracts relating to the right of ownership of a building or other right in connection with it, as well as of the option pact. In order to be able to make a record of such a legal transaction envisaged by the parties, it is necessary for the promissor to be entered in the land book as the holder of the right subject to the promise and the option pact, and they shall stipulate the term in which the contract was concluded by the parties. Grading can be done at any time within the term stipulated in the pre-contract for its execution, but no later than 6 months after its expiration.

D. Correction of Land Book Entries

It may be that for various reasons an existing entry in the land book does not reflect the real legal situation of the inscribed building. According to art. 907 par. (1) The NCC, when an entry in the land register no longer corresponds to the actual legal system, may require the rectification of the entry, a legal operation defined in the second paragraph of the same text as the deletion, correction or correction of any entry inaccurate in the land book. Article 907 (3) states that the real legal situation must result either from an acknowledgment made by the proprietor of the entry whose rectification is sought, recognition by authenticated notarial declaration or a final judgment delivered against him, by which the substantive action was upheld; such a substantive action may, as the case may be, be an action for annulment, dismissal, reduction or any other action based on a cause of ineffectiveness of the legal act.

Situations where tabular correction may be required. According to art. 908, any interested person may request the rectification of an entry or provisional enrollment in one of the following situations:

- the entry or the termination is not valid or the act under which it was effected was abolished, according to the law, for causes or for reasons that preceded or concomitantly with the conclusion or, as the case may be, with its issuance;
- the right was wrongly qualified;
- the conditions for the existence of the enrolled right are no longer fulfilled or the effect of the legal act under which the registration was made is no longer fulfilled;

- the registration in the Land Book is no longer for any other reason, in accordance with the real legal situation of the real estate.

According to art. 908 par. (2), the settlement of this "dispute" by effecting the requested rectification may be done either amiably, by the authentic notary statement given by the holder of the tabular right to be radiated or modified, or, in case of dispute, by final judgment ordering the correction of the tabulation or provisional registration requested by the applicant.

Time limits for exercising the action in tabular rectification. Even if an action concerning the substance of the right entered in the land book would be prescriptive within a certain period, as a rule, within the 3-year general limitation period, art. 909 NCC states that the action in tabular correction is impressible to the direct acquirer of that right as well as to the third party who has in bad faith acquired the right in his favor. in the case where the substantive action brought by way of separate proceedings has been upheld, the action for tabular rectification is also imprecise both against those who have been summoned in court and against third parties who have acquired a real right after the merits was noted in the Land Book.

With respect to third parties who have acquired in good faith a real right by donation or by a private bond, the action for rectification, subject to limitation of the right to the substantive action, may be introduced only within 5 years, calculated from the registration of their application enrollment of the right so promised. Also, subject to the limitation of the right of action, the tabular correction based solely on the invalidity of the entry or the termination of the filing or the termination of the act on the basis of which the registration was made for causes or reasons concomitant with the conclusion of the act , as the case may be, its issuance or the circumstance of the incorrect classification of the right enrolled, may also be directed against third persons who have registered any real right acquired in good faith by a legal act for pecuniary interest or, as the case may be, on the basis of a mortgage contract, based on the land book.

In all these last cases, the period within which the tabular correction action may be filed shall be 3 years from the date on which the application for registration was filed by the immediate acquirer of the right whose rectification is requested, unless the conclusion, by which the registration which was the object of the rectification action was ordered, was communicated to the entitled person, in which case the deadline for tabling the action will be one year after the communication of that conclusion.

All of the above-mentioned terms, namely 5 years, 3 years and one year, are terms of withdrawal (art. 909 par. (4)], that is, prefixes that are not susceptible to suspension or interruption.

Effects of tabular rectification action. According to art. 910 NCC, the judgment in which an action for tabular correction has been allowed will not be capable of infringing the rights in favor of those who were not parties. If, however, the rectification action, which is subject to scrutiny, has been noted in the land book, the judicial decision to admit the rectification will also be recorded against those who have acquired a tabular after the scoring that will be radiated once with the right of their author.

Correction of the notation in the land book. Not only temporary entries or entries in the land book can be rectified, but also notations. In this respect, art. 911 NCC states that, without the consent of the holder, any interested person may request the rectification of a mark in the cases provided for in Art. 908 for the rectification of entry or entry in the land book, and whenever, for other reasons, the mark is not or ceases to be accurate. The rectification will be granted on the basis of a final court judgment ordering it, and the right to an action to rectify the mark is imprecise.

3. Correcting material errors. On the occasion of carrying out the material operations of the tabulations, the provisional enrollments or the notation in the land book, certain material errors may occur, which consist in inaccuracies that do not discuss the existence or content of

tabular rights in any way. Such errors may consist in misrepresenting the name of the right-holder, the address at which the property is located, etc. In any case, such material errors have not been confused with situations in which tabular correction is required. Their production requires, however, the necessary straightening, materialized in the removal of that material error.

According to art. 913 NCC, material mistakes made during the registration in land books, other than those which constitute rectification cases, may be made, on request or ex officio, by the cadastre and publicity office.

BIBLIOGRAPHY

Tărchilă P.2016, Civil Law, General and Persons.Ed.Gutenberg, Arad.2016

Drăgoi A., Florian R.G. , Civil Law, Real Rights, Ed. Pro Universitaria, Bucureşti2013

Andrea Annamaria Chiş-Real Estate Advertising in the New Civil Code edit. Hamangiu 2012

Dragoi A., Florian R.G. 2013, Civil Law, Real Rights, Ed. For Universitaria, Bucharest.

Immobile advertising system Ungureanu O., Dreptcivil, Introduction, Ed. Rosetti Bucharest. 2011

Uliescu, ML, Civil Code adopted by Law no. 287/2009, Ed. Hamangiu, Bucharest2010

Gherasim D., 1998, The General Theory of Possession in Romanian Civil Law, Ed.Academiei, Bucharest.

Hanga V., 2003, Romanian Private Law, Ed. Arganaut, Cluj - Napoca 2003

Lupan, E., Sabau-Pop L., Treaty of Romanian Civil Law. People, Ed C.H. Beck, Bucharest.2007

Poenaru E., 2009, Civil Law.Pertea generală.Persoanele.Ed.C.H.Beck, Bucureşti.2009

Turianu C., Civil Law, General and Persons, Ed All Beck, Bucharest.2009

Motica R.I., Moţiu F., Sales-Purchase Contract. Judicial Theory and Practice, Ed. Lumina Lex, Bucharest, 1999

Pop L. Proprietary rights and its dismantling, Ed. Lumina Lex, 1997

Law no. 76/2012 for the implementation of Law no. 134/2010 on the Civil Procedure Code, Universul Juridic Publishing House, Bucharest.

New Civil Code, Transitional and Implementing Provisions of Law no. 71/2011, Universul Juridic Publishing House, Bucharest

Law 7/1996 republished of cadastre and real estate advertising.

ASPECTS REGARDING THE INTERFERENCE BETWEEN SOCIAL ENTREPRENEURSHIP AND ECONOMIC DEVELOPMENT

Grațiela Mihaela Feraru

PhD Student, The Bucharest University of Economic Studies

Abstract: Entrepreneurial process depends on the level of economic development and the cultural, political and social contexts in which it appears. Social entrepreneurship represents a process through which citizens build and transform institutions in order to address solutions to special aspects like poverty, environment issues, human rights abuses and corruption with the purpose of improving the quality of life. According to Greg Dees, social entrepreneurs improve the production capacity of the society and propel it to economic development by creating human and resource mixtures to further increase the society's ability to solve problems. Social entrepreneurship represents an important tool to restore the equilibrium between economic objectives and social welfare, a source of economic value creation bringing a contribution to a higher social justice. One of social entrepreneurship's main dimensions, the social change, is the ground base for economic development. Whenever a social entrepreneur successfully implements a fundamental change, it travels, in time, down to the society. A new idea of a social entrepreneur challenges the existing pattern, being like a seed planted among communities which grow and transform the society from the bottom to the top.

Keywords: Social Entrepreneurship, innovation, development, social enterprises, social value

Jel Classification: *A 12, L31.*

Introduction

Although there are several definitions for social entrepreneurship, all of them have as common grounds the idea that the results based on social and environment components are more important than the profit maximization or various strategic goals. Another aspect in common is the innovation which may be obtained through new organizational models and processes, new products and services or trough new approaches of the social challenges. Many social entrepreneurship initiatives combine these various innovation models. Social entrepreneurship is associated with the non-profit activities, a general category that includes most of the organizations that cannot be classified as social enterprises although they are connected to social change and some of them enable the generation of solutions for issues such as poverty, hunger or sickness. Social entrepreneurship is a process that generates social value by combining various resources in order to explore and exploit opportunities that generate value and stimulate social change.

Social entrepreneurship and economic development

The main goal of social entrepreneurship initiatives is generating a systemic, large scale change in which the most important role belongs to the social entrepreneur. Swednerg (2006) claims that according to Schumpeter, social entrepreneurship can be defined as a form of dynamic behavior in a social non-economic area. In his opinion, the economic development includes the social change, fact that demonstrates that he took into consideration the relationship and the interaction between the economy and the society. Social entrepreneurship became a fashionable concept during the last years. The concept became more and more

encountered within commercial markets, academic speeches and politics. Besides transforming the existing markets, social entrepreneurship is utilized in the creation of new markets and niches. It is an important tool to restore the equilibrium between economic objectives and social welfare, a source of economic value creation and a contributor to a higher social justice.

Changes generated by social entrepreneurship are definitively not comparable to those brought by natural disasters or political revolutions in terms of speed and amplitude but they represent a systemic transformation concerning thinking, behavior, social relationships and social structure.

Both social economy and social enterprises have an important role in developing an intelligent and sustainable social and economic model based on the division of roles and responsibilities among the market, the state, the third sector and the individuals. Traditional social economy entities, the new social enterprises, socially responsible consumers and the companies seeking profit share the priority for social values and the concern to get a positive impact over the welfare of the society and economic development. The main activity performed by social economy and social enterprises contributes to increase and diversify the offers for services destined to families and individuals. These organizations are able to identify the existing needs and to come up with proper solutions. The ability to identify the current needs and the proper solutions lies in the heterogeneity of the parts involved in the process. Most of them are workers, clients or volunteers who make sure that the new services answer the needs of the local communities. The history of social enterprises shows that they have always been innovative, prepared to serve the needs of the people who set them up. Due to their characteristics and to the fact that they operate within a market in which they have to maintain a high level of efficiency, the organizations of social economy contribute significantly to social innovation, developing continuously new product and services addressed to social needs. A significant part of the social enterprises fight to obtain a systemic change by insertion of new business models, modernizing the supply chain, taking into consideration the unobserved talents and the exploitation of the resources not utilized.

Social entrepreneurs are motivated by the emotion of a transforming experience, considering their role as reaching a higher purpose than getting only economic value within an organization. According to Dacin (2011), they balance the creation of economic and social value. Although they are ambitious, they differentiate themselves from the classic entrepreneurs by the fact that their ambition is not motivated by their own interest but by the need to get benefits for a larger group or for the society. To them, competition is very important and they often share ideas and visions, being aware of the fact that they cannot address by themselves to the entire social problem. Therefore, competitors are often considered partners with whom they improve the quality of life for the people they help, and through this mentality they accomplish faster their mission.

Social entrepreneurship is financially supported by a social capital market that includes a series of institutions which cover various risk segments. Most of the initiatives are developed at local level and benefit of limited resources. In order to fulfill their social mission, they have to be extended at a larger scale in order to support a higher number of people. Social enterprises have to develop a financing strategy in order to cover expenses and to finance the effort correlated to an action area extension. Regular expenses are generally covered by internal financing, while the expansion spending are usually covered through external financing or financial instruments provided by the social capital market institutions.

Social entrepreneurship organizations grow since they answer to the new needs of their customers being often challenged to deliver new services. Developing a new range of services involves risks, additional time and resources. Another challenge of these organizations is the governance which becomes more and more complex as the activities

diversify. The several funders, partners, clients, staff and the existence of several branches involves separate legal regularities, taxes and governance structure which make more difficult the decision making process. As they develop, organizations have to expand their competencies. If in the beginning they count on the entrepreneur's creativity, as the activities diversify, analytical and executive skills are necessary. Organizations have to fulfill the expectations in terms of execution in order to build their reputation. Once they get mature, with a significant service portfolio, it is essential that they are capable to evaluate the extent in which they reach their objectives related to reporting to donors, clients and individuals that the organizations are efficient. All the challenges met are proportional to their evolution especially when they have to secure their sustainability. Innovative organizations cannot remain at small dimensions; they fail, grow or they are purchased by a greater business. By becoming part of a big company, the small organization gains access to individuals with a high level of competence. One possibility to benefit of these and at the same time keep their independence is to develop a strategic partnership with a big company.

Social entrepreneurs' goal is to promote collaboration solutions to social problems which bring together the community and public and private sectors. They neither try to replace the state's role nor to change it. Social wealth should remain a standard of social progress and a society should be judged by the way the most disadvantaged and vulnerable members live. A globally competitive economy should maximize the human capital utilization and assets while keeping a low level of taxes and control public expenditures. The health of an economy, including the private sector, depends in a great measure of the efficiency of the social services. Public policies for social innovation cannot depend only on the state, but on an alliance between the public sector and the private companies. Social entrepreneurs must find themselves both inside and outside the public sector. Even big companies can be transformed through ideas generated in small organizations. Large companies focus also on the social aspect not only on the commercial one but many of them have to identify the proper ways to direct social interests.

Many social entrepreneurs do not stop after creating social value but their efforts generate a sustainable change within the economic or social relations of disadvantaged groups. Some social businesses are extremely innovative and some less but innovation creates social value if it allows individuals obtain more with less efforts or to solve problems apparently unsolvable. The most important social value does not come from dividends or just innovations but from the systemic change that transform the way things work.

The orientation towards market differentiates the social entrepreneurship of other social organizations; it is the dimension that determines rationalizing the strategic operations as response to exogenous variables traditionally conceived as pressure to competitive markets. Many organizations having a social goal are found in dysfunctional or nonexistent markets but the entrepreneurs recognize the value of the markets that offer the framework to direct resources and reach a social objective. The orientation towards market by focusing on an efficient use of resources differentiates the initiatives of social entrepreneurship of traditional models of social services as nonprofit organizations and the public sector. This orientation encourages responsibility, innovation and economic development.

Conclusions

Individuals permanently seek to develop and to reach a more civilized level of life. Within markets there should be a common understanding with stakeholders fighting to reach the same objectives. To what concerns the social entrepreneurship, it brings to attention that the main objective should not be only the profit since experience showed to what great disasters the activities of multinational companies led. Their investments disturbed the local communities getting people out of their homes and even to lose their lives. Therefore, the

social component should be paid great attention since it is one of the most significant barometers to a healthy economy.

BIBLIOGRAPHY

1. Defourny, J., Nyssens, M., Conceptions of Social Enterprise and Social Entrepreneurship in Europe and the US, Journal of Social Entrepreneurship, Vol. 1, no. 1;
2. Nicholls, A., Social Entrepreneurship. New models of sustainable social change, Oxford University Press, 2006;
3. Silva Nino, A.C., Social Entrepreneurship and Corporate Social Responsibility: Differences and Points in Common, Journal of Business & Economic Policy, 2015;
4. World Economic Forum, Beyond Organizational Scale: How Social Entrepreneurs Create Systems Change, 2017.

THE ECONOMIC ENVIRONMENTAL INFLUENCE ON THE ORGANIZATIONDEVELOPMENT

Corina Ana Borcoşi

Researcher II, PhD, "ConstantinBrâncuşi" University of Târgu-Jiu

Abstract:Each organization, regardless of the activity it performs, operates in its specific environment. In this environment, there are other organization, persons, which the organization comes in contact, and with whom it makes various transactions. The economic aspects of its environment influence the organization, as well as the technological, cultural, ethical ones. Although the environment in which it operates is full of uncertainties, transformations, however, organizations must, in order to achieve their goals for which they created, transform these uncertainties into certainties by planning their work, developing strategies, creating different organizational structures, etc.

The paper presents theoretical aspects regarding the environment of the enterprise, with all its components: economic, social, cultural etc., and presents a case study, a Romanian SME adapting to the environment in which it operates, managing to survive and develop, by using all aspects of its environment, but especially the economic ones.

Keywords: organization environment, economic environment, uncertainty, strategy, adaptation, development

1. INTRODUCTION

The Romanian economy is in a continuous process of restructuring, in order to make more efficient the use of internal resources and to increase its attractiveness for both internal private investors and foreign investors[1].

The environment in which each organization operates includes all events (including those from around the world) that influence in any way the activity or results obtained by the organization[2]. The environment represents all the factors that can influence the organization's activity. These factors may be internal or external to the organization.

The business environment of the organization may favor or disadvantage the obtaining of competitive advantages by the enterprise[3]. The evolution of the modern enterprise today depends on its interaction with the environment in which it operates. The modern enterprise seen as an open system.[4]

---

[1] Institutul Național de Statistică - Starea economică și socială a României 2015 și 2016 http://www.insse.ro/cms/files/Publicatii_2018/04.Starea_economica_si_sociala_a_Romaniei/Starea_economica_si_sociala_a_Romaniei_2018.pdf

[2] Pfeffer, J., Salancik, G. R. - The external control of organizations. A resource dependence perspective, Stanford University Press, Stanford, California, 2003 https://books.google.ro/books?id=iZv79yE--_AC&pg=PA61&lpg=PA61&dq=Pfeffer,+J+THE+EXTERNAL+CONTOLOF+ORGANISATIONS&source=bl&ots=VkqlQG3twQ&sig=xMgLeK4YjlIKPcLtQ7l3O6a3Fs4&hl=ro&sa=X&ved=2ahUKEwjDgpLq19PeAhUJI8AKHTGwDNQ4ChDoATACegQIBhAB#v=onepage&q=Pfeffer%2C%20J%20THE%20EXTERNAL%20CONTOLOF%20ORGANISATIONS&f=false

[3] Zahiu, L., Nastase, M. - Economia intreprinderii, cursuri în format digital, accesat în data de 15.11.2018, http://www.biblioteca-digitala.ase.ro/biblioteca/carte2.asp?id=147&idb=

[4]Nicolescu, O., Verboncu, I. - Fundamentele managementului organizational, cursuri în format digital, accesat în data de 14.11.2018 http://www.biblioteca-digitala.ase.ro/biblioteca/carte2.asp?id=60

Organizations created to achieve well-established goals, continually confronted with uncertainties, environmental pressures in which they exist and work [5].

Businesses need to know the major changes in their environment [6].

The evolution of the perception of entrepreneurs on the economic environment in Romania during 2010-2017 presented in Figure no. 1.

SMEs that feel that the business environment is not much favorable for businesses have higher shares in SMEs over 15 years old, South West companies, microenterprises, transport organizations[7].

The economic difficulties most often faced by small and medium-sized firms, coming from both the external and internal economic environment, are:

- bureaucracy (reported in 61.41% of SMEs);
- excessive taxation (54.74%);
- corruption (45.16%);

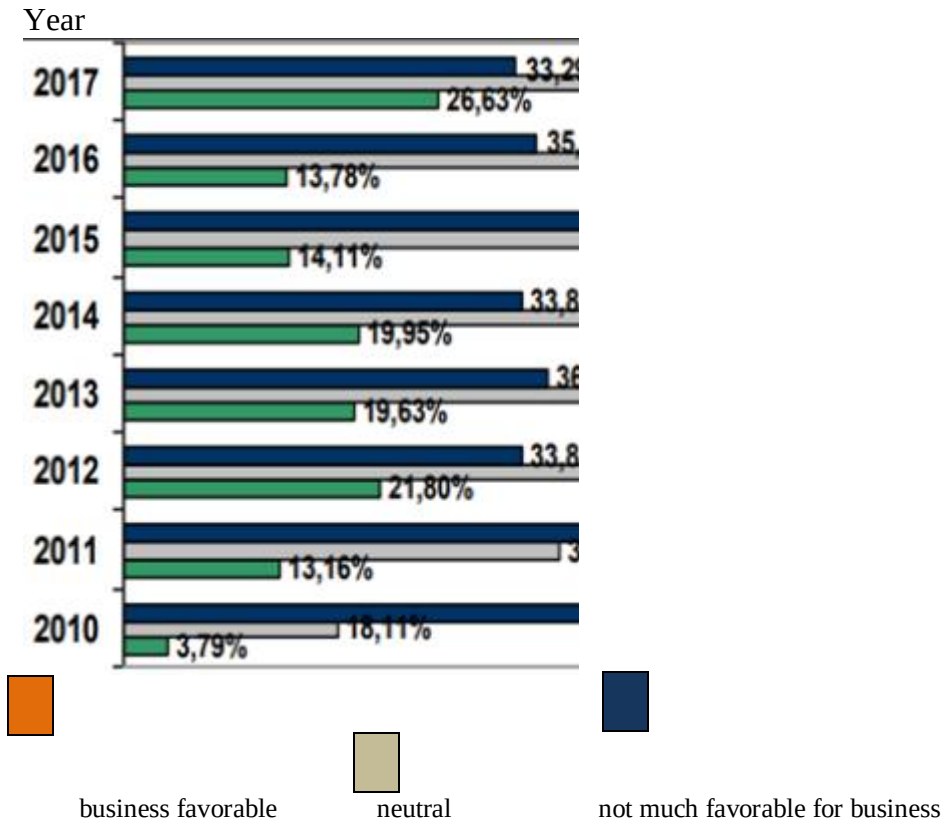

Fig. no. 1 Evolution of entrepreneurs' perception of the economic environment in Romania in the period 2010-2017
Source: Carta Albă a IMM-urilor din România 2017

[5] Pugh, D. S., Hickson, D. J. - Managementul organizațiilor – Editura Codecs, București
[6] Drucker, P. F. – Management. Tasks, Responsibilities, Practices, TRUMAN TALLEY BOOKS / E.P. DUTTON / New York, http://markethinkzone.com/wp-content/uploads/2013/06/Management-Tasks-Responsibilities-Practices-by-Peter-Drucker.pdf
[7] Nicolescu, O. (coordonator)– Carta Albă a IMM-urilor din România 2016, http://www.aippimm.ro/files/articles_files/57/6521/carta-alba-a-imm-urilor-din-romania-2016.pdf

- excessive controls (44.98%);
- unfair competition (40.33%);
- decrease in domestic demand (36.31%);
- hiring, training and maintaining staff (26.37%);
- increasing human resource spending (25.54%);
- inflation (21.90%);
- the competition of imported products (19.71%);
- delays in collecting invoices from private companies (19.62%);
- poor infrastructure quality (18.16%);
- high credit costs (15.24%);
- relative instability of the national currency (13.14%)[8].

2. THE ENVIRONMENT OF THE ORGANIZATION

Every organization influenced and influential the environment in which it operates. The success of any business consists in its ability to adapt to the environment in which it operates. The environment of the organization includes the external environment and the internal environment.

The external environment of the organization has a component that indirectly influences the organization. It includes the social-cultural environment (that means the traditions, values, local customs, what consumes and how people consume in the area where the organization is located). It includes end the technological environment (that means technologies, techniques, the degree of robotics, the development of communications, the computerization of the activities of the organizations in the area). It includes and the international environment (events occurring internationally with impact on the area or the organization, especially during the current period, the political environment (the government's decisions on economic, social, educational, etc.) influence the environment through official laws and regulations.

The component of the organization's external environment, that directly influences the organization, includes:

- suppliers of raw materials and materials of the organization;
- consumers of products and services offered on the market by the organization;
- competitors (organizations producing goods and services that are similar);
- governmental decision - on the legal framework in which the organization operates);
- unions (that promoting the interests of whole employees).

The internal environment of the organization is an ensemble of *objectives* to meet with a specific *human resource* available to the organization, in a certain *organizational structure*, where *tasks fulfilled* for each employee, on any *hierarchical level*, having the *necessary technology*.

3. THE ECONOMIC ENVIRONMENTAL INFLUENCE ON THE ORGANIZATION. CASE STUDY SC ILIANA SRL

SC ILIANA SRL is a Romanian SME in the Region of Oltenia, more precisely in the Gorj County. SC ILIANA SRL is specialized in the production of laminated wood products: plywood, panel, veneer, chipboard etc. The enterprise is a medium-sized enterprise with 150

[8] Nicolescu, O (coordonator)– Carta Albă a IMM-urilor din România 2016, http://www.aippimm.ro/files/articles_files/57/6521/carta-alba-a-imm-urilor-din-romania-2016.pdf

employees. Qualified staff is 50% with the following specializations: economist-engineer, economist, engineer, carpenter, electrician, mechanical locksmith, auto mechanic. SC ILIANA SRL is equipped with advanced machines used in the production of laminated wood windows and doors (numerical control centers, grinding machines, multiple circulars, etc.). The products are of the highest quality and have a great design. Most customers (over 90%) are external customers (Germany, Austria).

The economic environment in which SC ILIANA SRL operates is the one specific to South West, and which is the most favorable of the country for the development of a business, in which[9]:

- foreign investment is low;
- infrastructure is under-represented;
- the largest number of organizations facing high credit costs and heavy credit access are registered in the South West;
- in the South West region, problems caused by climate and social tensions have been more frequently reported;
- maintaining the business to the present dimensions is most often mentioned in the South West region entrepreneurs;
- organizations where the average salary remains the same as the higher the frequency among the entities in the South West;
- SMEs that have directed innovation for 21-50% have the highest shares in the North West and the smallest in the South West region;
- South West economic agents record the highest frequencies of organizations that have highlighted the high cost of R & D, the difficulty of finding partners for R & D cooperation, and the lack of medium- and long-term forecasts on the evolution of the activity sectors.

The weaknesses of the Gorj County, mentioned in the Gorj County's Sustainable Development Strategy for the period 2011-2020 are:

- the lack of jobs;
- low living standards;
- lack of investment in industry;
- population migration;
- poor agricultural infrastructure;
- improper road infrastructure.

Through the Sustainable Development Strategy of the Gorj County, for the period 2011-2020, actions foreseen which, for the year 2020, will contribute to:

- increasing the number of companies with foreign capital by 10%;
- increase to 100 of the number of employees per 1000 inhabitants;
- increasing the number of beneficiaries of awareness programs dedicated to entrepreneurship to 100,000 people;
- the number of companies / 1000 inhabitants compared to the national average to increase by 40%;
- decrease of the unemployment rate;
- development of the county infrastructure.

Yet, what does SC ILIANA SRL do today to survive and grow even in a region where the economic environment is not even favorable? With a good human resources policy, and

[9] Nicolescu, O (coordonator)– Carta Albă a IMM-urilor din România 2016, http://www.aippimm.ro/files/articles_files/57/6521/carta-alba-a-imm-urilor-din-romania-2016.pdf idem

helped by the lack of jobs in the area, SC ILIANA SRL managed to loyalty to his best employees. SC ILIANA SRL has accessed non-reimbursable European funds with which it has expanded its production capacity. SC ILIANA SRL continued to sell products outside the country, motivated by the exchange rate. All this using a performance management based on predictability, risk taking and the use of all opportunities offered to the firm by the external environment as well as by the internal environment in which it operates.

4. CONCLUSION

The environment in which an organization operates affects its work. SC ILIANA SRL, through the applied performance management, has shown that, though sometimes the environment is not fully favorable to you, however, using all the environmental changes in your favor as a company, you can survive and even develop.

The economic environment influences the development of an enterprise, which has more opportunities to grow in a favorable economic environment. However, with a performing management, even in a less favorable economic environment, a Romanian SME, SC ILIANA SRL, continues to develop into an economic zone of the country, also in development.

BIBLIOGRAPHY

1. Drucker, P. F. – Management. Tasks, Responsibilities, Practices, TRUMAN TALLEY BOOKS / E.P. DUTTON / New York, http://markethinkzone.com/wp-content/uploads/2013/06/Management-Tasks-Responsibilities-Practices-by-Peter-Drucker.pdf
2. Nicolescu, O., Verboncu, I. - Fundamentele managementului organizational, cursuri în format digital, accesat în data de 14.11.2018 http://www.biblioteca-digitala.ase.ro/biblioteca/carte2.asp?id=60
3. Nicolescu, O (coordonator)– Carta Albă a IMM-urilor din România 2016, http://www.aippimm.ro/files/articles_files/57/6521/carta-alba-a-imm-urilor-din-romania-2016.pdf
4. Nicolescu, O. Popa, I, Dumitrașcu, D. – Studii de caz relevante privind managementul organizațiilor din România - Editura Pro Universitaria, București, 2017
5. Pfeffer, J., Salancik, G. R. - The external control of organizations. A resource dependence perspective, Stanford University Press, Stanford, California, 2003 https://books.google.ro/books?id=iZv79yE--_AC&pg=PA61&lpg=PA61&dq=Pfeffer,+J+THE+EXTERNAL+CONTOLOF+ORGANISATIONS&source=bl&ots=VkqlQG3twQ&sig=xMgLeK4YjlIKPcLtQ7l3O6a3Fs4&hl=ro&sa=X&ved=2ahUKEwjDgpLq19PeAhUJI8AKHTGwDNQ4ChDoATACegQIBhAB#v=onepage&q=Pfeffer%2C%20J%20THE%20EXTERNAL%20CONTOLOF%20ORGANISATIONS&f=false
6. Pugh, D. S., Hickson, D. J. - Managementul organizațiilor – Editura Codecs, București
7. Zahiu, L., Nastase, M. - Economia intreprinderii, cursuri în format digital, accesat în data de 15.11.2018, http://www.biblioteca-digitala.ase.ro/biblioteca/carte2.asp?id=147&idb=
8. Institutul Național de Statistică - Starea economică şi socială a României 2015 şi 2016 http://www.insse.ro/cms/files/Publicatii_2018/04.Starea_economica_si_sociala_a_Romaniei/Starea_economica_si_sociala_a_Romaniei_2018.pdf
9. Strategia de dezvoltare durabilă a județului Gorj pentru perioada 2011-2020

https://www.cjgorj.ro/Date%20site/Programe%20-%20Strategii/Strategia%202011-2020.pdf

SMUGGLING WITH TABACCO PRODUCTS IN ROMANIA

Corina-Maria Tudor (Barbu)
PhD Student,"Al. Ioan Cuza" Police Academy, Bucureşti

Abstract: Considering that trafficking and the illegal trade in tobacco products has continued to be at a high level both at the land borders with Ukraine, Moldova, Serbia and Bulgaria and at the maritime border, mainly in the area Port of Constanta, creating a phenomenon, it is necessary to analyze from the theoretical perspective, but especially the practice of this form of fraud in EU.
This form of fraud in most cases leads to the use of ingenious ways of circumventing the customs obligations, which often prove difficult to detect by the authorities responsible for combating this phenomenon.

Keywords: customs operations, fraud, illegal trade, tobacco products, smuggling

Traficul şi comerţul ilicit cu produse din tutun situat la un nivel ridicat la frontierele României are drept principale cauze, pe de o parte nivelul diferit de accizare/diferenţele mari de preţ ale ţigărilor în statele de la frontiera de est (Republica Moldova) şi sud-vest(Serbia), coroborat cu legislaţia permisivă şi persistenţa condiţiilor socio-economice defavorabile din anumite zone teritorial-administrative de la frontiera de nod-vest (Ucraina), iar, pe de altă parte, legate de conexarea reţelelor locale din majoritatea judeţelor din aceste zone ale frontierei de stat la cele de criminalitate transfrontaliere.

Astfel, contrabanda conform definiţiei din dicţionarul explicativ al limbii române, constă în trecerea clandestină peste graniţe a unor mărfuri interzise sau sustrase de la plata taxelor vamale, fiind una dintre principalele forme de fraudă de la nivelul Uniunii Europe. Această formă de fraudă presuspune în cele mai multe cazuri folosirea unor modalităţi ingenioase de sustragere de la indeplinirea obligaţiilor vamale, care se dovedesc adesea greu de depistat de către organele cu atribuţii in combaterea acestui fenomen.

Pe de o parte constituie infracţiunea de *contrabandă simplă*: introducerea în sau scoaterea din ţară, prin orice mijloace, a bunurilor sau mărfurilor, prin alte locuri decât cele stabilite pentru controlul vamal se pedepseşte cu închisoarea de la 2 la 7 ani şi interzicerea exercitării unor drepturi.[1].

În plus, constituie, de asemenea, infracţiunea de contrabandă:[2]

- introducerea în sau scoaterea din ţară, prin locuri stabilite pentru controlul vamal,prin sustragerea de la controlul vamal, a bunurilor sau a mărfurilor care trebuie plasate sub un regim vamal, dacă valoarea în vamă a bunurilor sau a mărfurilor sustrase este mai mare de 20.000 lei în cazul produselor supuse accizelor şi mai mare de 40.000 lei în cazul celorlalte bunuri sau mărfuri;
- introducerea în sau scoaterea din ţară, de două ori în decursul unui an, prin locurile pentru controlul vamal, prin sustragere de la controlul vamal, a bunurilor sau a mărfurilor care trebuie plasate sub regim vamal, dacă valoarea în vamă a bunurilor sau a mărfurilor sustrase este mai mică de 20.000 lei în cazul produselor supuse accizelor şi mai mică de 40.000 lei în cazul celorlalte bunuri sau mărfuri;

[1]Art. 270 alin 1 din Legea nr. 86/2006 privind Codul vamal al României modificată şi completată, publicată in Monitorul Oficial al României nr. 350 din 19 aprilie 2006;
[2]Art. 270 alin 2 din Legea nr. 86/2006;

- înstrăinarea sub orice formă a mărfurilor aflate în tranzit vamal.

Sunt asimilate infracțiunii de contrabandă și se pedepsesc cu aceeași sancțiune colectarea, deținerea, producerea, transportul, preluarea, depozitarea, predarea, desfacerea și vânzarea bunurilor sau a mărfurilor care trebuie plasate sub regim vamal cunoscând că acestea provin din conrtrabandă sau sunt destinate săvârșirii acesteia.[3]

Pe de altă parte constituie infracțiunea de *contrabandă calificată:*- faptele prezentate mai sus, săvârşite de una sau mai multe persoane înarmate ori de două sau mai multe persoane împreună se pedepsește cu închisoarea de la 5 la 15 ani și interzicerea exercitării unor drepturi.

În acest sens trebuie subliniat că autoritățile specializate în combaterea contrabandei nu au avut niciun suport din partea guvernaților care au printre alte atribuții și elaborarea de legi.

Astfel. după 1990, contrabanda înfloreşte într-o România din cauza unui vid legislativ. În primele luni, mii de oameni profită de deschiderea graniţelor şi încep, la limita legii, afaceri cu produse de import aduse din vest şi din Turcia.

În 1997 apare primul Cod Vamal. Contrabanda se pedepsea cu şapte ani de închisoare şi este înfiinţată Autoritatea Naţională a Vămilor. Măsurile luate nu au fost suficient de dure, contrabanda cu ţigări devenise un pericol şi pentru siguranţa statului, pentru că existau informaţii că, din traficul de ţigarete, era finanţate reţele de crimă organizată.

Contrabanda cu ţigări a afectat şi imaginea României pe plan extern, într-o perioadă în care România dorea să fie acceptată în NATO. Oficialii alianţei nord-atlantice căutau garanţii că viitorul membru este un stat stabil, atât militar, cât şi economic, iar pentru România existau dovezi ale legăturii dintre traficanţii de ţigarete şi cei de arme. La summitul de la Madrid, din 8 iulie 1997, România nu este invitată să adere la NATO. A fost un semnal că modernizarea României trebuie să continue. Astfel, pe plan intern, lupta împotriva contrabandei cu ţigări a devenit o prioritate.

Prioritatea a fost introducerea timbrului şi încurajarea fabricilor de ţigări să vină să producă în România, însă nu doar statul s-a organizat mai bine, ci şi reţele de contraband, căutând metode să evite punctele de trecere a frontierei.

În 2010 se înregistrase un nivel scăzut al contrabandei În România, dar în ultima perioadă a început din nou să crească, astfel că ţara noastră se află într-un top negativ al Uniunii Europene. Fenomenul contrabandei este influenţat direct de preţul ţigărilor. În România sunt cele mai scumpe ţigări din toată regiunea. Contrabandiștii profită de asta și își sporesc averile, în timp ce statul continuă să piardă.

Un moment de regresiune în combaterea contrabandei a fost în, iunie 2013, când Guvernul României a decis să desfiinţeze Autoritatea Naţională a Vămilor şi să o transforme într-o simplă direcţie în cadrul ANAF, dar și a 120 de echipe mobile de control ale vămii.

Controalele vamale se efectua in trei etape. Prima etapă de control o reprezinta punctele de trecere a frontierei, a doua etapă de control o reprezinta echipele mobile, iar a treia etapă era controlul efctuat la sediul agentului economic, la depozite, în piețe. Prin desființarea echipelor mobile s-a eliminat cea de-a doua etapă de control.

În anul 2016, Guvernul României a decis să reînfiinţeze Autoritatea Naţională Vamală Română şi să-i redea o parte din vechile atribuţii. Astfel că 40 dintre cele 120 de echipe mobile de control și-au reluat activitatea.

Activitatea vamală din România a fost influențată de nevoia de amonizare cu legislația europeană, respectiv de transpunere in legislația națională a Regulamentului nr. 952/2013 al Parlamentului European şi al Consiliuluidin 9 octombrie 2013 prin care s-a modificat

[3]Art. 270 alin 2 din Legea nr. 86/2006;

Regulamentul (CE) nr. 450/2008 al Parlamentului European şi al Consiliului din 23 aprilie 2008 de stabilire a Codului Vamal Comunitar a reformat Codul vamal al Uniunii.

Astfel, Noul Cod vamal a conținut normele şi procedurile generale care să asigure aplicarea măsurilor tarifare şi a altor măsuri de politică comună introduse la nivelul Uniunii în legătură cu schimburile comerciale cu mărfuri între Uniune şi ţări sau teritorii situate în afara teritoriului vamal al Uniunii, ţinând seama de cerinţele respectivelor politici comune. Legislaţia vamală a fost în acest fel mai bine aliniată la dispoziţiile legate de colectarea drepturilor la import fără a modifica domeniul de aplicare al reglementărilor fiscale în vigoare.

Noul Cod vamal s-a aplicat de la 1 iunie 2016.[4]

Una dntre instiuțiile agrenate in combaterea contrabandei este Poliția de frontieră română care gestionează astfel fenomenul contrabandei:[5]

Traficul cu ţigări de contrabandă şi alte bunuri de larg consum/accizabile reprezintă una dintre principalele manifestări ale infracţionalităţii la graniţele României, fenomen care are ramificaţii la nivelul întregii ţări, aşa după cum rezultă din analiza fenomenelor infracţionale transfrontaliere înregistrate la nivelul frontierei dintre România şi ţările vecine.

Din cazuistica înregistrată, s-a constatat că traficanţii provin, preponderent, din Republica Moldova, Ucraina, Bulgaria, Germania, Serbia, Bosnia, Croaţia, Letonia, Ungaria, Turcia şi România.

Cele mai traficate mărci de ţigări au fost Marble, Ashima, Plugarul, L&M, Jin Ling şi Marlboro.

În majoritatea cazurilor, ţigările de contrabandă au fost descoperite în timp ce erau trecute peste frontieră, dar şi în punctele de trecere ale frontierei, ascunse în mijloace de transport şi pe comunicaţiile din apropierea frontierei. Ţigările sunt achiziţionate fără documente legale, cu intenţia de a fi comercializate pe pieţele din interiorul ţării.

Din cazuistica înregistrata la nivelul Poliţiei de Frontieră Române, au fost constatate mai multe modalităţi de acţiune la care recurg traficanţii de ţigarete. Dintre acestea, principalele constau în:

- traversarea fâşiei de demarcaţie prin locurile în care aceasta prezintă condiţii de relief greu accesibile mijloacelor auto din dotarea poliţiei de frontieră;
- disimularea ţigărilor în autoturisme vechi, modificate sau cu incinte ascunse, pentru limitarea pierderilor in cazul confiscării;
- folosirea containerelor şi a serviciilor unor firme de transport pentru introducerea şi transportul ţigărilor de contrabandă pe teritoriul României.

În ceea ce priveşte metodele concrete folosite de traficanţi pentru trecerea peste frontieră a ţigărilor sunt de menţionat:

- metoda „capac", care constă în disimularea pachetelor de ţigarete printre alte categorii de mărfuri - îndeosebi cu baza de impozitare mică - tranzitate în mod legal prin punctele de trecere ale frontierei;
- „antifonarea" autoturismelor cu ţigarete, constând în ascunderea pachetelor in diverse părţi componente ale acestora (cauciucuri, lonjeroane, portiere etc.) ori utilizarea pereţilor dubli;
- disimularea ţigaretelor în îmbrăcăminte sau lipite pe corp, în ambalajele altor produse alimentare sau în genţi cu fund dublu;
- metoda „cablului", utilizată în zona frontierei riverane, care presupune trecerea baxurilor cu ţigarete pe un cablu fixat pe cele două maluri ale cursului de apă;

[4] http://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO, 04.12.2018;
[5] /www.politiadefrontiera.ro, 04.12.2018

- tranzitarea zonei muntoase de frontieră cu atelaje trase de cai, profitând de relieful muntos greu accesibil, aspect care face dificilă verificarea traseelor;
- folosirea unor aparate de zbor – motodeltaplan/planor/drona – care sunt modificate pentru transportul baxurilor de ţigări peste frontieră.

Din punct de vedere al rutelor folosite, se constată că cele mai multe încercări de introducere a ţigărilor în România, sunt înregistrate la frontierele de Nord, Est şi Sud-Vest.

- La frontiera de Nord, (judeţele Maramureş, Suceava, Satu Mare) sunt predominante ţigările de origine din Ucraina, contrabandiştii fiind organizaţi în adevărate grupuri infracţionale, cu segmente în străinătate, la frontieră şi în interiorul ţării. Aceştia încearcă trecerea pachetelor de ţigări (baxuri) peste frontiera "verde", în special noaptea. În această zonă, sunt descoperite aproape zilnic persoane care încearcă să traverseze frontiera transportând ţigări de contrabandă, deseori poliţiştii de frontieră fiind nevoiţi să folosească armamentul din dotare pentru reţinerea lor, în conformitate cu prevederile legii, deoarece nu se supun somaţiilor legale.
- La frontiera de Est, (judeţele Galaţi, Vaslui, Iaşi, Botoşani) sunt predominante ţigările de origine din R. Moldova (ţigări de calitate inferioară – Plai, Doina, Plugarul, MT), introducerea acestora în ţară fiind realizată prin punctele de frontieră, fie în cantităţi mari, în mijloace de transport special amenajate, fie în cantităţi mici – încadrate plafonului vamal – de către persoane fizice.

În Republica Moldova, săptămânal sunt confiscate zeci de mii de ţigări de contrabandă. Cea mai mare captură de anul aceasta fost făcută în ianuarie la Chişinău. Într-un depozit au fost găsite două milioane de tigarete puse în pachete netimbrate. Autorităţile moldovene suţin că acţiunile din interiorul ţării au impiedicat ca multă marfă de contrabandă să mai ajungă în România.

- În judeţele din Sud-Vestul ţării, (judeţele Caraş-Severin, Mehedinţi, Timiş) sunt descoperite, în general, ţigări de calitate medie şi superioară, achiziţionate din magazinele duty-free şi transportate peste frontieră, în cantităţi mici, de persoane fizice.

Complexitatea sub care se manifestă acest fenomen infracţional transfrontalier impune, pe lângă luarea unor măsuri de natură organizatorică, instituţională, legislativă, acţionară şi logistică şi intensificarea colaborării tuturor instituţiilor cu responsabilităţi în asigurarea ordinii publice şi combaterii eficiente a fenomenului infracţional, pe plan intern.

Poliţia de Frontieră Română acţionează în sistem integrat alături de alte structuri ale Ministerului Afacerilor Interne, precum şi cu alte instituţii ale statului cu atribuţii în domeniul fiscal, pentru combaterea contrabandei, contrafacerii şi comerţului ilegal cu produse de tutun.

De asemenea, având în vedere că, în general, ţigările de contrabandă provin din ţările vecine, intensificarea relaţiilor de colaborare cu autorităţile de frontieră vecine, precum şi cu instituţiile similare din alte state, poate duce la obţinerea unor rezultate mai bune în combaterea acestui fenomen, scopul fiind unul comun, de asigurare a securităţii şi siguranţei cetăţeanului la nivelul spaţiului comunitar.

Pentru că o parte dintre lucrătorii de poliție judiciară lucrează sub supravegherea și coordonarea unităților de parchet, se impune prezentarea unui caz semnificativ din practica judiciară, când s-a reținut condamnarea definitivă a unei persoane cercetare pentru concurs real de infracțiuni între infracțiunea continuată de contrabandă cu țigări și infracțiunea continuată de uz de fals, chiar dacă pentru unul dintre actele materiale nu a fost constatată nemijlocit și nu s-a individualizat cantitatea de bunuri sau mărfuri presupus a fi fost introduse in țară, ci doar uzul de fals.

În fapt, in data de 02/03.03.2016 cetățeanul bulgar D.R.S a intrat pe teritoriul României printr-un Punct de Trecere a Frontierei, prin alt loc decât cel stabilit pentru

controlul vamal conducând un ansamblu rutier format din cap tractor și semiremorcă de tip cisternă, având ca marfă declarată material de construcții – gypsum white.

La controlul efectuat asupra ansamblului rutier, oganele de cercetare penală au descoperit o ușă de acces in interiorul cisternei, iar după deschiderea ei s-a observat că, in interior erau așezate mai multe cartoane și baxuri de țigări. După inventariere s-a constatat existența a 318 baxuri și 48 cartoane de țigări, fără timbre fiscal.

Față de aceste aspect inculpatul a recunoscut și descris cu amănunte modul de desfășurare a activității infracționale din data de 02/03.03.2016, precum și din data de 26.02.2016 (data la care inculpatul a intrat in România, prin același punct de trecere a frontierei, cu același mijloc de transport, având aceeași marfă declarată in acte – documentele pentru transportul din data de 26.02.2016 au fost descoperite in cabina inculpatului). Totodată, au fost administrate și alte probe printre care cântărirea ansamblului rutier, rezultând o anumită greutate la data de 26.02.2016, care era asemănătoare cu greutatea constatată la cântar pentru actul din luna martie 2016, când în fapt organele vamale și poliția de frontieră au identificat cantitatea de țigări, au descărcat-o și au constatat că inculpatul a transportat peste teritoriul țării acele țigări.

Astfel, s-a reținut că acest element de fapt dovedește că, în data de 26.02.2016, existând aceeași greutate a mijlocului de transport, inculpatul a transportat țigări ca in luna martie, cu atât mai mult cu cât acele acte care au însoțit cele două transporturi fac referire la aceeași marfă, acte dovedite a fi false.

Situația de fapt, a fost temeinic dovedită pe baza mijloacelor de probă administrate în faza de urmărire penală, probe pe care inculpatul și le-a insușit, solicitând judecarea cauzei în procedura simplificată.

Față de această cauză penală, primă instanță de judecată, Judecătoria Giurgiu[6] a dispus schimbarea încadrării juridice a faptelor pentru care inculpatul a fost trimis în judecată din infracțiunea de contrabandă în formă continuată (art. 270 alin.1 din Legea nr. 86/2006 cu aplic. art.35 alin.1 C.P.) și de uz de fals în formă continuată (art. 323 C.P. cu aplicarea art. 35 alin. 1 CP), in infracțiunea de contrabandă (fapta din data de 02/03.03.2016 de) și infracțiunea de uz de fals in formă continuată (faptele din data 26.02.2016 și din data de 02/03.03.2016), în concurs real (cu aplicarea art. 38 alin. 1 C.P.).

Printre altele, Judecătoria Giurgiu a dispus condamnarea inculpatului la 2 ani și 9 luni închisoare, cu suspendarea sub supraveghere a executării pedepsei închisorii, pe un termen de încercare de 3 ani.

Totodată, s-a dispus pe lângă confiscarea specială a cantității de țigări descoperite, și confiscarea ansamblului rutier special modificat pentru a comite infracțiunea, și obligarea inculpatului la plata sumelor reprezentând datoria vamală, respectiv la plata sumei de 1.451.126 lei.

În schimba instanța de apel, Curtea de Apel București [7] a desființat, în parte, sentința apelată, respectiv a înlăturat dispozițiile primei instanțe referitoare la schimbarea încadrării juridice a faptelor pentru care a fost trimis în judecată inculpatul, menținând propunerea parchetului și condamnându-l pe inculpat definitive pentru concurs real între infracțiunea de contrabandă în formă continuată (art. 270 alin.1 din Legea nr. 86/2006 cu aplic. art.35 alin.1 C.P. – ambele fapte din data de 26.02.2016, respectiv din data de 02/03.03.2016) și de uz de fals în formă continuată (art. 323 C.P. cu aplicarea art. 35 alin. 1 CP),

[6]Sentința penală nr. 1914 din data de 22.07.2016, dosar 7237/212/2016*Judecătoria Giurgiu* portal.just.ro/236/SitePages
[7]Decizia penală nr. 1730/A din data de 17.11.2016, dosar 7237/212/2016*Curtea de Apel București* / portal.just.ro/2/SitePages

În plus, a obligat inculpatul, la plata in favoarea statului român a prejudiciului pentru cele două acte materiale ale infracțiunii de contrabandă, respectiv la plata sumei de 2.902.252 lei.

Așadar, în ceea ce privește hotărârile celor două instanțe, curtea de apel a apreciat corect probele administrate in faza de urmărire penală de către organele de urmărire penală, având în vedere că modalitatea de sustragere de la indeplinirea obligațiilor vamale folosită de către inculpat pentru a trece peste frontieră țigările de contrabandă a fost destul de greu de depistat de către organele specializate ale statului român. Astfel, este justă și temeinică condamnarea inculpatului și pentru săvârșirea infracțiunii de contrabandă comisă în data de 26.02.2016 ca act material ce a intrat în compunerea infracțiunii de contrabandă, având în vedere că s-a demonstrat cu certitudine că în cauză a fost vorba despre două acte materiale de contrabandă, constând în introducerea pe teritoriul României de țigarete, care nu au fost supuse regimului vamal.

Pe de altă parte, prima instanța a apreciat, iar instanța de apel a menținut confiscarea specială a țigărilor de contrabandă concomitent cu obligarea inculpatului la plata sumelor reprezentând datoria vamală, fiind astfel puse în aplicare dispozițiile Deciziei – Recurs în interesul legii nr. 11/2015 a Î.C.C.J – prin care s-a stabilit că, în cazul infracțiunii de contrabandă prevăzute de Legea nr. 86/2006 privind Codul Vamal al României se impune luarea măsurii de siguranță a confiscării speciale a bunurilor sau mărfurilor introduce ilegal pe teritoriul vamal al României, concomitent cu obligarea inculpaților la plata sumelor reprezentând datoria vamală, numai în ipoteza în care acestea au trecut de primul birou vamal situat pe teritoriul vamal comunitar fără a fi fost prezentate în vamă și transportate spre acest birou vamal.

Așadar, se poate observa că pierderile anuale la bugetul de stat dn cauza contrabandei sunt de peste zeci de miliarde de euro.

Dincolo de aceste cifre, contrabanda cu ţigări poate să ascundă lucuri mult mai grave. Traficanţii de droguri şi chiar de arme se pot ascunde în spatele acestei afaceri ilegale pedepsită mult mai blând.

Persoanele care fac afaceri ilegale cu ţigări de obicei se ocupă şi alte activităţi criminale. Există o asociere între cei dintre membrii gruparilor de crimă organizată care lucrează în zona tutunului cu alte activităţi criminale împotriva statului.

Nu în ultimul rând contrabandiştii sunt şi buni economişti. Ştiu că situaţia actuală de pe piaţă nu are cum să le oprească afacerile. Dimpotrivă, este un bun moment pentru ca ele să prospere.

Traficul ilegal cu ţigări este direct influenţat de preţul tutunului. În toate ţările din vecinătatea României, cu excepţia Ungariei, un pachet de ţigări poate fi cumpărat la un preţ mult mai mic decât în România. În Ucraina un pachet cu 20 de ţigarete costă sub 5 lei, în Moldova mai puţin de şapte lei, în Bulgaria şi Serbia preţul unui pachet de ţigări este sub 12 lei.

Este foarte important de înțeles că întotdeauna modul în care cresc sau scad taxele, cresc sau scad prețurile, trebuie să fie predictibil. Industria onestă are nevoie de predictibilitate, iar statul român, din punct de vedere legislativ, trebuie să fie predictibil. Cu alte cuvinte, în cazul în care vorbim despre creșterea accizelor a taxelor trebuie să se stabilească un calendar asumat și discutat inclusiv cu toți actorii de pe piață.

Parchetul General nu are o evidență separată a dosarelor penale deschise pentru contraband cu țigări. Singurele statistici se referă la fenomenul general al contrabandei din țara noastră deținute de structurile din cadrul Ministerului Afacerilor Interne.

Într-un top al județelor cu cele mai multe investigații deschise se află Suceava, Constanța și Maramureș, zone de graniță.

În plus, nivelul cantităţilor de ţigarete descoperit în judeţele din interiorul ţării este foarte scăzut, în comparaţie cu cel înregistrat la nivelul frontierei de stat şi judeţelor limitrofe acesteia, existând, în continuare, o presiune ridicată pe sensul de intrare în ţară.

Având în vedere că majoritatea cantităţilor de ţigarete au fost descoperite în aceste zone, şi mai puţin pe sensul de ieşire din ţară, se poate aprecia că principala piaţă de desfacere a ţigaretelor introduse ilegal este Româna şi, mai puţin, alte state ale Uniunii Europene.

Însă România, o piaţă care consumă anual 26 de miliarde de ţigarete, este şi una dintre cele mai mari pieţe de consum din Europa.

În conluzie, organele cu atribuţii in combaterea contrabandei desfăşoară activităţi de pedepsire a persoanelor care săvârşesc astfel de fapte pe teritoriul României, însă fenomenul nu poate fi controlat în totalitate.

Având în vedere prejudiciile aduse la bugetul de stat, organele specializate ale statului vor continua să întreprindă, măsuri ferme în toate zonele de ţării, în vederea depistării şi sancţionării persoanelor implicate în traficul ilegal cu bunuri de larg consum şi produse accizabile, precum şi reţinerii în vederea confiscării a mărfurilor traficate.

BIBLIOGRAPHY

1. Legea nr. 86/2006 privind Codul vamal al României modificată şi completată, publicată in Monitorul Oficial al României nr. 350 din 19 aprilie 2006;
2. Sentința penală nr. 1914 din data de 22.07.2016, dosar 7237/212/2016 Judecătoria Giurgiu portal.just.ro/236/SitePages;
3. Decizia penală nr. 1730/A din data de 17.11.2016, dosar 7237/212/2016 Curtea de Apel București / portal.just.ro/2/SitePages;
4. www.eur-lex.europa.eu/legal-content/RO, 04.12.2018;
5. www.politiadefrontiera, 04.12.2018.

SHAREHOLDERS' EQUITY FORMATION AND ASSESSMENT

Mircea-Iosif Rus, Ioana Pop-Radu

PhD, NIRD URBAN INCERC Cluj-Napoca, PhD, "Babeş-Bolyai" University of Cluj Napoca

Abstract:In the „life" of an economic entity intervenes from the very beginning the formation of an initial capital which is, always, the share capital. Subsequently, this shareholders' equity should increase by many ways, a fact which would mean that the economic entity has a „healthy" activity, but the reality of the Romanian economy shows us that it is not always like this. Due to multiple causes, which also include management decisions, the shareholders' equity registers also negative values which, theoretically, is not normal as this means that you function on "credit" and then steps should be taken so that the value of the assets becomes positive. To prevent such a situation it is recommended to assess the components of the own assets in order to make the best management decisions which result in positive own assets. The right value ascertained subsequent to assessment also shows us the ways by which the own assets may be increased, either from own sources of the entity or by its external ones.

Keywords: share capital, stock, shares, net asset, shareholders' equity.

1. Introduction

Any economic entity, irrespective of its organization form (company, association, foundation, state unit) needs capital which is an importants elements of the patrimony and which stands at the basis of such entities' development.

The capital is mainly expressed under a monetary form and it initially represents an obligation of the economic entity towards those who contributed to the set up of the share capital, the first capital in their "life".

Usually, the capital represents the resources which stand at the basis of the economic entities' activity running. By the help of the capital, the entity procures the means which are necessary to operate its activity like equipment, buildings, means of transport, raw stocks and materials, goods etc.

In a wider sense is known the permanent capital which is a basic component of the balance sheet liabilities dedicated to the financing of the patrimonial assets (the wealth) in a sustainable manner. Such capitals are formed upon the entity set up and, along time, it increases or decreases and, when the activity is discontinued, such capitals are liquidated.

Instead, the shareholders' equity are meant to set out the financial resources set up by the owners, shareholders or partners' equity in their position of capital investors, self-financing, which may occur by profit capitalization, from other non-refundable sources provisioned by law. Actually, those capitals are identified as the individual or share capital as well as the bonuses related to the capital, the reserves of the entity, the balances or the capital gain out of the assets re-assessment, the results carried over of the preceding financial exercises, the exercise result, the subsidies for investments, the own funds with a determined effect and the regulated accruals.

The Order no.1802/2014 of the Ministry of Public Finances, which approved the accounting regulations harmonized with the Directive IV of the European Economic Community and with the International Accounting Standards, defines the shareholders'

equity as the shareholders' residual interest in the assets of a company after the deduction of all its debts.

2. Shareholders' equity structure

The stable financing sources of the economic values set up as assets of the economic entity are determined by the capital accounting structure. The 'stable' determiner marks the presence of those sources at the disposal of the economic entity for a period in excess of one year. Such a feature represents one of the elements which pleads for their designation also by the notion of permanent capitals.

The shareholders' equity represents the entirety of the capitals owned by individuals or by the shareholders which are entered in the balance sheet liabilities as well as the sources created or received during the economic entity functioning and they come in the following structure:

- share capital;
- capital related bonuses;
- reserves coming from re-assessment;
- reserves;
- result of the exercise;
- result carried over;
- shareholders' equity;
- subsidies for investments;
- regulated accruals.

The complex structure of the capitals determines the use of a system of accounts capable of providing for the registration, follow-up and audit, in a distinct manner, of the specific elements of their composition. The freedom of action which is specific to the market economy also presumes the diversification of the ways by which an economic entity may attract new capitals or it may vest its own capital in a profitable manner.

In the structure of the chart of accounts, class I is dedicated to the stock accounts in which may be found, by groups, the synthetic accounts of the 1st degree and, where case may be, the synthetic accounts of the 2nd degree, the component elements of the capitals. (Ghișe, 2011)

3. Shareholders' equity assessment

The assessment of the shares or of the capital stock of and economic entity leads to the assessment of the entity itself.

The stocks are deeds which give their owners the rights to participate in the set up of the entity capital, the latter becoming co-owners of it.

The value of the stock (shares) is assessed by reference to:

- The market on which such stock is negotiated;
- The company patrimony, as indicator of the potential accumulations;
- The results of the entity, as indicator of the potential accumulations;
- Medium term perspectives, as indicator of the economic growth;
- The company image in front of the third parties;
- The manner in which the company masters its technology;
- The quality of the personnel.

The share capital is assessed in accountancy at its face value which is represented by the amounts mentioned on the stock or on the shares. The the measure of the stock or shares value is established from the economic entity set up by its memorandum of association and bears the denomination 'face value'. This represents a fraction of the entity's capital

established in equal measures and serves to the calculation of the share capital. (Peterescu, 2011)

3.1. Assessment at the face value

The face value is the value set up by the memorandum of association of the entity and with which the said entity is registered with the qualified bodies. This value may be increased or decreased only under certain terms established by law and it is printed on the entity stock.

Face value = share capital/Number of stock (shares)

For the share capital, such a value is indicated on the stock and shares in their position of securities. The term of share capital designates the face value of the capital in the case of a company, irrespective of its form (joint stock company, limited liability company etc.)

The assessment of the share capital at its face value imposes the calculation and distinct entry of the share premiums (issuance, contribution and merger premiums).

As the stock by which the shareholders' equity is represented are securities negotiable in the financial administration system of the companies, other categories of values are associated to the face value, such as the market value (fair market value), profitability value (financial value, output value) and the patrimonial value (the mathematical (intrinsic) value).

3.2. Assessment at the market value (stock exchange value, fair market value)

The market value is a purchase – sale value of the stock set up by the stock exchange on the basis of the demand – offer ratio called quotation or stock exchange rate.

Generally, in the case of the companies whose stock is listed we will have:

The market value (market capitalization) = Number of stock x stock exchange rate

The market price of one stock is determined by the dividends expected by the shareholders, the company financial stability, the situation of the company assets, the general situation of the capital market and the limit of the interest ratio at that moment, opposable to the financial-banking market.

When the interest ratio is high, the joint stock companies represent a high risk for investors because they will prefer temporary investments under the form of bank deposits and holdings.

The stock market appraises a company not by the value of its present patrimony but by the forecasts related to its evolution and future gains.

For a company which aims at a capital increase by contributions in cash, in close connection with the market value and the nominal value of the stock is the issuance price or the assets rate which has to be paid by all the persons who subscribe the stock at the moment of its issuance. This may be equal to the face value – *supra pari* rate or lower than the face value – *sub pari* rate.

At the same time, a good image on the market provides for a high price and an easy placement of the instruments which allows for the achievement of sufficient resources under favorable terms. Thus, the matter of the stock assessment on a market is an important variable of the financing policy for a company which intends to resort to capital increase.

3.3. Assessment by the profitability value

This assessment method comes under two forms, i.e.:

a) *The financial value* – given by the ratio between the dividend distributed for one stock and the average rate of the interest on the market:

Financial value = Dividend distributed for one stock/average rate of the interest on the market

The interest rate is the one corresponding to the fixed gain instruments (bonds) and the dividend taken into account may be represented either by the average of the dividends

distributed during the last 5 years or by the dividend distributed at the end of the completed financial year.

b) *The output value* – given by the ratio between the dividend distributed for one stock and the average rate of the interest on the market:

Output value = (the dividend distributed for one stock + the profit quota for one stock incorporated in the reserves)/the average rate of the market interest

The output value is a variant of the financial value in which the undistributed benefits are also taken into account.

3.4. Assessment by the patrimonial value

The patrimonial value of the economic entity is calculated starting from the patrimonial situation. This presumes the accounting mathematical value (which is equal to the ratio between the accounting net asset and the number of stock), the intrinsic mathematical value (which is equal to the ratio between the intrinsic net asset and the number of stock) and the liquidation value (which results from the forced sale of the entity). This method consists of the calculation of the instruments starting from the patrimonial situation entered in the financial statements. In this sense, we have the mathematical-accounting value, the intrinsic mathematical value and the liquidation value.

The mathematical-accounting value of the instruments or the balance sheet value is equal to the net accounting statement or the accounting net asset related to the number of stock:

Mathematical accounting value = Accounting net asset/Number of stock

The accounting net asset is calculated according to the formula:

ANC = Real asset – Debts

or

ANC = shareholders' equity – nominal assets

Real asset = balance sheet asset – nominal assets

The composition of the nominal assets includes the following structures:

- Company set up expenses, including those with the stock issuance;
- Settlement assets and assimilated;
- Premiums related to the bonds reimbursement.

The addition between the real asset and the nominal asset represents the total of the company assets. (Popa, 2011)

The intrinsic net asset is given by the following formula:

Intrinsic net asset=accounting net asset + accruals for risks and expenses – subscribed not deposited capital

4. Conclusion

As we said in the beginning, in the "life" of an economic entity and especially in that of a joint stock company it is important to know the value of the shareholders' equity as this is an economic indicator which shows us the company "state of health". Besides the stock which compose the share capital, the high value of those capitals is also given by the fixed assets which may be land, buildings, equipment etc. they do nothing but bring extra value to those capitals. At the same time, in cases of decreased liquidity of the company, these fixed assets may make the object of a sale which restores the company liquidity and it follows that, at a subsequent date, the company purchases again those fixed assets necessary to the activity development.

Concurrently, the fixed assets which enter in the structure of the shareholders' equity may also be used to access credits or funding lines for the activity operation.

BIBLIOGRAPHY

Order of the Ministry of Public Finances no. 1802/2014, published by the Official Gazette no. 963 of 2014 December 30

Ghişe, R. G. (2011), *Valoare, preţ, cost şi evaluare în contabilitate*, (Value, price, cost and assessment in accounting), CECCAR Publishing House, Bucharest

Petrescu, S. (2011), *Analiză şi diagnostic financiar-contabil.Ghid teoretico-aplicativ*, (Financial – accounting analysis and diagnosis. Theoretical-applicative guide), CECCAR Publishing House, Bucharest

Popa, A. F. (2011), *Contabilitatea şi fiscalitatea rezultatului întreprinderii*, (Company Score Accounting and Taxation), CECCAR Publishing House, Bucharest

THE PECUNIARY LIABILITY OF THE EMPLOYEE

Brîndușa Marian
PhD, UMFST Târgu Mureș

Abstract:In the present economic and social context, the pecuniary liability of the employee is an issue of great actuality. The legal nature, the conditions of the pecuniary liability, the situations in which the employee is pecuniary liable towards his employer are some of the issues we try to deal with in this research

Keywords: liability, employee, pecuniary, damages, labor.

Introduction

Legal liability becomes applicable in those situations where legal provisions that regulate the normal development of social life are violated by disturbing the exercise of one or more person's rights and interests. Legal liability stands as an important component of social liability and has a crucial component – the reparation aspect determined by an illicit act that determines damage[1].

Over the course of the employment contract it is possible for any of the parties to cause to the other party damage and therefore the obligation to repair this damage arises. In Romanian law, the pecuniary liability of the parties, employer and employee derives from the individual employment contract, regardless of the type of the employment contract, it has a reparatory nature and is founded on the principles of civil contractual liability without excluding a common law liability. Therefore, pecuniary liability in labor law represents a variety of civil contractual liability having certain particularities determined by the specifics of labor legal relations[2].

Pecuniary liability in labor law implies, consequently, obligations for both contractual parties. However, we consider that we are not in the presence of a symmetric legal regulation, for the liability of the employer towards its employee is more severe than vice versa[3].

Characteristics of pecuniary liability

Pecuniary liability is a contractual form of liability, having as a source the individual employment contract. The question of determining the persons between whom the problem of pecuniary liability can arise is of utmost importance. Employees, regardless of the type of employment contract, the persons that have an apprentice contract and those that are work-detached are subject to pecuniary liability. At the same time, the employer can also be held pecuniary liable[4]. In order for pecuniary liability to intervene guilt – as a condition of liability - has to exist and guilt, unlike in the case of civil contractual or tort liability, is presumed only

[1]Romulus Gidro, *Dreptul muncii, curs universitar*, Bucureşti, Editura Universul juridic, 2013, pp.280-290.
[2] Ion Traian Ştefănescu, *Tratat teoretic şi practic de drept al muncii*, Bucureşti, Editura Universul juridic,2010, p. 747
[3] Romulus Gidro, *op.cit.*, p. 281
[4] Alexandru Ţiclea, ,*Codul muncii comentat*, ed a II-a revăzută şi adăugită, Editura Universul juridic, 2011, p. 281.

by exception, in case of the administrator for quantity lacks in its administration[5]. In case of damages brought to the employer, pecuniary liability can have as object only damages of pecuniary nature, unlike in the case of pecuniary liability of the employer that covers both pecuniary and moral damages[6]. Pecuniary liability is an individual liability. Even if the labor Code refers in art. 255 to the situation when the damage was caused by several employees, we are still in the presence of a form of conjunct legal liability, still a personal liability that represents a multitude of individual liabilities of concurrent faults in the causation of a unique damage[7].

Pecuniary liability is an integral liability. According to the rules of civil contractual liability, the employee will be held liable only to the extent of the damages foreseen or foreseeable at the moment of the conclusion of the employment contract, the unpredictable damages being therefore excepted[8]. Amongst the cases of pecuniary disclaimer, in case of employees, the usual risks entailed by the nature of the labor performed are taken into consideration. Art. 254, paragr. (2) Labor Code. The compensation of the material damage caused by the employee is usually done by cash equivalent according to art. 257 labor Code and this implies deductions from the salary of the employee. There are, however, exceptions to this rule, in those cases when the employment contract is terminated before the employee compensates entirely the employer for the damages caused[9]. The determination of pecuniary liability is done either amicably either, in case of divergences, by the court of justice[10]. The actual procedure of recovering the damage is however no longer possible by issuing a deduction decision. This procedure is done either amicably or by intervention of the court[11]. The pecuniary liability, as far as enforcement is concerned, has a limited character. As a rule, a proportion of the salary can be subject to enforcement (maximum a third of the net income, without exceeding together with all other retentions that the subject in questions might have, half of the monthly income)[12]. It is forbidden to insert in the employment contract any stipulations that aggravate the pecuniary liability of the employer[13].

The pecuniary liability of the employee

If an employer has suffered a material damage by fault of the employee over the course of the individual employment contract art. 254, paragr.(1) of Labor Code states that the employee is pecuniary liable on the grounds of the principles of civil contractual liability for the damages caused to the employer by its fault or regarding his work. The pecuniary liability of the employer entails the cumulative presence of certain conditions: to have the employee quality; the illicit deed of the employee has to be in close connection to the performed labor; the existence of damage conditions liability;between the illicit deed and the damage has to exist a causality relation;employee guilt;

One of the conditions is to have the employee quality. The author of the act that produced the damage has to be in a contractual relation with the employer, regardless of the type of employment contract[14]. There are however certain out of the ordinary situations that require some clarifications. There are cases when, in order to recover the damage, the

[5] Romulus Gidro, *op.cit.*, p. 281.
[6]Marius- Cătălin Preduț, *Codul muncii comentat*, București, Editura Universul juridic, 2016, p. 600.
[7] Alexandru Țiclea, *op.cit*., p. 281.
[8]*Idem*.
[9] Romulus Gidro, *op.cit.*, p. 282.
[10] Alexandru Țiclea, *op.cit*., p. 281.
[11] Romulus Gidro, *op.cit.*, p. 282.
[12]Alexandru Țiclea, *Codul muncii comentat*, Ediția a 7-a, București, Editura Universul Juridic, 2015 p. 685.
[13] Romulus Gidro, *op.cit.*, p. 282.
[14]*Ibidem*, p. 283.

common legal regulations of civil liability are applicable. This is the case of those persons that perform some sort of labor paid by the hour, associated staff and paid polyclinic doctors[15]. Similarly, will be liable according to civil law regulations, the apprentices from professional schools and college students that carry out professional practice if they have not signed an employment contract, unlike the apprentices that have an apprentice contract at their work-place, those that are parties to a qualification contract or a professional adaptation contract – if they produced damage will be liable according to the provisions of pecuniary liability. Furthermore, we can mention the case of the employee that is a temporary work agent that produces damage to the user. In this case, the regulations regarding the pecuniary liability are not applicable and the only measure possible is an action in damages *ex contractus* (common law) against the temporary work agent that has, in its turn, the right to sue its employer[16]. Similarly, the detached employee will also be held pecuniary liable according to the rules of labor law. In this last case, if the detached employee has produced damage to the institution where he is detached at, compensation can be achieved by a civil action and both the detached employee and the unit that detached him can be respondents[17].

A characteristic of pecuniary liability stands in it being a responsibility for personal acts. There are situations where the damage is caused by more than one employee by a common deed that attracts a conjunct liability. In these cases, according to the contribution of each of the participants, the quantum of liability is established separately[18].

Although the labor Code does not expressly provide in this sense, we can state that there exists a subsidiary liability as a specific form of liability, that follows the main liability form. This type of pecuniary liability intervenes in cases such as: an employee through its personal illicit act has allowed another person to directly produce damage, not taking or taking tardily the necessary measures in order to replace the administrators or persons under its control, despite being warned in writing and motivated that the personnel does not fulfill its attribution in a satisfying manner; not taking the necessary measures to establish and repair the damages in administration; when a particular employee has determined by its illicit deed the payment of an amount of money that was not owed, the wrong handing-over of a good or provision of a service to another employee or a third person and the recovery of the damage is not possible from the latter. The case-law has shown that in those cases when the damage is caused by a criminal offence the author of the crime will be held mainly liable. However, if recovering the damage from the criminal offender is not possible the employee from whose negligence the illicit deed occurred will be held liable[19].

Another form, specific for pecuniary liability, is joint liability. Joint liability in the matter of pecuniary liability operates only exceptionally. It is of strict interpretation and cannot be used only in those cases when the legal provisions expressly provide in this sense. When the law provides for joint liability, the common law rules are applicable and in case the regression action is used against the guilty persons the proportion that each person has to cover from the damage is established according to the rules of joint liability.

Another condition is the illicit deed of the employee has to be in close connection to the performed labor. An important factor in establishing this is the job description. However,

---

[15]Alexandru Ţiclea, *Tratat de dreptul muncii. Legislaţie. Doctrină, jurisprudenţă*, ed aVI-a revizuită şi adăugită, Bucureşti, Editura Universul juridic, 2012 p. 847.
[16]Ion Traian Ştefănescu, *Tratat teoretic şi practic de drept al muncii, ed-aII-a revăzută şi adăugită*, Bucureşti, Editura Universul juridic 2012, p. 778. Ion Traian Ștefănescu, *Codul muncii și legea dialogului social*, București, Editura Universul juridic, 2017 p. 453.
[17]Ion Traian Ştefănescu, Şerban Beligrădeanu, *Prezentare de ansamblu şi observaţii critice asupra noului Cod al muncii*, revista Dreptul nr.4/2003
[18] Romulus Gidro, *op.cit* p. 288.
[19]*Ibidem*, pp. 289-290

there is also the possibility to take into consideration certain attributions set by legal provisions and the regulations issued by the employer itself[20]. The illicit deed can be either an action or inaction; independently, it has to be personal, according to labor legal provisions that do not regulate liability for another person's illicit act. The employer has to prove to the court that the employee violated the fore set job tasks by wrongly carrying out or not carrying out at all his attributions, consequently leading to damage[21].

The existence of damage conditions liability is another condition of pecuniary liability. Damage is defined as a diminishing in one's patrimony as a consequence of an illicit deed. It has to be real and cert; produced by an employee; have a pecuniary nature. Accordingly, whether directly (when caused directly to the employer by an illicit deed) or indirectly (when the employee produces damage to a third person and the employer has to repair the damage), the employer has to suffer a pecuniary damage in course of fulfilling the job tasks or attribution in connection to the particular job in question[22].

The condition of causality relation between the illicit deed and the damage**.** There has to be a connection between the act and the damage, the latter has to be the consequence of the illicit act damaging in nature and produced by the employee in relation to his job. In each individual situation the causality relation has to be analyzed taking into consideration the circumstances in which the deed occurred, the means used to produce it and the nature of the damage[23].

Employee guilt is another condition.Pecuniary liability necessarily entails the existence of guilt of the author of the illicit deed that produced damage. It is of no importance the degree of guilt, liability being retained even for light negligence. The degree of guilt presents relevance only in those situations when the act has more than one author. In this case the individual liability of each author is determined according to their personal contribution to the damage[24]. Labor Code provides in art. 254, paragr. 2 cases when the employee is not pecuniary liable, such as: case of *force majeure* or fortuitous case, in state of necessity, in case of normal risks entailed by the job (the risk appears as a natural phenomenon either due to the use of production materials either as a consequence of work conditions or certain procedure that can have negative consequences on the employers' patrimony[25] and in case of carrying out an order given by a superior.

The obligation to return

According to provisions of art. 256, paragr. 1 and 2, the employee that has to cash-in from his employer an amount of money that is not owned, is obliged to return the amount. If the employee has wrongly received goods that cannot be returned in nature or has been wrongly provided with certain services, it is obliged to return their value in money. The obligation to return has in its scope two situations as far as the liability of the employee is concerned. If the employee is not guilty, in the above mentioned situations pecuniary liability does not operate; however, if the beneficiary of the payments that were not owed, the wrongly received goods or services is dishonest he will be held liable not only for the obligation to return the money, goods, services but in such cases the rules of pecuniary liability and civil tort liability are applicable. The employee guilty for the payment not owed,

[20]Costel Gâlcă, *Comentariu* în RDS no. 6/2011; Costel Gâlcă, *Codul muncii comentat şi adnotat, editura Rossetti International*, 2015, Ion Traian Ştefănescu, *op.cit.*, 2012, p. 780.
[21] Romulus Gidro, *op.cit*, p. 284.
[22]*Ibidem*, p. 285., Ion Traian Ştefănescu, *op.cit.*, 2010, p. 750.
[23] Romulus Gidro, *op.cit.*, p. 285.
[24]Nicolae Roș, *Dreptul muncii: curs universitar*, București, Editura Prouniversitaria, 2017, p. 357.
[25] Romulus Gidro, *op.cit* p. 286.

the wrong provision of services or delivery of undue goods has a subsidiary liability if the damage cannot the totally or partially repaired by the beneficiary.

The procedure for establishing the pecuniary liability

According to the provisions of labor Code as republished, the means of establishing and recovering the damage caused to the employer are: amicably and through court intervention.

As far as the amicable procedure of recovering the damage is concerned, this has to be recorded in writing even if the law does not expressly provide for the written form. The legal provisions in force at present, impose on the employer that chooses this amicable recovery procedure, the obligation of drawing-up a finding-note that will be communicated to the employee. In this case, it is our belief that this procedure cannot be fulfilled except in writing. The choice of this amicable procedure for recovering damage is optional and can be initiated only by the employer, for only he can draw-up the documents involved[26]. The period for recovering the damage cannot be less than 30 days from the moment of communication. The value of the recovered damage through the agreement of the parties, cannot exceed the equivalent of 5 minimum gross wages on economy. If the damage was produced by more than one employee the employer can either sign a recovery agreement with each of the authors or only with one or some of them, following that these will later have the possibility of a suit. If the contribution of each of the participants to the creation of the damage cannot be determined, the individual responsibility for every author is determined proportionally to its net income, from the establishment of the damage or, when the case, the period of time that he worked from his last inventory. The employee can decline signing such an agreement either because he considers himself not guilty or he considers the value of damage as established by the employee not to be correct. If the parties do not reach an agreement the only way left is the intervention of the court.

The intervention of the courttakes place when the recovery of damage cannot be accomplished according to art. 254, paragr. 3. The referral of the case to the court has to be done in a period of maximum 3 years that start, depending on the situation, from the moment the right to sue appears[27] (). If the recovery of the damage is not done by the agreement of the parties, the withholding owed as damages caused to the employer cannot be made unless the debt owed by the employee is due, liquid and payable and has be accordingly ascertained by a definitive and irrevocable court judgment. The civil procedure Code establishes the enforceable nature of judgments[28].

In labor law the employee benefits of a special protection regime and consequently the amount established for covering the damages can be withhold only in monthly installments from the salary rights of the person in question owed from the employer. These installments cannot exceed a third of the net monthly salary and, together will all other withholdings, a half of the salary. In establishing the quantum of the installments the basic salary, indemnities and all other benefits have to be taken into consideration.

If the employment contract is terminated before the employee has fully indemnified the employer and the author of the damage is hired to a different employer or becomes a public servant, the salary withholdings will be carried on by the new employer or new institution or public authority on the bases of the enforceable title communicated to this end by the indemnified employer. In those cases when the employee in debt does not start

[26]Ion Traian Ștefănescu, Șerban Beligrădeanu, *art.cit.*, p.146.
[27]According to art. 268 letter c) in case of pecuniary liability of the employee towards the employer
[28]Iona Traian Ștefănescu, 2010, p. 751.

employment relations with a new employer, the recovery of the damage is done by pursuing his goods, in the conditions set by the civil procedure Code.

BIBLIOGRAPHY

Costel Gâlcă, *Comentariu*, în RDS nr. 6/2011.
Costel Gâlcă, *Codul muncii comentat şi adnotat,* Editura Rosetti International, 2015
Ion Traian Ştefănescu, *Tratat teoretic şi practic de drept al muncii*, Bucureşti, Editura Universul juridic, 2010.
Ion Traian Ştefănescu, *Tratat teoetic şi practic de drept al muncii, ed-aII-a revăzută şi adăugită*, Bucureşti, Editura Universul juridic, 2012.
Ion Traian Ștefănescu, *Codul muncii și legea dialogului social*, București, Editura Universul juridic, 2017 p. 453.
Ion Traian Ştefănescu, Şerban Beligrădeanu, *Prezentare de ansamblu şi observaţii critice asupra noului Cod al muncii*, revista Dreptul nr. 4/2003
Romulus Gidro, *Dreptul muncii, curs universitar*, Bucureşti, Editura Universul juridic, 2013.
Alexandru Ţiclea, *Codul muncii comentat*, ed a II-a revăzută şi adăugită, Editura Universul juridic, 2011.
Alexandru Ţiclea, *Tratat de dreptul muncii. Legislaţie. Doctrină, jurisprudenţă*, ed aVI-a revizuită şi adăugită, Bucureşti, Editura Universul juridic, 2012.
Alexandru Țiclea, *Codul muncii comentat*, Ediția a 7-a, București, Editura Universul Juridic, 2015
Marius- Cătălin Preduț, *Codul muncii comentat*, București, Editura Universul juridic, 2016
Nicolae Roș, *Dreptul muncii: curs universitar*, București, Editura Prouniversitaria, 2017

THE CHILD AND CHILDHOOD – HISTORIC AND CULTURAL PERSPECTIVES UPON THE RAISING AND EDUCATION OF CHILDREN

Daniela-Crina Iezeu
PhD Student, University of Oradea

Abstract:Humans have the longest childhood of all beings. On the one hand, this is due to the complex environment we live and develop in and on the other hand to our intricate hereditary characteristics, which require constant guidance and control throughout the becoming of human beings. The farther we go back into past ages, the scarcer and less reliable the information about the child and childhood is. Whereas in the past child approaches were filtered through the economic, moral and religious influence of society, nowadays children benefit from a child status in its own right, which is defined by international laws and agreements supporting the upbringing, education and implicitly harmonious development of the child.

Keywords: child, childhood, upbringing, development, rights of the child;

Potrivit Convenţiei ONU cu privire la Drepturile copilului, pe care ţara noastră a ratificat-o prin Legea nr. 18/1990, "prin copil se înţelege orice fiintă umană sub vârsta de 18 ani, exceptând cazurile în care legea aplicabilă copilului stabileşte limita majoratului sub această vârstă" (Convenţia cu privire la drepturile copilului, 1989, art. 1). Cuvântul copil trimite la latinescul "infans", care semnifică fiinţa umană, care nu a dobândit încă actul vorbirii: "*fōr, fāri* 'tospeak, say'… *īnfāns, -ntis*'unabletospeak; infant' (…), *īnfāntia*'muteness; childhood' (…)" (de Vaan, 2008, p. 231). Aceasta este prima etapă a copilăriei, caracterizată, pe de o parte, prin insuficienţa simţurilor, a exprimării şi a dependenţei complete faţă de părinţi, dar, pe de altă parte, de transformări morfo-fiziologice şi psihologice de mare amploare, fără echivalent în altă etapă a ontogenezei fiinţei umane. Omul este o fiinţă care deţine cea mai lungă copilărie, datorate pe de o parte mediului complex în care creşte şi de dezvoltă, iar pe de altă parte datorită echipamentului ereditar bogat, însă insuficient pregătit pentru o adaptare rapidă la mediu (Bonchiş, 2006).

Copilul trebuie să perceapă copilăria ca pe o perioadă în care se poate dezvolta în siguranţă, manifestându-şi valenţele psihicului propriu (Bonchiş, 2004). Copilul se familiarizează treptat cu lumea, iar instinctele sale îl îndeamnă să o exploreze, să-i imite pe cei mai experimentaţi, să îşi măsoare abilităţile în diferite contexte şi să constate cum şi le poate spori învăţând din mediul social restrâns (familia) şi apoi din cel extins. Copilul se deschide spre lume, dar este încă o fiinţă fragilă, cu multă nevoie de protecţie. Părinţii sunt primii care monitorizează modul în care se desfăşoară interacţiunea copiilor cu lumea. Pe baza experienţei lor de viaţă, părinţii caută să asigure copiilor lor atât cele necesare dezvoltării fizice, cât şi celei psiho-sociale. Copilul explorează lumea, iar astfel se îmbogăţeşte în experienţă şi cunoştinţe, dar nu poate face aceasta fără ajutor. Copilăria este vârsta deschiderii psihice spre lume. În spiritul acestor idei, copilăria „este o cale deschisă spre cele mai neaşteptate şi mai minunate realizări ale psihicului uman, ale cărui bogăţii şi posibilităţi poate că nici nu le bănuim" (Osterrieth, 1976, p. 25).

Tocmai pentru că omul este o fiinţă cu raţiune complexă, în prima parte a vieţii sale, copilăria, el are nevoie cel mai mult să asimileze lumea, dezvoltându-şi comprehensiunea

asupra ei. Perioada de adaptare a omului la mediul său de viaţă este mai lungă decât la speciile de mamifere superioare cu care împărtăşeşte numeroase caracteristici fizice. Această diferenţă apare atât datorită factorilor biologici, genetici şi morfo-fiziologici, cât şi faptului că omul are nevoie să relaţioneze la nivel raţional cu lumea. Cu toate acestea, ceea ce ar părea un dezavantaj devine un avantaj, îndeosebi datorită capacităţii omului de a învăţa, incomparabil faţă de alte specii, şi care este mult sporită la om în perioada copilăriei (Bateson, Gluckman, & Hanson, 2014).

Conceptul de copilărie văzut ca o construcţie socială îi aparţine istoricului francez Philippe Ariès (1960). El susţine ideea existenţei unui univers diferit al copilului şi copilăriei total diferit de cel al adulţilor. Cercetând dezvoltarea istorică a conceptului de copilărie, el considera că "ideea de copilărie nu trebuie confundată cu afecţiunea pentru copii, ea se referă la natura particulară a copilăriei, care distinge copilul de adult, chiar de cel tânăr. În societatea medievală, această percepţie nu exista" (Cojocaru, 2008, p. 35). Cercetând, de asemenea, modul în care poate fi surprinsă, istoric, afecţiunea parentală pentru copii, Ariès revine adesea la imaginile antice, medievale, religioase, care au influenţat profund percepţia europeană a copilăriei (Ariès, 1962). Cu toate acestea, atât Ariès şi cei ce l-au urmat în investigarea istorică a conceptului de copilărie, constată că modul în care omenirea a perceput copilăria s-a schimbat, iar aceasta îndeosebi în epoca modernă. Secolele XVIII-XIX-lea au privit copilăria ca şi o categorie culturală, profesioniştii au început să stabilească locuri de servicii segregate pentru copii: şcoli, locuri de joacă, dar şi alte activităţi desfăşurate în parteneriat cu adulţii (Bellingham, 1988).

Vibha Sharma (2016) a realizat studii amănunţite asupra problemei creşterii copilului din ţara sa, precum şi asupra stării de bine care i se poate asigura acestuia. Provenind dintr-o cultură diferită, ea ajunge la concluzii care frapează şi îngrijorează prin universalitatea valabilităţii lor: "Copiilor şi copilăriei nu li s-a acordat vreun tratament special în epocile trecute, iar ceva mai recent copiii erau trataţi ca 'mici adulţi.' (…). Bunăstarea copilului (*welfare of the child*) a fost în mare măsură neglijată şi nu a fost între preocupările mai înalte pe agenda guvernelor (…). Până recent, în ţări precum India, copilăria nu beneficiat de o definiţie şi o legislaţie aparte (…)" (Sharma, 2016, p. 1). Chiar dacă în ţările dezvoltate, occidentale, s-au făcut progrese remarcabile în această privinţă, acestea şi organizaţiile internaţionale influenţând pozitiv întreaga lume, omenirea se află abia la început pe drumul istoric al recunoaşterii necesităţii acordării de sprijin special copiilor, respectiv familiilor care îi cresc.

Pe urmele lui Ariès, mulţi cercetători moderni au întreprins studii fie cu caracter *istoric*, fie *sociologic* sau *psihologic*, fie îmbinând aceste abordări, pentru descifrarea dezvoltării istorice, respectiv sociale, a conceptului de copilărie (Sterans, 2004; Clarke, 2004; King, 2006; Meynert, 2017). Cercetările sociologice anterioare surprind patru modalităţi de abordare a copilului şi copilăriei astfel: copilul ca obiect, copilul ca subiect, copilul ca actor social şi copilul ca participant sau co-cercetător (Cojocaru, 2008). Problemele legate de copilărie şi înţelesul ei i-au preocupat pe istoricii din ultimii ani, evident în dezbaterea dacă ideea noastră actuală despre copilărie este sau nu, de fapt, o invenţie recentă – un artefact al modernităţii. Unii autori au susţinut că „înainte de perioada modernă ideea de copilărie pur şi simplu nu a existat" (Clarke, 2004, p. 3). Ideea aceasta, a lui Ariès, a fost preluată de mulţi cercetători care l-au urmat direct, precum şi de analizele şi sintezele actuale pe această temă (Meynert, 2017; Stearns, 2004), dar criticată de alţii. Unul dintre criticii cei mai documentaţi ai lui Ariès, Linda Pollok, argumentează că, în pofida condiţiilor istorice diferite, care au adus prejudicii copilăriei mai mult în trecut decât în prezent, relaţia dintre părinţi şi copii a fost întotdeauna una protectivă. Cercetătorul obiectiv poate găsi mult sentiment investit din partea părinţilor şi în epocile anterioare, precum şi acelaşi reflex de a asigura copiilor o copilărie fericită. În cartea sa, *Forgotten Children* (1983), Linda Pollock caută dovezi că în Evul

Mediu copilăria a existat, contestând metodele lui Ariès şi ale emulilor săi (de Mause, Shorter şi Stone). După părerea sa, ceea ce trebuie cu precădere cercetat este sfera „relaţiilor reale dintre părinţi şi copii, iar nu idei generale despre sentimente"' (Pollock, 1983, apud Clarke, 2004, p. 6). Linda Pollock susţine idea că nu a existat niciodată o discontinuitate culturală care să marcheze invenţia copilăriei, în opinia sa „ modelul normativ al iubirii pentru copii a fost obţinut în mod continuu, părinţii au aderat la norme de afecţiune pe care le-au împărtăşit sub formă de sentimente (Bellingham, 1988, p. 349).

Cu toate criticile, însă, se pare că Ariès a avut dreptate în cea mai importantă dintre ideile sale. El nu nega faptul că părinţii şi-au înconjurat şi îngrijit copiii cu dragoste în toate epocile. Găsim manifestarea acestui instinct în toate epocile. Momentul în care, însă, familiile clasei mijlocii din Occident au hotărât să ofere copiilor lor o viaţă lipsită de povara grijilor şi muncii după aceleaşi standarde cu adulţii, respectiv să le ofere o educaţie care să îi ajute în dezvoltarea nu doar materială ci şi spirituală a personalităţii lor, reprezintă începutul ideii moderne de copilărie. Din acest punct de vedere nu se poate nega că, aşa cum deja o ştim noi, copilăria este o creaţie modernă. Familiile clasei mijlocii din Occident au început să acorde grijă deosebită copiilor lor, întrucât condiţiile lor de viaţă începeau să le permită aceasta, dar şi pentru că aceasta era o clasă socială care aspira spre progres şi începuse să îşi lărgească propria educaţie. Din toate aceste motive, ale evoluţiei istorice a ideii de copilărie, cu schimbarea produsă în epoca modernă în Occident, „această concepţie despre copilărie ca etapă aparte nu prea ar fi putut fi înţeleasă de către strămoşii noştri" (Clarke, 2004, p. 11) – nu pentru că ar fi fost incapabili de aceleaşi sentimente nobile pentru copiii lor, ci întrucât acest concept a suferit o schimbare care a putut avea loc doar în anumite condiţii social-istorice, ca acelea menţionate. Schimbarea concepţiei omenirii asupra copilăriei, în sens teoretic înţelegând-o ca o etapă aparte a vieţii, iar în sens practic prin acordarea de sprijin universal copiilor pentru a avea condiţii materiale şi spirituale pentru creştere, nu s-a produs într-un mod idilic şi nici nu reuşeşte încă să se facă utilă tuturor copiilor de pretutindeni – în pofida eforturilor depuse în acest sens. Ceea ce este pozitiv în abordarea copilăriei este că schimbarea de mentalitate s-a produs şi ea se răspândeşte la nivel global, sporindu-şi roadele. În secolul al XIX-lea, „în timp ce clasa de mijloc nou apărută dezvolta o ideologie a familiei centrată pe copil, impactul industrializării asupra restului populaţiei a intensificat exploatarea şi împlicarea vieţilor multor copii" (Clarke, 2004, p. 9). S-a produs, astfel un contrast care se adâncea, între modul în care îşi priveau şi creşteau copiii familiile clasei de mijloc, care au început să se concentreze pe creşterea lor sănătoasă fizic şi educaţional şi copiii claselor de jos, care au suferit o *proletarizare* (Meynert, 2017). Astfel, de la ajutorul dat familiei în muncile câmpului, copiii au ajuns să reprezinte un segment al populaţiei supuse orelor extenuante în fabrici – mai mult de 14 ore pe zi. Utilizarea copiilor ca forţă de muncă a devenit, în realitate, sclavie, mascată prin puţina salarizare, remunerare cu totul insuficientă faţă de profitul adus patronului în urma exploatării unor persoane mult mai vulnerabile şi susceptibile abuzurilor decât adulţii. Familiile paupere, ale căror adulţi erau la rândul lor exploataţi, nu întrezăreau altă variantă nici pentru copiii lor (Clarke, 2004; Meynert, 2017).

Pornind de la denunţarea exploatării atât în epocile istorice anterioare, cât şi în prezent, autoarea citată, Miriam J. Meynert, insistă asupra ideii de "copii fără copilărie" (*children without childhood*), deşi expresia pare contradictorie. Sintagma este explicată, însă, în sensul privării copilului de a trăi această etapă a vieţii conform cu specificul ei, beneficiind de toate mijloacele care îl pot împlini, respectiv ajuta să-şi dezvolte personalitatea (Meynert, 2017).

Din punct de vedere istoric, se constată o evoluţie a conceptului de copilărie, astfel încât se poate observa faptul că abuzul, neglijarea şi abandonul sunt văzute astfel într-o lumină revelatoare (King, 2007). Această reconsiderare determină societatea umană să lupte împotriva acestor tare ale trecutului. Din moment ce conceptul de copilărie în general, cu

implicaţiile sale sociale a avut nevoie de o evoluţie istorică îndelungată, cu atât mai grea a fost şi încă este ieşirea categoriei copiilor cu dizabilităţi de sub ameninţarea multor tipuri de abuzuri din partea societăţii. De la neglijare la maltratarea psihică şi fizică şi chiar la abuzuri sexuale (Jeyes, 2011). Acestea sunt pericole care planează încă asupra copiilor cu dizabilităţi, iar lupta împotriva acestor practici sociale este extrem de dificilă, cerând implicarea întregii societăţi, prin diferite forme instituţionale şi juridice, alături de familie (Fuchs et al., 2005)

După Revoluţia Industrială, în secolul al XX-lea, "ideología centrată pe copil", a clasei de mijloc Occidentale, s-a impus treptat, câştigând teren în toate păturile şi componentele sociale (Clarke, 2004, pp. 7-8; Meynert, 2017, pp. 593-594). În pofida Războaielor Mondiale sau, într-un fel, şi datorită lor, datorită nevoii omenirii de a alina atrocităţile produse de acestea, această nouă perspectivă asupra copilăriei şi ideea necesităţii asigurării unor condiţii decente de creştere a copiilor s-au impus.

Industrializarea de la sfârşitul secolului al XIX-lea şi începutul secolului al XX-lea a produs două ideologii sociale opuse: exploatarea forţelor de muncă de la vârstă fragedă, respectiv centrarea pe copil a clasei de mijloc. Din fericire pentru evoluţia generală a omenirii, din această confruntare a prevalat a doua direcţie. Tot mai multe familii, din grijă pentru copiii lor, au dorit să îi pună la adăpost faţă de exploatare, ducând la o generalizare a preocupării pentru bunăstarea copilului (Clarke, 2004).

A doua parte a secolului al XX-lea a fost una în care s-au făcut paşi mari în privinţa politicilor internaţionale şi naţionale privitoare la îmbunătăţirea legislaţiei, sporirea bunăstării copiilor, respectiv pentru răspândirea şcolarizării obligatorii (Meynert, 2017). Referitor la şcolarizarea obligatorie, trebuie amintit că oferirea educaţiei în mod obligatoriu, universal, programatic şi instituţionalizat pentru copii este şi aceasta un concept şi o practică foarte recentă, care s-a răspândit global repede, însă doar începând cu secolul al XX-lea (King, 2007).

Din această perspectivă, istorică, ultimul secol şi chiar ultimele decenii au fost hotărâtoare pentru turnura pozitivă a mentalităţilor, în general, în privinţa modului în care este privită copilăria ca o etapă esenţială în dezvoltarea omului, având caracteristici şi nevoi proprii. Trebuie adăugată aici *Declaraţia pentru drepturile copilului* ("Declaration of the Rights of the Child"), promulgată de ONU în 1959 (King, 2007). Aceeaşi preocupare pentru bunăstarea copilului s-a extins asupra celor cu dizabilităţi (Fuchs, Burnside, Marchenski, & Mudry, 2005).

Ca urmare a sporirii interesului pentru copilărie şi rezolvarea problemelor creşterii copiilor, tot începând cu secolul trecut, asistăm la înmulţirea literaturii de specialitate care are ca obiect de studiu copilăria. Abordările diferiţilor autori reflectă pregătirea lor: istorică, psiho-sociologică, medicală sau juridică. Activitatea literară care se orientează spre acest subiect se poate spune că a devenit „o zonă de producţie febrilă" (King, 2007, p. 388).

Copiii şi copilăria au constituit obiectul unor intervenţii masive odată cu reforma socială a secolului al XX-lea, iar copiii alături de alte grupuri minoritare au dreptul de a le fi auzită vocea, iar opiniile lor luate în considerare, precum şi o mai bună aplicare a drepturilor acestora (Mayall, 2000). Dacă în epocile trecute tratamentul faţă de copil era dictat prin prisma puterii economice, morale şi religioase a societăţii din care făceau parte, astăzi copiii au un statut de sine stătător graţie unor legislaţii eficiente şi a unor organizaţii internaţionale. Lumea adulţilor este cea care are obligaţii faţă de aceştia, recunoscându-le statutul diferit şi totuşi dependent "Fiecare societate are setul său particular de valori şi va vedea copiii în lumina valorilor sale" (Shaffer, 2005, p. 26).

BIBLIOGRAPHY

Ariès, P. (1962). *Centuries of Childhood: A Social History of Family Life.* (R. Baldick, Trans.). New York: Alfred A. Knopf.

Bateson, P., Gluckman, P., & Hanson, M. (2014). The biology of developmental plasticity and the Predictive. Adaptive Response hypothesis. *Journal of Physiology, 592.11*, 2357-2368.

Bellingham, B. (1988). The history of childhood since the" invention of childhood": Some issues in the eighties. *Journal of Family History, 13*(1), 347-358.

Bonchiş, E. (2004). The chapter Obiectul psihologiei copilului *Bonchiş, E., (2004). Psihologia copilului, University Publishing, Oradea* (pp. 7-17). Oradea.

Bonchiş, E. (2006). Copilul şi copilăria. Scurt istoric. *În Teorii ale dezvoltării copilului* (pp. 13-23). Cluj-Napoca: Editura Dacia.

Clarke, J. (2004). Children and Childhood - Inter- Disciplinary Perspective: Histories of Childhood. In D. Wyse (Ed.), *Childhood Studies: An Introduction*: Wiley-Blackwell.

Cojocaru, D. (2008). Copilaria si constructia parentalitatii. Asistenta maternala in Romania: Polirom, Iasi.

de Vaan, M. (Ed.) (2008). *Etymological Dictionary of Latin and the other Italic Languages* (Vol. 7). Leiden - Boston: Brill.

Fuchs, D., Burnside, L., Marchenski, S., & Mudry, A. (2005). *Children with Disabilities*: University of Manitoba.

King, M. (2007). Concepts of Childhood: What We Know and Where We Might Go. *Renaissance Quarterly, 60*(2), 371-407.

Meynert, M. J. (2017). Children without Childhood - Proletarianization of Children and Its Implications. *Sociology and Anthropology, 5*(8), 590-599. doi:10.13189/sa.2017.050803

Osterrieth, P. (1976). *Inteoducere în psihologia copilului*. Bucureşti: Editura Didactică şi Pedagogică.

Shaffer, R. (2005). Natura copilăriei. *În Introducere în psihologia copilului* (pp. 19-36). Cluj-Napoca: Editura ASCR (Asociaţia de Ştiinţe Cognitive din Romania).

Sharma, V. (2016). Development of the Concept of Childhood and Child Welfare in India. *ResearchGate*(September, 2016).

Sterans, P. N. (2004). *Comparative History of Childhood* (Vol. 1 (A-E)): Macmillan, Thomson-Gale.

*** Convenţia cu privire la Drepturile Copilului, ratificată prin Legea nr. 18/1990, publicată în "Monitorul Oficial al României", partea I, nr.109 din 28 septembrie 1990 şi republicată în "Monitorul Oficial al României", partea I, nr. 314 din 13 iunie 2001. Monitorul Oficial al României, 1(314).

ASPECTS REGARDING ECONOMIC POLICIES

Dan Donosă

Lecturer, PhD, University of Agricultural Sciences and Veterinarian Medicine, Iași

Abstract:It is important to formulate an effective mix of economic policies when shaping policy architecture for the next period, starting with fiscal policy, revenue policy, continuing with monetary policy - defined separately by the monetary authority, namely structural adjustment policies, but the efficacy of the mix also depends on the appropriate dosage of each component. The correlation of the mix of economic policies with the economic cycle must be based on the following foundations: fiscal policy alignment with the dynamics of the economy, ensuring price stability, wage levels in the economy allow it to remain competitive. Authors recognized in the academic field for banking regulation and supervision pointed out that prudential policy enforcement is a necessary but not sufficient condition for ensuring financial stability. On the other hand, while prudential regulations have a more macro prudential orientation in the sense that they concern the system as a whole, they are not sufficient to prevent the build-up of systemic vulnerabilities. In this context, in order to minimize risk, it is necessary to maintain a healthy banking system, including through the involvement of complementary mechanisms at commercial banks. There must be a rigorous market discipline in terms of ensuring the transparency of banks' business in all its forms, there are requirements to publish the relevant data on the activity of credit institutions, obligations regarding the presentation of insurance contracts concluded for various types of risks, as well as rules on internal governance of banks.

Keywords: economic policies, fiscal policies, monetary policies, banking capital

The objective need to establish within a country an efficient, realistic economic policy mix that ensures macroeconomic stability as a prerequisite for healthy, sustainable economic growth that will not generate imbalances such as inflation, external deficit, currency depreciation national and other.

Observing efficient dosing and using each lever within the mix, as it was programmed, but also according to the attributions, characteristics and content of each of the policies, are essential coordinates for the effectiveness of the mix as a whole. That's because it does not replace the inaction of one policy or another by intensifying the action of other policies, seem easier, less troublesome to the public at one time or another. In these conditions, adverse or perverse effects occur and the results may be artificially favorable on the short term, but in the medium to long term, they become negative, and later use should be made pronounced leverage that was avoided in the previous period, which generates more cost economic and social, due to the failure to adopt the correct measures on time.

The correlation between the mix of economic policies and the business cycle will be a highly debated issue in the next period, in an attempt to avoid situations where certain components of the mix, which should act anti-cyclically, have pro-cyclical behavior, and other components,which should be neutral - for example monetary policy or prudential policy - become anti-cyclical. To compensate for the inaction of other policies, monetary policy and prudential policy had to assume counter-cyclical positions both in times of economic decline and in times of economic decline, where these two policies seek to stimulate the return of the

economy topositive dynamics. It is important to make an effective mix of economic policies when they are outlining the policy architecture for the coming year, starting with fiscal-budgetary policy,revenues policy, continuing with monetary policy - defined separately by the monetary authority - structural adjustment policies. But the effectiveness of the mix also depends on the proper dosage of the each components. The correlation of the mix of economic policies with the economic cycle must be based on the following foundations: - the impulse induced by the fiscal policy economy is necessary to be a sign to the contrary of the GDP deviation from its potential level: when the economy operates in a way effectively to the parameters above potential GDP, the impulse in the tax area must be restrictive, and the authority managing this policy must try to hinder dynamicseconomic. When GDP is below potential, the demand gap needs to be covered by a stimulus from the tax area, which means that the fiscal impulse must be positive, so as to stimulate the return of the economy to potential; - ensuring price stability through a restrictive monetary policy during periods of excess demand, as it was the situation of the Romanian economy until 2008; - preserving financial stability through prudential policies aimed at consolidation banks' capital and liquidity reserves, as well as limitation of systemic vulnerability; - the unit labor cost must allow the Romanian economy to stay competitive by maintaining a sub - unitary ratio between wage and earnings increases labor productivity dynamics. Authors recognized in the academic environment for regulatory and supervisory works in banking are pointing out that prudential policy enforcement is a necessary but not sufficient condition to ensure financial stability.

Both from the point of view of consumers, but especially at the level of decision-makers, we need to be aware that there are limits to regulation, that it cannot cover all the risks, and that prudential measures may sometimes prove ineffective, if not from the beginning may lose their efficacy. On the other hand, it is also stated that even if the prudential regulations have a more macro prudential orientation, in that they regard the system as a whole, they are not sufficient to prevent the accumulation of systemic vulnerabilities. In this context, in order to minimize the risk, it is necessary to maintain a healthy banking system, including through the involvement of complementary mechanisms at commercial banks, such as Basel II pillar III agreement. In particular, there must be a more rigorous market discipline in terms of ensuring the transparency of banks' activity in all forms, requirements for the publication of relevant data on the activity of credit institutions, obligations on the presentation of insurance contracts concluded for various types of risks, as well as rules on internal governance of banks. Fiscal and revenue policy must play an active role in limiting unhealthy credit growth as well as in preventing price overvaluation of assets, which has not happened in Romania lately. A good example is the financial intermediation of the first decade when it grew from almost 10 percent to about 41 percent (4 times), the average annual growth rate of intermediation being 3.5 times higher in the range 2005-2008 compared to 2001-2004 (5.5 percentage points versus 1.6 percentage points). The factors that supported the increase in financial intermediation were both the nature of the supply and the nature of the demand. With regard to supply-side factors we can into account some consideration.

In the first place, the increase in the level of competition in the banking system must be considered of solid capital reserves. In Romania, there is a strong competition in the banking sector for the last decade. A second factor that acted on the supply side was to increase the attractiveness of the market Romanian financial institutions. Thus, the interest differential was favorable to the domestic market adding the appreciation of the national currency. Another factor favoring credit growth was dominance of foreign capital. Alongside these developments, a fourth factor, namely the reduction in the cost of credit, has acted due

to the reduction in the inflation rate and, implicitly, the monetary policy rate, which led the decline in bank lending rates.

From the credit demand perspective, the expansion was supported by: - a sharp increase in the available income of the credit - population and households beneficiaries companies - generated by fiscal policies and pro-cyclical revenues. When the economy it was growing by itself, by exploiting its production factors, these two types of policies have added to natural growth additional incentives in inappropriate and counterproductive ways at the time, and revenue grew faster than labor productivity. In addition, labor shortages in some sectors were recorded as a result of the labor market its migration to other, mainly European economies, also in a growing phase of the economic cycle. The phenomenon has led to the increase in wages, the force of the available work remaining in the country being more expensive, and this has been translated into eligibility increased access to bank loans. At the same time, fiscal policy has also become pro-cyclical, generating increasing budget deficits. Increase of the remunerations of the Romanian employees from abroad cumulated in the 2005-2008 period (€ 20.8 billion) was four times higher than the corresponding one for the 2001-2004 period (€ 5.1 billion), reaching € 3.6 billion in 2017. The wealth and balance sheet effect, which, by increasing the net wealth of the population, determined eligibility for contracting bank loans. Foreign direct investment (FDI) has also contributed to the growth in demand for credit, which have stimulated the creation of new jobs, have generated revenue, but have to be mentioned that their structure was not the most appropriate for Romania. It was suitable for investors whose short and medium term goal is profit, but not from the perspective the development of the Romanian economy in the longer term, the optimal structure at this point ofview being that which allows the emergence and consolidation of new generating sectors of higher added value. Until this point, factors such as supply and demand have been highlighted the rise in the level of credit in the economy. Take action individually, but in their combination also, because some overlapped, have resulted in more major risks to address macroeconomic stability.

Also, an example of the follow-up was the National Bank's reaction in this macroeconomic context for the past period aimed at mitigating unsustainable credit growth and consisted of monetary policy measures to curb the dynamics of the foreign currency segment by using instruments that would reduce the attractiveness in relation to the domestic currency component - either through changes in the reserve ratio or through interest rate cuts on domestic currency loans, through operations on the money and foreign exchange markets. Ten measures were adopted before EU accession - six changes in the reserve ratio (especially for foreign currency liabilities) and four prudential measures. After the economic recession, in the face of internal vulnerabilities - generated by the pro-cyclical behavior adopted by the fiscal and income policies - that allowed for propagation the effects of the international financial crisis and in Romania, the following were applied anti-cyclical policies: call on international financial institutions to fund one party of the funds needed to cover the external imbalance; the conclusion of the Vienna Agreement - through which the mother banks of the nine largest institutions of foreign-owned credit in Romania (holding 70 percent of the assets banking) committed themselves to maintain during the program period with the IMF (May 2009 - May 2011) exposures to Romania, commitment that has been respected; reducing the monetary policy rate from 10.25 percent per year (July 2009) to 6.25 percent per year (May 2010); reduction of reserve ratios: from 40 percent to 25 percent for foreign currency resources, in three stages of 5 percentage points (June, August and November 2009); - from 18 percent to 15 percent for resources in domestic currency (June 2009); Implementing measures to streamline lending to the households sector (January and June 2009 respectively); convergence of provisioning conditions to IFRS (volume reduction provisions with 25 percent on overdue loans for more than 90 days). The alternatives available to banks

in the context of the free movement of capital provide policy prudential power limited in relation to fiscal and revenue policies in the moderation process unhealthy credit expansion in the economy.

Although they have produced notable effects in the short term, prudential measures have effectively lost on especially in the context of the transition to the financial integration associated with Romania's entry into the EU, the quantitative constraints of foreign currency lending, which are sometimes avoided by banks. At present, we are witnessing a reverse phenomenon of internalization of credits and redemption which leads to: 1) improving the quality of bank portfolios; 2) supplementation bank income; 3) limiting the adjustment of the number of employees in this sector. In the context of the current global crisis, sophisticated banking risk management methods, promoted by the Basel II Agreement, have proven their limits, and are currently working on a new directive on capital requirements. The measures covered by this new Directive (CRD IV – Capital Requirements Directive) include: 1) the introduction of a simplified solvency indicator (leverage ratio), which limits the unsustainable growth of a credit institution's balance sheet; 2) use of dynamic provisioning, through which the formed provisions in the period of economic growth are intended to cover the losses recorded during the period economic recession; 3) the imposition of liquidity standards in the form of a liquidity coverage ratio, reflecting the extent to which highly liquid assets of a credit institution covers cash outflows under stress during one month, and a stable net funding ratio, respectively, that signals the situation in which the balance sheet growth is disproportionate to some insufficiently stable liabilities. The Basel III agreement seeks to reconfigure the entire regulatory and supervisory framework banking activity, with the emphasis on the early warning component on risk escalation.

BIBLIOGRAPHY

1. Carmichael, J, Fleming, A and Llewellyn, D T, (2004), Aligning Financial Supervisory Structures with Country Needs, World Bank Institute, Washington.
2. Llewellyn, D.T. (1999), "Introduction: the Institutional Structure of Regulatory Agencies", in N. Courtis, ed. How Countries Supervise their Banks, Insurers and Securities Markets, Central Bank Publications, London.
3. Healey, J (2001), "Financial Stability and the Central Bank: International Evidence", in Richard A Brealey, et.al. al., Financial Stability and Central Banks, Routledge, London.

CRIMINAL LIABILITY IN THE CASE OF THE OFFENSE OF NOT TAKING LEGAL MEASURES OF SAFETY AND HEALTH AT WORK, PROVIDED BY ART. 349 FROM ROMANIAN CRIMINAL CODE

Constantin Ioan Gliga

Senior Lecturer, PhD, "Transilvania"University of Braşov

Abstract:In any state governed by the rule of law, the legislator must consider the regulation of a diversity of social relationships, including to enable each individual to exercise the fundamental rights and freedoms set forth in any constitution, as is the right to work and social protection, which also takes into account the safety and health of the employees.
In constructing these regulations, the legislator must also keep in mind the worker's protection at work, incriminating, even at the criminal level, those acts which endanger the safety and health of any worker.
In this paper we want to highlight the existence of inconsistencies, inconsistencies between the regulations in this field, which, in our opinion, appeared in the result of a non-unitary regulation in this field, as well as the consequences thus generated.

Keywords: security, health, work, worker, criminal liability

1. Aspecte introductive

"Dreptul la muncă şi la protecţia socială a muncii este un drept social-economic de tradiţie, un drept cu un conţinut juridic complex"[1], protecţia socială a muncii fiind, de asemenea, "un domeniu complex, prin care se exprimă libertatea oricărei fiinţe umane de a munci şi necesara intervenţie a statului pentru a face posibil şi realizabil în concret acest lucru"[2]. Textul constituţional prin care este consacrat dreptul la muncă şi protecţie socială, în Constituţia noastră, identifică printre componentele acestui drept, mai precis a dimensiunii sale referitoare la protecţia socială, şi securitatea şi igiena muncii, fiind astfel în concordanţă cu prevederile art. 31 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene[3], precum şi cu art. 6 din Pactul internaţional privind drepturile economice, sociale şi culturale[4]. Securitatea şi sănătatea salariaţilor reprezintă "expresia implicării statului în prevenirea accidentelor şi a bolilor profesionale"[5] ale acestora.

[1] M. Constantinescu, A. Iorgovan, I. Muraru, E. S. Tănăsescu, *Constituţia României revizuită – comentarii şi explicaţii*, Editura All Beck, Bucureşti, 2004, p. 85. Pentru mai multe detalii, a se vedea Ioan Muraru, Simina Elena Tănăsescu, coordonatori, *Constituţia României.Comentariu pe articol*, Editura C.H. Beck, Bucureşti, 2008, p. 374 şi urm.
[2] Idem, p. 87.
[3] Această Cartă a fost adoptată la Strasbourg, în 2000, dar a intrat în vigoare odată cu intrarea în vigoare a Tratatului de la Lisabona, a cărei parte integrantă este, la data de 01 decembrie 2009, tratatul fiind semnat la 13 decembrie 2007.
[4] Pactul Internaţional privind drepturile economice, sociale şi culturale a fost adoptat şi deschis spre semnare de Adunarea Generală a Organizaţiei Naţiunilor Unite la 16 decembrie 1966, urmare a adoptării Rezoluţiei 2200 A (XXI) şi a intrat în vigoare la data de 03 ianuarie 1976. Romania a ratificat acest pact la 31 octombrie 1974, prin Decretul nr. 212 care a fost publicat în Buletinul Oficial al României, Partea I, nr. 146 din 20 noiembrie 1974.
[5] Ş. Deaconu, *Drept constituţional*, Editura C. H. Beck, Bucureşti, 2011, p. 263.

În acest context de reglementări fundamentale, observă că, din sfera preocupărilor constante ale legiuitorului pentru reglementarea riguroasă a principalelor relaţii sociale se înscrie şi grija pentru ocrotirea persoanelor angrenate în raporturi de muncă, sens în care au elaborate în timp diferite acte normative ce au avut ca unic scop comun protejarea celor care muncesc. În acest sens istoria reglementarilor în domeniu cunoaşte câteva repere precum Legea 5/1965 cu privire la protecţia muncii, Legea 90/1996 având aceeaşi denumire ca precedenta pe care a şi înlocuit-o, iar în cale din urmă Legea 319/2006.

Infracţiunea prevăzută de art. 349 C. Pen preia, în linii mari, dispoziţiile art. 37 din Legea 319/2006 a securităţii şi sănătăţii în muncă, text de lege ce a fost abrogat odată cu intrarea în vigoare a noului Cod Penal la 1 februarie 2014[6]. Modificările aduse normei de incriminare au urmărit în principal conferirea unui grad mai mare de previzibilitate a textului, pe de o parte, prin înlocuirea sintagmei "*pericol grav şi iminent*" cu cea de *pericol iminent*, iar pe de altă parte prin eliminarea variantei privind producerea unor consecinţe deosebite[7]. Totodată, noua incriminare a modificat limitele de pedeapsă anterioare, în sensul micşorării minimului special (de la un an la 6 luni) şi a majorării maximului special (de la 2 ani la 3 ani).

Apreciem că modalitatea de reglementare aleasă de legiuitor în privinţa acestei infracţiuni este una neinspirată, în condiţiile în care, anumiţi termeni (angajator, lucrător, accident de muncă, boală profesională, pericol iminent de accidentare etc.) nu sunt definiţi în Codul penal, fiind necesară utilizarea definiţiilor oferite de legislaţia specială în materie – Legea securităţii şi sănătăţii în muncă nr.319/2006[8], cu modificările şi completările ulterioare.

2. Consideraţii şi concluzii privind subiectul activ al infracţiunii prevăzute de art. 349 C. Pen

În doctrină[9] s-a apreciat că subiectul activ al infracţiunii este unul calificat, respectiv persoana care are ca atribuţii luarea măsurilor legate de sănătatea şi securitatea în muncă. Potrivit art.6 din Legea nr. 319 din 2006, angajatorul are obligaţia de a asigura securitatea şi sănătatea lucrătorilor în toate aspectele legate de muncă. Conform dispoziţiilor art.5 din lege angajatorul este persoana fizică sau juridică ce se află în raporturi de muncă ori de serviciu cu lucrătorul respectiv şi care are responsabilitatea întreprinderii şi/sau unităţii.

În literatura juridică de specialitate s-a exprimat opinia conform căreia poate răspunde penal şi persoana învestită de către angajator cu luarea măsurilor legale de securitate şi sănătate în muncă, indiferent dacă investirea a fost efectuată în scris (prin decizie, dispoziţie, ordin) sau dacă a existat o dispoziţie verbală acceptată de destinatarul acesteia[10]. Totodată, s-a arătat că angajatorul are posibilitatea de a încheia un contract cu o persoană fizică sau juridică din afara unităţii, abilitată să presteze servicii de protecţie şi prevenire în domeniul securităţii şi sănătăţii în muncă, care va răspunde penal pentru încălcarea dispoziţiilor legale în materie[11].

Astfel, conform opiniilor exprimate în doctrină, subiectul activ al infracţiunii prevăzute de art.349 C. Pen poate fi:

---

[6] Acest cod a fost publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.510 din 24.07.2009.
[7] G. Bodoroncea, V. Cioclei, I. Kuglay, L. V. Lefterache, T. Manea, I. Nedelcu, F.-M. Vasile, *Codul Penal. Comentariu pe articole*, ed. a 2-a, rev., Editura C.H. Beck, Bucureşti, 2016, p.1163.
[8] Această lege a fost publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.646 din 26.07.2006.
[9] Ibidem
[10] G. Antoniu, T. Toader (coord.), *Explicaţiile noului Cod penal*, vol. IV, Editura Universul Juridic, Bucureşti, 2015, p.767.
[11] Ibidem

- persoana juridică în cadrul căreia își desfășoară activitatea lucrătorul cu privire la care s-a creat un pericol iminent de producere a unui accident de muncă sau o îmbolnăvire profesională ca urmare a neluării măsurilor legale de securitate și sănătate în muncă;
- angajatorul persoană fizică, care a încheiat un contract individual de muncă în nume personal, și nu ca reprezentant legal al unei persoane juridice, cu lucrătorul cu privire la care s-a creat un pericol iminent de producere a unui accident de muncă sau o îmbolnăvire profesională ca urmare a neluării măsurilor legale de securitate și sănătate în muncă;
- persoana fizică care își desfășoară activitatea în cadrul angajatorului persoană juridică, însărcinată în orice mod cu luarea măsurilor legale de securitate și sănătate în muncă;
- persoana fizică sau juridică, din afara angajatorului persoană juridică, autorizată potrivit legii să presteze servicii de protecție și prevenire în domeniul securității și sănătății în muncă, cu care a fost încheiat un contract în acest sens de către angajator.

În aceste condiții, se naște întrebarea legitimă dacă toate aceste persoane vor răspunde penal, sau dacă angajatorul va fi exonerat de răspundere în ipoteza în care desemnează o altă persoană care să se ocupe de luarea măsurilor legale legate de securitatea și sănătatea în muncă.

În literatura de specialitate[12], s-au exprimat opinii în sensul că obligația angajatorului, astfel cum este ea reglementată la art.7 din Legea nr.319/2006, se limitează la organizarea activității specifice procesului muncii și atribuirea, ca îndatorire, a luării măsurilor legale de către persoana abilitată în acest sens, răspunderea nemijlocită a angajatorului existând doar în situația în care acesta nu a desemnat o persoană responsabilă să adopte măsurile legale de securitate și sănătate în muncă.

Nu putem fi de acord cu acest punct de vedere, în condițiile în care, potrivit art.6 alin.2 și 3 din Legea nr.319/2006, în ipoteza în care un angajator apelează la servicii externe, acesta nu este exonerat de responsabilitățile sale în acest domeniu, iar obligaţiile lucrătorilor în domeniul securităţii şi sănătăţii în muncă nu aduc atingere principiului responsabilităţii angajatorului.

Mai mult decât atât, potrivit art.8 alin.1 din Legea nr.319/2006 împrejurarea că angajatorul desemnează unul sau mai mulţi lucrători pentru a se ocupa de activităţile de protecţie şi de activităţile de prevenire a riscurilor profesionale din întreprindere şi/sau unitate, denumiţi în continuare lucrători desemnaţi, nu aduce atingere obligaţiilor instituite de art. 6 şi 7 din lege în sarcina angajatorului.

Astfel, apreciem că răspunderea penală a angajatorului va putea fi angajată în toate cazurile, indiferent dacă acesta și-a delegat sau nu atribuțiile în domeniul securității și sănătății în muncă către o altă persoană.

Cu toate acestea, diligențele depuse de angajator în vederea îndeplinirii obligaților sale legale vor fi avute în vedere de către organele judiciare ca elemente ce caracterizează latura subiectivă a infracțiunii.

Apreciem că nu poate fi angajată concomitent răspunderea penală a persoanei juridice și a administratorului statutar persoană fizică, în condițiile în care contractul individual de muncă este încheiat între angajat și persoana juridică, astfel că doar aceasta din urmă are calitatea de angajator în înțelesul dat noțiunii de art.5 lit. b din Legea nr.319/2006, având astfel obligația de a lua măsurile legale de securitate și sănătate în muncă.

[12] G. Antoniu, T. Toader (coord.), *op. cit.*, p.769.

Persoana fizică poate fi subiect activ al infracţiunii prevăzute de art.349 C. Pen. doar în ipoteza în care încheie un contract de muncă cu o altă persoană fizică în nume propriu, în condiţiile prevăzute de art.10 şi alin.14 alin.3 din Codul Muncii[13].

Totodată, se naşte întrebarea în ce măsură angajatorul persoană juridică va răspunde penal pentru săvârşirea infracţiunii prevăzute de art.349 C. Pen, în condiţiile în care a fost sancţionată contravenţional în legătură cu producerea unui accident de muncă sau a unei îmbolnăviri profesionale, intervenite ca urmare a neîndeplinirii de către angajatori a obligaţiilor pe care aceştia le au în domeniul securităţii şi sănătăţii în muncă.

Potrivit art.27 din Legea nr.319/2006, angajatorul are obligaţia să comunice, de îndată, orice eveniment către inspectoratele teritoriale de muncă. Potrivit art.5 lit. f din lege, prin eveniment se înţelege ”*accidentul care a antrenat decesul sau vătămări ale organismului, produs în timpul procesului de muncă ori în îndeplinirea îndatoririlor de serviciu, situaţia de persoană dată dispărută sau accidentul de traseu ori de circulaţie, în condiţiile în care au fost implicate persoane angajate, incidentul periculos, precum şi cazul susceptibil de boală profesională sau legată de profesiune*” Ulterior efectuării controlului privind cauzele şi împrejurările producerii respectivului eveniment, inspectorii de muncă pot aplica angajatorilor sancţiunile contravenţionale prevăzute la art. 39 alin. (2) -(9) şi la art. 40 din Legea 319/2006.

Într-o speţă s-a dispus trimiterea în judecată a inculpaţilor SC. E.O.C SRL şi C.V – administrator statutar al acestei societăţi, relativ la săvârşirea infracţiunilor prev. de art. 37 alin.1,2 şi 3 din Legea nr.319/2006 privind securitatea şi sănătatea în muncă, ucidere din culpă prev. de art.178 alin.1,2 C.Pen (victima I. C.), şi vătămare corporală din culpă, prev. şi ped. 184 alin.2,4 C.Pen (partea vătămată G. R. P.), constând în aceea *că în calitatea de angajatori ai victimei I. C. şi ai părţii vătămate G. R. P., din culpă, nu au luat toate măsurile legale de securitate şi sănătate în muncă, prevăzute în cuprinsul dispoziţiilor art.8 alin.1, art.12 alin.1 lit. a,b, art.13 lit. a,b,f,h,j,r, art.25 alin.2 din Legea nr.319/2006 privind securitatea şi sănătatea în muncă, în sensul în care nu le-au asigurat angajaţilor echipament specific de protecţie, arme de foc şi un autovehicul dotat corespunzător pentru transportul valorilor monetare, respectiv cu geamuri antiglonţ, blindaj în zonele vulnerabile, seif blindat etc., în felul acesta expunându-i pe aceştia unui risc foarte probabil, risc de agresiune care s-a şi concretizat prin atacul armat exercitat de către o persoană necunoscută asupra celor doi angajaţi, ce aveau asupra lor suma de aproximativ 425.000 euro, agresiune care s-a soldat cu decesul unuia dintre angajaţi şi rănirea foarte gravă a celuilalt angajat, care a suferit leziuni traumatice ce au necesitat pentru vindecare 90 de zile de îngrijiri medicale, i-au pus viaţa în pericol şi i-au provocat o infirmitate fizică permanentă şi pierdere de organ.*

Inculpata persoană juridică a fost achitată în baza art.16 lit.j C. Pr. Pen, apreciindu-se că aplicarea unei sancţiuni contravenţionale de către inspectorii de muncă face imposibilă tragerea la răspundere penală a persoanei juridice pentru aceleaşi fapte.

Instanţa de judecată a interpretat şi a aplicat corect dispoziţiile art.4 din Protocolul nr.7 la Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, astfel cum Curtea Europeană a arătat, prin hotărârile pronunţate, că trebuie înţeles principiul ”ne bis in idem” (dreptul de a nu fi judecat sau pedepsit de două ori).

În acest sens, potrivit dreptului internaţional, atât hotărârile judecătoreşti pot constitui o piedică pentru procedurile cu caracter penal înţelesul convenţional, fie ele şi de natură administrativă, dar şi sancţiunile aplicate de organele administrative pot avea ca efect împiedicarea continuării procedurilor judiciare pentru aceeaşi infracţiune, Curtea de la Strasbourg apreciind că este irelevant cine aplică mai întâi o sancţiune, instanţa de judecată sau autoritatea administrativă.

[13] Acest cod a fost republicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.345 din 18.05.2011.

Acuzațiile aduse inculpatei persoană juridică S.C E.O.C SRL, atât în procedura contravențională, cât și în procedura penală sunt aceleași în accepțiunea art.4 din Protocolul nr.7 la Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, prima instanță constatând corect, pe baza criteriilor rezultate din jurisprudența CEDO, că faptele de care a fost acuzată inculpata prin cele două procese verbale de constatare și sancționare a contravențiilor pot fi considerate ca având caracter penal în sensul autonom pe care Convenția îl atribuie acestei noțiuni.

Împrejurarea că pentru încălcarea obligației prevăzute de art.13 lit. f din Legea nr.319/2006 a fost aplicată doar sancțiunea contravențională a avertismentului nu poate conduce în mod automat la reținerea infracțiunii prevăzute de art.37 alin.1,2,3 din Legea nr.319/2006 (art.349 C. Pen), cum de altfel nici cuantumul amenzii aplicate raportat la capitalul social subscris al inculpatei persoană juridică nu prezintă relevanță sub aspectul aplicării principiului ne bis in idem cu consecința achitării inculpatei.

Într-o altă speță, procurorul de caz a dispus punerea în mișcare a acțiunii penale față de inculpata persoană juridică SC. U.P S.A sub aspectul săvârșirii infracțiunii prevăzute de art.349 C. Pen, constând în aceea că societatea comercială nu a luat măsurile legale de securitate și sănătate în muncă prevăzute de art.20 alin.1 lit. a din Legea nr.319/2006, respectiv nu a asigurat instruirea introductiv generală și la locul de muncă pentru partea vătămată F.E.M, cu consecința producerii unei vătămări a integrității corporale a acesteia, persoana vătămată suferind leziuni traumatice ce au necesitat circa 8 luni de zile de îngrijiri medicale și a rămas cu infirmitate fizică permanentă prin pierderea falangelor distale degete 1-5 mâna dreaptă.

Prin Rechizitoriu, procurorul a dispus clasarea cauzei în ceea ce privește inculpata persoană juridică, având în vedere că aceasta fusese sancționată contravențional pentru aceleași fapte de către inspectorii de muncă.

În ceea ce privește inculpata SC. U.P. S.A, procurorul de caz a constatat că încălcarea dispozițiilor art.20 alin.1 lit. a din Legea 319/2006 coroborat cu art.83 lit. a și art.90 din H.G 1425/2006 de către această societate comercială a fost încadrată de către inspectorii ITM Brașov în abaterea contravențională prev. de art.39 alin.4 din Legea 319/2006, societatea fiind sancționată contravențional cu amendă în cuantum de 4.000 de lei.

Articolul 4 al Protocolului nr.7 al Convenției pentru Apărarea Drepturilor Omului și a libertăților fundamentale consacră dreptul de a nu fi judecat sau pedepsit de două ori, cunoscut sub denumirea de ne bis in idem. Astfel, nimeni nu poate fi urmărit sau pedepsit penal de către jurisdicțiile aceluiași stat pentru săvârșirea unei infracțiuni pentru care a fost deja achitat sau condamnat printr-o hotărâre definitivă conform legii și procedurii penale ale acelui stat.

Pentru a determina dacă o faptă intră în domeniul de aplicare a ”materiei penale” Curtea Europeană a Drepturilor Omului, în cauze Engel și alții c. Olandei[14], Ozturk c. Germaniei[15], Jussila c. Finlandei[16], precum are în vedere următoarele criterii alternative: calificarea juridică ca infracțiune a faptei ilicite în dreptul național, natura acesteia și severitatea sancțiunii aplicate.

---

[14] Hotărârea CEDO din 08 iunie 1976, Engel și alții c. Olandei, disponibilă on-line: https://jurisprudentacedo.com/ENGEL-SI-ALTII-c.-OLANDEI-Sanctiuni-si-proceduri-disciplinare-militare.html, accesat la: 04.12.2018

[15] Hotărârea CEDO din 21 februarie 1984, Ozturk c. Germaniei, disponibilă on-line: https://jurisprudentacedo.com/OZTURK-c.-GERMANIEI-%E2%80%94-Obligarea-unui-strain-la-cheltuieli-de-interpret-intr-o-procedura-judiciara-privind-o-contraventie-administrativa.html, accesat la: 04.12.2018

[16] Hotărârea CEDO din 23 noiembrie 2006, Jussila c. Finlandei, disponibilă on-line: http://fcc.law.auth.gr/attachments/article/517/CASE%20OF%20JUSSILA%20v.%20FINLAND.pdf, accesat la: 04.12.2018

Astfel, în ipoteza în care o faptă nu este calificată ca având caracter penal conform primului criteriu (deoarece în dreptul intern al respectivului stat este calificată drept contravenție, faptă administrativă sau disciplinară etc.), urmează să fie analizate celelalte criterii, esențială fiind natura sancțiunii și subiectele de drept cărora li se adresează norma în discuție, respectiv unui grup specific sau dacă, dimpotrivă, norma are caracter general.

În ceea ce privește severitatea sancțiunii aplicabile, Curtea a decis că nu există o jurisprudență clară din care să rezulte că gradul redus de severitate al sancțiunii aplicabile poate fi decisiv în excluderea unei fapte din sfera de aplicare a art.6 din Convenție (Cauza Jussila c. Finlandei). În aceste condiții, chiar și amenzile contravenționale aplicate într-un cuantum relativ redus au determinat aplicarea garanțiilor prevăzute de Convenție în materie penală, chiar în absența unui mecanism de transformare a amenzii într-o sancțiune privativă de libertate, astfel precum a subliniat Curtea Europeană a Drepturilor Omului în Cauza Tsonyo Tsonev c. Bulgariei[17], sau în Cauza Anghel c. României[18].

Majoritatea contravențiilor din sistemul juridic român vor intra în câmpul de aplicare al ”materiei penale” din Convenție, aspect de natură a atrage aplicabilitatea principiului ne bis in idem.

Curtea de la Strasbourg, prin hotărârea pronunțată la data de 14 ianuarie 2010 în cauza Tsonyo Tsonev împotriva Bulgariei, a constatat încălcarea art.4 din Protocolul nr.7 la Convenție, stabilind că sancțiunea contravențională aplicată reclamantului poate fi considerată ca având caracter penal, în sensul convențional al acestei noțiuni, în condițiile în care ”interdicția instituită prin textul legal încălcat se adresează tuturor persoanelor, iar scopul sancțiunii este cel de a pedepsi și preveni săvârșirea în viitor a unor fapte similare. În condițiile în care fapta sancționată contravențional este identică cu cea care a făcut obiectul cercetărilor penale, independent de definiția legală pe care dreptul intern o dă contravenției și infracțiunii, Curtea a constatat că dublarea procedurilor judiciare îndreptate împotriva aceleiași persoane încalcă art.4 din Protocolul nr.7 la Convenție.

Astfel, reținând interpretarea dată de Curtea Europeană a Drepturilor Omului articolului 4 al Protocolului 7 al Convenției, care consacră principiul ”ne bis in idem”, s-a constatat că inculpata SC. U.P. S.A a fost sancționată contravențional pentru nerespectarea dispozițiilor Legii nr.319/2006, motiv pentru care s-a dispus clasarea față de aceasta sub aspectul săvârșirii infracțiunii de neluarea măsurilor legale de securitate și sănătate în muncă, în cauză fiind reținută incidența dispozițiilor art.16 lit. i C. Pr. Pen, respectiv existența autorității de lucru judecat.

Apreciem că în aceste cazuri, nici administratorul statutar al inculpatei persoană juridică nu poate răspunde penal, pe de o parte pentru că nu are calitatea de angajator în înțelesul dat acestei noțiuni prin Legea nr.319/2006, în condițiile în care contractul de muncă a fost încheiat între angajat și persoana juridică, iar pe de altă parte, elementul material al infracțiunii reținute în sarcina administratorului se suprapune perfect peste latura obiectivă a infracțiunii pentru care este trimisă în judecată persoana juridică. Ori, dacă în cazul acesteia nu poate fi angajată răspunderea penală, în condițiile în care a fost sancționată contravențional pentru aceleași fapte, este evident că nici fapta reținută în sarcina administratorului nu este prevăzută de legea penală, aceasta putând constitui eventual o contravenție.

[17] Hotărârea CEDO din 14 ianuarie 2010, Tsonyo Tsonev c. Bulgariei, disponibilă on-line: http://fcc.law.auth.gr/attachments/article/517/CASE%20OF%20JUSSILA%20v.%20FINLAND.pdf, accesat la: 04.12.2018.

[18] Hotărârea CEDO din 04 octombrie 2007, Anghel c. României, disponibilă on-line: http://www.ier.ro/sites/default/files/traduceri/cedo-28183-03.pdf, accesat la: 04.12.2018.

3. Considerații și concluzii privind elementul material al infracțiunii prevăzute de art.349 C.Pen

Infracțiunea prevăzută de art.349 C. Pen se comite prin omisiune, constând în neluarea vreuneia din măsurile legale de securitate și sănătate în muncă, fapta fiind incriminată de legea penală doar dacă a avut ca urmare nașterea unui pericol iminent de producere a unui accident de muncă sau de îmbolnăvire profesională.

Potrivit art.5 lit. g din Legea 319/2006 prin ”*pericol grav şi iminent de accidentare*” se înțelege *situaţia concretă, reală şi actuală căreia îi lipseşte doar prilejul declanşator pentru a produce un accident în orice moment.*

Prin ”*accident de muncă*” se înțelege, potrivit art.5 lit. g din Legea nr.319/2006 ”*vătămarea violentă a organismului, precum şi intoxicaţia acută profesională, care au loc în timpul procesului de muncă sau în îndeplinirea îndatoririlor de serviciu şi care provoacă incapacitate temporară de muncă de cel puţin 3 zile calendaristice, invaliditate ori deces*”, în timp ce noțiunea de boală profesională este definită în legea specială ca fiind ”*afecţiunea care se produce ca urmare a exercitării unei meserii sau profesii, cauzată de agenţi nocivi fizici, chimici ori biologici caracteristici locului de muncă, precum şi de suprasolicitarea diferitelor organe sau sisteme ale organismului, în procesul de muncă*”

Dispozițiile art.349 C. Pen au făcut obiectul controlului de constituționalitate, Curtea Constituțională a României pronunțând în acest sens Decizia nr.69 din 28 februarie 2017 prin care a respins, ca neîntemeiată, excepția de neconstituționalitate ridicată de V. C. în dosarul nr.30.226/197/2013 al Judecătoriei Brașov — Secția penală și a constatat că prevederile art.37 din Legea securității și sănătății în muncă nr.319/2006 și ale art.349 din Codul penal sunt constituționale în raport cu criticile formulate.

Autorul excepției a arătat că textele de lege criticate contravin art.1 alin.(5) din Legea fundamentală, deoarece din redactarea acestora cetățeanul obișnuit nu are posibilitatea reală de a-și corija comportamentul astfel încât să nu încalce aceste dispoziții a căror nerespectare este sancționată cu aplicarea unei pedepse, fiind necesar ca textul de lege criticat să prevadă exact care sunt măsurile la care se face referire, pentru ca, analizând aceste măsuri, justițiabilul să își formeze o conduită socială conformă, singurele dispoziții din Legea nr.319/2006 care fac trimitere la măsurile menționate generic regăsindu-se la art.7 alin.(1) din lege, acestea fiind reperele fundamentale față de care o persoană trebuie să își corecteze conduita. În acest sens s-a pronunţat în mod constant şi Curtea Europeană a Drepturilor Omului, care, de exemplu, în Cauza Rotaru împotriva României[19], 2000, a statuat că „*o normă este previzibilă numai atunci când este redactată cu suficientă precizie, în aşa fel încât să permită oricărei persoane – care, la nevoie, poate apela la consultanţă de specialitate – să îşi corecteze conduita*”, iar în Cauza Sunday Times contra Regatului Unit, 1979[20], a decis că *„[...] cetăţeanul trebuie să dispună de informaţii suficiente asupra normelor juridice aplicabile într-un caz dat şi să fie capabil să prevadă, într-o măsură rezonabilă, consecinţele care pot apărea dintr-un act determinat. Pe scurt, legea trebuie să fie, în acelaşi timp, accesibilă şi previzibilă”*.

De asemenea, prevederile din Legea nr.319/2006 care reglementează măsurile de securitate și sănătate în muncă se completează cu norme elaborate de angajator referitoare la organizarea activităților de producție din unitatea respective, ajungându-se astfel la ipoteza reținută în Decizia nr.405 din 15 iunie 2016, și anume aceea ca un „legiuitor”, altul decât Parlamentul, să stabilească norme de conduită specifice pentru fiecare persoană. Imprecizia

[19] Hotărârea CEDO din 29 martie 2000, Rotaru c. România, disponibilă on-line: https://jurisprudentacedo.com/Rotaru-c.-Romaniei.html, accesat la: 04.12.2018.

[20] Hotărârea CEDO din 26 aprilie 1979, Sunday Times c. Marea Britanie, disponibilă on-line: https://jurisprudentacedo.com/Sunday-Times-contra-Marea-Britanie-Libertatea-de-exprimare-Conditii-de-aplicare.html, accesat la: 04.12.2018.

textelor de lege criticate este de natură să determine un puternic sentiment de insecuritate pentru cetățean, deoarece oricând se va putea spune că măsurile luate de acesta pentru prevenirea unui accident nu au fost suficiente, dar, în același timp, legea nu descrie în norma de incriminare în ce constă acțiunea ilegală, *verbum regens,* în funcție de care chiar instanța să poată aprecia dacă o atitudine este conformă sau nu.

Curtea Constituțională a apreciat că elementul material al infracțiunii de neluare a măsurilor legale de securitate și sănătate în muncă este indicat în mod clar și neechivoc în chiar cuprinsul normei legale și constă în *„neluarea măsurilor legale de securitate și sănătate în muncă”,* măsuri care pot fi identificate cu ușurință, fiind prevăzute în capitolele III și V din Legea nr.319/2006. Acestea, chiar dacă au o formulare generică, specifică unei legi-cadru, permit angajatorului să își controleze conduita, astfel încât să fie capabil să prevadă, într-o măsură rezonabilă, consecințele care ar putea rezulta dintr-o anumită faptă.

Totodată, Curtea a respins și critica potrivit căreia, datorită neclarității textelor de lege supuse controlului, nu se poate face diferența între săvârșirea unei contravenții și a unei infracțiuni, în condițiile în care contravențiile sunt reglementate prin art.39 din Legea nr.319/2006, care statuează cu privire la faptele săvârșite de angajatorii aflați în una dintre situațiile prevăzute de lege, enumerate în conținutul său. În opinia Curții, diferența între contravenție și infracțiune, constă în crearea unei stări de pericolul grav și iminent de producere a unui accident de muncă, potrivit art.37 din Legea nr.319/2006, ori a unui pericol iminent, potrivit art.349 din Codul penal, definit potrivit art.5 lit. l) din Legea nr.319/2006 ca fiind situația concretă, reală și actuală, căreia îi lipsește doar prilejul declanșator pentru a produce un accident în orice moment.

În cuprinsul Deciziei pronunțate s-a exprimat și opinia separată în sensul admiterii excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art.349 C. Pen, întrucât acestea nu răspund exigențelor de claritate, precizie și previzibilitate a legii. S-a arătat astfel că în lipsa unei reglementări exprese a elementului material al infracțiunii, este lăsată la latitudinea instanțelor de judecată aprecierea asupra măsurilor legale de securitate și sănătate în muncă a căror nerespectare poate constitui infracțiune, ori instanța de contencios constituțional a reținut în mod constant în acest sens că, în sistemul de drept continental, jurisprudența nu constituie izvor de drept, așa încât înțelesul unei norme să poată fi clarificat pe această cale, deoarece, într-un asemenea caz, judecătorul ar deveni legiuitor (Decizia nr.23 din 20 ianuarie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.240 din 31 martie 2016, paragraful 16). Astfel, redactorul opiniei separate a apreciat că dispozițiile criticate încalcă prevederile art.1 alin. (5) din Constituție, deoarece reglementează difuz, de o manieră generală și insuficient de precisă, lăsând la latitudinea instanțelor de judecată clarificarea normei penale, precum și prin faptul că permit configurarea elementului material al laturii obiective a infracțiunii de neluare a măsurilor legale de securitate și sănătate în muncă, prin acte normative de rang secundar, inferioare sau subsecvente legii, altele decât legile emise de Parlament, în temeiul art.73 alin. (1) din Constituție, sau de Guvern, respectiv ordonanțe și ordonanțe de urgență, în temeiul delegării legislative prevăzute de art.115 din Constituție.

Chiar dacă prin această Decizie, instanța de contencios constituțional pare să fi tranșat chestiunile ce țin de sfera de aplicare a acestei infracțiuni, apreciem că în practică, încadrarea unor fapte ca infracțiuni de neluarea măsurilor legale de securitate și sănătate în muncă și tragerea la răspundere penală a persoanelor responsabile va fi în continuare problematică. Spunem aceasta deoarece, așa cum am arătat anterior, în majoritatea cazurilor inspectorii de muncă sunt cei care aplică primii sancțiuni contravenționale pentru nerespectarea dispozițiilor legale în materie, aspect ce face imposibilă aplicarea ulterioară a unor sancțiuni de natură penală pentru aceleași fapte, având în vedere jurisprudența CEDO în materia principiului ne bis in idem.

Totodată, lipsa unor criterii obiective pe baza cărora să se poată stabili dacă anumite omisiuni au determinat sau nu naşterea unui pericol iminent de producere a unui accident de muncă sau de îmbolnăvire profesională, va face dificilă încadrarea faptelor ca infracţiuni sau contravenţii, cu atât mai mult cu cât, în viziunea Curţii, elementul material al acestora pare să fie identic, singura diferenţă constând în gravitatea şi iminenţa pericolului creat pentru lucrători prin neluarea măsurilor legale de securitate şi sănătate în muncă.

BIBLIOGRAPHY

1. George Antoniu, Tudorel Toader (coord.), *The explanations of the new Criminal Code*/*Explicaţiile noului Cod penal*, vol. IV, Editura Universul Juridic, Bucureşti, 2015.
2. Georgina Bodoroncea, Valerian Cioclei, Irina Kuglay, Lavinia Valeria Lefterache, Teodor Manea, Iuliana Nedelcu, Francesca-Maria Vasile, *Criminal Code. Comment on articles/ Codul Penal. Comentariu pe articole*, ed.a 2-a, rev., Editura C.H. Beck, Bucureşti, 2016.
3. Ioan Muraru, Simina Elena Tănăsescu, coordinators, *Constituţia României. Comentariu pe articol*/*Romanian Constitution. Comment on articles*, Editura C.H. Beck, Bucureşti, 2008.
4. Mihai Constantinescu, Antonie Iorgovan, Ioan Muraru, Elena Simina Tănăsescu, *Constituţia României revizuită – comentarii şi explicaţii*, Editura All Beck, Bucureşti, 2004.
5. Ştefan Deaconu, *Drept constituţional*, Editura C. H. Beck, Bucureşti, 2011.
6. Hotărârea CEDO din 29 martie 2000, Rotaru c. România.
7. Hotărârea CEDO din 26 aprilie 1979, Sunday Times c. Marea Britanie.
8. Hotărârea CEDO din 08 iunie 1976, Engel şi alţii c. Olandei.
9. Hotărârea CEDO din 21 februarie 1984, Ozturk c. Germaniei.
10. Hotărârea CEDO din 23 noiembrie 2006, Jussila c. Finlandei.
11. Hotărârea CEDO din 14 ianuarie 2010, Tsonyo Tsonev c. Bulgariei.
12. Hotărârea CEDO din 04 octombrie 2007, Anghel c. României.
13. Decizia nr. 69 din 28 februarie 2017 referitoare la excepţia de neconstituţionalitate a dispoziţiilor art. 37 din Legea securităţii şi sănătăţii în muncă nr. 319/2006 şi ale art. 349 din Codul penal, publicată în Monitorul Oficial nr. 569 din 18 iulie 2017/Decision no. 69 of 28 February 2017 on the objection of unconstitutionality of the provisions of art. 37 of the Law on safety and health at work no. 319/2006 and art. 349 of the Criminal Code, published in the Official Gazette no. 569 of July 18, 2017.
14. Decizia nr. 23/2016 referitoare la admiterea excepţiei de neconstituţionalitate a dispoziţiilor art. 318 din Codul de procedură penală, publicată în Monitorul Oficial nr. 240 din 31 martie 2016/ Decision no. 23/2016 regarding the admissibility of the unconstitutionality exception of the provisions of art. 318 of the Code of Criminal Procedure, published in the Official Gazette no. 240 of 31 March 2016.

MARKETING APPROACHES OF THE MILITARY HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS

Laurenţiu Florentin Stoenică, PhD
Military Technical Academy, Bucharest

Abstract: The changes of the environment in which the military higher education institutions evolve impose them a marketing approach of education.
The military higher education institutions will have to redefine their mission and be more active on the educational services market. Our study will seek to identify the framework in which this would happen, the strategic options which the decision-makers of those institutions can consider and last but not least, the impact on the performances of the institutions.
The evaluation of the general context of the marketing environment in which the military higher education institutions evolve, the identification of the main opportunities and threats, of the main strong and weak points, allows the creation of a framework which channels the marketing decision-making process toward the elaboration of marketing strategies and in the same time imposing the precise identification of the position on the educational market.

Keywords: military, higher education, Romania, marketing approaches, educational marketing

Introduction

Marketing is defined by Balaure et al. (2002) as a new vision of the market and, at the same time, as an authentic instrument in preparing for the confrontation with the free market mechanism, a way of getting involved in the market mechanism so that, by addressing it, institutions to take full advantage of the opportunities offered and to avoid risks or at least put them within acceptable limits.

The marketing of higher education institutions is directed to an in-depth understanding of students' perceptions and expectations by adopting a focus on students and their needs through marketing activities and strategies to attract and retain students, as competition between universities on the education market intensified (Hussin, Soon and Sidin, 2000).

In the field of higher education, the role of marketing is to attract students and to increase their satisfaction and, implicitly, to increase the attractiveness of the university. This is also related to the quality of teaching, the advantages offered by the field of study, but also to the university's facilities, reputation and extracurricular offer (Dumitraşcu and Hila, 2014).

Stachowski (2011) states that marketing is part of all aspects of higher education, from designing the curriculum to measuring institutional performance, educational marketing being positioned to develop and deliver quality educational experiences for both students and staff of the institution as well as future students, a complete marketing plan for student and staff satisfaction, curriculum development, educational processes, benefits, the marketing mix which includes the 7P (product, price, place, promotion, plus new components: people, process and physical evidence).

Consistent with the approaches of Keller and Staelin (1987), Curtis, Abratt and Minor (2009) have shown that the decisions of potential consumers regarding the offered educational products and services are affected by the quality and amount of information

available about the educational institution, both the potential students and families, their circle of friends which influences the consumer choice of educational services, compare the marks and characteristics of educational institutions whose educational offers meet the expectations, needs and desires manifested and assign a level of importance to each alternative, using for this purpose information available in various environments, the virtual environment having an increasingly larger share.

Literature review

For the development of market strategies, appropriate criteria and options have been identified. Thus, Florescu and others (1992), Diaconescu (2005), show that depending on the potential of the educational market, we have: the strategy to increase the activity, to maintain the activity, and to restrain the activity; depending on the degree of segmentation of the educational market, there are: the undifferentiated market strategy, differentiated or concentrated; depending on the pace of change on the educational market, we have the: active (innovative), adaptive and passive strategy; depending on the requirements of the educational market we have: the strategy of high, medium and low exigencies; depending on the level of competition in the education market, we have the: offensive strategy, defensive strategy with maintaining market share, defensive strategy with a decrease in market share.

The product strategy can be formulated in relation to (Balaure et al., 2002): the size and structure of the product range (the variants of strategy being diversification of product range, stability and assortment selection); the quality level of the products (the strategy variants being a qualitative adaptation to the market requirements, qualitative differentiation and qualitative stability) and the degree of renewal of the products (the strategy variants being the maintenance of the novelty, the improvement of the products and the assimilation of the new products).

Florescu et al. (1992) identified three criteria according to which price strategies are differentiated: level, diversity and price stability. Thus, depending on the price level, the options for the price strategy are: high, moderate or low prices; depending on the diversity of the price, the options for the price strategy are: the price range equivalent to the product range, the price range narrower than the product range; depending on price stability, the options for the price strategy are: high, medium and low mobility prices.

Regarding the place element, several criteria have been identified on which variants of the place strategy can be formulated, namely: the number of distribution channels used; distribution channel dimensions; the extent of distribution; the degree of participation of the company in the distribution activity; the degree of control over distribution and the degree of elasticity of the distribution; logistics of goods (Balaure et al., 2002). Cruceru (2006) adds the criterion of the life cycle stage of the product.

Considering these elements, depending on the number of distribution channels used, the variants of the place strategy are: single channel and multichannel distribution; depending on the size of the distribution channel, the variants of the place strategy are: direct distribution through short and long channels; depending on the extent of the distribution, the variants of the place strategy are: extensive, selective and exclusive; depending on the degree of participation of the company, the variants of the place strategy are: through its own device and through third parties; depending on the degree of control, the variants of the place strategy are: total distribution control, high distribution control, medium, low and nonexistent; depending on the degree of elasticity, the variants of the place strategy are: high, medium and low flexibility; depending on the life cycle of the product, the variants of the place strategy are: the strategy of using special distribution channels, the strategy of using more distribution channels, the strategy of using low cost distribution channels and very low costs (Balaure et al., 2002; Cruceru, 2006).

Regarding the communication element, several criteria have been identified in order to formulate communication strategies, namely: the objectives pursued by the promotional activity, the way in which it has been carried out, the role assigned to the promotional activity, the position occupied by the organization within the market, the headquarters of the promotional activity organization (Balaure et al., 2002). Petrescu (2008) added the criteria regarding motivating and addressing local preferences.

Thus, depending on the overall objectives of the promotional activity, the variants of the communication strategy are: promoting the overall image of the higher education institution, exclusive promotion of educational products, enlarging the image of the institution; depending on how the promotional activity takes place in time, the variants of the communication strategy are: permanent and intermittent promotion; depending on the role of the promotional activity, the variants of the communication strategy are: offensive and defensive promotion; depending on their position on market structures, the variants of the communication strategy are: concentrated, differentiated and undifferentiated promotion; depending on the location of the promotional activity, the variants of the communication strategy are: promotion through own forces and through specialized institutions; depending on the motivation, the communication strategy is to increase the degree of involvement in promotion; depending on how to approach local preferences, the variants of the communication strategy are: standardization, adaptation to local preferences (Balaure et al., 2002; Petrescu, 2008).

Cetină et al. (2009) set out variants of the people strategy in terms of recruitment, selection and employment of staff, level of staff training, number of employees, qualitative dimension of human resources.

According to Rao (2011), the physical evidence strategy must have a clear connection with the organization's overall goals and mission, the mode of operation, the target market.

Military higher education institutions provide students with facilities and services to use both in and outside the educational process, university and leisure facilities are available to students at all times, teaching staff being involved in providing consultations and support to achieve academic performance.

Processes can be described in two ways, namely, depending on the steps and sequences that constitute the process, as well as the latitude or variability of execution of those steps and sequences, the first factor defining the complexity of the process, and the second one defining the divergence. Deviation, a real-time operating factor, can be considered as an inadequacy of any process model and standards set for the first two factors (Shostack, 1987).

Any service process is a combination of both complexity and divergence (Shanker, 2002). Given the Shostack approach (1987), Shanker (2002) described the three-step process: (1) a process can be divided into logical steps to facilitate analysis and control, (2) there are several process options available where efficiency can be different, and (3) each system includes the concept of deviation from standards, considering that processes are phenomena that occur in real time, do not have a set pattern and function within a norm.

Cetină et al. (2009) identified two criteria according to which process strategies are differentiated: the degree of divergence and complexity of processes. Thus, depending on the degree of process divergence, the variants of the process strategy are: reducing or increasing the divergence. Thus, depending on the complexity of the processes, the variants of the process strategy are respectively reducing or increasing the complexity.

Main findings of the research

The marketing strategy that military higher education institutions could develop and implement would be centered on a market strategy and would include components specific to

the expanded marketing mix - product strategy, price strategy, place strategy, promotion strategy, people strategy, physical evidence strategy and process strategy.

As illustrated in the literature, a complete marketing strategy includes eight components: market, product, price, place, promotion, people, physical evidence and process, and must necessarily consider all these variables. Even though the price and place components have a lower impact, military higher education institutions giving them by nature less importance, they should consider the market, product, promotion, people, physical evidence and process components in the development of the marketing strategy, which, according to the marketing vision, add the elements regarding the price and place.

Considering the criterion regarding the dynamics of the educational market potential, the market strategy recommended to military higher education institutions is to maintain the activity. Regarding the number of military staff, the national defense, public order and national security system falls within the limits imposed by the military organizations of which Romania is a part, and the military higher education institutions cover the training needs specific to it. The less favorable evolution of the Romanian population also pleads for the maintenance of the educational offer and of the specific activities carried out in the context of a constantly diminishing target audience, and the same descending trend is also the number of high school graduates who promote the baccalaureate exam.

The strategic option of maintaining the activity implies an efficient use of the available resources, the revenues being channeled towards expenditure on infrastructure, teaching materials corresponding to the new technologies subject to study subjects, staff costs for new teaching positions. The way of financing the military higher education institutions, entirely from their own income, gives a greater degree of freedom of management in the direction of the expenditures towards the increase of the quality of the educational act, under constant and reasonable limits for the other categories of expenditures.

Depending on the degree of segmentation of the educational market, the recommended strategy is the differentiated strategy, taking into account of the profile of the military higher education institutions, they place on the market study programs with different content from those of the civil universities, study programs that address a different public, with different education needs, with different expectations.

Depending on the pace of change on the education market, the strategy recommended to military higher education institutions is the active (innovative) strategy. Challenges in the politico-military and security environment and the intensification of the use of advanced technologies in conflicts in nearby areas have also led to the adaptation of the educational field to ensure information security, thus requiring new educational products.

Depending on the level of demand on the education market, the recommended strategy is that of high demands. The profile of the military higher education institution, the requirements of the final beneficiaries of education, the model of the graduate, require graduates to be trained at the end of their studies.

Competition on the education market determines the recommendation of a defensive marketing strategy with maintaining the market share.

Depending on the size and structure of the range of educational products, the strategy recommended to military higher education institutions is one of assortment stability. In this way, curricula, disciplines and syllabi are maintained, of course under the conditions of their regular updating in order to ensure the maintenance of quality standards. The educational offer includes programs of studies that have become traditional, which have been for a long time within it and have not changed significantly, while at the same time there have been products that have developed dynamically, along with the development of technology, by adapting the educational offer to consumer and labor market demands.

Considering the criterion of the qualitative level of educational products, the strategy recommended to the military higher education institutions is that of qualitative adaptation to the requirements of the market. The combination of ARACIS standards, the regulations of the Ministry of Education and Research and the feedback of the final beneficiaries of education in the military higher education institutions, require the preservation of the highest degree of exigency and a continuous adaptation to the requirements and expectations of the beneficiaries.

Depending on the degree of product renewal, the strategy recommended to military higher education institutions is to maintain the degree of novelty of educational products offered to the market. The implementation of the recommended product strategy will lead to strengthening the position of military higher education institutions within the market, increasing the attractiveness of study programs, attracting new consumers, differentiating study programs from those offered by civil universities, and last but not least, increase the market share of educational products and of the institutions as a whole.

Funded from the budget of the Ministry of National Defense, the military higher education institutions have added to the educational offers tuition fees starting with the academic year 2007/2008. Depending on the criterion of the price level or the price of the educational products and services offered, the recommended strategy for military higher education institutions is to set moderate tariffs. The amounts received from study fees constitute additional funding income for institutions, the beneficiaries of these curricula conducting educational activities at the same time and space with those whose studies are funded from the budget.

Considering the price diversity criterion, the strategy recommended to military higher education institutions is to establish a range of prices or tariffs equivalent to the range of educational products offered to the public. In this way, separate prices or tariffs for tuition fees are set for bachelor, master and doctoral degree programs in military higher education institutions.

Depending on the criterion of price stability, the strategy recommended to military higher education institutions is to establish prices with average mobility. The stability of the price over time is a factor driving incentives for potential consumers of toll products and services offered on the market. The change in time of study fees, with a small amplitude due to the action of external factors to the institution, ensures the maintenance of a reasonable number of consumers for study programs.

The place strategy recommended to military higher education institutions is elaborated taking into account the criteria mentioned in the literature, namely: the number of distribution channels used, the size of the distribution channel, the extent of the distribution, the degree of participation in the activities specific to the distribution, distribution, the degree of elasticity of the distribution and the life cycle of the product / service being the subject of distribution.

The strategy recommended by the military higher education institutions according to the number of distribution channels used is the single channel distribution strategy, the most suitable variant of the educational services related to the student-teacher relationship, which is a direct one between the beneficiary and the provider of these services.

Depending on the size of the distribution channel, the recommended strategy for military higher education institutions is that of direct distribution, no intermediate link being included between the educational service provider and its beneficiary. The activities carried out within the military higher education institutions involve a direct relationship between the service provider and their beneficiary, the relations with the clients being immediate, without intermediaries.

Depending on the extent of distribution, the strategy recommended to military higher education institutions is that of exclusive distribution, which maintains control over the level of quality of products and services offered, and improves the reputation and image of the educational products and services of the institution and its institutions overall.

Considering the criterion of participation in distribution activities, the strategy recommended to military higher education institutions is distribution through its own apparatus, best adapted to the direct teacher-student relationship, specific to the academic environment, which does not require the introduction of intermediaries or the use of other elements to support the distribution activities.

Depending on the degree of control over distribution, the strategy recommended to military higher education institutions is that of total control over distribution. Educational services involve, in the process of transmitting knowledge to consumers - students of the military education institution, the service provider, a total control of the teaching staff on distribution. As a provider, therefore, a provider of educational services offered to students, the teacher is present at the time of consumption, thus exercising full control over the process. Also, this variation of strategy is consistent with the previously recommended variants, especially with regard to the scale of the distribution and the degree of participation through its own apparatus in the distribution activities.

Depending on the degree of elasticity of the distribution, the recommended strategy for military higher education institutions is that of an average flexibility of distribution, which is supported by the need to adapt the distribution to the changes made in the educational environment of the educational institution, predominantly in the micro-environment (in relation to the clients or competitors), but also in the macro-environment (in relation to the components of the economic environment and the political environment) or imposed by the influence of various factors more or less controllable by it.

Depending on the life cycle stage of the product, the strategy recommended to military higher education institutions is to use low-cost distribution channels. Military higher education institutions must opt for a variant that will ensure that their operating costs are maintained at a level that ensures their financial sustainability without leading to an impairment of the quality of the educational products and services offered.

The choices of the military higher education institutions in formulating the distribution strategy must favor the development of the educational process, the channel of distribution used to connect the teachers and students, to involve and motivate the parties to carry out an efficient process in a manner differentiated in relation to direct and indirect competitors present in the educational market.

The communication actions of military higher education institutions should focus on the transmission of data, events, information, figures and results to support the public in forming their own conclusions. The communication strategy proposed to military higher education institutions according to the overall objectives of promotional activity is that of promoting the overall image of the institution. It is necessary for the target audience to present appropriate and motivational compatibility with the military institution, both at the level of the potential candidate group and the support group.

Depending on the timing of the promotional activity, the recommended strategy for military higher education institutions is one of intermittent promotion, because during one year there are some periods of maximum attention paid to these institutions, accessing web pages, such as those before the baccalaureate exam, the admission exam, the publishing of information regarding admission in the next academic year or exam sessions. The communication actions undertaken by military higher education institutions should capitalize on these moments and be planned and deployed to maximize the effects of communicating with an audience whose level of interest is high or very high.

With regard to the role of promotional activity, the strategy recommended for military higher education institutions is offensive promotion. In a market that abounds in educational offers, the massive use of all promotional means will increase interest and lead to an increased number of candidates for the admission exam, thus increasing the number of future students.

Depending on their position within market structures, the strategy recommended for military higher education institutions is that of differentiated promotion. It is necessary to adapt the promotional activities to the specifics of each segment of the target audience and the education market, thus sensitizing each segment to the options of the study programs offered.

Depending on the location of the promotional activity, the recommended strategy for military higher education institutions is the promotion with its own forces as well as through specialized institutions. Promoting the educational offer through activities carried out by its own structures will guide the whole activity and all the staff involved in the promotion of military education and the institution as a whole. The high cost of promotional materials, advertisements, banners, leaflets, or magazines may generate the redirection of resources initially intended for other activities, requiring an analysis of the benefits in terms of the professionalism of the promotion and the solutions adopted, correlated with the costs of organizing promotional activities through specialized institutions.

With regard to the criterion of motivation, the strategy recommended for military higher education institutions is to increase their degree of involvement in promotion. Everything that is or may be associated with a higher education institution plays a role and can be considered in the communication to the market and the target audience: the name or logo of the institution, the university campus as a whole, the quality of the educational services offered, the prices set for products and educational services, institution staff, vehicles, buildings, technology, organizational philosophy.

With regard to recruitment, selection and employment of personnel criteria, the strategy recommended for military higher education institutions is the stability of staff. Employing well-trained staff by concluding permanent contracts determines their better motivation to develop a favorable relationship with students - consumers of educational products and services, in order to contribute to the development of the image and achievement of its objectives.

Regarding the criterion regarding personnel training, the strategy recommended to military higher education institutions is continuous education and training of the personnel.

With regard to the number of employees, the strategy recommended to military higher education institutions is to increase the number of employees. Both the national defense system and other institutions in the field of public order and national security have, in recent years, increased the number of enrolled students from one year to another, which generates a growing need for staff of military higher education institutions, thus maintaining an effective teacher-student ratio in line with national quality standards in education.

Regarding the qualitative dimension of human resources, the strategy recommended for military higher education institutions is to improve the quality of staff. The technological revolution in the military field calls for an increase in the quality of staff through continuous training and development, both to develop technical skills and interoperability through participation in joint military and university programs. The high quality of the staff of military higher education institutions is reflected in the high quality of education offered to students and communicated to potential students.

The recommended strategy for military higher education institutions is the extension of the material resources, necessary given the increased demands of the beneficiaries of the

national defense system, public order and security for a higher number of places for admission examinations and graduates respectively.

Considering the criterion of the institution's traditions, the strategy recommended to military higher education institutions is to permanently capitalize on traditions. The system of values and traditions of military higher education institutions are aspects that contribute to differentiation from other higher education institutions. The traditions are manifested in the attitudes and behavior of the entire community of military higher education institutions, being able to influence, by harnessing traditions, the behavior of potential candidates when they opt for university experience. Increasing the valorisation of traditions leads to the improvement of the image of military higher education institutions.

With regard to the criterion of extracurricular facilities, the recommended strategy for military higher education institutions is to extend them as a natural response to the growing interest in extracurricular activities of students, which can act as a determinant of the option for a particular higher education institution.

Considering Internet access, the recommended strategy for military higher education institutions is that of expanding Internet access. The growing number of students, the need to meet the need for knowledge and information, research and documentation are matters that justify this strategic option. The processes carried out in military higher education institutions involve the existence of procedures, educational, administrative and military activities, through which different departments and categories of staff carry out activities specific to the educational act as a whole, in a strongly regulated environment.

Regarding the criterion of the complexity of processes, the strategy recommended to military higher education institutions is that of increasing complexity. In this way an increase in the quality of the educational services offered is made, a clear differentiation from the competition present on the educational market, the services being offered become very personalized.

Regarding process divergence, the strategy recommended to military higher education institutions is that of increasing divergence, in this way each sequence of the educational process as a whole is unique, the educational service is consumed through the performance to the users, the resumption of the process to other consumers is not identical, the teaching staff adapting to the different levels of training and understanding of the users. Thus, processes are not standardized, but flexible, always adapting to consumer needs and expectations, increasing quality of education, consumer satisfaction, and improving market position.

Conclusions

The realism of the marketing strategy recommended to military higher education institutions, the substantiation of strategic options and the actual formulation of the strategy are the factors that influence the success of its implementation. The arguments for the strategic options are based on factors from the external marketing environment of the institutions, as well as their human, material and financial resources, the recommended strategy building the link with the external environment that highlights the resources at its disposal.

The implementation of the marketing strategy will have an impact on the number of enrolled students, in the way of increasing them. On the same evolutionary trend will also be the number of places occupied by students who opt for tuition fees, which will have a positive impact on the income and expenditure budget, by increasing the income received from study fees and the collection of fees for additional services offered to this category of consumers.

We appreciate that the implementation of the marketing strategy recommended to the military higher education institutions will also have a positive impact on their market share, the promotion of the educational offer and the selection process that led to the registration of

a number of students in correlation with the size of the educational offer. Increasing the number of enrolled students due to the increased demands of the beneficiaries, increasing the quality and the novelty of the offered educational products and services will lead to an improvement of the image of the military higher education institutions and increase the visibility among the public interested in the educational offer and in the society as a whole.

Marketing strategies applied in an environment where communication essentially has one way will create an educational environment that attracts the consumer audience, maintains the opportunities for university education, the opportunities offered by the dynamics of technology and the military-political context, with the adoption of some market-oriented and consumer-oriented attitudes and behaviors so as to gain a better image and position on the market.

Marketing approaches in military higher education institutions require changing the optics, anticipating the evolution of the education market and the expectations of consumers, addressing the educational offer to the specific segments of consumers, focusing on knowing the education market, the consumers, adapting to their educational needs and demands.

BIBLIOGRAPHY

1. Balaure, V., (coordonator), 2002. *Marketing*, Bucureşti: Editura Uranus;
2. Cetină, I. (coord.), 2009. *Marketingul serviciilor. Fundamente şi domenii de specializare*, Bucureşti: Editura Uranus;
3. Cruceru, A.F., 2006. Marketing. Strategii concurenţiale. Bucureşti: Editura Universitară;
4. Curtis, T., Abratt, R. şi Minor, W., 2009. Corporate brand management in higher education: the case of ERAU. *Journal of Product & Brand Management 18/6, pp.404–413*;
5. Diaconescu, M., 2005. *Marketing*. Bucureşti: Editura Universitară;
6. Dumitraşcu, O. şi Hila, C.M., 2014. The influence of extracurricular activities on the attractiveness of a university. *Management Intercultural XVI 3(32), pp.45-52,* http://www.mi.bxb.ro/Articol/MI_32_6.pdf accesed on 20.11.2018;
7. Florescu, C., Balaure, V., Boboc, St., Cătoiu, I., Olteanu, V., şi Pop, Al.N., 1992. *Marketing*. Bucureşti: Editura Garell Poligraphis;
8. Hussin, S.R., Soon, T.H. şi Sidin, S.M.D., 2000. Marketing analysis of the higher education service sector in Malaysia: consumer perspective. *Pertanika Journal of Social Sciences&Humanities 8(1) pp.1-6,*http://psasir.upm.edu.my/3290/1/Marketing_Analysis_of_the_Higher_Education_Service_Sector_in_Malaysia.pdf , accesed on 24.10.2015;
9. Keller, K.L. şi Staelin, R., 1987. Effects of quality and quantity of information on decision effectiveness, *Journal of Consumer Research 14(2), pp. 200-213,* https://www.researchgate.net/profile/Richard_Staelin/publication/24098508_Effects_of_Quality_and_Quantity_on_Decision_Effectiveness/links/0fcfd512d24466d682000000.pdf accesed on 19.11.2018;
10. Petrescu, E.C., 2008. *Marketing, concepte de bază şi aplicaţii*. Bucureşti: Editura Uranus;
11. Rao, K.R.M., 2011. *Services Marketing*. Second edition. Dorling Kindersley Pvt.Ltd.;
12. Shanker, R., 2002. *Services marketing. The Indian perspective*. Excel Books;
13. Shostack, G.L., 1987. Service positioning through structural change, *Journal of Marketing 51(1), pp.34-43*;
14. Stachowski, C.A., 2011. Educational marketing:A review and implications for supporting practice in tertiary education. *Educational Management Administration & Leadership 39(2) pp.186–204*;

CROSS-CULTURAL AND CULTURAL COMPETENCES. A KEY COMPETENCE OF THE 21st CENTURY

Florin Vasiloni

PhD Student, "Babeş-Bolyai" University of Cluj-Napoca

Abstract:The society that we live in calls for some changes in terms of education, development of competences and lifelong learning. Thus, educational bodies try to emphasize the importance of cross-cultural and cultural competences given the fact that people are free to travel, work and study across Europe but also outside its borders. The development of such competences is a key factor in education, also promoted by all lifelong learning programmes. Our study tackles the issue of such competences and discusses the results of a survey conducted on a sample of 30 adults and 120 teenagers from the Romanian community located in Hungary.

Keywords: cross-cultural competence, cultural competence, lifelong learning, community, questionnaire.

Introducere

Societatea contemporană se caracterizează prin transformări fără precedent, o societate globalizată, frământată de numeroase tensiuni de ordin social, politic, economic. Într-o societate globalizată populația are posibilitatea mobilităţii, iar culturile diferitelor popoare se întâlnesc la intersecţia comunicării interpersonale. Pentru Europa sociologii pun în discuție o problematică stringentă: *Cum să fie conciliate o identitate europeană încă destul de indefinite cu identităţile naţionale care au fost motor al dezvoltării, dar care nu au reuşit să rezolve cu bine tema garantării păcii şi eliminării războiului ca modalitate de soluţionare a divergenţelor*?[1] Constatăm schimbări profunde în spațiul european identificat ca un proces complex, contradictoriu și uneori greu de înțeles, în care se încearcă numeroase abordări care urmăresc edificarea unei Europe unite capabile de a depăşi stadiul "Europei-Piaţă" spre a deveni o "Europă- Putere". Acest proces deosebit de complex trebuie implementat cu precauție și cu multă înțelepciune, sociologii numesc acest proces o deplasare cu sens dublu. Se constată în ultimul timp o expansiune aproape necontrolată și care transcede granițele numită *"expansiunea dezordinii orientale*".[2] În acest context, dezvoltarea competențelor cross-culturale și culturale este o nevoie stringentă a societății în care trăim.

Competenţele cross-culturale

Atunci când încercăm să explorăm cultura vom observa că toată lumea este de acord în teorie că fiecare om are dreptul la exprimare personală, la păstrarea limbii materne şi a tradiţiilor date de strămoşi şi de cele mai multe ori negăm că ar exista diferenţe semnificative între oameni. Cu toate acestea diferenţele de cultură există, există diferenţe de gen, de religie, de etnie, de tradiţii, de obiceiuri, de orientare sexuală, de orientare politică. Acceptarea celuilalt cu toate diferenţele, fără judecăţi de valoare reprezintă motto-ul educaţiei cross-culturale. Instituţiile şcolare de la grădiniţă la universitate au datoria morală şi socială de a forma tinerii astfel încât să fie capabili să trăiască într-o societate multiculturală în cadrul

[1]Giddens, A. (2000). Sociologie. (BIC ALL, Bucureşti).
[2]http://www.intercultural.ro/carti/interculturalitate.pdf

căreia fiecare să se accepte cu identitatea sa, să-l aprecieze şi să-l accepte pe celălalt cu toate diferenţele. În ultimele decenii se constată că oamenii călătoresc mult, se mută, se deplasează dintr-un loc în altul, de cele mai multe ori nu pentru divertisment ci datorită necesităţii găsirii unui loc de muncă, identificării unui spaţiu social mai bun în care să ducă un stil de viaţă optim pentru sine şi familie. De aceea este necesară formarea la tineri încă de la cele mai fragede vârste a unor competenţe cross-culturale, care presupun abilitatea de a înţelegere oamenii din culturi diferite, de a-i accepta şi de a relaţiona efectiv fără reţineri, de a şti să convieţuieşti cu aceştia. A fi capabil să accepţi diversitatea, presupune să comunici, să colaborezi, să desfăşori o activitate socială alături de oameni diferiţi faţă de tine.

Competenţele cross-culturale conduc la dezvoltarea înţelegerii relaţiilor interumane din diferite culturi care sunt necesare în desfăşurarea activităţilor profesionale într-o societate multiculturală. Specialiştii în urma unor studii desfăşurate de-a lungul timpului au constatat câteva trăsături specifice ale competenţelor cross-culturale:

- Deschidere spre colaborare. Stabilirea unor obiective clare şi conştientizarea faptului că orice relaţie pozitivă te ajută în atingerea scopului propus.
- Înţelegerea propriei culturi. Conştientizarea aspectului că fiecare dintre noi distingem lumea înconjurătoare într-un mod particular în funcţie de cultura noastră, de formaţia noastră, de experienţa noastră.
- Gestionarea atitudinii. Uneori nu ne plac anumite obiceiuri şi nu apreciem anumite tradiţii diferite de ale noastre, dar este necesar să ne stăpânim reacţiile şi să nu facem aprecieri care ar putea răni pe cei care le practică şi le valorizează.
- Formarea competenţele cross-culturale. Nu există o reţetă cu indicaţii pentru un comportament pe care să-l afişezi atunci când relaţionezi cu persoane din diferite culturi, însă acordând respect şi înţelegere se poate crea o punte de relaţionare eficientă.
- Informare din surse diferite şi credibile. Când avem de-a face cu noi culturi, fie călătorim, fie dezvoltăm relaţii de colaborare în cadrul profesiei este necesară o informare serioasă privind tradiţiile şi obiceiurile culturii respective.
- Găseşte o explicaţie fiecărui comportament cultural diferit de ceea ce cunoşti. Incercând să-ţi explici ţie însuţi un anumit comportament cultural care vine în contradicţie cu ceea ce cunoşti poţi ajunge să înţelegi mai bine anumite aspect care te –au pus în încurcătură şi să creezi o interrelaţionare adecvată.
- Fii deschis la diferenţele culturale. În momentul în care ai mintea deschisă spre înţelegerea punctului de vedere al celuilalt poţi să înţelegi mai bine diferenţele culturale şi să le accepţi.

Acestea sunt doar câteva indicii realiste privind comportamentele noastre atunci când avem de-a face cu alte culturi. Trebuie să avem în vedere faptul că atitudinea noastră determină reacţia celuilalt, să fim atenţi la comportamentul nostrum verbal şi non-verbal pentru a nu aduce prejudicii relaţiei şi aşa destul de fragile datorită blocajelor lingvistice.

A devenit foarte clar pentru toţi că în actuala societate, o societate multiculturală, succesul şi progresul social sunt determinate de modul în care vom şti să înţelegem şi să apreciem celelalte culturi, diferite de a noastră, să creăm punţi de relaţionare, de crearea de condiţii de integrare şi relaţionare cu ceilalţi.

Oamenii, deşi au viziuni diferite când vine vorba de o societate multiculturală, de felul cum ar trebui să interacţioneze şi să comunice, admit faptul că toleranţa, acceptarea, respectul, onestitatea, atitudinea deschisă sunt trăsături care pot eficientiza relaţiile multiculturale.

Deschiderea spre altul, spre străin, spre neobişnuit este dificilă, pentru că ne obligă să ne interogăm încrederea în noi, propria noastră viziune despre lume.

Formarea competenţelor culturale

Odată cu democratizarea vieţii sociale şi spirituale româneşti, dar mai ales prin procesul de europenizare, s-au creat condiţii social-istorice şi cultural-spirituale noi, o deschidere spre o circulaţie fără hotare, dar acestă schimbare presupune integrarea socială prin dialog multicultural. Conform statisticii în România trăiesc mai mult de 6 milioane de tineri între 15 şi 34 de ani, aceşti tineri nu vor găsi locuri de muncă pe piaţa autohtonă, aceşti tineri vor căuta dincolo de hotare un loc în care să poată să muncească şi să trăiască. Integrarea socio-culturală a tinerilor în realităţile noii societăţi presupune existenţa în formarea lor a unor competenţe transversale cum ar fi competenţa interculturală, de comunicare, de relaţionare. Numai astfel vor fi capabili să trăiască într-o cultură cu totul străină de ceea ce cunosc. Acelaşi lucru este valabil şi pentru cetăţenii străini care studiază şi lucrează în România.

„Numai prin dotarea copiilor şi a tinerilor cu competenţele necesare, inclusiv cu competenţe transversale, vom asigura mijloacele prin care Uniunea Europeana va putea să rămână competitivă şi să valorifice oportunităţile economiei bazate pe cunoaştere”, afirma Androulla Vassiliou, comisarul european pentru educaţie, cultură, multilingvism şi tineret.

Pentru formarea competenţelor transversale ale tinerilor este necesară orientarea educaţiei pe mai multe direcţii: formarea conceptelor teoretice privind cultura, multiculturalismul, o metodologie adecvată formării acestor competenţe şi o direcţie practică de experimentare din diferite unghiuri a competenţelor teoretice[3].

A) Formarea competenţelor teoretice are în vedere următoarele:

- cunoaşterea drepturilor omului şi a instrumentele internaţionale cu referire la acestea;
- cunoaşterea principalelor probleme privind violarea drepturilor omului;
- cunoaşterea instituţiilor, a organizaţiilor guvernamentale şi nonguvernamentale, locale, naţionale, regionale, internaţionale care facilitează deschiderea către educaţia interculturală;
- cunoaşterea reţelelor sociale, profesionale şi mediatice deschise colaborării;
- cunoaşterea populaţiilor defavorizate din regiune, a situaţiei lor şi a nevoilor acestora;

B) Strategii adecvate destinate formării competenţelor, a deprinderilor şi atitudinilor culturale. Noile educaţii din cadrului curriculumului şcolar asigură cadrul necesar formării competenţelor culturale la tineri. Rolul cadrelor didactice este acela de a le implementa adecvat în practica educaţională prin:

- promovarea unei metodologii active şi participative;
- desfăşurarea unor activităţi care să le stimuleze tinerilor capacităţile de exprimare şi colaborare;
- realizarea de proiecte, cercetări, anchete prin interviuri, jurnale de clasă, recitări de poezii, povestiri, interpretări de roluri, manifestări teatrale;
- dezbateri de idei plecând de la studii de caz cuprinzând probleme cu impact social, exerciţii de reflecţie critică şi constructivă;
- utilizarea unor informaţii diverse şi reale privind diversitatea culturală pe care să le studieze elevii din documente autentice cum ar fi foile de jurnal, fotografii, diapozitive, emisiuni T.V., filme video;
- organizarea unor activităţi în cadrul cărora să fie invitate persoane avizate din medii sociale şi culturi diferite, care să-şi prezinte punctele de vedere;

[3] Rey, Micheline, *De la logica “mono” la logica de tip “inter”. Piste pentru o educaţie interculturală şi solidară*, în Educaţia interculturală. Experienţe, politici, strategii, Editura Polirom, Iaşi, 1999, p.180.

- utilizarea noilor tehnologii ale comunicării: teleînvăţarea, televiziunea educativă, internetul;
- colaborarea cu asociaţii locale sau internaţionale, sau nonguvernamentale pentru promovarea educaţiei interculturale, pentru emanciparea grupurilor minoritare, pentru promovarea drepturilor omului, protecţiei mediului şi a păcii;

C) Formarea atitudinilor.

În ceea ce priveşte formarea atitudinilor adecvate din perspectiva educaţiei multiculturale este necesară nu doar asimilarea de informaţii şi luarea la cunoştinţă despre aspecte şi valori culturale diferite, este necesară şi formarea unei atitudini adecvate prin comportamente care să arate că acestea nu rămân doar la nivel declarativ ci că sunt aplicate în practică. În instituţiile şcolare atitudinile pro multiculturalitate sunt fomate pe tot parcursul şcolarităţii atât în cadrul activităţilor formale cât şi prin activităţile nonformale. Prezentăm câteva modalităţi de educare a atitudinilor tinerilor prin activităţi care urmăresc:

- formarea la tineri a obişnuinţei de aplanare a conflictelor prin comunicare;
- reperarea prejudecăţilor, a stereotipurilor şi a modului de funcţionare a acestora;
- conştientizarea faptului că neînţelegerile pot surveni între persoane datorită diferenţelor de limbă;
- adoptarea unui comportament de toleranţă faţă de cei cei aflaţi în situaţii de vulnerabilitate şi respectarea demnităţii personale.

Fiecate tânăr trebuie conştientizat asupra faptului că mediul cultural în care fiinţează la un moment dat este determinant în modelarea personalităţii umane. Oamenii se nasc diferiţi, au propria identitate biologică asupra căreia se va greva identitatea culturală. Suntem unici prin determinanţii fizico-biologici, dar şi prin referinţele noastre spirituale, dacă din perspectivă psiho-somatică suntem diferiţi, ne diferenţiem şi prin acumulările culturale ale soietăţii în care trăim, prin influenţa mediului familial, şcolar, societal. Limitările noastre sunt determinate de particularităţile psiho-fizice, dar şi de credinţele, asumpţiile, valorile pe care le îmbrăţişăm.

Formarea din perspectivă culturală trebuie să-l instrumentalizeze pe tânăr cu mijloace conceptuale, metodologice şi atitudinale reflectate în comportamente interculturale prin care să-şi reanalizeze permanent relaţiile cu sine sau cu alţii.

Comunicarea interculturală este o competentă care trebuie avută în vedere cu prioritate, impactul proceselor afective şi socio-cognitive faţă de alteritate: frică, îngrijorare, teamă, curiozitate, atragere, categorizare, atribuire, etnocentrism etc., şi formarea capacităţii de a le înţelege şi gestiona adecvat. În comunitatea multiculturală se dezvoltă relaţii ierarhice implicite ori explicite ce se instaurează între grupuri, iar acestea pot crea situaţii de neînţelegere şi pot greva asupra relaţiilor interumane, asupra formării de atitudinii de respect faţă de sistemul de valori şi de credinţe, a modului de a simţi şi gândi. Trebuie avut în vedere că în comunităţile multiculturale indivizii pot pune în aplicare strategii identitare pentru a-şi afirma propria identitate, pentru a se integra în grup, pentru a-şi face o imagine pozitivă, pentru a se diferenţia, pentru a se individualiza, în ultimă instanţă pentru a se apăra împotriva destabilizării. De aceea este necesară înţelegerea logicii fiecărei culturi. Culturile se construiesc în funcţie de un anumit mediu social, de anumite date istorice, culturale, răspunzând unor nevoi bine determinate. Este necesar să se conştientizeze faptul că sistemele culturale trebuie judecate "în relaţie cu", într-un mod detaşat, de-centrat, pentru că ele cunosc o dinamică a schimbării şi a transformărilor permanente. Antropologia culturală face o descriere corectă a acestei dinamici şi schimbări permanente toate culturile trec, au o viaţă care se desfăşoară pe o anumită perioadă după care se transformă, se transfigurează în multiple forme în decursul timpului într-un anumit spaţiu istoric.

Barierelor sociale sunt artificial construite între indivizi sau colectivităţi pe baza unei conduite dictate de egocentrism, naţionalism, rasism, toate acestea conducând la instaurarea unei discordii nedorite care antrenează conflicte, inclusiv în perspectivă interculturală. Acestea de obicei sunt determinate de insecuritatea economică, de şomaj, de concurenţa pe piaţa muncii, de schimbările sociale rapide, de orgoliile personale de tot felul, toate au o componentă culturală. Pe lângă cele enumerate este necesar să amintim conflictele valorice aproape insurmontabile pentru moment care afectează bunele legături dintre purtătorii diverselor culturi: concepţiile diferite asupra poligamiei, orientării sexuale, avortului, condamnării la moarte, laicităţii etc.
Este important pentru toţi care militează pentru interculturalitate să conştientizeze existenţa acestor declanşatoare de neînţelegeri şi conflicte. Temele culturale diferite pot crea conflicte între culturi şi persoane dar este importantă conştientizarea existenţei acestora, atitudinea deschisă spre dialog şi soluţionare. Formarea tinerilor din perspectiva cunoaşterii mecanismelor specifice interacţiunii culturale, interpretarea adecvată a acestui univers problematic, formarea atitudinală din perspectiva permeabilităţii spirituale şi culturale prin crearea unor bune conexiuni culturale, prin negocierea conflictelor, prin acţiuni adecvate de dezamorsare a unor tensiuni, reprezintă obiective majore ale educaţiei interculturale a tinerilor pentru integrarea lor ca actori activi pe scena interacţiunilor culturale. Când vorbim de formare din perspectivă multiculturală ne referim nu doar la cunoaştere, ci mai ales la practicarea interculturalităţii. După cum aprecia şi Abdallah Pretceille "*Modalitate de iniţiere în pragmatica socială, formarea pedagogică se va sprijini pe ştiinţele umane şi sociale, elaborate pe o epistemologie fundamentată pe diversitate şi alteritate. O formare bazată pe o abordare pragmatică (a nu se confunda cu o formare practică) presupune o teorie generativă astfel încât să se evite reducţia la formarea pentru o serie de montaje reflexe*"[4]. Cunoaşterea de ordin teoretic trebuie dublată de competenţa atitudinală, o bună pregătire teoretică a tânărului nu va suplini o adecvată comportare interculturală.

Rezultatele cercetării

Pentru a determina interesul pentru însușirea și dezvoltarea competențelor culturale și cross culturale, am aplicat un chestionar, unui numărul de 30 adulți și 120 de tineri din comunitatea română din Ungaria. Am considerat că aceștia ne pot furniza o imagine reală legată de nevoile privind dezoltarea acestor competențe, în condițiile în care intră mereu în contact cu o altă cultură. Vom face referire doar la aspectele pe care le considerăm esențiale, analizând rezutatele diferențiat.

Graficul numărul 1 ne arată comparativ percepția adulților și a tinerilor privind necesitatea dezvoltării competențelor cross-culturale în condițiile societății actuale în care granițele geografice nu mai sunt o barieră în calea populației. După cum putem observa, tinerii sunt mult mai deschiși la nou, la învățare. Sentimentul apartenenței la propria cultură nu înseamnă că nu este dezvoltat, însă ei înțeleg mai ușor necesitățile societății în care trăiesc și se dezvoltă. Faptul că au posibilitatea de a călători liber, de a interacționa cu alte culturii în mediu organizat sau în timpul liber, le deschide noi orizonturi. Adulții, însă, și-au petrecut marea parte a vieții în comunitatea din care provin și consideră că nu este necesară

[4] Abdallah-Pretceille M., Former en contexte hétérogène. Pour un humanisme du divers, Paris, Anthropos, 2003, p.32.

schimbarea, că nu au nevoie de competențe cross culturale pentru a interacționa cu alții.

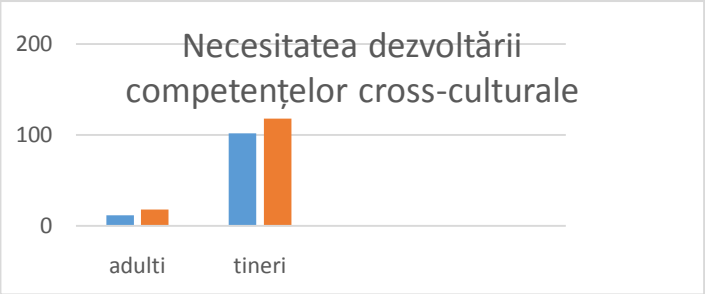

La întrebarea legată de participarea la programe de învățare pe durata întregii vieți, raportul între tineri și adulți este din nou diferit. Tinerii și-ar dori implicarea în asemenea programe, întrucât le consideră utile atât în dezvoltarea competențelor cât și pentru a acumula calificări suplimentare. Adulții însă, angajați deja, ignoră necesitatea perfecționării continue, astfel încât susțin că nu ar participa la asemenea programe.
Graficul de mai jos ne prezintă acest raport.

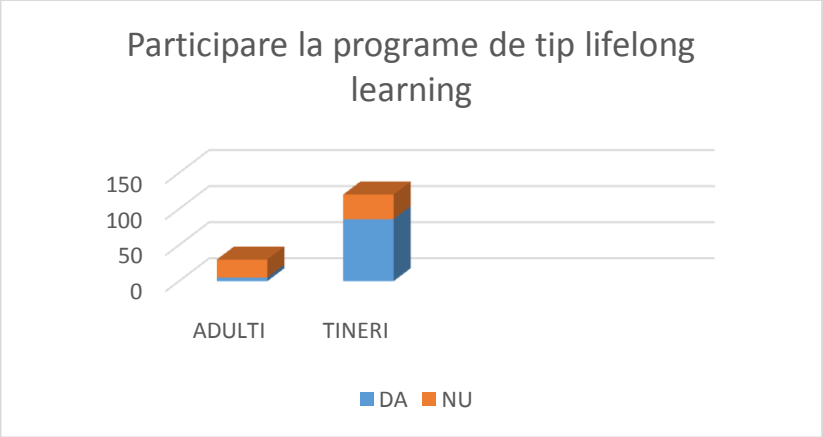

Un ultim aspect la care dorim să facem referire este legat de modalitățile prin care cele două categorii de vârstă consideră că ar trebui introduse și dezvoltate competențele cross-culturale. Astfel, ambele categorii au primit în chestionar câteva variante pe care le-au numerotat cu cifre de la 1 la 5, unde 1 este considerat cel mai util iar 5 cel mai puțin util. Rezultatele sunt prezentate în două grafice distincte. Putem observa diferențe și la această categorie între preferințele tinerilor și ale adulților.

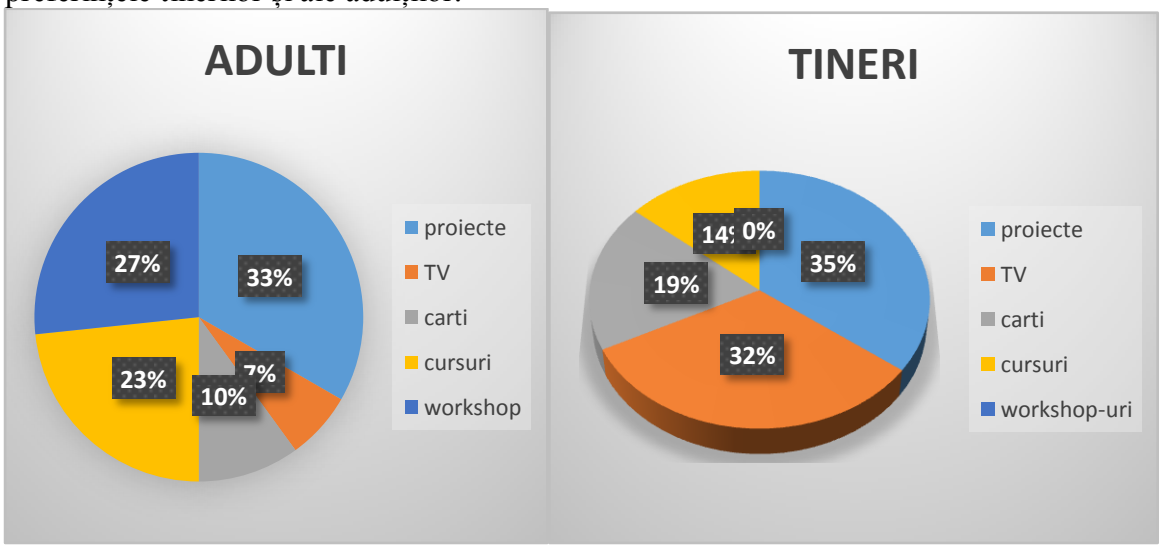

Concluzii

Societatea trebuie să ia în considerare următoarele aspecte în dezvoltarea competențelor cross culturale:

- recunoaşterea şi aprecierea diversităţii ca normalitate a societăţii actuale şi care se manifestă în toate domeniile de activitate ;
- sensibilizarea tinerilor în a înţelege că diversitatea îmbogăţeşte viaţa socială şi culturală a comunităţii în care trăiesc;
- promovarea libertăţii de exprimare culturală ;
- respectarea egalităţii în drepturi a tuturor categoriilor sociale fără discriminare de rasă, etnie, sex, religie sau de o a altă natură.

În societatea contemporană migraţia, multiplicarea contactelor, dispariţia frontierelor sunt realităţi evidente la care se poate răspunde printr-o singură alternativă: afirmarea caracteristicilor specifice fiecărei culturi, respectarea identităţii, promovarea unui mediu solidar, comunitar, cu interacţiuni fireşti, fără raporturi de forţă.

BIBLIOGRAPHY

Abdallah-Pretceille M., *Former en contexte hétérogène. Pour un humanisme du divers*, Paris, Anthropos, 2003.
Giddens, A. *Sociologie*. (BIC ALL, Bucureşti), 2000.
Nedelcu, A., *Fundamentele educaţiei interculturale,* Editura Polirom, Iaşi, 2008.
Pascu, R., *Comunicare interculturală,* Sibiu, Editura Universităţii, 2007.
Plugaru, Liviu, Mariela Pavalache-Ilie, *Educaţie interculturală,* Editura Psihomedia, Sibiu, 2007.
Rey, Micheline, *De la logica "mono" la logica de tip "inter". Piste pentru o educaţie interculturală şi solidară, în Educaţia interculturală. Experienţe, politici, strategii*, Editura Polirom, Iaşi, 1999.
Salat, L., *Multiculturalism Liberal*, Polirom, Iaşi, 2001.
Şerbănescu Andra, *Cum gândesc și cum vorbesc ceilalți. Prin labirintul culturilor*, Polirom, Iaşi, 2007.
http://www.intercultural.ro/carti/interculturalitate.pdf

COMPARATIVE TAXATION BETWEEN POLAND AND ROMANIA

Elena Lucia Croitoru

Assist. Prof., Ph.D., Romanian-American University, Bucharest

Abstract: The fundamental features of the tax system in both countries, through the main taxes: direct and indirect taxes shows the first difference which reflects a classic system in Romania and a progressive one in Poland. From this point, is interesting to note and analyze the level of taxes and it's evolution in both countries, which reflects some interesting results in terms of tax revenues. The last part of the paper presents an analysis of the tax pressure, a comparation between them and also the internal and external factors that influence this evolution. Also, the political choice and legislation measures are analyzed in order to see the influence on the tax pressure.

Keywords: tax burden, duties, social contributions, fiscality, direct taxes, indirect taxes

JEL Classification: H24, H25, H27

1. Main features of the tax system in Poland and Romania and the analyze of the taxation level evolution in these countries

Kath Nightingale (2002) says that: "a system of taxation is a socioeconomic model, representing society's social, political and economic needs at any one time; changes in this needs often being reflected by changes to the system of taxation".[1] This explains why two countries doesn't have the same tax system and as it can be seen in table no. 1, Romania follows a classic system, while Poland follows a classic and progressive taxation.

Poland corporate tax rate is levied on a 19% rate for all corporate income, excepting the so-called "small taxpayers" (the one with sales revenues for the previews year that didn't exceed the equivalent in PLN of EUR 1.2 million) and for taxpayers in their first tax year for which is applied a 15% rate. Romania faces a tax rate levied on 16%, excepting the micro enterprises with a different tax regime based on 1% for micro-enterprises with one or more employees and 3% for micro-enterprises with no employees. Also, Romania, faces different tax rate for gambling operations and nightclubs with either 5% of the revenue obtained from such activities or 16% of the taxable profit, whichever is higher.

Poland personal income is based on a progressive taxation, with two brackets: up to 85.528 PLN and over 85.528 PLN, while in Romania we have a flat rate on 16% for all the activities, with some exceptions like tax rate from dividends or tax rate for income from gambling activities.

[1] Kath Nightingale, "Taxation. Theory and practice", 2002-2003 edition, Prentice Hall

Table no. 1 Main features of the tax system in Romania and Poland

	Poland			**Romania**
Fiscal system	Classic and progressive taxation			Classic
Corporate tax rate	19%			16%
Personal income rate	Taxable earned income, PLN		Rate within brackets, %	16%
	up	85.528	18% minus the amount decreasing the tax	
	85.528	over	15 395,04 PLN + 32% of surplus over 85.528 PLN minus the amount decreasing the tax	
Employer contribution	19,21%-22,41%			21.5% - 31,5%
Employee contribution	22,71%			16.5%
VAT	General tax rate: 23% Reduced tax rate: 8% and 5%			General tax rate: 19% Reduced tax rate: 9% and 5%

Source: www.mf.gov.pl, www.mfinante.ro

Note: **- 22,75% it's calculated for the minimum risk of 0.15% on "Work accidents, risk insurance, and professional disease fund". The contribution for this fund it's between 0.15% and 0.85% depending on the category risk. With the maximum category risk the social contribution rate paid by the employer it's released at 23.45%*

Both the employer and employee are obligated to contribute to both Polish and Romanian social security system, monthly. The polish employers contributions are 16,26% for pensions and disability insurance, 0,40% to 3,60% for accident insurance, 2,45% for Labour Fund and 0,10% for Employee Guaranteed Benefits Fund, while employee contributions are 11,26% for pensions and disability insurance, 2,45% for sickness insurance and 9% for health insurance.

In Romania, the employers pay contributions: 15,8%, 20,8% or 25,8% depending on working conditions for Social Security fund, 5,2% for Health fund, 0,85% for Medical leave, 0,25% of the salary fund for Guarantee fund, 0,5% for Unemployment fund, 0.15% to 0.85% - depending on the risk for Work accidents, risk insurance and occupational disease fund. The employee pays contributions for pension (10,5%), health (5.5%) and for unemployment (0.5%). All social contributions are deductible for income tax purposes.

The VAT, in both countries presents a general tax rate: 23% in Poland and 19% in Romania and a reduce one: 8% and 5% in Poland and 9% and 5% in Romania.

Due to the measures taken by the authorities, the level of taxes, in both countries suffered modifications. Regarding the structures of revenues, indirect taxes in case of Poland shows a higher rate than in case of Romania. Also, there is a decrease from 14.5% to 13.0% in the analyzed period, while in Romania there is a constant trend. VAT, in Poland, has decreased from 8.2% to 7.0%, while in Romania has a constant trend, excepting 2009 when we have a drop of 1.5 p.p.

Direct taxes present in Poland a share higher than in Romania with about 2 p.p. The trend in Poland it's a decreasing one, from 8.3% to 6.9%, while in Romania we have a

constant trend around 6.7%. Another difference is that, in case of Poland, the share of personal income is double than the share of corporate income, while in Romania the share is almost equal.

Another difference is when we speak about the social contributions. In case of Poland the share is higher and the trend is increasing from 11.9% to 12.6%. Also, the share of employee is double than the share of employers. Romania faces a decreasing trend from 9.8% to 8.1%, with a double share of employers contributions.

Table no. 2 Structure of revenues in Poland

	Poland								
	2007	**2008**	**2009**	**2010**	**2011**	**2012**	**2013**	**2014**	**2015**
A. Structure of revenues									% of GDP
Indirect taxes	14.5	14.5	12.9	13.9	14.0	13.1	13.0	13.0	13.0
VAT	8.2	7.9	7.3	7.6	7.8	7.1	7.0	7.1	7.0
Taxes and duties on imports excluding VAT	0.5	0.4	0.3	0.3	0.3	0.4	0.5	0.5	0.6
Taxes on products, except VAT and import duties	4.4	4.7	3.9	4.5	4.3	4.1	4.0	3.8	3.8
Other taxes on production	1.4	1.5	1.5	1.5	1.5	1.5	1.5	1.5	1.6
Direct taxes	8.3	8.4	7.2	6.7	6.7	7.0	6.7	6.8	6.9
Personal income	5.2	5.3	4.5	4.3	4.3	4.5	4.5	4.6	4.7
Corporate income	2.7	2.7	2.2	1.9	2.0	2.1	1.8	1.7	1.8
Social contributions	11.9	11.3	11.2	10.9	11.2	12.1	12.4	12.3	12.6
Employers	4.8	4.6	4.6	5.0	4.9	5.3	5.2	5.3	5.2
Employees	7.1	6.7	6.5	5.9	6.3	6.8	7.1	7.0	7.4
Total	34.6	34.1	31.2	31.4	31.8	32.1	31.9	32.0	32.5
B. Structure by level of government									% of total taxation
Central government	52.4	53.2	51.1	52.7	52.4	49.8	48.7	48.5	48.1
Local government	13.3	13.5	13.1	12.6	12.3	12.6	12.6	12.9	12.9
Social security funds	34.1	32.9	35.5	34.4	34.9	37.3	38.3	38.3	38.5
EU Institutions	0.3	0.4	0.3	0.4	0.4	0.4	0.4	0.4	0.5

Source: Taxation Trends in the European Union, 2017 edition; ec.europa.eu

So, when we speak about the tax revenues by main taxes compared to EU-28, as Figure no. 1 shows, the share of social contributions and direct taxes is higher in Poland than in Romania, while the share of indirect taxes is a little bit higher in Romania than in Poland.

Figure no. 1 - Tax revenues by main taxes compared to EU-28 (in % of GDP) in Poland and Romania

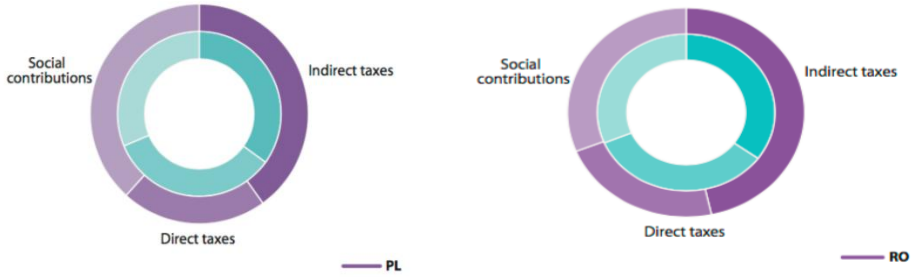

Source: Taxation Trends in the European Union, 2017 edition; ec.europa.eu

Table no. 3 Structure of revenues in Romania

	Romania								
	2007	**2008**	**2009**	**2010**	**2011**	**2012**	**2013**	**2014**	**2015**
A. Structure of revenues									% of GDP
Indirect taxes	12.5	11.8	10.8	11.9	10.0	13.2	12.8	12.8	13.4
VAT	8.0	7.8	6.5	7.5	8.6	8.2	8.1	7.6	8.1
Taxes and duties on imports excluding VAT	0.3	0.2	0.2	0.4	0.5	0.5	0.4	0.4	0.4
Taxes on products, except VAT and import duties	3.7	3.2	3.5	3.4	3.4	3.8	3.6	3.9	4.0
Other taxes on production	0.6	0.5	0.6	0.6	0.6	0.7	0.7	0.9	0.9
Direct taxes	6.7	6.6	6.2	5.7	6.0	5.8	5.9	6.2	6.6
Personal income	3.2	3.3	3.4	3.2	3.3	3.4	3.4	3.5	3.7
Corporate income	3.0	2.9	2.4	2.0	2.3	1.9	2.0	2.1	2.3
Social contributions	9.8	9.3	9.3	8.6	9.0	8.7	8.6	8.5	8.1
Employers	6.2	5.9	5.8	5.4	5.6	5.5	5.6	5.5	5.0
Employees	3.6	3.3	3.5	3.1	3.4	3.2	3.0	3.0	3.1
Total	29.0	27.6	26.3	26.2	28.1	27.7	27.3	27.5	28.0
B. Structure by level of government									% of total taxation
Central government	62.4	63.1	60.9	63.2	64.0	63.5	64.0	64.4	66.7
Local government	4.0	3.2	3.5	4.0	3.8	3.6	3.7	3.6	3.4
Social security funds	33.2	33.2	35.2	32.5	31.9	32.5	32.0	31.7	29.5
EU Institutions	0.4	0.5	0.4	0.3	0.3	0.4	0.3	0.3	0.3

Source: Taxation Trends in the European Union, 2017 edition; ec.europa.eu

Regarding the structure by level of government, the share of central government is lower than in Romania and presents a decrease from 52.4% to 48.1%. Another difference is that the share of local government is triple than in Romania. While Romania faces a decrease in local government and social security funds, Poland presents an increase.

2. Tax pressure in Poland and Romania

Poland reveals a higher tax pressure than Romania, with 5.3 p.p. at the end of analyzed period. One explanation for such of higher tax pressure is that presents a

progressivity tax system. Also, the higher GDP per capita influence the level of tax pressure. The fact that, Poland has a cost of education and health higher than Romania leads to an increase in level of tax pressure. Another external factors that can influence this level are: the effect of globalization (capital tend to migrate) and the level of economy. Poland's economy is more developed and stable than the Romanian one.

In Romania, in 2015, the pressure has been compulsory levies a 28% level, by 5.3 percentage points less than Poland and 12 percentage points less than the EU. Despite this, Romanian taxpayers feel a huge pressure through the huge number of taxes, special taxes, mandatory contributions and the multiple legislative modifications. Also, the lower level of GDP per capita and the lower level of living standard, emphasizes the perception of a higher pressure.

Table no. 4, shows a drop pressure in both countries. The Romanian drop is 1.4 percentage points, while Poland reveals a drop of 1.5 percentage points. Comparative with EU which reveals an increase of 0.02 percentage points.

Table no. 4 GDP compulsory levies pressure in EU, during 2007-2015 (%)

	2007	**2008**	**2009**	**2010**	**2011**	**2012**	**2013**	**2014**	**2015**
Romania	29.4	28.0	27.7	26.9	28.3	28.3	27.7	27.5	28.0
Poland	34.8	34.3	31.8	32.3	32.4	32.5	32.8	32.9	33.3
EU	39.8	39.3	39.7	38.4	40.0	39.4	39.9	40.0	40.0

Source: Eurostat

The tax pressure in these countries presents some huge differences. Poland even if reveals a higher fiscal pressure, presents a favorable business climate. Even if Romanian presents a lower tax pressure than Poland, the Romanians feel an aggressive taxation and a huge pressure. An explanation for this is that Romania presents an excessive bureaucracy, multiple legislative changes, multiple politics changes and political instability, errors in law, etc.

CONCLUSIONS

With the integration in European Union, there is a growing importance of the interaction between the tax systems. Member States policies can have effects on other Member State. The demand for social services rose so in order to finance this demand chances were made in the methods and also form of tax collection.

As the paper revealed, Poland and Romania presents different tax systems. Poland features a classic and progressive taxation, while Romania features a classic taxation. Even if, in Poland the tax rates are higher, the tax pressure is also higher the business climate is more favorable.

With the classic taxation, flat rates and the multiple legislative changes, the political instability and excessive bureaucracy Romanians taxpayers feel a huge pressure and demand for fewer numbers of taxes, a stabile business climate and a better standard of living.

BIBLIOGRAPHY

Cnossen S.,2001, "Tax Policy in The European Union", Finanz- archiv, Vol. 58
Goode R. .1981, "Limits of Taxation" reform of tax systems, Wayne State University, Detroit

Dobrotă G., Chirculescu M.F., 2010, „Analysis of tax and extra taxes pressure in Romania and European Unio"n, Analele Universității "Constantin Brâncuşi" din Tg. Jiu, Seria Economie, Nr.4/2010
Eurostat Statistical Books, 2017, Taxation trends in the European Union, [ONLINE], www.ec.europa.eu
Eurostat News release, 2009, "Taxation trends in the European Union. EU27 tax ratio at 39.8% of GDP in 2007", 92/2009 - 22 June 2009, [ONLINE], www.ec.europa.eu
Eurostat News release, 2010, "Taxation trends in the European Union. EU27 tax ratio fell to 39.3% of GDP in 2008.Steady decline in top corporate income tax rate since 2000", 95/2010 - 28 June 2010
Eurostat News release, 2014, "Taxation trends in the European Union. The overall tax-to-GDP ratio in the EU28 up to 39.4% of GDP in 2012. Labour taxes remain major source of tax revenue", 92/2014 - 16 June 2014
Eurostat News release, 2016, "Taxation in the EU Member States. The tax-to-GDP ratio in 2015 continued to vary by 1 to 2 across the EU Member States. Taxes on production and imports main category in the EU", 234/2016 - 25 November 2016
Eurostat News release, 2016, "Taxation in the EU Member States.The tax-to-GDP ratio in 2014 varied by almost 1 to 2 across the EU Member States.Up in most Member States compared with 2013", 10/2016 - 15 January 2016
Haralambie George Alin, 2014, "Fiscal pressure in Romania in the current period", Annals of the „Constantin Brâ ncuşi", University of Târgu Jiu , Economy series, special issue/2014-Information society and sustainable development
Joumard, Isabelle, 2001, "Tax Systems in European Union Countries", OECD Economics Working Paper No. 301
PricewatherhouseCoopers (2012), „The Romanian Tax Pocket Book", [ONLINE], www.pwc.com/ro
Ramsey. F.P, 1927, "A Contribution to the Theory of Taxation", The Economic Journal, Vol. 37, No. 145, pp. 47-61
Nightingale K., 2002-2003, "Taxation. Theory and practice", Prentice Hall
Torres, C, K. Mellbye and B. Brys (2012), " Trends in Personal Income Tax and Employee Social Security Contribution Schedules". OECD Taxation Working Papares, NO. 12. OECD Publishing, Paris.
www.ec.europa.eu
www.mfinante.ro
www.mf.gov.pl
www.oecd.org
www.taxsummaries.pwc.com

ROMANIAN EDUCATION - A PSEUDOPRIORITY OF THE LAST DECADES

Maria-Ana Georgescu
Prof., PhD, UMFST Târgu Mureș

Abstract: Our work analyzes whether education is a real or only a declarative priority of political discourse in Romania. We find that statistical data does not confirm the statements that education is a national priority: the percentages allocated from GDP are the lowest in the European states. Private economic agents can make an important contribution to supporting education.
The school dropout of children under 18 in Romania in the 21st century isvery high. Increasing education leads to better integration into the labor market and, at the same time, to reducing the risk of poverty. Education has to become a real priority in practice if we are to achieve higher rates of growth and employment in Romania.

Keywords: Education system, school dropout, public spending on education, family budgets.

1. Introducere

Din punct de vedere al istoricului preocupărilor strategice pentru educație, în anul 1994, UNESCO a inaugurat prima Zi mondială a educatorilor, pentru a celebra semnarea, în 1966, a recomandării făcute de UNESCO şi de Organizaţia Internaţională a Muncii privind condiţiile de muncă ale personalului didactic. În prezent, această zi se serbează pe data de 5 octombrie ca Ziua Mondiala a Educației, cu accent deplasat de pe persoane pe proces. Se dorește semnalarea faptului că o educație de calitate reprezintă cheia unei posibile reușite profesionale.

Educația în cadrul documentelor strategice

În cadrul *Agendei 2030* a ONU, care exprimă viziunea de transformare a lumii pentru o dezvoltare durabilă, este înscrisă printre priorități, accesul echitabil și universal la educație. (Gergescu, 2017). Este important să menționăm că există un document programatic la nivelul Uniunii Europene, anume Strategia Comisiei Europeane pentru educație și formare - 2020, iar la nivel național, avem Strategia educației și formării profesionale din România 2016-2020.

Astfel, la nivel programatic, preocuparea pentru procesul educațional este de prim rang.

2. Educație, competitivitate și abandon școlar

Educația este socotită ca unul dintre pilonii competitivității. Raporul Global al Competitivității oferă un clasament al țărilor. Potrivit raportului, Indicele Competitivităţii Globale (GCI) 2017-2018, atestă că România a fost în coborâre cu 6 poziţii faţă de locul ocupat în perioada 2016-2017. Mai precis, țara noastrăeste clasată pe locul 68 între 137 de ţări evaluate.(www.zf.ro/companii/indicele-competitivitatii-globale-romania-coboara-cu-sase-pozitii-in-clasamentul-celor-mai-competitive-economii-16753997)

România se situa în grupa țărilor celor mai puțin competitive din UE, alături de Ungaria, Slovacia, Slovenia, Macedonia, Grecia și în 2016-2017. Din totalul de 138 de țări evaluate atunci, eram situați pe locul 62, dar mai bine decât la ultima evaluare (Sursa: *WEF- The Global Competitiveness Report 2016–2017*. Disponibil pe: http://www3.weforum.org/docs/GCR2016-2017/05FullReport/)

În contextul acesta, ilustrăm rata abandonului şcolar în ţara noastră, şiind că cei care părăsesc sistemul de învăţământ de timpuriu nu vor putea spori competitivitatea globală.

Tabelul nr.1. Rata abandonului şcolar în învăţământul preuniversitar din România

Invăţământ	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Primar	**1,6**	**1,6**	**1,1**	**1,3**	**1,8**	**1,7**
Gimnazial	**2**	**1,9**	**1,7**	**1,9**	**2,1**	**2**
Secundar ciclul 2 (liceal si profesional)	**:**	**4,2**	**2,9**	**2,9**	**3,5**	**3,6**
Profesional	**19,8**	**:**	**:**	**:**	**:**	**:**
Liceal	**3,2**	**:**	**:**	**:**	**:**	**:**
Postliceal şi de maiştri	**6,3**	**6,1**	**8,9**	**7,9**	**10,7**	**9,7**

Sursa:INSSE

Rata de părăsire timpurie a sistemului de învăţământ în România era, în anul 2017, de 18,1% conform datelor Eurostat, una dintre cele mai ridicate din Europa, cum se poate vedea în Fig.1.Într-o situaţie mai defavorabilă privind acest indicator, erau 3 ţări: Turcia, cu rata abandonului de 32,5%, fiind însă o ţară nemembră a UE. În aceeaşi situaţie ca noi se afla Malta, cu o rată de 18,6 şi Spania, cu rata abandonului nşcolar timpuriu de 18,3%.

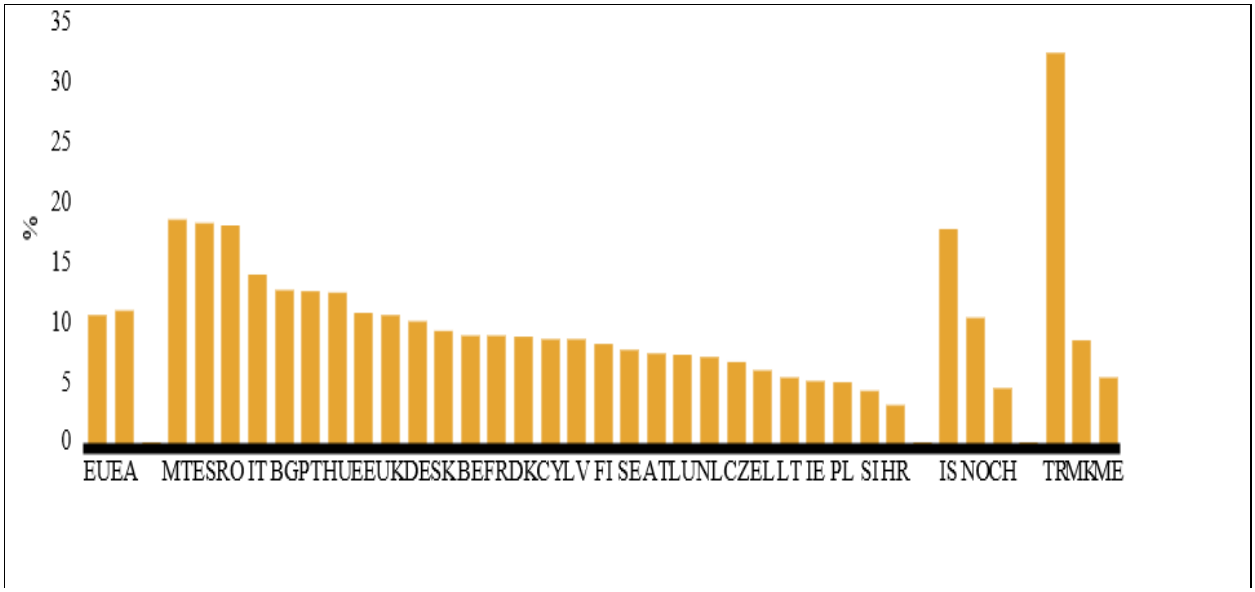

Fig.1 Rata de părăsire timpurie a sistemului de educaţie şi formare (Sursa: Eurostat 2017)

Educaţia trebuie să devină o prioritate strategică pentru orice ţară care doreşte să creeze o economie bazată pe cunoaştere, fiind în acelaşi timp o condiţie fundamentală pentru promovarea competitivităţii internaţionale, pentru atingerea unor rate mai ridicate de creştere economică şi ocupare a forţei de muncă, în contextul dezvoltării durabile.

3. Educaţia – falsă prioritate naţională

Educaţia din ţara noastră este declarată „prioritate naţională" atât de candidaţii la funcţii, în campaniile electorale, cât şi de oficialii aflaţi la putere. În consecinţă, ar trebui să

beneficieze de sprijin material măcar la nivelul promisiunilor, de a avea alocat un procent de 6% din Produsul Intern Brut.

Datele statistice disponibile pe ultimii ani, prezentate în Tabelul 2, dovedesc clar că nu s-au dirijat către învățământ cheltuieli publice consistente, ba mai grav - procentul a avut tendința de scădere, coborând la mai puțin de jumătate față de promisiuni, adică sub 3% din PIB.

Constatăm că avem cea mai redusă alocare de resurse, comparativ cu celelalte țări membre ale Uniunii Europene.

Nu ne propunem să ne comparăm cu țări precum Danemarca, Suedia, Finlanda, Norvegia, Belgia, Marea Britanie, care au destinat către învățământ procente care au trecut constant de 6%, iar în unele cazuri au urcat la peste 8% din produsul lor intern brut, oricum mult mai mare ca al României. Dar ne putem compara cu o țară categorisită în UE alături de noi – Bulgaria, ale cărei alocări pentru educație din PIB, le depășesc pe ale noastre.

Tabelul nr.2. Cheltuieli publice pentru educație, ca procent din PIB (2007-2014)

Țări\Ani	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
UE (28 țări)	4,92	5,04	5,38	5,41	5,25	5,3	5.09	5.11
Belgia	6	6,43	6,57	6,58	6,55	6,6	6.52	6.46
Bulgaria	3,88	4,44	4,58	4,1	3,82	3,7	4.06	4.22
Rep. Cehă	4,05	3,92	4,36	4,25	4,51	4,3	3.95	3.84
Denemarca	7,81	7,68	8,74	8,81	8,75	8,8	5.09	5.11
Germania	4,49	4,57	5,06	5,08	4,98	4,8	4.65	4.63
Estonia	4,72	5,61	6,03	5,66	5,16	4,8	4.85	:
Irlanda	4,92	5,67	6,43	6,41	6,15	6,2	5.32	4.92
Spania	4,34	4,62	5,02	4,98	4,82	4,3	4.18	4.15
Franța	5,62	5,62	5,9	5,86	5,68	5,7	5.51	5.54
Croatia	4,02	4,32	4,42	4,31	4,21	4,2	:	:
Italia	4,27	4,56	4,7	4,5	4,29	3,4	4.16	4.08
Letonia	5,07	5,71	5,59	4,96	4,96	2,6	6.44	6.14
Lituania	4,64	4,88	5,64	5,36	5,17	4,8	4.91	5.28
Ungaria	5,29	5,1	5,12	4,9	4,71	4,1	3,9	
Olanda	5,32	5,5	5,95	5,98	5,93	5,9	5.59	5.53
Austria	5,33	5,47	5,98	5,91	5,8	5,6	5.49	5.40
Polonia	4,91	5,08	5,09	5,17	4,94	4,9	4.94	4.91
Portugalia	5,1	4,89	5,79	5,62	5,27	4,9	5.20	5.04
Romania	4,25	4,2	4,24	3,53	3,07	2,6	2.67	2.75

Slovenia	5,15	5,2	5,69	5,68	5,68	5,4	5.12	4.99
Slovacia	3,62	3,61	4,09	4,22	4,06	3,1	4.01	4.09
Finlanda	5,9	6,1	6,81	6,85	6,76	7,1	:	6.81
Suedia	6,61	6,76	7,26	6,98	6,82	7,4	7.17	7.14
Marea Britanie	5,29	5,28	5,56	6,15	5,98	6,1	5.89	5.85
Norvegia	6,66	6,4	7,24	6,87	6,66	4,6	6.45	6.71
Elveția	4,88	4,95	5,36	5,22	5,28	5,2	:	5.01

Sursa:
http://ec.europa.eu/eurostat/tgm/download.do?tab=table&plugin=1&language=en&pcode=tsdsc510

In anul 2015, cheltuielile publice pentru educație ale României, reprezentau 2,7 % din PIB, așa cum se poate observa în Fig.2. Comparativ, țara vecină - Bulgaria, destina educației 3,9% din PIB.

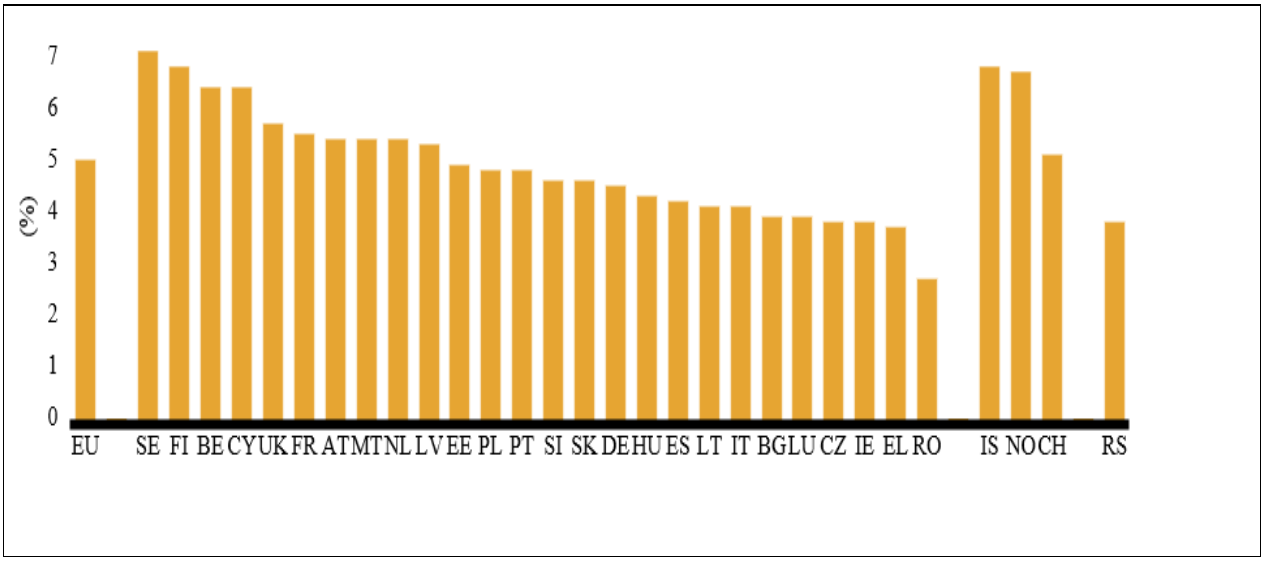

Fig.2. Cheltuieli publice pentru educație în anul 2015 (Sursa: Eurostat 2015)

Și în anul 2016, România a fost codașă în Uniunea Europeană în ceea ce privește alocarea procentuală din PIB pentru educație (Iosip, 2017), cu doar 4,1% comparativ cu media alocărilor, care erau:

- de 4,7% în Europa de Est,
- de 5,4 % în UE.

Realitatea sistemului educațional de la noi este foarte gravă, dacă luăm în considerare că acesta este dependent de fondurile publice.

Totalul contribuțiilor private reprezenta numai **0,12%** din PIB, față de 0,82% la nivelul UE.

Cheltuielile cu educația reprezintă o investiție pentru viitor, poate cea mai importantă pe care o poate face atât statul, cât și individul. Acestea sunt parte a cheltuielilor de consum ale gospodăriilor.

In anul 2016, cheltuielile pentru educație reprezentau doar **0,4%** din cheltuielile de consum ale gospodăriilor. Este adevărat că mare parte a costurilor sunt suportate de sistemul public, dar nu putem să nu ne exprimăm mirarea față de efortul insignificant al cheltuielilor efectuate de către familii în această direcție.

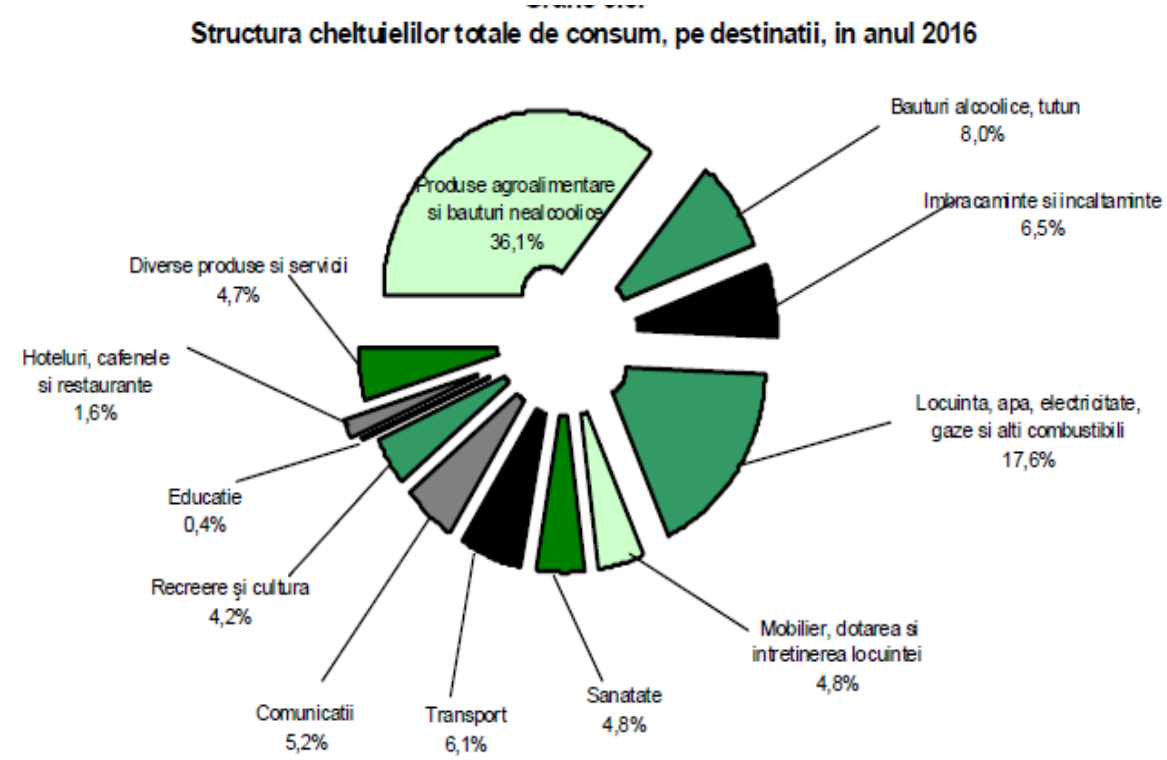

Sursa: http://www.insse.ro/cms/ro/comunicate-de-presa-view

În primul trimestru al anului curent, 2018, cheltuielile cu educația au cresut semnificativ in bugetul gospodăriilor, ajungând la 5,9%, rezultă din Comunicatul de presă al Institutului Național de Statistică.

În esență, atât finanțarea publică, privată, cât și individuală a învățământului românesc are dimensiuni destul de reduse, încât ar trebui să ne pună pe gânduri și să ne determine la acțiune, pe diverse planuri.

4. Beneficiile educației

Efectele pozitive ale școlarizării se regăsesc pe piața muncii, prin ocuparea unor locuri de muncă.

Tabelul nr.3 Ratele de ocupare ale absolvenților recenți, în România

AN	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
PROCENT	4.7[b]	79.3	84.8	77.6	71.2[b]	70.8	70.2	67.2	66.2[b]	68.1	69.3	76.0

Sursa: Eurostat 2018

Indicatorul prezintă ratele de ocupare ale persoanelor cu vârsta cuprinsă între 20 și 34 de ani, care îndeplinesc următoarele condiții: în primul rând, sunt angajați conform definiției

Organizației Internaționale a Muncii, în al doilea rând, au obținut cel puțin o educație secundară superioară (ISCED 3) ca fiind cel mai înalt nivel al învățământului.

Concluzii

- Declarată o prioritate națională, educația este, în fapt, puțin susținută prin finanțări publice dar și private. Astfel, procentele alocate din PIB-ul României sunt cele mai reduse la nivelul statelor europene în ultimii ani. Totodată, agenții economici privați ar putea aduce o contribuție importantă pentru sprijinirea învățământului. Simultan, și în bugetele de consum ale gospodăriilor cheltuielile pentru educație au ponderi reduse.
- În aceste condiții de subfinanțare a învățământului românesc, performanțele acestuia, deși deseori catalogate ca fiind modeste, ar trebui reinterpretate.
- Abandonul școlar în România secolului XXI are proporții de peste 18%, una dintre ratele cele mai ridicate din Europa, fapt ce nu poate veni în sprijinul competitivității, atât de promovată pentru viitorul prosper.
- Educația trebuie să devină din pseudo-prioritate, una pusă realmente în practică, dacă ne dorim atingerea unor rate mai ridicate de creștere economică și ocupare a forței de muncă în România.

BIBLIOGRAPHY

- Bellu, Cristian (2017) *Indicele competitivităţii globale: România coboară cu şase poziţii în clasamentul celor mai competitive economii*. Disponibil: www.zf.ro/companii/indicele-competitivitatii-globale-romania-coboara-cu-sase-pozitii-in-clasamentul-celor-mai-competitive-economii-16753997 Accesat: 2.12.2018
- Eurostat (2018) *Employment rates of recent graduates*. Disponibil: https://ec.europa.eu/eurostat/tgm/table.do?tab=table&init=1&language=en&pcode=tps00053&plugin=1Accesat: 3.12.2018
- Eurostat (2017) Early leavers from education and training. Disponibil: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Early_leavers_from_education_and_training Accesat: 2.12.2018
- Eurostat (2015) *Educational expenditure statistics*. Disponibil: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Educational_expenditure_statisticsAccesat: 5.12.2018
- Georgescu, Maria-Ana (2017)Education as a Goal in Public Policies. The proceedings of the international conference globalization, intercultural dialogue and national identity:*Debating Globalization. Identity, Nation and Dialogue*. Ed.: Iulian Boldea, Cornel Sigmirean - Tîrgu-Mureș: Arhipelag XXI Press, Tg. Mureș, pp.11-18.
- Institutul Național de Statistică - INS (2018) *Comunicat de presă*. Disponibil: http://www.insse.ro/cms/sites/default/files/com_presa/com_pdf/abf_tr1r18.pdf Accesat: 3.12.2018
- Institutul Național de Statistică - INS (2016) *Coordonatre ale nivelului de trai din România*. Disponibil:http://www.insse.ro/cms/sites/default/files/field/publicatii/coordonate_ale_nivelului_de_trai_in_romania_2016.pdf Accesat: 3.12.2018
- Iosip, Florinela (2017) *Codaşi la investiţiile în educaţie. Efectele dramatice asupra învăţământului.* Disponibil: https://adevarul.ro/educatie/scoala/codasi-investitiile-educatie-efecte-dramatice-rezulta-cauza-indiferentei-autoritatilor-1_5933d0c35ab6550cb8c4b43a/index.htmlAccesat: 2.12.2018
- World Economic Form - *The Global Competitiveness Report 2016–2017*. Disponibil: http://www3.weforum.org/docs/gcr2016-2017/05fullreport/Accesat: 2.12.2018

BEING MOMMY,EARNING MONEY. ABOUT TRANSYLVANIAN MOMPRENEURS THROUGH A QUALITATIVE APPROACH

Orsolya Gergely

Lecturer, PhD, "Sapientia" University of Târgu Mureș University of Transylvania

Abstract:Mompreneurship can be viewed as a reaction to neoliberal and neoconservative ideals and policies, which are making harder for women to work outside the home. Among these, we can mention the lack of affordable quality childcare or the difficulty to find flexible employment. In this context, mompreneurship appears as a good option for women who do not want to choose between family and work. By becoming a mompreneur, one becomes able to fulfil in a better way these conservative roles, and still participating in the paid labour force. This means that their hard won education and degrees were not in vain, and even if in small scale, they contribute to the family income.
The mompreneurs started to receive a great deal of civil and academic attention in the last couple of years. In this paper we want to analyse – with the help of 12 in-depth interviews, taken during 2017-2018 – the motivation of those mompreneurs, who were starting their business during their maternity leave or at the beginning of their reintegration to the labor-market after several years of maternity leave. Our target group are the mompreneurs from Covasna and Harghita county who started their business in the last 2-5 years and have small children under age 7.

Keywords: mompreneur, female entrepreneur, motherhood, gender roles, maternity leave

1. Introduction

For nearly two decades, an increasingly important social role attributed to entrepreneurs and businesses has been increasingly emphasized in academia, economics and even in the political sphere, with the regional and regional economic role. International research shows that female entrepreneurs play an increasingly important role in these processes (Maxfield 2005). The emergence of female entrepreneurs would not only be beneficial but also economic-social (Ashwin 2000). Welter-Kolb 2006: 8), as female entrepreneurs appearing among entrepreneurs may be the forerunners of a complex innovation practice that can generate significant changes (Gergely, 2013) .

Regarding the number and volume of business sector, Romania and, in particular Covasna and Harghita counties are in a very specific position: the region without a big city and large industry is one of Romania's lowest income earners, although there are not a small number of small enterprises registered but the number of medium and large enterprises is small. The appearance of female players among entrepreneurs is almost exclusively among micro and small business owners (Gergely 2013). Emmelle is associated with an emphatically traditional mentality, for example in terms of gender roles, complemented by the legacy of socialist emancipation and a two-family family model (Bodó 1996). Strong urbanization and socialist modernization also influenced gender roles: women's roles were significantly expanded (Magyari-Vincze 2004, Geambasu 2004). Soviet socio-ethical norms have enlisted a paradoxical situation for women: apart from the introduction of Soviet gender equality (such as similar rights to education and work), neither the former functions

(household, family, children's education) have abolished anything (Ashwin 2000) which resulted in a double or multiple burden on women (Ashwin 200, Welter-Kolb 2006, Magyari-Vincze 2004). These burdens have fallen shortly after 1989, and have been enriched by a number of societal challenges in the past decade: today, every mother must be environmentally aware, no bio-herbicide, if she can, she can only cook healthy food for her child, she must also adapt to the maze of modern medicine, and of course you have to take care of your child much better than 2 decades ago, since nobody can raise a key child today (Anderson - Moore 2014).

In this context, it is even more a question of how and how women respond to individual and community expectations in today's society, what job market strategies prove to be successful, who are those who want to start a business, and how they can and want to reconcile it with their roles in women and maternity. That is why we believe it is important to focus on women in the group of entrepreneurs who have started their business in recent years and are raising small children to run the business.

2. Entrepreneurship and motherhood

Although interest in the name and topic has grown over the past fifteen to two decades (Anderson-Moore, 2014), it is not a completely new phenomenon for any business (Richomme-Huet et al., 2013). Over the past few years, more and more people have started to deal with women entrepreneurs who are mothers and entrepreneurs at the same time as entrepreneurs and business research researchers. Career transitions and career changes, as well as entrepreneurs and women's participation in the labor market, have become more and more interested in mompreneurs (Casteleijn-Osorno 2014).

Naturally, the term was "delivered" by two women: Patricia Cobe and Ellen Parlapiano, who "tagged themselves" and "women" like them in the name of their web site for women in the 1990's. They were mothers and entrepreneurs who worked from home and raised both children. They started a web site, www.mompreneursonline.com, lectured and started writing books for women who are also entrepreneurs or start-ups (Richomme-Huet et al., 2013: 253). By the end of 2011, Collins English Dictironary also added the term mompreneur to its titles. This term is also used in Hungarian, and we introduce the terms of the subcontractor or the parent.

Mompreneurs have added a new dimension to maternity (Nel et al 2010, id. Rochomme - Vial, 2014: 19) in order to better coordinate their two important roles, maternal and entrepreneurial roles. In addition, there are more places to meet in the literature that the most important goal is not entrepreneurship and profiteering, but a new, different kind of opportunity and work that allows the former diaphoric variable: working to educate children not to choose (Nel et al., 2010).

The following table shows the definitions used by the first who were writing about the topic

Table 1. Who are they? Definitions from academic literature

Mumpreneur

mother	„a mother who combines running a business entreprise with looking after her children”	Collins English Dictionary (2011)

children	"a woman who had at least one child at the time of business start up and who is the owner of at least 50% of a business"	Jean and Forbes (2011)
multiple demands	"an individual who discovers and exploits new business opportunities within a social and geographical context that seeks to integrate the demands of motherhood and business-ownership"	Ekinsmyth (2011)
balance	"female business owners actively balancing the roles of mother and entrepreneur"	Korsgaard (2007)
	"who balance family and starting and managing a business"	Ho et al. (2010)
	"women entrepreneurs (...) who set up a business in order to enable them to both work and care for young children. (...)	Duberley and Carrigan (2012)
new ventures	"a woman who move from traditional employment to owning and operating new ventures, either to better fit with their role as mothers, or motivated by opportunities identified by the experience of pregnancy or having children"	Harris et al. (2008)
identity	"not (...) a quirky label or play on words but (...) an emerging identity with specific attributes within the enterprise discourse"	Lewis (2010)
Mompreneurship		
To achive the work-life harmony	a "form of entrepreneurship driven largely by the desire to achieve 'work-life harmony' through an identity orientation that blurs the boundary between the roles of 'mother' and 'businesswoman'"	Ekinsmyth (2011)
	"a new emerging trend that takes on the concept of entrepreneurship into family businesses" [and] "it is a part of female entrepreneurship"	Nel et al. (2010)
	"an emergent phenomenon, which has yet to settle on a widely accepted definition or be researched from a social scientific point of view"	Korsgaard (2007)

Source: Richomme-Huet et al. 2013: 255, Casteleijn-Osorno 2014: 12.

(Hudson-Breen 2014: 2), and in the case of young women and girls (Hudson-Breen 2014: 2), and in many European ways, there is much more to be done on research that focuses on entrepreneurs (Jean 2010).

According to Durah, maternity and family changes bring a series of new situations and information to the mother, and this information can lead to new business opportunities and mobilize new resources (Durah 2016: 24). And if they arise, then the business idea is formulated. For example, a mother with lactose and gluten sensitivity to her baby will miss out on a range of recipes, such as cookies, for home use for her baby. Then you see that there is an increasing demand for this, and you are starting to make others and then start a business. Another entrepreneur starts to use washable diapers for sensitive, disposable plastic diapers for her allergic skin, and develops a washable diapering company.

Graph 1. Entrepreneurship and motherhood

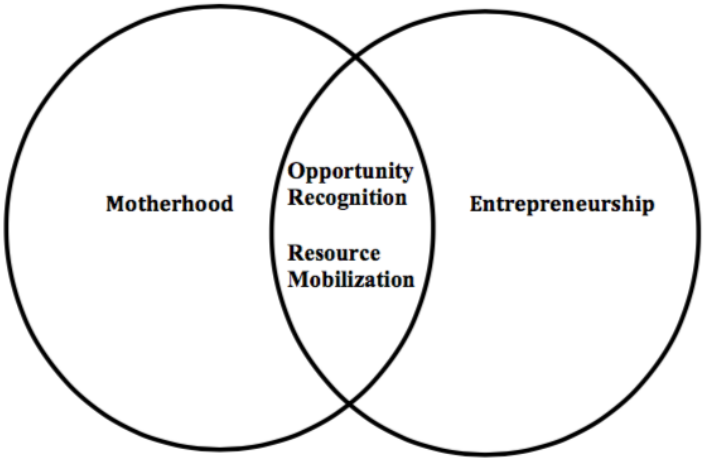

Source: Durah 2016: 24.

The interest in becoming an entrepreneur can be attributed to unrealistic social expectations, which are women's dual commitment: they want to be successful in their profession, but they want to be good mothers in the same time. Some of the popularity of any business venture may also be related to the values of neoliberalism. They can be interpreted in response to neo-liberal and neoconservative ideas and social policies that make it difficult for women to work outside the home. It is difficult to assure high quality care for children under the age of three, to provide flexible working hours for unpredictable problems, or to maintain employment opportunities for a longer child-care leave. Mompreneurs are able to meet the conservative role requirements while continuing to participate in some form on the labor market, so their qualifications acquired over a long period of time do not go to waste and to some extent contribute to family income. As such, mompreneurs are the perfect combination of adult woman and caring mother (Wilton 2017). The mother-in-law appears to be an ideal mother model, which suggests a fine criticism of women's social expectations: they are "neoconservative" to be good mothers and have an impact on the regional and macro economy too (Moore 2010, Wilton 2017: 198). Complex social expectations therefore make a big contribution to the growing number of women being fit for a growing number of women - that is, a kind of response from mothers to increasingly complex social expectations (Jean-Forbes 2012: 115, Gergely 2018).

According to the specific literature, we must also say that being a mompreneur is a kind of privilege that not every mother can choose. Research shows that in many cases, 20% of family income was provided by the mompreneur, which shows on one hand that the main purpose of mompreneurship cannot be the big income, but on the other hand that this is not an open option and a viable path for everybody. Those women can choose this whose family

has a stable financial status and who has an individual freedom (Jean-Forbes 2012: 115, Gergely 2018).

The term *mompreneur* is and can be used for several type of mother and situation. From the freelancer mothers to those female entrepreneurs who have children there are different types of mompreneurs (Jean- Forbes 2012: 115, Wilton 2017: 197). We will present four types of mompreneurs, but in our analysis we will use only one of these.

I. ***Freelancers***. In some analyzes, the term mompreneur is used also for freelancers: those mothers, who are working from home or from a home-office. In our analysis we did not intend to include the freelancers, since the freelancer-phenomenon is not quite typical for the region, yet, as it is a new type of work model, only a few people are working like this and especially in big cities.

II. ***Mothers for mothers***. There are many businesses that offer products or services to mothers, especially for mothers with small children. The (female) owner of such firm whose target group are the mothers, alo can be labeled as mompreneur. Even if in oure region there are small firms like this, but small in number, so we did not focus on this type of mompreneurs.

III. ***Entrepreneurs and mothers***. Those female entrepreneur who have child, children. According to the our previous research results, three-quarters of the female entrepreneurs in our region could be entered in this category (Gergely 2013a: 69, Gergely 2013b: 147). Since this would be a bit larger group, we thought that the focus shoud be on a smaller subgroup.

IV. ***Start-uppers*** – or beginners as mothers and business women as well. Those female entrepreneurs, who started their business during or after the maternity leave before or in the first year of returning to the labor market after couple of years of child raising. We have decided that this is our target group for this analysis.

4. Methodology

The data source of our analysis is provided by twelve interviews. The interviews were made with entrepreneurs living in Covasna and Hargita counties during 2017 and 2018. We interviewed women who have at least one child under the age of seven and have started their business over the past two to five years during or after child-raising leave. Each respondent woman has a higher education degree, the youngest subject is 30 years old and the oldest is 42 years of age. 8 of them live in a city, have one, two or three children, at least one of them, but in one case all three under 7. All of them are well-known and acknowledged in their own community and have been selected on the basis of the recommendations.

Based on the data of the interview, we look for answers to what was the most important motivation factor for starting a business, what difficulties they have, how they see their present activity compared to their previous work, how well they see a good business decision, how to solve family and child raising issues business.

Our analysis pursues only a first approach to a phenomenon, it can not provide a complete overall picture, and since it is a new methodological and semantic topic and area, this is only an introductory first step towards knowing the topic.

5. Findings

"I left a job that I really loved and it was perfekt for me. Before the birth of my children "

The data provided by the in-depth interviews revealed that during the first child's arrival, and during maternity leave, women change significantly (Duran 2016). For others, this change is so significant that it is no longer very difficult to imagine the earlier life and working rootine, the return to their previous job after 1 or 2 years. The women's motivation, priorities, dreams, plans are changin significantly during maternity leave and. All of the womens are speaking about their need and their desire to have time for the children and family whitout big difficulties. Almost all of them have reported that it is almost impossible to maintain this in an employee relationship in the long run.

5.1 What is needed to take the chance?

Starting a firm is a result of a very long decision process for women. Many of them speak about a long „trial period" during which they start to offer services, products in half-illegal way, cheeper or sometimes even for free, until they register their firm and practically carry on their activities. Which factors prove to be decisive in starting a business and decide not to return to their former workplace after the end of the maternity leave. It seems that ***money*** is definitely an important determinant: the women need to see that they can earn with this activity at least the same sum of moneyas their earlier salary. If they find that they can do that, they will be more determined to become a mompreneur.

Previous workplace and ***work experience*** are also decisive in the decision making. Those who have too many negative experiences regarding the boss-subordinate relationship, are more afraid to go back in such constellation.

Length of child-raising leave. In many families, children are born in short intervals, so there is no break in childcare leave, so there is no return to the workplace, so the distance from the workplace can be 3-4 or even five. Based on the interviews, it appears that the longer the GYES was, the easier it was to start a business.

5.2 *"I wanted to do something else than before. Very different! "*

Based on the interviews, it seems that we cannot really call self-employed entrepreneurs as forced entrepreneurs. Nonetheless, some negative factors can be identified which prevented the return to the former job and pushed the women to the entrepreneurship.

Table 3. Why becoming a mompreneur? Negative and positive factors

Negative (push) factors	Positive (pull) factors
1. Low income at the former workplace	1. Internet
2. Bad job opportunities	2. Changing shopping habits
3. The emergence of new types of professions and expectations	3. Increasing interest and demand for creative industries
4. After couple of years of child-rearing, the challenges of reintegration	4. Increasing valuation of local and unique products
5. Major changes regarding to community-based child raising expectations	5. Decreasing prejudice against entrepreneurs
	6. Changing individual (self) expectations for child raising
	7. Carrier modulation and carrier change is no longer deviance
	8. Urban environment

Among the negative (repulsive) factors, inappropriate job opportunities (Gergely 2013b), low income also appear, meaning that mothers are seriously calculating the cost of looking for and paying for a child supervisor and getting into work. According to their calculations, who does not have grandparents or other family members close to her, it is not worth it. The emergence of new types of professions and territories and the fears arising from these are also reflected in narratives, which can be understood in the absence of a profession for several years. Likewise, the return to "8 hours a day", "I do not know how it would be with children in the daily squirrel wheel" is also a negative factor (Gergely 2018)

There are a few factors among the positive (attractive) factors, and most of them were decisive. Many people mentioned that the Internet today allows and facilitates a lot of things, so they are more in love with work at home. Many people have also mentioned that they are increasingly experiencing changed customer and consumer needs in their narrower residential environments, and many have seen business opportunities. As more people work in creative crafts and produce local products, the fact that the region's growing interest in creative industries and space products has also stimulated them. Changes in child-rearing trends are another aspect that is also expressed as a negative, that is, that much more time and energy is needed to consciously and well educate children, but as a positive fact that women themselves have a different expectation, they would otherwise like their children to be as old as their parents. In fact, many people have said that it is not long before young people are concerned that the entrepreneur is considered a mafia, so that more and more people have an attractive identity. It is also more and more accepted that you do not have to retire from the first job, and from a teacher you can be a gourmet blogger, a social worker can be a garment designer, that is, leaving a career or a career change is becoming accepted and no deviant phenomenon.

5.3. *"I'm successful, because..."*

Although all of them are infinitely modest, almost none of them is bargaining, nobody brags, but if you are successful, you will sooner or later: "yes, I think so." Or "maybe yes". Or "Well, this should be different, but I think a little yes." What follows then goes on to clarify the underlying motivation of the business:

„I'm successful because I was with my children all the way through their nursery age" (40, city, 2 children)

„I'm successful because I have to work 6 hours a day and not 10. (40, village, 2 children)

„I'm successful because I have stabile income in my company and I can keep it". (42, village, 2 children)

„I'm successful because my products are more and more popular: I can go on more and more fairs, so I do not have to sign up anymore, but the organizers call me" (33, city, 3 children)

„I'm successful because I'm my own boss" (33, city, 3 children)

5.4. Priority list

The physical and psychological integrity of children is the most important, the relationship and the household are in the following places, the professional satisfaction that they love what they are doing and there are minor acknowledgments. Then, the profitability of the enterprise, its sustainability in the long term and the preservation of the client circle. And, of course, income is important, but only after all, modestly. Of the ten subjects, one has definitely stated that income is very important because the business has to sustain itself.

6. Some Conclusion

All interviewees are owners of a relatively young (2-5 year) business, so they are in the early stages of their business. Success is interpreted in a modest scale, but basically it is not about economic success, but rather a different kind of success and goal achievement. It is very important for them to find a more flexible, predictable, easier to manage, more work-oriented and work-friendly work program and activity, namely, finding and finding a balance between private and work-life (Boneberger - Kirilova 2015). Real success is related to women's, maternal, and mother roles, and the family, child rearing, has priority in all respects.

Although it is acknowledged without exception that there must be at least as much income as one leaves the previous job, so the family income supplement is of course not negligible, profit making and "enrichment" almost never appear in narratives at this level.

Although business entrepreneur is the entrepreneur who seeks profit continuously, we have seen in mompreneurs that this is not the case (Nel et al. 2010), yet we believe that we can call these entrepreneurs as innovators as entrepreneurship plays a socially innovative significance it is a continuous analysis of the successful analysis and presentation of successful exercises and stories

BIBLIOGRAPHY

Anderson, G. – Moore, G. J. (2014) "'Doing It All...and Making It Look Easy!': Yummy Mummies, Mompreneurs and the North American Neoliberal Crises of the Home." In. Vandenbeld, M. (ed.) *Mothering in the Age of Neoliberalism*, edited by Melinda Vandenbeld, 95-115. Bradford, ON: Demeter Press.

Ashwin, S (ed.) (2000) *Gender, State and Society in Soviet and Post-Soviet Russia*, London and New York: Routledge.

Bodó J. (1996) Az időszakos migráció hatása az egyéni és a családi életvezetésre. In. Bodó J. (ed.) *Elvándorlók? Vendégmunka és életforma Székelyföldön.* Pro Print, Miercurea Ciuc, 69-88.

Boneberger, D. – Kirilova, B. (2015) *Mumpreneurs: Motivational factors for Swedish mothers to start their own businesses.* http://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:811340/FULLTEXT01.pdf(last visited: 5th Nov. 2018.)

Casteleijn-Osorno, R. (2014) *Comparing sense-making of identities of mompreneurs in Malta and Finland*.https://aaltodoc.aalto.fi/bitstream/handle/123456789/12757/hse_ethesis_13536.pdf?sequence=1&isAllowed=y (last visited: 4th Nov. 2018.)

Durah, Dima (2016) *Mompreneur Networks in Germany: Multiple-Case Study On How Women Entrepreneurs Utilize A Mompreneur Network In Germany.* https://essay.utwente.nl/71136/1/Durah_MA_BusinessAdministration%20.pdf (last visited: 4th Nov 2018.)

Firestone M. (2010) Turning Point. *Smart Business*, Los Angeles.

Geambașu R. (2004) Hová lett a szocialista család? Átstrukturálódó rokoni viszonyok. *Korunk* 3, 26-40.

Gergely O. (2019) Anyuvállalkozók Székelyföldön. A vállalkozás, mint a gyereknevelési szabadság utáni munkaerőpiaci visszaintegrálódás egyik módozata. In. Nistor L. – Sólyom A. (eds.) *Humánerőforrás módozatok.* in. press.

Gergely O. (2018) Mompreneurs. Female entreprenurs in Szeklerland. In. Nagy B. (ed.) *Challenges in the Carpathians basin. Innovation and technology in the knowledge based economy. Conference book.* in. press.

Gergely O. (2013a) Filling the Gap. Female entrepreneurs in Szeklerland, Romania. *GÉNEROS. Multidisciplinary Journal of Gender Studies*. 2, 1 (2013) 58-80.

Gergely O. (2013b) *Vállalkozás női módra. A székelyföldi női vállalkozók profiljának és motivációinak szociológiai vizsgálata*. ISPMN Kiadó, Kolozsvár.

Gergely O. (2010) "Initiativae feminae" Female entrepreneurs in Szeklerland.In. Zadravecz Zs. (ed.) *Spring Wind Conference Book*, 2010, 147-150.

Jean, M., - Forbes, C. (2012) An Exploration of the Motivations and Expectation Gaps of Mompreneurs. *Journal of Business Diversity* 12 (2): 112-130.

Jean, M. (2010) Research examines the realities of mompreneurship. *Living Research*. 1/3.

Hudson-Breen, R. (2014) *Meet the "Mompreneurs": How Self-Employed Women with Children Manage Multiple Life Roles.* PhD Thesis. https://dspace.library.uvic.ca/bitstream/handle/1828/5345/Hudson_Breen_Rebecca_PhD_2014.pdf?sequence=1&isAllowed=y(last visited: 5th Nov. 2018.)

Magyari-Vincze E. (2004) A patriarchális rend alulról és felülről. *Korunk*. 3. 15-25.

Nel, P. – Maritz, A. – Thongpravati, O. (2010) Motherhood and entrepreneurship: The Mumpreneur phenomenon.*The International Journal of Organizational Innovation* Vol 3 Num 1 Summer. 6-34.

Maxfield, S. (2005) The Entrepreneurship Gender Gap in Global Perspective: Implications for Effective Policymaking to Support Female Entrepreneurship. *CGO Insights.* 22: 1-4.

Richomme-Huet, K. – Vial, V. (2014) Business Lessons From a "Mompreneurs" Network. *Global Business and Organizational Excellence* · May:18-27.

Richhomme-Huet, K. – Vial, V. – d'Andria Aude (2013) Mumpreneurship: a new concept for an old phenomenon? *Int. J. Entrepreneurship and Small Business,* Vol. 19, No. 2, 251-275.

Walker, E. – Webster, B. (2006) Management competencies of women business owners. *Entrepreneurship Mgt.* 2: 495-508.

Welter, F. – Kolb, S. (2006): Women and Entrepreneurship in Latvia. Discussion paper.http://www.biceps.org/files/Women_and_Entrepreneurship_in_Latvia.pdf (downloaded on: 24. 08. 2010.)

Wilton, S. (2017) Mompreneurs, Leaning In, and Opting Out: Work/ Family Choices under Neoliberalism. *Atlantis* 38 (2): 191-204.

ASPECTS OF HUMAN EMBRYO STATUS IN INTERNATIONAL LAW

Izabela Bratiloveanu, PhD, University of Craiova

Abstract: "The race to be the first should be avoided, especially when germinal modification is proposed", reported the International Bioethics Committee (IBC) in its 2015 Report on Updating Its Reflection on Human Genome and Human Rights. Recent developments in genetics have revealed remarkable scientific, diagnostic and therapeutic perspectives, but also unprecedented risks, making the difficult topic on the legal condition of the human embryo more present than ever. In this study, we made reference to the relevant soft law instruments of the Council of Europe and to the Convention on Human Rights and Biomedicine signed in 1997. In the context of a lack of a unanimously accepted scientific or legal definition of when the life begins, our study examines the jurisprudence in the matter of the European Court of Human Rights and the Court of Justice of the European Union.

Keywords: human embryo; the right to life; European Court of Human Rights; The Court of Justice of the European Union; genetic engineering.

There is no doubt that "science has multiplied the creative powers of the human being and the social progress, but it has also created destructive risks to man and the environment, to the genetic diversity of nature, even to the survival of the species"[1].The rapid evolutions in the genetics field pose new and complex ethical and political issues for individuals and society and a legal response is needed in order to avoid inappropriate use of new technologies[2]. This concern is particularly driven by two techniques: human germline interventions and human reproductive cloning.

In November 2018, at the Second International Summit on Human Genome Editing, organized by the University of Hong Kong, He Jiankui announced that he had used the CRISPR-Cas9 gene editing technique to modify the CCR5 gene in several embryos created by IVF for couples of HIV-positive parents, preserving it as an HIV vaccine study, the Chinese researcher becoming the creator of the first generation of genetically modified children in the world[3]. The reaction of the Council of Europe's Bioethics Committee (DH-BIO), which represents 47 European countries, has not been delayed. In the "Ethics and Human Rights" Statement of 30 November 2018, the Bioethics Committee reiterated the "Statement on Genom Editing Technologies" adopted in 2015. DH-BIO, which is subordinated to the Steering Committee for Human Rights, was convinced that "the Oviedo Convention provides principles that could be used as a reference for the international debate on the issues raised by recent technological developments". Particular consideration was given to art. 13 of the Convention on Human Rights and Biomedicine[4] (the so-called "Oviedo

[1] Gh. Scripcaru, V. Astărăstoaie, A. Ciucă, C. Scripcaru, *Introducere în biodrept – de la bioetică la biodrept,* Lumina Lex Publishing House, Bucharest, 2003, p.135.
[2] R. Andorno, *Biomedicine and international human rights law: in search of a global consensus*, BWHO no. 80/2002, p. 959.
[3] http://www.europalibera.org/a/29630001.html, last access on December 1, 2018.
[4] Romania signed the Oviedo Convention on 4 April 1997.

Convention") which limits the scope of interventions to the human genome to preventive, diagnostic and therapeutic interventions and prohibits any intervention aimed at introducing a change in the genome of a descendant. In 2015, in response to advances in genetics and genomics, UNESCO's International Bioethics Committee (IBC) issued a report recommending a moratorium on germinal human genome engineering, "at least until their safety and long-term consequences be better understood"[5]. Interventions on the human genome raise concerns about safety due to off-target effects of gene editing[6] and human rights, notably the effects on future generations[7]. According to EASAC, "These applications pose many important issues, including the risks of inaccurate or incomplete editing, the difficulty of predicting harmful effects, the obligation to consider both the individual and future generations who will carry the genetic alterations, and the possibility that biological enhancements beyond the prevention and treatment of disease could exacerbate social inequities or be coercive. It would be irresponsible to proceed unless and until the relevant ethical, safety and efficacy issues have been resolved and there is a broad societal consensus"[8]. In its Recommendation 2115 (2017)[9], the Parliamentary Assembly of the Council of Europe urged the Member States to ratify the Oviedo Convention or, at the very least, to implement a national ban on the establishment of a human germ line or embryonic subject of intentional genome editing.

Who are the holders of the right to life? Where does the protection of this right start and where does it end? What is a human embryo? Answers to these questions are particularly important because it has been sustained the fact that if the human embryo is alive, it should not be deprived of the possibility of development, and therefore research on embryos should not be allowed, nor the destruction of the embryos. Other voices said that, without denying that the embryos are alive, they are not yet human beings, and if one could decide when an embryo becomes a person, one might decide when they could be used for research and not.

Concerning the protection of the human embryo and the prevention of abusive use of genetic manipulation, the Council of Europe has issued several recommendations to which the European Court of Human Rights refers in its case-law. Recommendation 934 (1982) on genetic engineering defines this notion as "the application of new techniques of artificial recombination of genetic material from living organisms" and proposes a set of measures, in particular the recognition of a right to a genetic patrimony that does not either artificially manipulated with the exception of therapeutic purposes. Recommendation 1046 (1986) draws attention to the need to define the biological status of the human embryo and considers that the human embryo and fetus must be treated with respect for human dignity. The Assembly estimates that the use of the embryo or fetus and their tissues should be limited to diagnostic or therapeutic purposes, including an annex with rules to be observed for this purpose. In the Assembly's view, the following facts are considered to be manipulations or deviations from techniques involving the use of embryos and fetuses or their tissues for therapeutic purposes: the creation of an identical human being through cloning or other methods, including selection of the race; implanting an embryo in an animal's uterus or vice versa; fusion of human gametes with those of an animal; sperm embryo creation from different individuals;

[5] International Bioethics Committee (IBC), Report of the IBC on Updating Its Reflection on the Human Genome and Human Rights, Paris, 2 octombrie 2015.
[6] Affecting other genes.
[7] Changing the genome means changing the common inheritance of humanity.Rapporteur Petra De SUTTER, Report of the Committee on Social Affairs, Health and Sustainable Development. The use of the new genetic technologies in human beings, p. 9.
[8] March 2017, EASAC Report on genome editing, p.2.
[9] Assembly debate on 12 October 2017 (35th Sitting). Text adopted by the Assembly on 12 October 2017 (35th Sitting).

fusion of embryos or other operations likely to produce chimeras; ectogeneza; creating children of the same sex persons; the choice of sex through genetic manipulation for non-therapeutic purposes; creating identical twins; research on viable human embryos; experimenting with live embryos and maintaining embryos in vitro over the 14th day after fecundation. The Recommendation 1100 (1989) on the use of human embryos and fetuses in scientific research provides that the human embryo, although developing in successive phases bearing different names, exhibits a progressive differentiation of its organism and maintains its biological and genetic identity. The Annex to the same Recommendation contains rules on scientific research and/or experimentation with gametes, human embryos and foetuses and the donation of the elements of this human material.

So far, there is no unanimously accepted definition (scientific, legal) regarding the moment when life begins. At the level of the Member States of the Council of Europe, most of them do not provide a legal definition of the human embryo and among the definitions given by some States[10] we can see considerable differences.

If art. 4 par. (1) of the American Convention on Human Rights[11] provides that everyone's right to life must be protected "in general from the moment of conception", the European Convention on Human Rights does not define "life" or the "right to life"[12]. Facing such a silence, the European Court refuses to rule on the definition of these terms and prefers to make reference to the laws of the States concerned to rule on this matter[13].

In the jurisprudence of the European Commission of Human Rights, the aspect of the lower limit of the right to life has arisen particularly in relation to legislation on abortion. Therefore, in the case X. vs. United Kingdom[14], the applicant complained against the authorization given to his wife pursuant to the English law to practice the interruption of pregnancy without asking for his consent as well. The Commission considered that the term "any person" appearing in art. 1, art.2, art.5, art.6, art.8, art.11 and art. 13 of the Convention, can only refer to a born person. The child to be born is not a "person", in the general sense given to this term and the context in which it is used in the conventional provision; art. 2

[10]Austria, Germany, Spain.

[11] Adopted at the Inter-American Specialized Conference on Human Rights, San José, Costa Rica, 22 November 1969.

[12]To be noted, the Constitutions of certain States establish the moment of conception as the lower limit of the right to life. By the Eighth amendment of the Irish Constitution, adopted following the Referendum in 1983, it was introduced art. 40.3.3. in the Irish Constitution, which provides: "*The State acknowledges the right to life of the unborn and, with due regard to the equal right to life of the mother, guarantees in its laws to respect, and, as far as practicable, by its laws to defend and vindicate that right*".With regard to this amendment it was stated that it is "a decision by the people to insert into the Constitution a specific guarantee and protection for a fundamental right perceived to be threatened by developments in the societies of countries outside Ireland". (See R. Lawson, *The irish abortion cases: European limits to national sovereignty?* in EJHL no. 1/1994, p.167).Another example, in South America this time, art. 19 in the Constitution of Chile of 1980 provides that "Artículo 19. La Constitución asegura a todas las personas: 1°. El derecho a la vida y a la integridad física y psíquica de la persona. La ley protege la vida del que está por nacer." ("*The law provides to all persons*: *1°. The right to life and physical and psychic integrity of the person. The law protects the life of the unborn*"). In Chile, the former military dictator Augusto Pinochet incriminated abortion in all its forms in 1989, a law that remained in force until 2017 when, by a draft of a law proposed by President Michelle Bachelet, abortion was decriminalized in three situations: *1)* when the woman is in vital danger, so that the termination of pregnancy avoids a danger to her life; *2)* the embryo or foetus has an acquired or genetic congenital pathology, incompatible with independent life outside the uterus, in any case of vital nature; *3)* is the result of rape, but does not exceed 12 weeks of pregnancy.

[13]H. Bandolo Kenfack, *Le droit à la vie de l'enfant à naître face au pluralism juridico-culturel européen: essai d'une conciliation à partir de la théorie de la marge nationale d'appreciation,* RDUS, vol. 45, no. 3/2005, p. 481.

[14]Commission EDH, decision of 13 May 1980, application no. 8416/1979.

cannot be interpreted as recognizing the foetus a right to life of absolute nature[15]. As in the case it was about a therapeutic abortion, the Commission prudently stated that the authorization of the interruption of pregnancy, granted by the British authorities is compatible with art. 2 par. 1 of the Convention because, assuming that this provision applies in the initial stage of pregnancy, the right to life of the foetus suffers an implicit limitation in order to protect the life and health of the woman.

Subsequently, in the case R.H. vs. Norway [16], the Commission pointed out that it did not have to decide whether the foetus may enjoy a certain protection under art. 2 of the text of the Convention, but it did not exclude the possibility that in certain circumstances such protection may be recognized, although it admitted that between the Contracting States there were a considerable divergence of views on whether or to what extent art. 2 protects the unborn life. The applicant was the life partner of the woman to whom the Norwegian courts had authorized the request for termination of the pregnancy on social grounds. In this case, the Commission considered that in such a delicate sphere as the abortion, where national laws differ considerably, the States must exercise some discretionary power.

In the case Open Door and Dublin Well Woman v. Ireland[17], the Court found that art. 10 of the Convention was violated and it noted that in this case it was not called to determine whether the Convention guarantees a right to abortion or whether the right to life (article 2 of the Convention) also applies to the foetus[18].

Representative in this matter is the Judgement pronounced by the Grand Chamber of the Court in the case Vo v. France[19]. In this case, the applicant of Vietnamese origin invoked the violation of article 2 of the Convention, because the act of a doctor responsible for the death of her child in utero was not qualified by the French courts as the crime of negligent homicide. In her opinion, the moment when life begins has a universal meaning and definition, a fact which is scientifically proved that life begins from the moment of fertilization. Therefore, she sustained that the unborn is a person, not an object, otherwise one could" conclude that in this case she did not lose anything"[20] and "such an argument is unacceptable to a pregnant woman"[21]. Unlike the aforementioned cases, this time, the court in Strasbourg faced a new problem: the termination of pregnancy had been caused by the errors committed by the treating physician, which required a therapeutic abortion.

Following the examination of the case, the court stated that the issue regarding the moment when the right to live begins is within the margin of appreciation of the States, thus considering that States should enjoy this margin of appreciation, even in the context of an evolutive interpretation of the Convention, as a "living instrument which must be interpreted in the light of present-day conditions"[22]. In formulating this conclusion, the Court relied on two arguments: the problem was not solved in most States and especially in France, and the scientific and legal definition of the beginning of life is not the subject of a European consensus. The Court stated that in the best case it should be considered a common denominator among states the fact that the embryo belongs to the human race. In the sense of the Grand Chamber "the potentiality of that being and its capacity to become a person […]

[15] J.F. Renucci, *Tratat de drept european al drepturilor omului*, Hamangiu Publishing House, Bucharest, 2009, p.103.
[16]Commission EDH, decision of 19 May 1992, application no. 17004/1990, available onhttps://www.globalhealthrights.org/wp-content/uploads/2016/12/H.-v.-NORWAY.pdf, last accessed 1 December 2018.
[17]Decision of 29 October 1992, applications no. 14234/88, 14235/88.
[18]*Idem*, § 66.
[19]Application no. 53924/00, decision of 8 July 2004.
[20] §47.
[21]*Idem.*
[22] §82.

require protection in the name of human dignity, without making it a "person" with the "right to life" for the purposes of Article 2"[23].Therefore, recognizing the lack of consensus at the European level on this issue, the court considered that it was not desirable and not even possible to answer in abstract terms to the question whether the unborn is a person. The conclusion is of cautious nature: there was no violation of article 2, even assuming that this provision would be applicable in the case. In line with the judgement given in the case Vo v. France, the jurisprudence of the court in Strasbourg is a constant one: until present time the Court has been cautious in defining the human embryo as a person, by making reference to the doctrine of the national margin of appreciation. The principle of human dignity is the one which legitimizes a minimal common protection of the embryo/foetus: human dignity is identified as being the common ground of protection acknowledged because the embryo/foetus "belongs to the human race"[24]. As ascertained in French doctrine, the positive law must recognize "humanity beyond the strict notion of the person in a legal sense, satisfactory only when it comes to patrimonial or filiation aspects, and not when the existence and dignity of the human being must be respected"[25].

On 27 August 2015, the Grand Chamber of the Court pronounced in the case Parillo v. Italy[26] for the first time on the question of whether the right to respect for private life includes the right to dispose of embryos created by in vitro fertilization with a view for donation to scientific research, the answer given by the European Court being affirmative[27]. The case raises concerns with regard to the legal status of the embryo and with regard to the consequences of this status, including the rights, the obligations and the liability of those who have a genetic connection with the embryo or who have committed themselves to becoming potential parents following the in vitro treatment which has the result of creating embryos[28].

In 2002, the applicant Adelina Parillo, together with her partner, turned to the in vitro fertilization technique which resulted in five embryos that were cryopreserved. Because in 2003 the applicant's partner died as a result of a terrorist attack in Nasiriya (Iraq), the

[23] §84. Under Romanian law, the legal personality is the general and abstract ability to be a holder of rights and obligations, being conferred by law. Representing the man's ability to be theholder of civil rights and obligations, the ability of use expresses the very essence of man to be an individual subject of civil law. The capacity of use begins at the birth of the person and ends upon his/her death (art. 35of the Civil Code). The time of the child being alive is indifferent for obtaining the ability of use, having this capacity even when it died as soon as it was born (licet illico postquam in terram cecidit, vel in manibus obstetricis decessit). Art. 36 entitled "The rights of the child conceived" stipulates that the rights of the child are recognized from its conception, but only if it is born alive. It is considered as the legal time of conception the period of time between three hundred and one hundred and eightieth day before the child is born; it is calculated daily. The exception of acquiring the anticipated capacity of use was known from Roman law, being expressed in the adage *infans conceptus pro nato habetur quotiens de commodis eius agitur*(the child conceived is considered born when it comes to its rights). To apply the exception to the acquisition of the capacity of use from conception, the conditions are the following: to be about its rights and to be born alive. Anticipated capacity of use is recognized for the child who is born alive, therefore it is conditional. The child born dead does not acquire the anticipated capacity of use, this circumstance having the meaning of a cancellation condition. Very precisely said, it is not about granting the ability of use to the child conceived, but about retroactive recognition, even from conception, of this capacity with regard to the child born alive. Both human dignity and the right to life are supreme values of the Romanian State, according to art. 1 par. (3) of the Constitution. Therefore, guaranteeing these values allows a legal protection of the human embryo, even if it does not have legal personality.

[24]Ibidem.

[25] M. Herzog-Evans, *Homme, homme juridique et humanité de l'embryon,* RTD civ. 2000, p.66.

[26] Application no. 46470/11.

[27] See §159 where it is stated that "the Court has thus concluded that the applicant's ability to exercise conscientious and informed choice as to the fate of her embryos concerns an intimate aspect of her personal life and as such enters into the scope of its right to self-determination ".

[28] J. Giles, S. Lee, *Parillo v. Italy: Is there life in the European Convention of Human Rights?* , Oxford Journal of Law and Religion, Vol.5, no.1/2016, p.162.

implantation of embryos has not taken place. In this case, the applicant sustained that the interdiction laid down in Art. 13 of Law no. 40/2004 to donate for the purpose of scientific research the embryos conceived through medical assisted reproduction was incompatible with art. 8 of the Convention and Art. 1 of Protocol No. 1 to the Convention. The Court in Strasbourg ruled by 16 votes in favour and one against that the right to private life was not violated and in unanimity for the non-violation of her ownership right.

The interference in art. 8 of the Convention being provided for by law, the Grand Chamber examined the legitimacy of the purpose pursued and the necessity of measure in a democratic society. In the Court's view, protecting the right to life of the embryo" may be connected to the purpose of "moral protection of the rights and freedoms of others"[29], but without clarifying the question of whether the term "others" applies to the human embryo. In this respect, in his concurring opinion, Judge Pinto de Albuquerque criticized the argument of the majority as being contradictory on a logical plan because "the majority admits, on the one hand, that the embryo is "another" within the meaning of Art. 8§2 of the Convention because the protection of its life potential can be correlated with the purpose of protecting the "rights and freedoms of others" and, on the other hand, "the same majority declares that this recognition does not imply any reasoning on the part of the Court in order to establish if the term "others" includes the human embryo", such a contradiction between statements being "so obvious that it becomes irremediable"[30].

Furthermore, the Court considered the grounds invoked as being relevant and sufficient in order to justify interference in line with Art. 8 par. (2) of the Convention text. To decide in this manner, the Grand Chamber took into consideration the wide margin of appreciation left to Italy[31] in this case with regard to the fact that the right to donate embryos for scientific research purposes "is not part of the nucleus of fundamental rights protected by art. 8 of the Convention because it is not a particularly important aspect of the applicant's existence and identity"[32], and the donation of embryos which are not intended for implantation raises "delicate moral and ethical issues"[33] and "there is no consensus in this field at European level"[34]. In addition, the Court considered that the interdiction was the result of a broad legislative process that took into consideration various interests involved. As well, the Court considered that "the choice to donate embryos […] for scientific research purposes results exclusively from the will of the applicant whose partner died"[35] and it establishes the condition of existence of the choice of both parents to entrust them to scientific research.

In his concurring opinion, Judge Pinto de Albuquerque contradicts the opinion of the majority by pointing out that States should have "only a limited margin of appreciation on the fundamental issues related to the existence and the identity of the human being"[36] and draws attention to the fact that "the beginning and the end of human life are not political issues which need to be left to the Member States"[37], because otherwise "the Court would give up the most important of its tasks, namely the protection of human beings against any form of instrumentalization"[38].

[29]Provided by art. 8 par. (2) of the Convention.
[30] §31. The confusion of the majority's reasoning is also highlighted in the partially dissenting common opinion of Judges Casadevall, Ziemele, Power-Forde, De Gaetano and Yudkiska.
[31] §176.
[32] §174.
[33] §176.
[34]Ibidem.
[35] §196.
[36] §43.
[37] §43.
[38] §26.

The Court refuses to rule on the status of the human embryo in vitro by pointing out that "there is no need here to examine the delicate and controversial issue of the beginning of human life as art. 2 of the Convention is not put into question in this case"[39]. The Court has only stated that, given the economic and patrimonial scope of this article, human embryos cannot be reduced to the status of goods. Referring exclusively to the economic and patrimonial scope of art. 1 of Protocol No. 1 to the Convention, the reasoning of the Court is deficient. The embryo cannot be included in the category of goods because it cannot be left out of a relationship with the human species, making impossible "the failure to recognize his humanity"[40]. Or, the purpose of the principle of human dignity is to distinguish the human person from animals or goods.

Clarifications regarding the meaning of the concept of "human embryo" are also brought by the Court of Justice of the European Union (hereinafter referred to as CJEU) through two reference decisions in the case *Brüsle*[41]and in the case *International Stem Cell Corporation*[42], which may have a major influence on the status of the human embryo in national and European law. Furthermore, we shall briefly consider the two decisions.

Mr Oliver Brüsle was the holder of a German patent on human neuronal precursor cells obtained from human embryonic stem cells and the process of their production. In 2004, the Bundespatentgericht (Federal Patent Court) cancelled his patent at the request of Greenpeace eV, a decision which the defendant appealed before Bundesgerichtshof (Federal Court of Justice). The referring court decided to request the Court in Luxembourg to pronounce a preliminary decision on the interpretation of the provisions of Art. 6 par. (2) let. (c) of the Directive 98/44/EC of the European Parliament and of the Council of 6 July 1998 on the legal protection of biotechnological inventions, which provides that "(...) are not considered patentable: (...) (c) the use of human embryos for industrial or commercial purposes". In other words, it was questioned whether the exclusion from patentability of the human embryo concerned all stages of life from the fertilization of the egg or whether it was allowed before a certain stage of development. Three preliminary questions have been asked. The decision given by the CJEU in this case is very important because, by the first question, it was asked to give a definition to the human embryo. In the Court's view, this is an autonomous notion of Union law, and a uniform definition must be given to the human embryo throughout the EU territory. In connection with the context and the objective of the Directive, the Court considered that the notion of "human embryo" must be broadly interpreted. In this regard, it pointed out that any human ovum must be considered a "human embryo" from the moment it is initiated the process of development of a human being, regardless whether it is triggered by fertilization or by any other artificial technique. The Court in Luxembourg did not accept "having a materialistic and arbitrary interpretation of the embryo according to which the fertilized egg would not have the status of an embryo until reaching a certain stage of development, for example, after implantation in the fallopian tube"[43] and in response to the first question it stated that it "*constitutes a "human embryo"*

[39] §215.
[40] M. Herzog-Evans, cited work, p. 68.
[41] European Court of Justice (Grand Chamber), Oliver Brüstle v Greenpeace eV., Judgment of 18 October 2011. Reference for a preliminary ruling: Bundesgerichtshof – Germany, Case C-34/10. European Court Reports of Cases 2011 I-09821.
[42] European Court of Justice (Grand Chamber), International Stem Cell Corporation v Comptroller General of Patents, Designs and Trade Marks, Judgment of 18 December 2014. Request for a preliminary ruling from the High Court of Justice (England & Wales), Chancery Division (Patents Court),Case C-364/13.
[43] G. Puppinck, *Synthetic analysis of the E.C.J. Case C-34/10 Oliver Brüsle v. Greenpeace Ev.and its ethical consequences.*(Can be consulted at the addresshttps://c-fam.org/turtle_bay/synthetic-analysis-of-the-ecj-case-c-3410-oliver-brustle-v-greenpeace-e-v-and-its-ethical-consequences/). For a comment of this decision, see as

within the meaning of Art. 6 par. (2) let. (c) of the Directive any human egg even from the time of fertilization, any unfertilised human ovum in which was implanted the nucleus of a mature human cell and any unfertilised human ovum which, by parthenogenesis, has been stimulated to divide and develop"[44]. By the second question it was tried to clarify whether the exclusion from patentability of the use of human embryos for industrial or commercial purposes also concerned their use for scientific research purposes. The Court stated that the subject-matter of a patent application [45] cannot be distinguished from the rights granted by the patent[46], and therefore they have been excluded from patentability as well. The Court considered that "Only the use for therapeutic or diagnostic purposes which applies to the human embryo and is useful to it may be the subject of a patent"[47]. With regard to the third question asked to the Court, it was raised the issue of patentability of an invention in the case where the invention does not directly concern the use of human embryos, but a product obtained by the previous destruction of human embryos or a process requiring a starting material previously obtained by destroying human embryos. The CJEU ruled out that such an invention should be considered as being unpatentable. In other words, we cannot separate the patent claims from the previous destruction of human embryos.

International Stem Cell Corporation (ISCO) filed two patent applications before the Intellectual Property Office in the United Kingdom. These applications involved the activation by parthenogenesis of unfertilised human ovules, considered human embryos in Brüsle case, a reason why the application for patent registration was rejected. The referring court asked the Court in Luxembourg to determine whether the judgment in Brüsle case is correct because "according to current scientific knowledge (...), human partenotes, it would have been demonstrated that they develop only until the blastocyst stage, within approximately five days"[48], but they are not capable of triggering the development process that leads to a human being. The process involves activating the ovocyte, in the absence of sperm cells, using chemical and electrical techniques. Unlike a fertilized egg, a partenote does not contain paternal DNA, which is necessary for the development of extraembryonic tissue. The CJEU refuses to rule out on whether the partennote are "human embryos" and therefore it does not exclude their patentability, but leaves it to national courts to decide whether "they have or not the intrinsic ability to evolve into a human being"[49]. The importance of the decision is to give green light to the patenting of research involving alternative methods of obtaining embryonic stem cells, but a possible negative effect could be the "patent tourism"[50].

The European Citizens' Initiative (ECI) represents an instrument of participatory democracy that was launched in April 2012. By this instrument, EU citizens can collect one million signatures from at least a quarter of the Member States in order to ask the European Commission to act in a certain field. "One of Us" is one of these European citizens' initiatives launched for ensuring the protection of human beings at the moment of conception in the areas of competence of EU[51]. The EU was requested to stop financing activities which

---

well A. Pele and R. Asis Roig, *Entre raison et tradition: dignité humaine et identité européenne,* Romanian Journal of Comparative Law nr. 2/2012, pp. 9-26.

[44] §38.

[45] Residing in the use of human embryos for scientific research purposes.

[46] In principle, industrial and commercial uses.

[47] §46.

[48] §17.

[49] §36.

[50] For further developments, G. Belova, A. Hristova, *Some problems related to the "human embryo" in the European Union Law*, International Conference Knowledge – Based Organization, Vol. XXII, no. 2/2016, p. 295.

[51] For details, seehttps://oneofus.eu/about-us/ .

involve the destruction of human embryos, the fields concerned being particularly: research, development aid and public health. The organizers of the initiative presented their requests firstly to the representatives of the European Commission on 9 April 2014[52], and the following day they attended a hearing in the European Parliament. The arguments brought forward by the organizers included as well the decision of the CJEU in Brüsle case, but, as well noted, it covered Directive 98/44/EC on the legal protection of biotechnological inventions and did not regulate the use of human embryos in the context of scientific research, and therefore it did not address the question whether such research could be carried on and whether they can be funded. The Commission decided not to put forward a legislative proposal as it considered that the current funding framework was a appropriate[53].

Bibliography:

1. **Andorno R.,** *Biomedicine and international human rights law: in search of a global consensus*, BWHO no. 80/2002, pp. 959-963;
2. **Bandolo Kenfack H.**, *Le droit à la vie de l'enfant à naître face au pluralism juridico-culturel européen: essai d'une conciliation à partir de la théorie de la marge nationale d'appreciation*, RDUS, vol. 45, no. 3/2005, pp. 469-510;
3. **Bîrsan C.,** *Convenţia Europeană a Drepturilor Omului. Comentariu pe articole.*,C.H.Beck Publishing House, Bucharest, 2005;
4. **Belova G., Hristova A.**, *Some problems related to the "human embryo" in the European Union Law*, International Conference Knowledge – Based Organization, Vol. XXII, no. 2/2016, pp. 292-297;
5. **Giles J., Lee S.**, *Parillo v. Italy: Is there life in the European Convention of Human Rights?* , OJLR, vol.5, no.1/2016, pp. 162-167;
6. **Herzog-Evans M**., *Homme, homme juridique et humanité de l'embryon*, RTD civ. 2000, pp. 65-78;
7. **Lawson R.**, *The irish abortion cases: European limits to national sovereignty*?, EJHL no. 1/1994, pp. 167-186;
8. **Pele A., Asis Roig R**., *Entre raison et tradition: dignité humaine et identité européenne*, Romanian Journal of Comparative Law nr. 2/2012, pp. 9-26.
9. **Puppinck G**., *Synthetic analysis of the E.C.J. Case C-34/10 Oliver Brüsle v. Greenpeace Ev.and its ethical consequences, ttps://c-fam.org/turtle_bay/synthetic-analysis-of-the-ecj-case-c-3410-oliver-brustle-v-greenpeace-e-v-and-its-ethical-consequences/*;
10. **Renucci J.F**., *Tratat de drept european al drepturilor omului*, Hamangiu Publishing House, Bucharest, 2009;
11. **Scripcaru Gh., Astărăstoaie V., Ciucă A., Scripcaru C**., *Introducere în biodrept – de la bioetică la biodrept*, Lumina Lex Publishing House, Bucharest, 2003

[52] http://europa.eu/rapid/press-release_STATEMENT-14-115_en.htm .

[53] According to Mrs. Máire Geoghegan-Quinn, the European Commissioner for Research, Innovation and Science: "We have examined this citizens' initiative and granted all due attention. However, the Member States and the European Parliament have agreed to continue to fund research in this area in a justified manner. Embryonic stem cells have unique characteristics and they could be at the origin of life-saving treatments, which is already being studied in certain clinical trials. The Commission will continue to apply EU-funded research the strict rules and ethic restrictions already in force, including the fact that we will not finance the destruction of embryos".

SOCIAL INNOVATION IN A PROJECT OF SOCIAL ECONOMY

Avram Tripon, Assoc. Prof. PhD and Petruța Blaga, Prof. PhD, UMFST Târgu UMFST Târgu-Mureș

Abstract: *The paper aims to describe some aspects of social innovation in a social economy project in Romania – Central Region, in order to create more economic, social and ecological value in our communities. The aim of this approach is to provide the best environment for social leaders, private companies and institutions to cooperate, learn from each other and launch new initiatives.The emphasis will be on a social franchise, a Social Innovation Laboratory and a Social Enterprises Generator.*

It will pursue partnerships with relevant stakeholders, support and cooperation networks, establishing partnerships to disseminate best practices and information, activities for capacity building and transfer of know-how with other communities, training people as Entrepreneurs in the social economy, advisory activities in entrepreneurship and social entrepreneurship field. The project will also be pursuing activities concerning support for the transition to a low-carbon economy and efficiency from the point of view of resources use, social innovation activities, non-discrimination activities, activities relating to the development of capacity and skills in relevant areas.

The final goal of the project is the creation and certification of social enterprises, as well as the hiring of persons trained in the field of social economy Entrepreneurship in enterprises established within the project.

Key words: social innovations, social economy, project, European social model, economic-social-ecological value, social franchise, Social Innovation Laboratory, Social Enterprises Generator

Introducere

Inovațiile sociale sunt idei noi care răspund nevoilor sociale, creează relații sociale și formează noi colaborări. Aceste inovații pot fi produse, servicii sau modele care răspund nevoilor nesatisfăcute mai eficient. Obiectivul Comisiei Europene este de a încuraja adoptarea de soluții inovatoare pe piață și de a stimula ocuparea forței de muncă [6].

Economia socială a crescut în număr și dimensiune în ultimele decenii în statele membre ale Uniunii Europene, în conformitate cu tendințele globale înregistrate în acest domeniu. Cu toate acestea, diferențele în ceea ce privește statutul juridic și rolul jucat de către entitățile din economia socială din fiecare stat membru, precum și atenția relativ redusă care, până recent, a fost acordată acestui domeniu de către birourile naționale și transnaționale de statistică fac dificilă evaluarea dimensiunii economiei sociale în Uniunea Europeană, ca întreg [2].Economia socială constituie un pilon esențial al modelului social european. Din perspectiva Politicii de Coeziune, publicat în luna octombrie 2017, economia socială reprezintă un pilon important în contextul necesității de reducere a disparităților sociale dintre și în cadrul statelor membre și a regiunilor acestora.

În România, discuţia despre economia socială [4] este de dată oarecum recentă. Ideea privind generarea de venit de către organizaţiile cu scopuri sociale, pentru a susţine scopurile lor specifice, a început imediat după anul 2000 [3]. România înregistrează un deficit serios faţă de media UE-25 în domeniul capacităţii de a furniza servicii sociale, de educaţieşi sănătate. De asemenea, România are deficit serios în domeniul protecţiei mediului, în careîn mod firesc şi necesar poate fi susţinută dezvoltarea întreprinderilor sociale. Cadrul legal național a fost instituit prin Legea nr. 219/2015 privind economia socială, care constituie cadrul pentru definirea unor concepte importante în acest domeniu, cele mai relevante fiind: întreprinderile sociale de inserție, marca socială (conceptul include și certificatul privind statutul întreprinderii), mecanismele de finanțare ale întreprinderilor sociale.

Conform Legii economiei sociale, aceasta contribuie la dezvoltarea comunităţilor locale, crearea de locuri de muncă, implicarea persoanelor aparţinând grupului vulnerabil în activităţi cu caracter social şi/sau economic, facilitând accesul acestora la resursele şi serviciile comunităţii.

Abordarea inovării sociale – Laboratorul de inovare socială și Generatorul de Întreprinderi Sociale

Se va folosi un Laborator de inovare socială și un Generator de Întreprinderi Sociale pentru a crea mai multă valoare economică, socială și ecologică în comunitățile noastre [7]. Laboratorul de inovare socială este un spațiu creativ care dispune de o masă de consiliu, calculatoare etc. Practic, laboratorul constituie locul în care universitari, companii, administrații publice în cautare de inovare socială vor lucra împreună cu studenți ai universității în cadrul unor proiecte comune pentru rezolvarea unor probleme reale.

Generatorul de Întreprinderi Sociale folosește Învăţarea colaborativă asistată de cele mai recente tehnologii informatice și reprezintă una dintre cele mai promiţătoare inovaţii în demersurile de îmbunătăţire a procesului de predare/învăţare. Nu numai că această abordare încurajează participanții să lucreze în echipă pentru rezolvarea proiectelor care combină cunoştinţe din mai multe discipline, dar contribuie în acelaşi timp la diversificarea şi creşterea gradului de atractivitate a activităţilor de implementare a proiectelor, în codiții reale.

Se are în vedere atât înființarea, cât și dezvoltarea a 38 întreprinderi sociale, cu 76 noi locuri de muncă, inclusiv întreprinderilor sociale de inserție, pentru integrarea pe piaţa muncii a persoanelor din grupurile vulnerabile și combatere a sărăciei. Totodată, antreprenorii în domeniul social, atât din entităţile nou înfiinţate, cât şi cei din entităţile deja existente, vor putea beneficia de activități de consiliere/mentorat, precum și de formare inclusiv în domeniul social.

În vederea realizării obiectivului specific, vom susţine următoarele tipuri de acţiuni:

- Sprijin pentru înfiinţarea de noi întreprinderi sociale și dezvoltarea celor existente, acordarea de sprijin financiar sub forma micro-granturilor de înființare și a granturilor pentru dezvoltare;
- Crearea şi consolidarea a cinci parteneriate cu actorii relevanţi de pe piaţa muncii, din sistemul de învăţământ/de asistenţă medicală-socială/servicii de ocupare din administraţia locală/centrală în vederea creșterii implicării în furnizarea de servicii pentru grupurile vulnerabile;
- Crearea a trei reţele de sprijin şi de cooperare, stabilirea de parteneriate, pentru diseminarea de bune practici și informații, activităţi de consolidare a capacităţiişi transferul de know-how cu alte comunităţişi cu actorii relevanţi la nivel de ţară sau din alte State Membre;
- Accesibilizarea locurilor de muncă pentru desfăşurarea activităţii în întreprinderile sociale;
- Dezvoltarea instrumentelor pentru o mai bună cunoaștere a sectorului și îmbunătățirea vizibilității economiei sociale – inclusiv inițiative de promovare a mărcii sociale și de conștientizare a formelor specifice de acțiune ale economiei sociale;
- Dezvoltarea unor soluții de finanţare avantajoase pentru dedicate întreprinderilor sociale, finanțare participativă pentru portofolii de întreprinderi aflate în faza de start-up – crowd-funding, atragerea de donatori, investitori şialţi parteneri.

Acțiuni care vizează înființarea, dezvoltarea și monitorizarea a 38 întreprinderi sociale, folosind Laboratorul de inovare socială și Generatorul de Întreprinderi Sociale

Întreprinderile sociale vizate sunt, în conformitate cu prevederile Legii nr. 219/2015 privind economia socială, întreprinderi organizate independent de sectorul public şi care au scopul de a servi interesul general, interesele unei colectivităţi şi/sau interesele personale nepatrimoniale ale membrilor prin producerea şi furnizarea de bunuri, prestarea de servicii şi/sau execuţia de lucrări. Aceste întreprinderi contribuie la dezvoltarea comunităţilor locale, inclusiv prin implicarea unor persoane aparţinând unor grupuri vulnerabile în activităţi cu caracter social şi economic, facilitând accesul tuturor la resursele şi serviciile comunităţii.

Totodată, antreprenorii din domeniul economiei sociale, din cadrul entităților nou înființate, vor putea beneficia de activități de consiliere în domeniul antreprenoriatului și formare inclusiv în domeniul social. Activitățile specifice sprijinite sunt structurate sub forma unei scheme pentru entități ale economiei sociale, care presupune parcurgerea a două etape de implementare, etape obligatorii în cadrul cărora administratorul schemei va propune activitățile considerate optime pentru atingerea obiectivelor asumate în cadrul proiectului.

În cadrul *Generatorul de Întreprinderi Sociale*se vor parcurge următoarele etape [1]:

- ***Etapa I – Sprijin pentru înființarea a 38 întreprinderi sociale***. În această etapă desfășurăm acțiuni de sprijin pentru înființarea de noi întreprinderi sociale pentru persoane care doresc să înființeze astfel de întreprinderi. Acțiunile de sprijin se referă la formare profesională, consiliere în domeniul antreprenoriatului, identificarea de piețe de desfacere, dezvoltarea capacității și abilităților în diferite domenii. Se vor derula următoarele activități:

  1. Informarea publicului cu privire la acțiunile derulate în cadrul proiectului. Prezentăm publicului elementele specifice ale proiectului, cu accent pe oportunitățile oferite și principalele condiții pentru a beneficia de acestea.

  2. Selectarea grupului țintă ce va participa la acțiunile de sprijin organizate. Se vor selecta, pe baza unei Metodologii de selecție a grupului țintă, 100 de persoane care doresc să înființeze întreprinderi sociale, pentru participarea la cursuri de dezvoltarea competențelor antreprenoriale.

  3. Derularea unui program de formare antreprenorială specifică. Se va derula un program de formare antreprenorială în conformitate cu standardele existente pentru ocupațiile specifice sectorului economiei sociale și anume: ***Antreprenor în economia socială, Cod COR 112032***.

Va putea beneficia de curs gratuit, persoana care se regăsește în una dintre următoarele situații: casnică, încadrare în grad de handicap, etnie romă, victimă a violenței în familie, specialist implicat în economie socială etc.

Durata cursului este de 40 de ore din care: pregătirea teoretică – 13 ore, pregătirea practică – 27 ore. Programul de formare profesională este de *specializare*. Domeniul ocupaţional – Alte industrii şi servicii. Tipul de certificat (de calificare, de absolvire) – *Certificat de absolvire.*

Condiţii de acces: Pentru a participa la curs gratuit beneficiarii trebuie: să aibă studii minime obligatorii (minim 10 clase absolvite); să aparțină grupului țintă a proiectului (femei, manageri ai întreprinderilor sociale, persoane care au părăsit timpuriu școala, persoane cu venit minim garantat, persoane cu dizabilități, de etnie romă, specialiști implicați în economia socială, tineri peste 18 ani din sistemul instituționalizat de protecție a copilului, victime aleviolenței în familie).

Descrierea ocupaţiei: Cursul se adresează persoanelor care se află în căutarea de soluții la probleme sociale într-un mod care să asigure independența economică și autosustenabilitatea, o parte dintre cei care vor beneficia de acest curs vor deveni manageri în cadrul Structurilor de Economie Socială înființate în cadrul proiectului. Scopul cursului este dezvoltarea abilităților de identificare și rezolvare a problemelor sociale cu ajutorul principiilor din mediul de afaceri. Antreprenoriatul social reprezintă cadrul care oferă instrumente pentru identificarea problemelor sociale și unde, folosind principii din mediul de afaceri, se pot genera resursele necesare rezolvării acestui tip de probleme. Antreprenorul social este acea persoană care este încrezatoare in ideea că orice comunitate poate avea capacitatea de a genera resurse care sa contribuie la rezolvarea problemelor din interiorul acesteia și că soluțiile gasite pot, la rândul lor, să susțina în mod independent o stare sociala de bine.

Competențele cheie, generale și cele specifice obținute în urma cursului sunt următoarele:

*Unităţi de competenţă cheie:*Unitatea 1: Comunicare în limba oficială;Unitatea 2: Comunicarea în limbi străine;Unitatea 3: Competenţe de bază în matematică, ştiinţă şi tehnologie;Unitatea 4: Competenţe informatice;Unitatea 5: Competenţa de a învăţa;Unitatea 6: Competenţe sociale şi civice;Unitatea 7: Competenţe antreprenoriale;Unitatea 8: Competență de exprimare culturală.

*Unităţi de competenţă generale:*Unitatea 1: Aplicarea normelor de sănătate şi securitate în muncă;Unitatea 2: Aplicarea normelor de protecţie a mediului;Unitatea 3: Menţinerea unor relaţii de muncă etice.

Unităţi de competenţă specifice: Unitatea 1: Realizarea studiului de fezabilitate;Unitatea 2: Elaborarea planului de afaceri;Unitatea 3: Gestiunea afacerii;Unitatea 4: Elaborarea proiectului social al afacerii;Unitatea 5: Gestionarea activităţii sociale;Unitatea 6: Promovarea antreprenoriatului social;Unitatea 7: Reprezentarea organizaţiei în relaţiile externe.

Absolvenţii vor primi certificat de absolvire pentru ocupaţia de Antreprenor în economia socială, COR 112032, curs de specializare. Cursul e autorizat de Autoritatea Națională pentru Calificări, iar certificatele sunt recunoscute de Ministerul Muncii, Familiei, Protecției Sociale și Persoanelor Vârstnice și de MEN, certificat în care vor fi înscrise datele personale, tipul cursului absolvit şi media de absolvire. Acest certificat va fi însoțit de un supliment descriptiv în care vor fi mentionate competenţele dobândite în urma participării la curs.

4. Alte activități de sprijin oferite în vederea înființării de întreprinderi sociale. Complementar cu activitățile de formare antreprenorială se vor derula activități de sprijin pentru înființarea de întreprinderi sociale și anume dezvoltarea capacității și abilităților în diferite domenii relevante, ținând cont de nevoile identificate ale grupului țintă. În cadrul acestei acțiuni pot fi organizate alte activități de formare profesională justificate prin certificate de absolvire. Activitatea poate include și acțiunile specifice pentru acreditarea cursului livrat ulteriori membrilor grupului țintă, la cerere.

- ***Etapa II – Implementarea planurilor de afaceri și monitorizarea funcționării celor 38 întreprinderi sociale.*** Aceasta reprezintă etapa în carese derulează activități ce au ca scop final susținerea grupului țintă în implementarea planului de afaceri selectat în etapa I:

1. Furnizarea serviciilor personalizate de consiliere ulterior finalizării procesului de selecție a planurilor de afaceri. Se vor derula activități de sprijin pentru înființarea de întreprinderi sociale: activități de consiliere în domeniul antreprenoriatului social; activități de consiliere în domeniul antreprenoriatului, inclusiv cu privire la identificarea de piețe de desfacere. Aceste servicii vor fi oferite doar persoanelor selectate în vederea implementării planurilor de afaceri.

2. Asigurarea înființării și demarării funcționării întreprinderilor ce vor implementa planurile de afaceri cu ajutor de minimis în cadrul proiectului. Conform Legii 219/2015

și HG 585/2016 pentru aprobarea Normelor metodologice de aplicare a Legii nr. 219/2015 privind economia socială, întreprinderile de economie socialăpot fi înființate legal după cum urmează: societăţile cooperative de gradul I; cooperativele de credit; asociaţiile şi fundaţiile; casele de ajutor reciproc ale salariaţilor; casele de ajutor reciproc ale pensionarilor; societăţile agricole; orice alte categorii de persoane juridice care prin actele de înfiinţare şi funcţionare demonstrează faptul că activitatea desfăşurată are scop social; federaţiile şi uniunile persoanelor juridice prevăzute mai sus.

Statutul de întreprindere socială se recunoaște prin dobândirea unui *atestat de întreprindere socială*, în conformitate cu Legea 219/2015 privind economia socială. Persoanele juridice de drept privat, prevăzute mai sus, pot solicita un atestat de întreprindere socială, dacă actele de înființare și funcționare conțin prevederi prin care se demonstrează că: activitatea desfășurată are scop social; respectă principiile economiei sociale; respectă criteriile: acționează în scop social și/sau în interesul general al comunității; alocă minimum 90% din profitul realizat scopului social și rezervei statutare; se obligă să transmită bunurile rămase în urma lichidării către una sau mai multe întreprinderi sociale; aplică principiul echității sociale față de angajați.

În cadrul proiectului se va asigura faptul că fiecare întreprindere de economie socială finanțată dobândește un atestat de întreprindere socialăîn termen de maximum 4 luni de la semnarea contractului de subvenție cu aceasta. Se va verifica respectarea criteriilor de acordare a ajutorului de minimis (Regulament 1407/2013) și se vor transmite documentele justificative către furnizorul schemei de ajutor de minimis pentru validare. După primirea validării, se va semna cu beneficiarii de ajutor de minimis contractele de subvenție, în baza cărora se va acorda ajutorul de minimis.

Întreprinderile nou înființate vor trebui să aibă sediul social și, după caz, punctul/punctele de lucru în mediul urban sau în mediul rural, în regiunea Centru. Fiecare beneficiar al ajutorului de minimis va trebui să angajeze, cel târziu la 3 luni de la semnarea contractului de subvenție, cel puțin două persoane, corespunzător cunatumului ajutorului de minimis primit.Persoanele angajate vor avea, în mod obligatoriu, domiciliul sau reședința în Regiunea Centru, în mediul urban sau rural.

3. Decontarea sumelor aferente implementării planurilor de afaceri. Cheltuielile aferente înființării și funcționării întreprinderilor de economie socială finanțate intră sub incidența ajutorului de minimis, conform Schemei de ajutor de minimis aprobată prin Ordinul MFE nr. 772/03.08.2018. Numărul minim de locuri de muncă create depinde de nivelul

ajutorului de minimis utilizat, adică de până la 55.000 euro – minimum 2 locuri de muncă create.

4 – Monitorizarea funcționării și dezvoltării afacerilor finanțate. Desfășurăm acțiuni care au ca scop monitorizarea activității întreprinderilor înființate, inclusiv exploatarea și sustenabilitatea planului de afaceri asumat în sensul dezvoltării, și nu doar al supraviețuirii în piață, precum și a atingerii tuturor rezultatelor asumate prin proiect, cu acordarea unei atenții deosebite menținerii locurilor de muncă create, precum și funcționalității întreprinderilor create. La finalul implementării proiectului, indiferent de eventuala fluctuație a numărului de persoane angajate, ne asigurăm că numărul persoanelor angajate este cel puțin egal cu numărul total asumat inițial.

Durata de implementare a acestei etape este de maximum 24 luni. La finalul etapei, se va prezenta un dosar cu documente justificative privind plata sumelor acordate ca ajutor de minimis întreprinderilor înființate. Acestea vor deveni operaționale (vor obține atestatul de întreprindere socială) în maximum 4 luni de la semnarea contractului de subvenție. După înființare, întreprinderile nou create trebuie să-și continue activitatea, pentru minimum 18 luni de la data obținerii atestatului de întreprindere socială, la care se adaugă o perioada minimă obligatorie de 6 luni de sustenabilitate ulterior finalizării implementării proiectului. Toate plățile aferente înființării și funcționării întreprinderilor nou create trebuie efectuate în cadrul celor 18 luni de funcționare obligatorie pe durata implementării proiectului.

Laboratorul de inovare socială

Acțiunile care se vor dezvolta în cadrul Laboratorului de inovare socială sunt:

1. **Acțiuni care vizează dezvoltarea domeniului economiei sociale.** Derulăm în cadrul proiectului următoarele acțiuni care vizează dezvoltarea domeniului: Crearea şi consolidarea a cinci parteneriate cu actorii relevanți de pe piaţa forței de muncă, din sistemul de învăţământ/de asistenţă medicală/de asistență socială/servicii de ocupare sau din administraţia locală/centrală, în vederea creșterii implicării în furnizarea de servicii pentru grupurile vulnerabile; Crearea a trei reţele de sprijin şi stabilirea de parteneriate în vedere diseminării de bune practici și informații, precum şi activităţi de consolidare a capacității şi transferul de know-how cu alte comunităţi, la nivel de ţară sau din alte State Membre; Dezvoltarea instrumentelor pentru o mai bună cunoaștere a sectorului și îmbunătățirea vizibilității economiei sociale – inclusiv inițiative de promovare a mărcii sociale și de conștientizare a formelor specifice de acțiune ale economiei sociale.

2. **Teme secundare FSE**vizate: Sprijinirea tranziției spre o economie eficientă din punct de vedere al utilizării resurselor cu emisii scăzute de dioxid de carbon; Inovarea socială; Nediscriminarea.
3. **Aspecte privind inovarea socială**

   Inovarea socialăpresupune dezvoltarea de idei, servicii și modele prin care pot fi mai bine abordate provocările sociale, cu participarea actorilor publici și privați, inclusiv a societății civile, cu scopul îmbunătățirii serviciilor sociale.Programul Operațional Capital Uman promovează inovarea socială, în special cu scopul de a testa și, eventual, a implementa la scară largă soluții inovatoare, la nivel local sau regional, pentru a aborda provocările sociale.

   Exemple de teme de inovare socială utilizate: metode inovatoare de implicare activă a membrilor comunității în operațiuni sprijinite, pentru depășirea barierelor de ordin moral sau care țin de cutumele din societate/etnice; metode inovatoare de combatere a discriminării; metode inovatoare de organizare a muncii, inclusiv în vederea inserției profesionale a persoanelor defavorizate; valorificarea oportunităților locale de dezvoltare în identificarea soluțiilor propuse; activități care vizează promovarea egalității de șanse, nediscriminarea; aplicarea de mecanisme de preluare de către agenţii economici a unor servicii publice, prin intermediul unor activităţi comerciale vizând servicii sociale, culturale, de mediu etc.

4. **Teme orizontale.** Contribuția proiectului la temele orizontale este asigurată prin temele: Dezvoltarea durabilă vizează obiectivul de sprijinire a tranziției către o economie bazată pe emisii scăzute de carbon sau a măsurilor care includ aspecte legate de locuri de muncă verzi; Egalitatea de șanse și nediscriminarea vizează promovarea egalității de șanse, combaterea discriminării pe criterii de origine rasială sau etnică, religie sau credință, dizabilități, vârstă, gen sau orientare sexuală și a dificultăților de acces de orice tip și asigurarea accesului egal la serviciile de interes general; Utilizarea TIC și contribuția la dezvoltarea de competențe digitale.

Concluzii

Inovarea socială în proiectul regional de economie socială va permite:

- crearea şi consolidarea a cinci parteneriate cu actorii relevanţi din mediul social în vederea creșterii implicării în furnizarea de servicii pentru grupurile vulnerabile;
- crearea a trei reţele de sprijin şi cooperare, precum și stabilirea de parteneriate pentru diseminarea de bune practici și informații cu actorii relevanţi la nivel de ţară sau din alte State Membre UE;

- instruirea și certificarea de persoane ca Antreprenor în economia socială(Cod COR 112032);
- atestareaunui număr de întreprinderi sociale și angajarea de persoane în cadrul acestora;
- derularea de activități de consiliere în antreprenoriat și antreprenoriat social, activități de sprijinirea tranziției către o economie eficientă din punct de vedere al utilizării resurselor și cu emisii scăzute de dioxid de carbon, activități privind inovarea socială și nediscriminarea.

BIBLIOGRAFIE

1. Ministerul Fondurilor Europene, Fonduri Europene Structurale și de Investiții,*Sprijin pentru înființarea de întreprinderi sociale, Ghidul Solicitantului – Condiții specifice,* 2018;
2. The Young Foundation, *This is European Social Innovation*, 2018;
3. Ministerul Fondurilor *Europene*, *Fonduri Europene Structurale și de Investiții,* 2018;
4. Institutul de Economie Socială – IES, 2018;
5. Asociația pentru Promovarea Afacerilor în România, *Inovare socială!? Oare ce este?*, 2015;
6. Growth. Internal Market, Industry, Entrepreneurship and SMEs, Social Innovation, European Commission, 2018;
7. Kennisland,*The European Social Innovation Toolkit 2018*.

THE INTELLECTUAL CAPITAL'S ROLE IN CONTEMPORARY COMPANIES DEVELOPMENT

Alexandra Boanta, Assist., PhD, "Lucian Blaga" University of Sibiu

Abstract: The importance of intellectual capital in the current economy and the knowledge society, intangible assets such as knowledge and information and knowledge management, become the new core of economic development, as the impact of financial assets and fixed assets is well below the sustained impact of knowledge. In this context, the article wants to highlight the benefits that this form of knowledge can bring to economic entities. We live in an economy where material things begin to lose ground in the face of intellectual capital.

Key words: intellectual capital, development, companies development.

1. Introduction

The importance of intellectual capital in the current economy and the knowledge society, intangible assets such as knowledge and information and knowledge management, become the new core of economic development, as the impact of financial assets and fixed assets is well below the sustained impact of knowledge.

Globalization and turbulence in the business environment have inevitably led to increased competition, especially in saturated markets for products and services. In response to the new field of power generated in the external environment, companies had to move from industrial static operational management to dynamic management to develop their ability to compete and penetrate new markets. The emphasis has not been on maximizing profit, but on gaining competitive advantage and turning it into a strategic asset. Developing strategic management and integrating it with operational management is becoming more and more a necessity, in the sense of achieving a dynamic balance between the field of forces in the external environment and the field of forces within the organization's internal environment.

Intellectual capital can be valued by various methods, the most simplistic method being given by the difference between a company's market value and the total value of its assets. Most of the time, intellectual capital is attributed to the management side of a company, not a valued accountant, but many companies that had a higher asset value, but did not invest in people, had a lower value market and much slower economic growth than companies where the value of assets was not very high, but there are companies whose market value was much higher because of the company's investments in improving people or recruiting the best candidates. Intellectual capital is seen as a hidden wealth not shown in the financial statements, although, as we shall see, it greatly helps the company to grow, especially in the present economy.

2. What is intellectual capital?

Intellectual capital is considered a hidden treasure, designed to help the company grow in this age of technology and knowledge. The conceptual development of intellectual capital was made in two different directions: the first direction was oriented to the need for growth of companies, development and, at the same time, the ability to compete on the market, taking advantage of the benefits offered by the intangible assets. The second

direction is related to the desire of companies to grow success, due to investment in intellectual capital. At present there are companies whose market value is three to four times the total value of assets at current prices, which denotes an investment in intellectual capital through training programs through a targeted management policy.

We can say that intellectual capital is becoming more and more appreciated today. The significance behind the term intellectual capital can be interpreted economically from a managerial point of view, by referring to the way the company, its clients, or the level of employee training are conducted. From an accounting point of view, the term intellectual capital is often equated with the term intangible asset.

As a result of continuous technological progress and, in particular, the development of a new economy based on knowledge and information technology, the concept of capital has been enriched with new meanings and areas of use. Thus, the concept of human capital has emerged, which reflects the investment in education and the development of the necessary skills in the work process. The concepts of social capital and individual capital were considered as components. The first concept reflects the importance of interpersonal relationships in the production process, and the second concept refers to the knowledge, experience, talent, imagination, personality and skills required to carry out a particular economic activity

3. Role of intellectual capital for companies development

Most of the time intellectual capital is considered a hidden wealth of companies, which, despite not being presented in its financial statements, provides added value for the enterprise. In the current economy, intellectual capital seems to be one of the safest things to prevent the effects of the current economic crisis, but also for the sustainable development of the economic entity. Because of this, more and more companies tend to invest more and more in intellectual capital because they are the driving force of successful business.

According to Edvisson, the market value of the company is given by the social capital and the intellectual capital, which in terms of the model created by it consists of:

* human capital, represented by the tacit or explicit knowledge that people possess, as well as the ability to generate them, knowledge that is useful to the mission of the organization and which includes values and attitudes, skills and know-how, philosophy and culture;

* the capital of the organization, that represents the combination of explicit and tacit knowledge, formal and(formal and informal knowledge), structure (explicit and formal knowledge) and organizational learning (the renewal of tacit and explicit, formal and informal knowledge processes) and organizational learning;

* Structural capital that is defined as a set of empowerments and supporting elements of the human capital infrastructure;

With Edvinsson's model, we can best show how intellectual capital influences company development. The performance of an organization can be addressed in terms of efficiency and effectiveness. They acquire new content in the knowledge-based organization under the influence of several factors, which are predominantly based on the quality and valences of the human capital of the organization, because human resources, people are the bearers of knowledge.

These factors are:the high share of knowledge in the firm;increasing the weight and importance of inputsnon-quantifiable, represented by tacit knowledge;turning a party of external stakeholders into components and / or a participant in the company's intellectual capital;the environmental environment of the firm is an essential element of knowledge-based inputs and outputs.

The market value of a firm is given by its tangible and intangible assets, with the tendency to decrease the share of physical capital (tangible assets) that participate in

obtaining products of services or that contribute to the firm's economic performance. In the tangible asset category, human capital is a consistent component. The financial benefits to companies from investment in people, mainly in their education and training, are already demonstrated and known. This investment has a high recovery rate, benefits in the form of increased labor productivity, development of professional skills, innovation capacity, and increased mobility of workers. However, many organizations still see employees' education and training programs as a cost and not as an investment.

Companies realize that, in order to remain competitive, they must properly manage their intellectual resources and capabilities. To this end, many organizations have initiated a whole range of knowledge-based projects and management programs. The primary focus of these efforts was the development of new IT applications as support systems for capturing, storing, extracting, and digitally distributing explicitly documented organizational knowledge.

4. Conclusions

The intellectual capital is playing a more important and decisive role in achieving the competitive advantage of companies, in the context of the new economy. It represents the hidden part of the value of a company, because it represents the company's intangible resources, which can't be measured by the financial metrics used to measure tangible ones. Due to its growing importance for the development and competitiveness of companies, there have been proposed a number of models created to evaluate the IC, and to better explain the its structure and the benefits provided by it.

5. Bibliography

1.Brătianu, C. (2006a), Knowledge dynamics, InternationalSymposium SIMPEC 2006, 1, pp. 51-57, Infomarket, Braşov

2.Brătianu, C., Jianu, I. (2006), Evaluation models for intellectual capital, Academy ofEconomic Studies, Bucharest

3.Dinu, M. (2006), Societatea cunoaşterii. O perspectivă postreferenţială asupra resurselor, Editura Economică, Bucureşti

5.Drucker, P.F. (2000), Inovare şi spirit întreprinzător, Teora, Bucureşti

6.Nicolescu, O.; Nicolescu, L. (2005), Economia, firma şi managementul bazate pe cunoştinţe,Editura Economică, Bucureşti

THE BENCHMARKING OF HUMAN RESOURCES IN THE ACADEMIC ENVIRONMENT

Alexandra Boanta

Assist, PhD, "Lucian Blaga" University of Sibiu

Abstract: Benchmarking is a basic component of human resources audit, and a first step in this approach is the assessment of the effectiveness of human resources by field of activity. Secondly, benchmarking aims to continuously improvement of processes within an organization, either public or private. Evaluating the human resources activity in the academic environment has a stronger impact on the quality of the teaching act, on the social activities and even on the internal organizational environment. Therefore, through this article, it is desired to highlight the importance that the audit of academic human resources can have on the development and improvement of the teaching act and on the academic environment in general, by identifying appropriate evaluation models.

Key words:benchmarking, human resources, human resources management, academic environment.

1. Introduction

The human resource generates knowledge and information that are important sources for economic development. The vast majority of the economy treaties detail all the resources involved in the economic process and their importance. Most of them are unanimous in saying that, by far, the most important of these, are human resources. Thus, the role of the human factor in making progress begins to become more and more well known. Human resources are the ones that decisively influence the economic outcome. Professional performance assessment is one of the most important activities in human resources management, in order to obtain valuable information on how to efficiently perform the tasks and responsibilities assigned to them. Performance appraisal is an activity that actively motivates the human resource by recognizing the quality of its activity and promoting a certain image of the issues to be assessed. The assessment of academic human resources is a process whose importance has exponentially increased lately at the level of academic institutions where the engine of affirmation and development is based on innovation, both materially and spiritually.

2. Benchmarking of human resources and the stages of its realization

Benchmarking is an estimate of an organization's performance over another in the same industry. Benchmarking answers the question, "What point of reference do we use when evaluating the performance of an organization?" It is a process of organizational change aimed at continuous improvement and correction of gaps, a continuous process of searching for best practices, leading the organization to a superior level of performance.Benchmarking is not a single comparison of indicators, it is a study of the processes, practices and methods used by organizations that hold performance in the field. It is also about direct competition, but it seeks innovation, it seeks to process, especially how to implement best practices for performance. Therefore, the essential role of benchmarking offers realistic objectives to managers, and allows the development of strategies to

eliminate gaps.Benchmarking is also a basic component of human resources audit, which is an internal analysis of human resource functions at a public institution level, including performance obtained by higher levels of senior management. In this way, a first step in the human resources audit is the evaluation of human resource efficiency by field of activity. The second step concerns the assessment of the human resources activities of the organization to ensure continuous improvement.Running a complex process must follow the objectives and four steps: planning, research, analysis, and implementation.

Planning requires an internal analysis of human resources, especially the strengths and weaknesses of the organization in the field of human resources. This analysis can be performed on specific human resource management activities - recruitment, selection, position analysis and design, career development, work relationships, etc.

The research aims at collecting and analyzing information from different sources: Internet, publications, research studies, primary documents of the organization, etc. Their role is to enable comparisons between data and information provided by the academic institution.

The analysis phase considers the following: when changes occur in the human resources, which are the quantitative and qualitative domains of the changes, how the solutions proposed in the organization can be applied, etc.

The last stage, the implementation, refers to the implementation of the proposed solutions in the previous stages, in order to improve the performances obtained by the organization, in this case the academic institution, at the level of the human resources. Solutions need to materialize in changes that make it possible to increase the efficiency and effectiveness of using human resources.

3. Benchmarking of academic human resources

An excellent and recommended way to promote continuous improvement in education services is the innovative adaptation of best practice in the field. An organization can assimilate information from other organizations that are considered as market leaders in the field on the basis of the results obtained, aiming at continuous improvement.

In order to achieve this goal of continuous improvement, benchmarking can be used as a source for accelerating the progress of the initiating organization. Choose what is best in the field, adjust the best from the reference firm and continually improve, this is the path of a successful strategy.

The educational effectiveness of an organization can be monitored only by using multiple modalities, including assessment of student learning environment, quality of teaching, quality assurance mechanisms and student outcomes, including their promotion, satisfaction and employability. Benchmarks that monitor current dynamism and improve teaching and learning are even more important in these aspects of the institution's life than those that reflect past achievements. At the same time, no other field is more difficult to analyze comparatively based on good practice. Benchmarking, however, is essential, because any person associated with education and training is very much interested in their quality. Students and their parents are looking for information on the reputation of different vendors, admission requirements, course content, teaching quality and graduation standards. Internally, the institution itself needs to know the quality of the curriculum, how well-organized and current the courses are, how rigorous and systematic the teaching process is, and whether the student's student / students' work arrangements, grades and other details are appropriate .

3.1. Quality of teaching

A good teaching process is fundamental, so there are at least two objectives that need to be considered to monitor the good quality of teaching. The first sets the task of monitoring the teaching level of the teaching staff of the institution concerned. However, in order to make a comparative analysis of a quality teaching according to the academic criterion, it is necessary to draw up a national good practice protocol and use it on a large scale. Moreover, teachers should have a regularly updated portfolio of evidence on their teaching system and the extent to which they meet protocol standards.

Those involved in developing a good practice protocol in academic teaching should consider the following features:

• an academic approach that covers well-chosen, modern content;

• clear objectives;

• adequate training;

• appropriate methods;

• significant impact on learner and understanding of matter;

• effective presentation; and

• reflexive criticism.

The second objective to be taken into account when determining the factors for good quality teaching, is associated with the teaching environment. Comparative analysis in line with the best practices of the 'teaching environment' for quality teaching implies that the provider has organizational arrangements to ensure the best possible teaching. These include:

• training of new teachers;

• a supervision system;

• assessing the effectiveness of teaching;

• mentoring;

• development opportunities.

3.2. Student results

- There are five valid criteria for measuring students' outcomes: student advancement, student retention, equity, student satisfaction and employability.Studentindicators for student advancement provide information about school and a particular study program, ie how well it responds to students' needs and how effectively they manage the teaching program. Institutions should ensure that students are sufficiently well-trained to successfully complete the courses, pointing to students not adequately trained for preparatory courses.A perfect rate of advancement does not exist. However, the proportion of successful promotion of the subjects compared to the number of trials is a key benchmark on the success of the institution in setting the schooling level, the support it provides to students and the response to its teaching approach.Promotional rates should be established by aggregating the number of students enrolled in individual units. The rate

obtained, compared to the proportion of pupils / students who achieve promotion results (or better) than the total number of enrolled, provides the means to meet the objective of comparative data. Rates can be calculated for the school as a whole for a department within the institution or for completing the course. The benchmark for the university as a whole, the 'students' rate of advancement', is a good indicator of the effectiveness of teaching and learning.Another aspect to be taken into account in benchmarking students' results is to keep them. Preserving students year after year, especially those passing through the first and second year of study, is considered by many education specialists as an extremely important diagnostic indicator. Although the retention of students from one year to the next is subject to the same variables as the promotion, namely the placement of the institution, the proportion of students from disadvantaged or minority groups, etc., these variables are sufficiently constant influences in a particular school, because the tendencies from one year to another to have a major significance.

4. Conclusions

The Benchmarking of Human Resources is not limited to making comparisons between the academic institution and other competing organizations of profiles but, moreover, seeks to overcome competition and achieve excellence, focuses on understanding the methods and processes on which to develop solutions performance improvement.

At the same time, the process focuses on understanding the methods, comparing processes, on the basis of which to propose viable solutions for improving the existing situation. Benchmarking is focused on missing identification and setting new goals based on the implementation of proposed solutions, identifying opportunities and implementing beneficial changes in human resource management.

5. Bibliography

1.Hämäläi, Ka, Hämäläi, Ki, Benchmarking in the Improvement of Higher Education,Helsinki, 2002

2.Kifor, C.V., Oprean, C., Ingineria calităţii, Sibiu, Editura Universităţii „LucianBlaga“, 2002

3.Manolescu, A., „Managementul resurselor umane”, Editura Economică , Bucureşti, 2003
4.Militaru, C., Marinescu, A., Benchmarking – tehnică modernă de creştere a calităţii,Sibiu, Editura Universităţii „Lucian Blaga“, 2002

5.Nancy R. Tague, Instrumentele calității. Ediția a doua, Sibiu, 2010, pp. 24-30 și pp. 144-148. ISBN 978-973-0-09353-7

6.Stanciu(Morariu) Maria Cristina, Feleaga Liliana (2011), Reporting intellectual capital and measuring its performances in the case of Romanian public companies, ASE,Bucuresti

Training and Youth Affairs. Department of Education, Benchmarking. A Manual forAustralian Universities, Australia, Higher Education Division, 2000

TERRORIST ACTION FROM A MEDIA PERSPECTIVE

Mariana-Ana Bulmez
PhD, "Ovidius" University of Constanța

Abstract: Regardless of the historical period, whether modern or contemporary, the media was an instrument of publicity of the terrorist act. Excessive media coverage of the terrorist act and the satisfaction of appetites for sensational public opinion, often overcome by the situation, led to situations that were hard to imagine: the society unhappy with a certain situation, insecurity, and violent reaction to the authorities at that time to the government. Thus a collective and generalized psychosis has been inoculated, an eloquent example of which is the speech by the leader of fundamentalist terrorism, Ben Laden, immediately after the launch of US military defeat against Afghanistan on 7 October 2001 via Al Jazeera, as well as the fierce call to jihad spokesperson for the Al Qaeda organization on October 10, 2001.

The stakes were very high in this play of statements, and Ben Laden proves to be a very dangerous and subtle propaganda opponent knowing how to exploit his image in the Islamic world: "his ill-suited fragility, gallant gossip, the austere décor of his dwellings: caves, comfortless tents referring to the flight of the Prophet Muhammad to Medina, the unsavory Kalashnikov supported alongside, were perfectly matched with the profoundly religious asceticism and charge of messages, being perceived by Muslims as a genuine new prophet or martyr of Islam. " His actions are not inspired only by verses in the Qur'an, but are mainly political. The main claims are, in fact, to exclude Westerners from the Arab-Muslim traditional area of influence and to resolve conflicts, including the Arab-Israeli problem, a deep-rooted problem, which led to political and military instability in that area throughout the 20th century.

Is Al-Qaeda a unique terrorist organization in history and very dangerous for the safety of Europeans only because it comes from Arab space? Probably not, because retrospectively, only in the 20th century, violent organizations acted everywhere in the European space, no matter what motivation they had: "Legion of the Archangel Michael" in 1927 in Romania; IRA, Irish Republican Army, organized in 1919 following the struggle for independence of Ireland; ETA, Euskadi ta Azkatasuna, "Basque Territory and Freedom", which emerged in Spain in 1959 with separatist aims and independence for the Basque Country in northern Spain; The extreme left-wing brigades in 1970 in Italy all fueled by group solidarity, based on a strong sense of national affiliation, creating true national myths and identifying their own ideals with the "will" of a whole nation, and the list can to remain open. Terrorism does not only appeal to the physical integrity of a nation, but to its moral structure

Keywords: media, terrorist act, manipulation, collective psychology, racism, nationalism.

In 1947, Yasser Arafat, the president of the Palestine Liberation Organization, told the UN General Assembly: "The difference between the revolutionary and the terrorist lies in the reasons why

each of them is fighting. There can not be called a terrorist who stands up for a just cause and strives for freedom and liberation of the country against invaders, colonies and colonists. "[1]

Unfortunately, the terrorist does not make the difference between legal and illegal, regarding politically exclusive actions. The difference between the actions of the terrorist groups is reduced to the number of victims. [2]

Excessive mediatization of quantitative assassinations inoculated collective and generalized psychosis, an eloquent example of which was the speech by the leader of fundamentalist terrorism, Ben Laden, immediately after the launch of US military counter-terrorism against Afghanistan on 7 October 2001 via Al Jazeera television, and the fierce call to jihad of Al Qaeda's spokesman on October 10, 2001. The stakes were very high in this play of statements, Ben Laden proving to be a very dangerous and subtle propaganda opponent knowing how to exploit his image in the Islamic world : „His sick fragility, gentle gesture, the austere décor of his dwellings: caves, comfortless tents that referred to the flight of the Prophet Muhammad to Medina, the unsavory Kalashnikov supported alongside, were perfectly attuned to the deeply religious asceticism and charge of messages, being perceived by the mosque mani as an authentic new prophet or a martyr of Islam. His actions are not only inspired by the verses of the Qur'an, but are mainly political." The main claims are, in fact, to exclude Westerners from the Arab-Muslim traditional area of influence and to resolve conflicts, the Arab-Israeli one, a deep-rooted problem, which caused political and military instability in that area throughout the 20th century.

Cultural Anthropologist Jim Denison in "Radical Islam - What You Need to Know" has tried to identify the causes of the lack of communication between the West and the Orient. One of the causes, according to the author, would be the conviction of Muslims that the West has been attacking Islam since the Crusades, and Pope Urban II was the initiator of anti-Islamic attacks with the organization of the first crusade in 1095, crusades being perceived as intentional attacks against the entire Muslim community, ummah, a religious collectivity whose evolution does not take into account time and space, and so the attack of any Muslim is, theoretically and practically, an attack on the entire Islamic community.

The Princetown University professor, Bernard Lewis, emeritus professor in the book "The Crisis of Islam - The Holy War and Unholy Terror," states that the western mind defines the country, the nation, the people as basic units of the human organization, while Muslims defining religion for human organization.[3]

After September 11, 2001 there was an increase in censorship at the American media level. "People need to be careful about what they say and what they do," says Ari Fleischer, White House spokesman at the time.

Some of those who attempted to examine the causes of the September 11 attacks had incurred a number of allegations from the authorities: for example, writer Susan Sontag who considered the attacks to be the "consequence of certain US actions and alliances", and the tabloid new-yorkez The Daily News described all those who attempted to provide explanations for attacks from a different

[1] Vasile Simileanu, *Radiografia terorismului,* Bucureşti, Top Form, 2004, p.102.
[2] *Idem*, *Conflicte asimetrice,* Bucureşti, Top Form, 2011, p.360.
[3] Dan Laurenţiu Niţă, *Lupii singuratici: terorismul de franciză,* Bucureşti, Editura Antet, 2014, p.26.

perspective than the official one as "the 1960s, radical radical Muslims, extreme left-wing factions, angry fools whom only the enemy can love them ".[4]

The media are easily influenced and manipulable, as its role is to convey to the public "the information it needs and to which it has the right", leaving their interpretation to the perception of each individual. The public image of acts of terrorism and of the terrorist, in the contemporary era, is imposed by the image, the onlain and not necessarily the offlain.

Another highly publicized terrorist action was the case of John Allen Muhammad and Lee Boyd Malvo who terrified America with their attacks in 2002. At that time, "the American media has allocated extremely generous spaces to analysis and presentation step by step, of the actions of the two. The New York Times was exposed to a major scandal when it turned out that the articles signed by Jayson Blair on the subject were inventions aimed at increasing the number of amateur readers of ".[5]

Is Al Qaeda a unique terrorist organization in history and very dangerous for the safety of Europeans only because it comes from Arab space? Probably not, because retrospectively, only in the 20th century, violent organizations acted everywhere in the European space, no matter what motivation they had.

The legion of Archangel Michael, in 1927, was in Romania. A security body document, describing the profile of this organization, states: "From an organizational point of view, the Michael Archangel Michael Legion, founded on June 24, 1927, is constituted on nationalist-extremist principles. The basis of this organization is a political-military doctrine, dressed in a religious mysticism. " The document cites Corneliu Zelea Codreanu's "accounts", among which "the fight against the old parties, with new methods and dictatorial principles."[6]

IRA, Irish Republican Army, organized in 1919 following the struggle for independence of Ireland. In 1969 it is divided into two wings: Official, OIRA and Provizorius, PIRA, initially both being very aggressive, but since 1971 OIRA opts for nonviolence.[7]PIRA continues violent actions, preferred methods of action being bombardment, bomb attacks, missile bombings and mortars.[8]

ETA, Euskadi ta Azkatasuna, "Basque Territory and Freedom", which emerged in Spain in 1959 with separatist aims and independence for the Basque Country in northern Spain. In its actions, the ETA targets "the Spanish government officials, members of the security services, the army. He is suspected of over 500 assassinations, since 1968, being one of the most violent groups in Europe."[9]

The extreme left-wing Brigades in 1970 in Italy all fueled by group solidarity, based on a strong sense of national affiliation, creating true national myths and identifying their own ideals with the "will" of an entire nation, and the list can to remain open.

---

[4]Cristian Barna(coordonator), *Sfârşitul terorismului şi noua (dez)ordine mondială,* Bucureşti, Top Form, 2009, p.108.
[5]Dan Laurenţiu Niţă, *op.cit.*, pp. 126-127.
[6]Mihai Fătu, Ion Spălăţelu, *Garda de Fier. Organizaţie teroristă de tip fascist,* Bucureşti, Editura Politică, 1980, p.52.
[7]Gheorghe Arădăvoaice, Dumitru Iliescu, Laurenţiu Dan Niţă, *Terorism, antiterorism, contraterorism. Istoric, actualitate, perspective,* Oradea, Editura Antet, 1997, p.264
[8]*Ibidem,* p.265
[9]*Ibidem,* p.256

And in these cases, the press has written thousands of lines contributing to creating a strong echo in public opinion.

The war on terrorism must not have the effect of violating human rights. Kenneth Roth, executive director of the non-governmental organization Human Rights Watch, said: "Terrorists believe that the purpose is excused by means, and that their political and social visions justify killing civilians, violating the vital human rights. Fighting terrorists without protecting human rights means we will confirm this inverted logic."[10]

A reconciliation between Christians and Muslims was attempted by Pope Benedict XVI through his visit to Lebanon in 2012. He held seven speeches in which he expressed the hope that the Middle East will know peace. The Pontiff sovereign, out of the open-air altar surrounded by cedars, the symbol of Lebanon, and olive trees, symbolizing peace, said that "serving justice and peace in a world where violence ceases to expand the corollary of death and destruction is an emergency to engage in a fraternal society to make communion. "

Tens of thousands of believers attended the ministry, and the entire international media was present, expressing its own vision of the event. Pontiff sovereign was greeted with exuberance by the population of the most unstable region of the planet "the Pope's visit is very important to Lebanon and may bring peace to us and the region."

American or European cinema did not miss the events considered topical, for example, „Body of Lies"[11],a film centered on a simple idea: the cultural difference between the West and the Orient and the fact that incompatibilities are not always recognized and no real solutions are sought to be resolved; or "Secret Defense"[12],centered on concepts such as "radicalization, militarism, terrorism, cognitive dissonance, cultural shock".[13]

"You do not need to hear about us, but to hear from us"[14],an assertion that practically comes and expresses the terrorist's own conception of what terrorism means. From Al Jazeera to Twitter, the ability of terrorist cells to produce propaganda propaganda material that sensitizes and determines the adhesion of certain socio-ethnic segments to sensitive issues is demonstrated. It can also go on the formula "We talk. You are listening. "Of course, involving the random formula of what every listener understands!

In the contemporary era, most people do not trust what they read and hear: everywhere they hear about corruption, fraud, abuse, ... No matter what media channel is used, "conversations give rise to other conversations." Blogging is the right tool that allows anyone to send messages directly to anyone who is willing to "listen to" and receive reactions from them. Terrorist actions of the future will only adapt and use new technologies. They will exploit social changes, political-territorial transformations, change spheres of influence not only locally but also globally. The longer the distances and the more numerous the interests, the harder to manage will be the actions aimed at stopping the terrorist actions.Blogging can trick you; you may think that you are in conversation with

[10]Dan Laurenţiu Niţă, *op.cit.*, p.112.
[11]Producţie SUA, Scott Free Production, Warner Bros. Pictures, 2008. Regia: Sir Ridley Scott, Rating IMDB: 7,1/10
[12]Producţie Franţa, UGC YM, France 3 Cinema, France 2 Cinema, 2008. Regia: Philippe Haim. Rating IMDB: 6,5/10
[13]Dan Dongaciu, Darie Cristea, *Doctrine, strategii, politici: de la discursul geopolitic la operaţionalizarea securităţii internaţionale,* Bucureşti, Editura Institutului de Ştiinţe Politice şi Relaţii Internaţionale, 2012, p.157.
[14]Michael Weiss, Hassan Hassan, *ISIS: Armata djihadului,* Bucureşti, Corint Books, 2016, p.218.

the whole world, when it is actually a few, discussing frequently between them, back and forth, giving amplification to the message transmitted.[15]

Terrorist actions are adapting to new conditions in order to diversify their methods of action and media coverage: global, physical and ideological mobility; media tools provide instant access to real-world audiences at a global level; new military technologies, accessible to all who have financial resources, complicate the situation; sensitive areas of society provide opportunities for terrorist action.[16]

Computer access can be synthesized in "the new reality of the market at the moment is that a consumer has a choice," "I can ignore you ... Consequently, you or any marketer are in the face of a decision: you can create something that make you worthy of being people's attention or you can become invisible. There are now millions of blogs and each is edited by a real being. If you accomplish something remarkable, something worthwhile, then these people can choose to remark you. And if they notice you, they say further about you ... If you invested time, energy and courage to create something remarkable, this audience is just waiting to hear about it."[17]

Often, the perception of events depends on the story. In the novel "The Secret Agent," written by Josef Conrad, the character, a clever academic professor, excluded from academic life, seeks to liquidate the head of the British anti-terrorist structure, chief inspector Heat. This is how the character turns into a "storming bomb on the streets of London". In this context, the professor states that "nothing would make me more pleasure than see the police by shooting a suspect in the afternoon, and with the approval of the citizens. Half of our struggle would have been won if we could destroy morality in democratic institutions."[18]

Living in the reality beyond the screen of the computer or television, the images begin to have an ascendant on reason. Sublime goes beyond direct expression, and erroneous computer-induced constructions can easily take the place of everyday reality. In this context, the entire communication and image system of terrorists is based on psychic manipulation. The message sent by terrorist organizations, in most cases, is that society has proved to be overwhelmed by the new world order and the exigencies of it. One of the most well-known terrorism specialists Brian Jenkins says that "terrorists want a lot of people looking and a lot of dead people."[19]

„The force of argumentation in influencing realities is unprecedented in interuman communication, be it erroneous argumentation or valid argumentation. It is well known in the field of communication sciences that the vast majority of the techniques used in propaganda are based on intentional content mistakes."[20]

The principle of free access to information, guaranteed both by the fundamental laws of states and by international law, allows anyone the right to receive answers to questions that concern him. But not always, the requested information comes from a direct source. In most cases, access to information is limited by the public interest. Many information accessed by the public comes from an

[15]Robert Scoble, Shel Israel, *Conversaţii libere,* Bucureşti, Editura Nemira &Co., 2008, p.175
[16]Gheorghe Arădăvoaice, Dumitru Iliescu, Laurenţiu Dan Niţă, *Terorism, antiterorism, contraterorism. Istoric, actualitate, perspective,* Oradea, Editura Antet, 1997, pp. 125-126
[17]Robert Scoble, Shel Israel, *op.cit.*, pp.55-56.
[18]Gheorghe Arădăvoaice, Dumitru Iliescu, Laurenţiu Dan Niţă, *op.cit.*, p. 237.
[19]Vasile Simileanu, *Conflicte asimetrice,* Bucureşti, Editura Top Form, 2011, p. 279.
[20]Aurelia Ana Vasile, *Mass Media şi gândirea critică,* Bucureşti, Editura Triton, 2012, p.7.

intermediary: the journalist. In this context, the journalist has an obligation to "proceed to a closer analysis of the facts and the consequences" of his actions.[21]

Regardless of attitude, we must recognize that we are in a digital conversation era. Very few people appeal to the print media. The place of the traditional journalist was taken by the blogger, and then by the vlogger. Everything happens live and in real time. If the old journalist has a professional deontology, one can not say the same about online actors. Blogs are at the center of a revolution ending an era and giving birth to another.[22]

"An instrument is only an instrument," the difference being ensured through access to education and culture.

Bibliography:

Arădăvoaice, Gheorghe; Iliescu, Dumitru şi Niţă, Laurenţiu Dan, *Terorism, antiterorism, contraterorism,* Editura Antet, Oradea, 1997

Laidi, Ali, *Efectul de bumerang. Cum a determinat globalizarea apariţia terorismului,* Ed. Hause of Guides, Bucureşti, 2007

Le Bon, Gustave, *Legile psihologice ale evoluţiei popoarelor,* Ed. Filipeştii de Târg, Prahova

Lammens, Henry, *Islamul:Credinţe şi instituţii,* Editura Corint, Bucureşti, 2003

Miga-Beşteliu, Raluca, *Organizaţii internaţionale interguvernamentale,* Editura ALL BECK, Bucureşti, 2000

Nagel, Thomas, *Ultimul cuvânt,* Ed. ALL, Bucureşti, 1998

Niţă, Dan Laurenţiu, *Vechii şi noii pretorieni,* Editura Antet XX Press, Bucureşti, 2014

Idem, *Lupii singuratici: terorismul de franciză,* Editura Antet, Bucureşti, 2014

Rorty, Richard, *Contingenţă, ironie şi solidaritate,* Ed. ALL, Bucureşti, 1989

Săgeată, Marcela, *Lumea islamică – o reţea dinamică de sisteme,* Bucureşti, 2006

Simileanu, Vasile, *Conflicte asimetrice,* Editura Top Form, Bucureşti, 2011

Ştefănescu, Paul, *Enigme ale războiului secret,* Ed. Militară, Bucureşti, 1983

[21]Lucian-Vasile Szabo, *Capcane ale comunicării. Puteri şi...puteri în mass-media,* Timişoara, Editura Universităţii de Vest, 2011, p.85.
[22]Robert Scoble, Shel Israel, *op.cit.*, p.297.

THE EDUCATION OF ROMANIANS FOR CIRCULAR ECONOMY

Cosmin Viziniuc, PhD Student and Alexandru Taşnadi, Prof., PhD, Bucharest University of Economic Studies

Abstract: *Passing to a new development model, based of circular economy, supposes the change of thinking, attitudes and human behaviours. Being aware of such a change demands the uptaking of some techniques and means of communication by which organizations reach their established goals.*

The implementation of integrated systems for waste management (at national or local level) requires new knowledge. These target the concept of circular economy, the loop that closes, the ways of streaming resources, action policies of companies of design, research, production or creation of new technologies.

Also, the educational system will be adapted to the requirments of the labour market which has in view the jobs in the circuit recovery – recycling – reuse – repair which generate positive effects for the environment. At the end of the paper, the authors propose some ways for a more rapid passing to the circular type of economic model.

Key words: *circular economy, streaming of resources, environment, communication, educational system.*

Jel Classification: *A 12.*

"Educația este întotdeauna
un orizont, nu o destinație."
Nicolae Iorga

Cu ani buni în urmă, în cercurile academice și de afaceri a apărut, vehiculându-se tot mai mult, un nou concept: **economia circulară**. În ultimul deceniu, acesta a devenit tot mai vizibil. El vizează o țintă a economiei: "zero deșeuri". Este o paradigmă nouă care exprimă un circuit economic: "bucla care se închide". Încă din faza de proiectare, se are în vedere că tot ceea ce rezultă ca deșeu urmează trei trasee:

a) componenta biodegradabilă;
b) componenta reciclabilă;
c) componenta distructibilă.

În paradigma actuală a economiei liniare nu sunt prezente procese sustenabile. Acestea urmăresc succesiunea: "extrage – produce – consumă - aruncă". Prin urmare, va fi nevoie de

tot mai multe resurse. Iar planeta dispune de rezerve limitate. Este nevoie să ieşim din capcanele **economiei de consum** bazată pe modelul liniar de creştere şi dezvoltare economică. Fără schimbare, consumul liniar va genera tot mai multe deşeuri, emanaţii toxice ce afectează negativ mediul şi sănătatea, scumpirea produselor şi resurselor, înrăutăţirea calităţii vieţii.

1. Motivaţiile asimilării noului model.

Chiar dacă într-o primă accepţiune, modelul de **economie circulară** pare a fi motivat din raţiuni de protecţie a mediului şi amplificări ale schimbărilor climatice, totuşi rapoartele ce fundamentează pachetele legislative adoptate, pun pe prim plan implicaţiile avute asupra **economiei europene**.

Experţii Comisiei Europene aduc în discuţie, în diverse documente adoptate, **eficienţa utilizării resurselor**. Creşterea economică în Europa a înregistrat perioade de încetinire deoarece producţia depinde în bună măsură de materiile primeimportate. Ori, preţul acestora a crescut în ultima perioadă de evoluţie economică.

În altă ordine de idei, când Comisia Europeană a propus noi pachete care vizează **economia circulară**, s-a avut în vedere mediul de afaceri (patronate şi asociaţii ale antreprenorilor), respectiv protejarea lui de riscurile volatilităţii preţurilor şi reducerea dependenţei de resursele energetice ale Federaţiei Ruse. Altfel spus, s-a ţinut seama de **securizarea economiei europene**.

Firme din multe ţări ale UE cum ar fi Germania, Olanda, Danemarca, ş.a. au progresat semnificativ în adoptarea **modelului economic liniar**. Astfel, în cadrul acestora se are în vedere relaţiile între companii şi consumatori, relaţiile de simbioză industrială şi relaţiile care reflectă conexiunile legate de promovarea sustenabilităţii pe lanţul valoric producţie-consum.

Toate aceste aspecte sunt importante şi pentru România care se află în plin proces de analiză privind oportunităţile, riscurile şi provocările care le presupune **asimilarea modelului circular**[1].

[1]Este România pregătită pentru economia circulară. Green Report, 15 aprilie, 2016.

2. Conștientizarea populației pentru colectarea selectivă.

Pentru ca un sistem integrat de management al deșeurilor să funcționeze eficient, el trebuie înțeles și susținut de către populație. Succesul acestui sistem depinde de contribuția la buna sa funcționare de către **utilizatori** (administrații, gospodării, producători, comercianți, consumatori, etc). În acest sens, este necesară desfășurarea unor campanii de **informare, sensibilizare** și **conștientizare** a opiniei publice cu privire la colectarea selectivă. În procesul de implementare al sistemului integrat, vor fi introduse stimulente economice și juridice care să influențeze **comportamentul oamenilor**. Prin urmare, comunicarea nu este neutră. Procesul său urmează succesiunea:

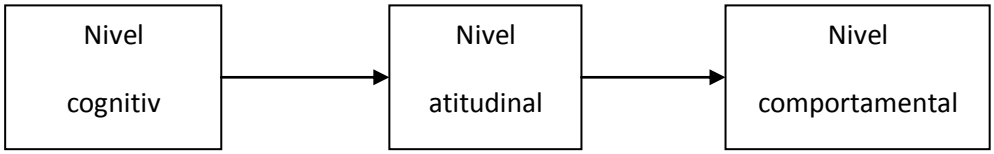

sintetizată prin acronimul AIDA (Fig. 1)

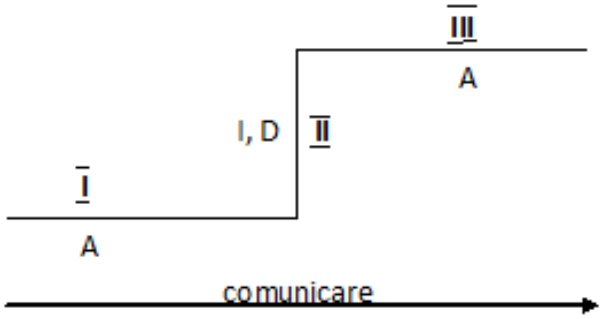

Fig. 1 Nivelurile procesului comunicațional.

ceea ce înseamnă:

Atenționare →**I**nteres, **D**orință →**A**cțiune

De regulă, campaniile de sensibilizare a opiniei publice (a populației) urmează un proces interactiv de comunicare (vezi Fig. 2).

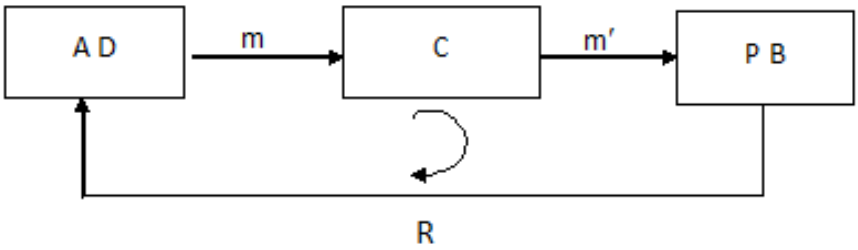

Fig. 2 Procesul interactiv de comunicare

unde: AD – Administrații
m, m′ - mesaje
C – canale media
PB – Public (opinia publică)
R – răspuns (feed-back)

Sensibilizarea opiniei publice în vederea colectării selective, presupune studierea tipologiei publicurilor - țintă (PB) după profil: vîrstă, sex, studii, mediu, etc.

Alegerea mesajelor (m, m′) are în vedere diversele obiective ale campaniei: sensibilizare, motivare, conștientizarea impactului asupra mediului, etc. Aceste mesaje pot fi de ordin **rațional** (argumentativ, logic) sau **emoțional** (etic, atractiv, penalizator, etc).

Canalele media pot fi diferite: unele controlate de organizațiile AD (pagină web, pliante, broșuri, reviste) altele conectate la trusturi media (ziare, Radio și TV, portaluri online, publicații specifice, conferințe, etc).

Campaniile de educare presupun și analizarea feedback-ului (R) în raport cu mesajele, acest lucru presupunând: monitorizarea desfășurării, încadrarea în calendar și buget, evaluarea lor și efectuarea de corecții.

Aceste campanii de educare a populației se pot desfășura la nivel național, regional, județean sau comunitar. Derularea lor, sub coordonarea Consiliilor județene, presupune folosirea diferitor instrumente din zona relațiilor publice (prin atragerea diferitor parteneri). În acest sens, putem menționa:

a) organizarea prin diverse modalități a educației de masă (articole, comunicate de presă, editoriale, dezbateri la radio și TV, discursuri în aer liber, etc);
b) desfășurarea unor prelegeri destinate grupurilor țintă selectate (universități, colegii, ONG-uri, asociații profesionale, adunări publice);

c) actualizarea permanentă a paginii web care vizează problema în cauză prin prezentarea etapelor derulării şi informaţiilor care le reflectă;
d) organizarea de expoziţii şi evenimente (confecţionarea de produse din materiale reciclate);
e) iniţierea unor traininguri în domeniul profesiilor incluse în lanţurile de reciclare, pe parcursul "buclei care se închide". Aceste campanii urmăresc în fapt schimbarea mentalităţii la nivel social cu privire la deşeuri. Ele nu mai sunt privite drept "gunoaie" ci resurse secundare, sporind astfel eficienţa utilizării resurselor şi reducerea impactului asupra mediului şi sănătăţii.

Desigur, educarea populaţiei pentru economie circulară vizează moştenirea pe care o lăsăm generaţiilor viitoare. Fiecare cetăţean devine conştient de importanţa acţiunii sale pentru o dezvoltare durabilă.

Este vorba de a lăsa un mediu sănătos şi o viaţă mai bună pentru copiii noştri.

3. Paşi de recuperat.

Comparativ cu ţintele stabilite în procesul tranziţiei spre economia circulară (de către Comisia Europeană), România trebuie să acţioneze într-un **ritm accelerat**. Implementarea în toate judeţele ţării a sistemelor integrate de management al deşeurilor va conduce la transformarea acestora în **materii prime secundare**, la reducerea **impactului asupra mediului** şi construcţia unei **industrii ecologice.**

Deoarece România are mult de recuperat, structurile administraţiei centrale, îndeosebi Ministerul Mediului trebuie să desfăşoare ample programe naţionale de conştientizare urmate nu doar de oameni simpli ci şi de către autorităţi, politicieni, elevi, studenţi, etc.

Aceste programe vizează conştientizarea populaţiei cu privire la **necesitatea reciclării**. În prezent, aproape 80% din deşeurile României sunt depozitate. Acest lucru ne situează la coada Uniunii Europene, privind rata reciclării.

În acest sens, se aplică instrumente economice, în cadrul sistemului menţionat, fundamentate pe principiul "poluatorul plăteşte" şi "plăteşti pentru cât arunci". Astfel se corelează activităţile din lanţul:

educaţie – informare – aplicare.

Urmând acest lanț, cu activități paralele, se stimulează **colectarea selectivă** pentru a crește **producția** de reciclare.

Aplicarea modelului economiei circulare are ca efect pozitiv nivelul de viață al cetățeanului deoarece produsele în faza consumului final se ieftinesc. În 2018 producția de reciclare a fost finanțată prin Fondul de Mediu și din anumite fonduri europene.

Prin dezvoltarea politicii de reciclare se estimează pentru România crearea a circa 20 000 de locuri de muncă, ceea ce va genera efecte pozitive în aval și amonte. Nivelul modest al ratei reciclării deșeurilor pentru România (5%) semnalează existența unui potențial de dezvoltare important. Politicienii, perlamentarii, primarii, miniștri trebuie să se implice mai mult în protejarea mediului și sănătății populației.

Pentru a îmbunătăți funcționarea sistemului integrat de management al deșeurilor se poate acționa în următoarele direcții:

a) Taxarea gropilor de gunoi (nu produc nimic, nu generează locuri de muncă) iar cu banii obținuți se pot face investiții în infrastructuri de reciclare;
b) Dezvoltarea economiei circulare prin finanțări din UE, conștientizarea populației, intensificarea controalelor pentru a responsabiliza operatorii de salubritate;
c) Colectarea separată a deșeurilor prin realizarea de investiții. Se vor obține produse noi, ecologizate, profit și efecte pozitive pentru mediu și economie (locuri de muncă, industrii ecologice).

Este de remarcat o cugetare a unui economist din secolul trecut, John MaynardKeynes, și anume: "*Dificultatea nu o constituie ideile noi, ci debarasarea de ideile vechi, care au căpătat ramificație în toate ungherele minții noastre*". Ca urmare, trecerea la **economia circulară** depinde în mare măsură de deblocajul minții, de trecerea la imperativul "învățați să vă dezvățați" la faptul că nu ne mai permitem "să ascundem gunoiul sub preș".

O politică eficientă de management a deșeurilor va crea circa 450 000 de noi locuri de muncă și venituri de aproape 800 de miliarde de euro la nivel UE. Este momentul de a abandona obiceiurile, deprinderile proaste în care ne-am învățat "să aruncăm gunoiul pe unde apucăm". Programele educaționale derulate trebuie să învețe, măcar copiii să fie mai responsabili.

Aplicarea legislației actuale cu privire la managementul deșeurilor poate aduce anual la bugetul României circa trei miliarde de euro. În acest sens, este necesară stimularea IMM-urilor pentru afaceri ce vizează eficientizarea resurselor, economisirea energiei și materialelor față de 60% cât reprezintă media Uniunii Europene.

Accelerarea tranziției spre modul economiei circulare este o alternativă viabilă la economia de consum ce funcționează sub deviza: "consumați, consumați,... aruncați!"

4. Managementul deșeurilor în economia circulară.

Campaniile de educare a românilor privind economia circulară se referă cu precădere la procesul de reciclare și de management al deșeurilor.

Pornim de la premisa că deșeurile nu mai pot fi privite drept "gunoaie" pe care le aruncăm ici-colo. Ele reprezintă o resursă. Prin colectare selectivă, reciclare și bună valorificare, deșeurile sunt generatoare de venit, conducând spre o îmbunătățire a vieții (produse cu costuri mai mici) și impact atenuat asupra mediului.

Aplicarea noului model pentru dezvoltare – economie circulară, conduce spre o evoluție în două direcții:

a) Contracararea procesului de diminuare continuă a resurselor;
b) Nevoia de a proteja mediul (tot mai mult).

Implementarea **modelului economiei circulare** va conduce spre o evoluție a economiilor UE spre starea "zero deșeuri" (în 2050). Acest model va genera resurse secundare, mai ales pentru generațiile viitoare (potrivit conceptului de dezvoltare durabilă).

Aplicând principiul "bucla care se închide", tot ce înseamnă **deșeu** (menajer sau industrial) va putea fi **valorificat** prin tehnologii specifice, ori prin componenta lui **biodegradabilă**, ori prin cea care vizează **reciclarea.**

Ca urmare, Uniunea Europeană cere statelor membre ca, până în 2050, economiile lor să atingă stadiul de "zero deșeuri". România urmează același trend. De aceea, a fost finalizat Planul Național de Gestionare a Deșeurilor (PNGD).

Ca urmare a adoptării lui, s-au continuat investițiile în **instalații dereciclare** (de ultimă generație). Autoritățile publice (centrale și locale) au colaborat cu întreprinzătorii privați, ajutându-i în activitățile inițiate în direcția reciclării.

Modelul liniar de dezvoltare care susține societatea de consum se dovedește tot mai mult ca fiind nesustenabil. Consumatorii cumpără mai mult decât au nevoie, rezultând **un surplus** din care este generat gunoiul și se amplifică risipa de alimente. Gunoaiele sunt pretutindeni: în orașe, pe străzi sau pe câmp. Acesta este un comportament dăunător. Autoritățile care derulează programe de educare, conștientizare a populației, au în vedere

colectarea selectivă și **reciclarea**. După participarea la aceste programe, cetățenii ar trebui să-și dea seama că o colectare inteligentă generează beneficii de natură financiară.

Sistemele integrate de management al deșeurilor are în vedere atât **responsabilitățile** operatorilor ce gestionează deșeurile cât și **sancțiunile** celor care nu respectă cerințele acestor sisteme.

În capitală, anual se strâng peste **un milion** de tone de deșeuri. Pentru gestionarea lor se cheltuiesc aproape un miliard de lei. Există mai multe proiecte de punere în funcțiune a sistemului integrat de management al deșeurilor.

Pentru 2020 ținta de reciclare este de 50%. Până în prezent, abia am ajuns spre 15%, ceea ce este puțin față de pachetele întocmite de Comisia Europeană.

Ca urmare, implementarea modelului circular a devenit o componentă a politicii naționale. Noile cerințe ale Uniunii Europene prevăd sancțiuni financiare importante pentru cei care nu respectă aceste cerințe. De curând (ianuarie 2018) Comisia Europeană a lansat strategia pentru **reducerea deșeurilor din plastic**. Astfel, până în 2030 deșeurile din această categorie vor fi **reciclate** în proporție de 55%.

Sub amenințarea unei proceduri de infringement, Guvernul României a adoptat în ședința sa din iulie 2018, o ordonanță de urgență[2] pentru gestionarea deșeurilor provenite din ambalaje. Acest act normativ vizează creșterea **ratei de reciclare a deșeurilor**. Ordonanța evidențiază măsurile prin care se schimbă abordarea în materie de gestionare a deșeurilor. Acestea nu sunt tratate ca ceva **inutil** ci ca o **resursă** ce merită a fi **valorificată.**

În 2019 se vor aplica măsuri referitoare la: garanția pentru ambalaje reutilizabile, indicatori de performanță pentru **societățile de salubrizare** și stațiile de sortare, încurajarea colectării separate, detalierea modului de aplicare a tarifului diferențiat la populație. De asemenea, a fost schițat un calendar pentru înlocuirea ambalajelor de unică folosință.

OUG 74 / 2018 constituie un cadru juridic optim ce asigură realizarea obligațiilor prevăzute în pachetul de legi **Economia Circulară.** O asemenea schimbare are ca efecte riscuri dar și oportunități. Ca urmare, apar modificări majore în activitatea actorilor de pe lanțul de gestionare a deșeurilor. Întreprinzătorii își vor integra în mod strategic modelele de afaceri dezvoltate la noul **model de reciclare** a ambalajelor (vezi Fig. 3).

[2]OUG nr. 74 / 2018.

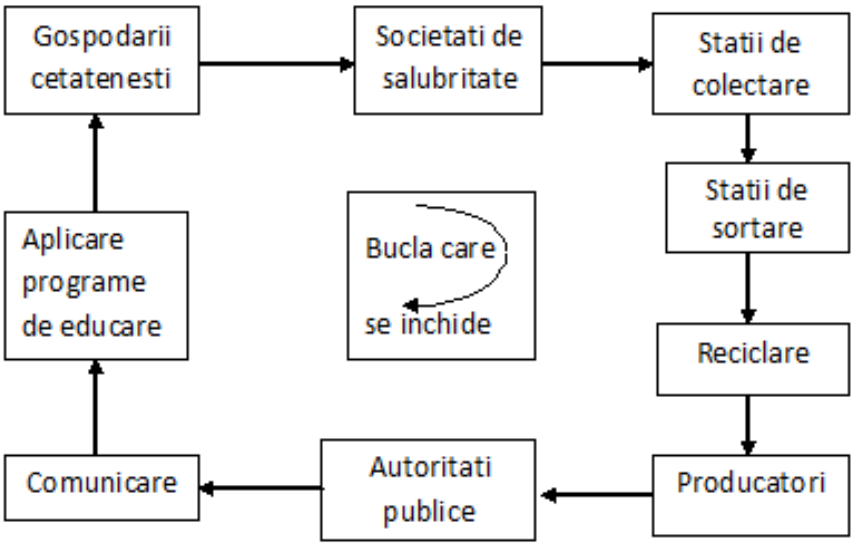

Fig. 3 Lanț de gestiune deșeuri

În cadrul acestui lanț un rol aparte îl vor avea **colectorii**. Împreună cu **autoritățile locale**, se au în vedere colectorii ce fac performanță, colectorii ce-și respectă obligațiile privind conservarea mediului, colectorii care înregistrează fiscal tot ceea ce adună, astfel ca procesul **să se desfășoare transparent**.

Economia circulară presupune nu numai activități de **colectare selectivă** și **reciclare**, ci și de reducere a poluării care este generată de **valorificarea** deșeurilor. Această valorificare este rezultatul obținut de întreprinzători privați ce activează pe piață. Ei au integrat în sistem tehnologii și echipamente de ultimă generație care se află în economiile digitalizate moderne.

Economia circulară este un nou mod de gândire. Are loc un început de armonizare între mediul natural și mediul creat de om. Economia circulară bazată pe principiul "închiderea buclei" este un model natural. Acesta **nu are deșeuri** ci numai nutrienți. Prin Ordinul Ministrului Mediului, adoptat la finele lui 2017, s-a precizat metodologia de calcul a taxelor și la Fondul de mediu.

În fine, depozitarea deșeurilor este o "soluție de avarie", dar pe o perioadă de grație de maxim cinci ani. Referitor la "taxa de depozitare la groapă", Comisia Europeană a acceptat să devină operativă începând cu 2019, dar nu mai mult de doi ani. În perspectiva lui 2030 – 2050, pentru implementarea modelului circular este necesar un **management integrat al deșeurilor** care există doar în 34 de localități din România. Un astfel de sistem presupune o strânsă colaborare între autorități (centrale și locale), societatea civilă și cetățeni (gospodării).

Referinţebibliografie:

1. Anders Wijkman, Johan Rockström, Falimentarea naturii: negarea limitelor planetei, Editura Compania, Bucureşti, 2013;
2. Gunter Pauli, Economia albastră, Editura Paideia, Bucureşti, 2010;
3. Ilie Ionel Ciuclea, Bazele economiei circulare, Bucureşti, 2017;
4. Mihaela Stăncescu, Lumea ca un cerc perfect: economia circulară va schimba planeta, În www.descopera.ro (3.07.2012)
5. A review on circular economy: theexpectedtransitionto a balancedinterplay of environmentaland economic systemshttps://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0959652615012287
6. Conceptualizingthe circular economy: An analysis of 114 definitions https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0921344917302835
7. Barrierstothe Circular Economy – Integration of PerspectivesandDomains https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S221282711730149X
8. The Circular Economy – A newsustainabilityparadigm? https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0959652616321023